

ΜΕΛΕΙΑ Α. Δ. ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ Δ. Φ.

ΠΑΥΣΑΝΙΟΥ
ΕΛΛΑΔΟΣ ΠΕΡΙΗΓΗΣΙΣ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

ΑΤΤΙΚΑ

ΜΕΤΑ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΑΥΣΑΝΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΑΥΤΟΥ

ΚΑΙ

ΠΕΡΙΛΗΨΕΩΝ ΤΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

Ἐγκρίθη ἐν τῷ τελευταίῳ διαγωνισμῷ διὰ τοὺς μαθητὰς
τῆς ΣΤ' τάξεως τῶν Γυμνασίων.

Τιμᾶται μετὰ τοῦ βιβλιοσήμου καὶ φόρου δρ. **26.70**

(Βιβλίσκ. δρ. 7. - Φόρος Ἀναγκ. Δανείου 2.10

(Ἀριθ. ἀδείας κυκλοφορίας 58385, 21 Ὀκτωβρ. 1932)

ΕΚΔΟΤΗΣ ΗΛΙΑΣ Ν. ΔΙΚΑΙΟΣ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΟΔΟΣ ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΗ 9
1932

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑΙ Η. Δ. ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ ▲ Φ.

ΠΑΥΣΑΝΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ ΠΕΡΙΗΓΗΣΙΣ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

ΑΤΤΙΚΑ

ΜΕΤΑ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΑΥΣΑΝΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΑΥΤΟΥ

ΚΑΙ

ΠΕΡΙΛΗΨΕΩΝ ΤΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

Ἐνεκρίθη ἐν τῇ τελευταίᾳ διαγωνισμῷ διὰ τοὺς μαθητὰς
τῆς ΣΤ' τάξεως τῶν Γυμνασίων.

(Ἀριθ. καὶ χρονολογ. ἐγκριτ. αποφάσεως $\frac{44429 - 15233}{12 \text{ Αὐγούστου } 1932}$)

Π. ΧΑΓΙΟΣ
82 ΣΤΑΔΙΟΥ 82
= ΑΘΗΝΑΙ =

ΕΚΔΟΤΗΣ ΗΛΙΑΣ Ν. ΔΙΚΑΙΟΣ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΟΔΟΣ ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΗ 9
1932

Πάντα τὰ ἀντίτυπα δέον νὰ φέρωσι πάνωθι τὴν σφραγίδα
τοῦ ἐκδότου.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ
ΗΛΙΑ Ν. ΔΙΚΑΙΟΥ
ΕΝΥΟΝΝΑΙΣ
9 - ΟΔΟΣ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ - 9

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Α. Ζ. ΔΙΑΛΗΞΕΑ — ΒΟΡΕΟΥ 8

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΕΡΙΗΓΗΤΟΥ ΠΑΥΣΑΝΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΑΥΤΟΥ

Οὐδεμία ἀσφαλὴς καὶ βεβαία εἶδησις περὶ τοῦ βίου τοῦ περιηγητοῦ Πausανίου διεσώθη μέχρις ἡμῶν ἐκ τῆς ἀρχαιότητος. Καὶ περὶ αὐτῆς τῆς πατρίδος αὐτοῦ καὶ περὶ τοῦ χρόνου, καθ' ὃν ἀκριβῶς ἔζησεν, εὐρισκόμεθα ἐν σκότει.

Ὁ περὶ τὸ τέλος τοῦ 5ου αἰῶνος μ. Χρ. συγγράφας γεωγραφικὸν λεξικὸν Στέφανος ὁ Βυζάντιος ἀναφέρει ἱστορικὸν Πausανίαν Ἀντιοχέα τὴν πατρίδα γράψαντα «Κτίσιν Ἀντιοχείας» καὶ «Ἑλλάδος περιήγησιν». Ἀναφέρεται δὲ ὑπὸ τοῦ κατὰ τὸν 3ον μ. Χρ. αἰῶνα ἀκμάσαντος Φλαβίου Φίλοστράτου καὶ τις ῥήτωρ καὶ σοφιστὴς Πausανίας καλούμενος, ἐκ Καισαρείας τῆς Καππαδοκίας καταγόμενος, ὅστις ὑπῆρξε μαθητὴς Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ. Ἀλλὰ πρὸς οὐδέτερον τῶν δύο τούτων ἀνδρῶν δυνάμεθα νὰ ταυτίσωμεν τὸν περιηγητὴν, διότι ἐκ τινων χωρίων τῆς «Ἑλλάδος περιήγησεως» ἐξάγεται ὅτι πατρίς αὐτοῦ ἦτο ἡ Λυδία, καὶ δὴ ἡ πρὸς τῷ ὄρει Σιπύλῳ χώρα, δὲν φαίνεται δὲ πιθανὸν νὰ ἦτο ὁ περιηγητὴς καὶ ῥήτωρ, διότι τότε θὰ μετεχειρίζετο γλῶσσαν μᾶλλον ἐπιμελελημένην καὶ ἀπὸ πηλαγμένην σφαλμάτων.

Ἐν τοῖς «Ἀρκαδικοῖς» ὁ Πausanίας μνημονεύει τὴν τῷ 179 μ. Χρ. γενομένην ἐκστρατείαν τοῦ Μάρκου Αὐρηλίου κατὰ τῶν Γερμανῶν, ἐκ τούτου δ' ἐξάγεται ἀσφαλῶς ὅτι τὸ βιβλίον τοῦτο συνεγράφη μετὰ τὸ 179 μ. Χρ. Πότε ἀκριβῶς ἤρχισε τὴν συγγραφὴν καὶ πότε ἐπεράτωσεν αὐτὴν δὲν δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν μετὰ βεβαιότητος· δυνάμεθα μόνον νὰ βεβαιώσωμεν ὅτι ἐπεράτωσε τὸ σύγγραμμά του μετὰ τὸ 179, ἤρχισε δὲ νὰ συγγράφῃ αὐτὸ πρὸ τοῦ 162 μ. Χρ., διότι ἐν τοῖς «Ἀττικοῖς» δὲν μνημονεύει τὸ ῥδεῖον Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ, ὅπερ, ὅτε συνέγραφε τὸ βιβλίον τοῦτο, δὲν εἶχεν ἀκόμη οἰκοδομηθῇ, καθ' ἃ αὐτὸς λέγει ἐν τοῖς «Ἀχαϊκοῖς».

Ἐκ πάντων τούτων συνάγεται ὅτι ὁ Παυσανίας κατήγετο πιθανῶς ἐκ Μαγνησίας τῆς πρὸς τῷ Σιπύλῳ, ἤκμασε κατὰ τὸν 2ον μ. Χρ. αἰῶνα καὶ συνέγραψε τὴν «Ἑλλάδος περιήγησιν» ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Ῥώμης Μάρκου Αὐρηλίου ἀρξάμενος πρὸ τοῦ 162 καὶ περατώσας τὴν συγγραφὴν μετὰ τὸ 179 μ. Χρ., διότι πιθανῶς ὁ θάνατος ἐπελθὼν δὲν ἐπέτρεψεν αὐτῷ νὰ περιγράψῃ καὶ ἄλλας ἑλληνικὰς χώρας.

Ἡ «Ἑλλάδος περιήγησις» ἀποτελεῖται ἐκ δέκα βιβλίων· εἶναι δὲ τρόπον τινὰ ὁδοιπορικὸν ἢ «ὁδηγός», οἷονεὶ Βαίδεκερ τις, προωρισμένος νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τοὺς ἐπισκεπτομένους τοὺς περιγεγραμμένους τόπους τῆς Ἑλλάδος πρὸς κατανόησιν τῶν ἐν αὐτοῖς καλλιτεχνημάτων. Τοῦτου ἕνεκα πολλαχοῦ ἐγκατασπείρονται πολλαπλαῖ, καὶ ἐνίοτε ἐκτενεῖς, μυθολογικαί, ἱστορικαί, τοπογραφικαί, γεωγραφικαὶ καὶ ἄλλαι εἰδήσεις πρὸς διασάφησιν τῶν περιγεγραμμένων μνημείων καὶ πρὸς τέρψιν τῶν ἀναγινωσκόντων τὸ σύγγραμμα.

Ἐν τῇ περιγραφῇ τῶν μνημείων ἀκολουθεῖ τὴν σειρὰν, τὴν ὁποίαν ἠκολούθησεν ὁ περιηγητής, ὅτε ἐπεσκέψατο τὰ μνημεῖα ταῦτα. Καταπλέει ἐκ τοῦ Αἰγαίου εἰς τὴν Ἀττικὴν καὶ περιγράφει ἐν τῷ 1ῳ βιβλίῳ, ὅπερ ἐπιγράφεται «Ἀττικά», τὸ Σούνιον, τὸ Λαύρειον, τὸν Πειραιᾶ, τὰς Ἀθήνας κλπ., καὶ ἰδίως τὰ ἐν αὐτοῖς μνημεῖα. Ἐκ τῆς Ἀττικῆς διὰ τοῦ Ἰσθμοῦ εἰσέρχεται εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ περιγράφει ἐν τῷ 2ῳ βιβλίῳ, τοῖς «Κορινθιακοῖς», τὰ ἐν Κορίνθῳ, Ἀργεῖ, Μυκῆναις, Τίρυνθι καὶ Ἐπιδαύρῳ μνημεῖα. Ἐκεῖθεν ἔρχεται εἰς τὴν Λακωνικὴν καὶ τὴν Μεσσηνίαν, ὧν τὰ μνημεῖα περιγράφει ἐν τῷ 3ῳ καὶ τῷ 4ῳ βιβλίῳ, τοῖς «Λακωνικοῖς» καὶ τοῖς «Μεσσηνιακοῖς». Μετὰ ταῦτα τρεπόμενος πρὸς βορρᾶν περιγράφει ἐν τῷ 5ῳ καὶ τῷ 6ῳ βιβλίῳ, ἅτινα ἐπιγράφονται ἀμφότερα «Ἠλειακά», τὰ ἐν Ἠλιδι μνημεῖα, καὶ ἰδίως τὰ ἐν Ὀλυμπίᾳ. Ἐξακολουθῶν τὴν πορείαν τοῦ ἐπισκέπτεται τὴν Ἀχαΐαν καὶ τὴν Ἀρκαδίαν καὶ περιγράφει ἐν τοῖς «Ἀχαϊκοῖς» καὶ τοῖς «Ἀρκαδικοῖς» (τῷ 7ῳ καὶ τῷ 8ῳ βιβλίῳ) τὰ κατὰ τὰς χώρας ταύτας τῆς Πελοποννήσου, ὁπόθεν ἐπανέρχεται πάλιν εἰς τὴν Ἀττικὴν καὶ μεταβαίνει ἐκεῖθεν εἰς Βοιωτίαν καὶ Φωκίδα, ὧν τὰ μνημεῖα περιγράφει ἐν τοῖς δύο τελευταίοις βιβλίοις, τοῖς «Βοιωτικοῖς» καὶ τοῖς «Φωκικοῖς», ἐνδιατρίβων μάλιστα εἰς τὰ περὶ τῶν Θηβῶν καὶ τῶν Δελφῶν.

Προφανῶς ὁ Πausανίας, καθ' ἣ ἤδη εἶπομεν, διενoeῖτο νὰ περιγράψῃ καὶ τὰ ἄλλα μνημεῖα τῆς Ἑλλάδος ἐπισκεπτόμενος ἢ ἐπισκεφθεὶς τὴν Αἰτωλίαν, τὴν Θεσσαλίαν, τὴν Ἡπειρον, τὰς νήσους καὶ τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, ἐνθα ὑπῆρχον πλεῖστα ἀξιολογώτατα μνημεῖα τέχνης, ἀλλ' ἀποθανὼν μετὰ τὸ 179 μ. Χρ. δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀγάγῃ εἰς πέρας τὸ ἑαυτοῦ ἔργον.

Τὰ ὑπ' αὐτοῦ περιγραφόμενα μνημεῖα εἶναι παντοειδῆ καλλιτεχνήματα, ἀρχιτεκτονικά, γλυπτὰ καὶ γραπτὰ, οἷον ναοί, στάδια, θέατρα, ἐξέδραι, στοαί, ἄλλα δημῶς οἰκονομικὰ ἀγάλματα, ἀνδριάντες, συμπλέγματα περιόπτων πλαστικῶν ἔργων, ἀνάγλυφα, ἀναθήματα, γραφαὶ (ζωγραφίαι) παντὸς εἶδους, πολλάκις δὲ ἐνδιατρίβει εἰς τὴν περιγραφὴν ἔργων ἐχόντων μικρὰν καλλιτεχνικὴν ἀξίαν, ἐνῶ δι' ἐλαχίστων περιγράφει ἔσοχα καλλιτεχνήματα, λέγων ἀπλῶς περὶ αὐτῶν ὅτι εἶναι «θέας ἀξια». Τοῦτο ἐξηγεῖται ἐκ τοῦ ὅτι τὸ ἔργον αὐτοῦ δὲν εἶναι αὐστηρῶς αἰσθητικόν, δὲν ἐπιδιώκει δηλ. ὁ συγγραφεὺς νὰ ἐκφέρῃ κρίσεις περὶ τῶν καλλιτεχνημάτων καθ' ἑαυτὰ κατὰ λόγον τῆς καλλιτεχνικῆς αὐτῶν ἀξίας, ἀλλὰ προσπαθεῖ νὰ ἐξάσῃ τὰ ἔργα, ἅτινα ἔχουσι μυθολογικὴν ἢ ἱστορικὴν ἢ ἄλλην σημασίαν.

Παρατηρήθη προσέτι ὅτι ὁ Πausανίας ἀρέσκειται νὰ περιγράψῃ τὰ παλαιότατα τῶν μνημείων, παρασιωπᾷ δὲ ὅλως ἢ συντομώτατα μνημονεύει νεώτερα ἢ σύγχρονα αὐτοῦ ἔργα, πλὴν τῶν ἔργων τῶν Ἀντωνίνων καὶ τοῦ Ἀδριανοῦ, ἅτινα ἐπιμελῶς ἀναφέρει, διότι ἴσως εὐηργετήθη ὑπὸ τοῦ Ἀδριανοῦ ἢ ἠθέλε νὰ φανῇ ἀρεστὸς εἰς τοὺς διαδόχους τοῦ Ἀντωνίνου, ἐφ' ὧν ἔζησε καὶ εἰς τὰς αὐλὰς τῶν ὁποίων ἴσως διέτριψεν. Οὕτως ἐλάχιστα ἔργα μνημονεύει ἐκ τῶν ποιηθέντων μετὰ τὰ μέσα τοῦ 2ου π. Χ. αἰῶνος, οἷα γνωρίζομεν ὅτι ὑπῆρχον πολλὰ καὶ ἀξιολογώτατα πολλαχοῦ. Τοῦτο ἡγαγέ τις τῶν περὶ τὸν Πausανίαν ἀσχοληθέντων, ὧν προεξάρχει ὁ πολὺς Wilamowitz, νὰ εἰκάσωσιν ὅτι ὁ Πausανίας ἔγραφεν ἔχων ὑπ' ὄψιν αὐτοῦ οὐχὶ ὅσα ἰδίους ὁμμασιν εἶδεν, οὐχὶ τὰς σημειώσεις, ἃς ἐκράτησε περιηγούμενος τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ μᾶλλον παλαιότερας περιγραφὰς τῶν ἔργων, ὑπὸ πολὺ προγενεστέρων συγγραφέων γενομένας, οἷον Πολέμωνος τοῦ περιγητοῦ, ζήσαντος κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 2ου π. Χρ. αἰῶνος, Ἀρτεμιδώρου τοῦ γεωγράφου, ἀκμάσαντος μετὰ τὸν Πολέμωνα, καὶ ἄλλων. Τὴν γνώμην ταύτην ἐνισχύουσι καὶ

ἄλλαι ἐνδείξεις, οἷον σφάλματα περὶ τὰς μνημονευόμενας ἐπιγραφάς, ὧν τινες διεσώθησαν μέχρις ἡμῶν, ἄλλοιὰ διάταξις τῶν μνημείων ἀποκαλυφθέντων διὰ τῶν ἀνασκαφῶν, τελεία παρασιώπησις μνημείων τινῶν σωζομένων ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἄλλα. Ἡ συζήτησις περὶ τοῦ ζητήματος τούτου, ἣς μετέχουσιν ἐπιφανέστατοι φιλόλογοι, δὲν κατέληξεν ἀκόμη εἰς ὠρισμένα καὶ ἀναμφισβήτητα συμπεράσματα, διότι ἀφ' ἐνὸς μὲν καὶ ἡ ἀξιοπιστία τοῦ Πausανίου καὶ ἡ εἰλικρίνεια τῆς ἐκθέσεως αὐτοῦ ὑπεστηρίχθησαν διὰ σπουδαίων ἐπιχειρημάτων ὑπὸ πολλῶν καὶ ἐπιστοποιήθησαν ἐν τισιν ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου δὲν κατερρίφθησαν ἱκανοποιητικῶς πάντα τὰ ἐπιχειρήματα τῶν ἀντιφρονούντων.

Λαμβάνοντες δ' ὑπ' ὄψιν τὰ ἐκατέρωθεν λεχθέντα δὲν ἀπέχομεν πολὺ τῆς ἀληθείας, ἂν ὑποστηρίξωμεν ὅτι ὁ Pausanias ἐπεσκέφθη μὲν αὐτοπροσώπως πάσας τὰς περιγραφόμενας χώρας καὶ πολλὰς ἄλλας πλὴν τούτων, δὲν ἠρκέσθη ὅμως εἰς τὰς ἐξ ἰδίας αὐτοψίας ἐντυπώσεις, ἀλλ' ἔλαβε μᾶλλον πρὸ ὀφθαλμῶν, ὅτε συνέγραφε τὴν περιήγησίν του, παλαιότερας περιγραφάς συμπληρῶν αὐτὰς ἐξ ἀτελῶν χειρογράφων σημειώσεων του ἢ πρὸ πάντων ἐκ τῆς μνήμης του, ὥς ἐπράττον συνήθως οἱ ἀρχαῖοι ἐνεκὰ τῶν τότε ὑπαρχουσῶν δυσκολιῶν, διότι φαίνεται ὅτι πρὸς ἰδίαν τέρεψιν ἢ χάριν ἄλλων σκοπῶν περιηγούμενος δὲν ἐφρόντιζε νὰ κρατῇ λεπτομερεῖς σημειώσεις, ἴσως δὲ νὰ μὴ εἶχεν ἀρχῇθεν ἀποφασίσει νὰ γράψῃ τὸ προκείμενον σύγγραμμα.

Ἄλλ' ὅθενδῆποτε καὶ ὅπωςδῆποτε καὶ ἂν ἠρῶσθῃ τὴν ὕλην τῆς συγγραφῆς αὐτοῦ ὁ Pausanias, τὸ σύγγραμμα αὐτοῦ εἶναι πολυτιμότερον, αὐτὸ τοῦτο ἀνεκτίμητον, διότι διέσωσε μέχρις ἡμῶν σπουδαιότατας ἀρχαιολογικάς, μυθολογικάς καὶ ἄλλας εἰδήσεις, ἃς ἄνευ αὐτοῦ παντελῶς θὰ ἠγνοοῦμεν, ὑπῆρξε δὲ σημαντικώτατος ὁδηγὸς ἐν ταῖς ἐνεργηθείσαις καὶ ἐνεργουμέναις ἀνασκαφαῖς ἐπιχέων φῶς δαφυλὲς ἐκεῖ, ὅπου ἄνευ αὐτοῦ θὰ ὑπῆρχε σκότος, ὥς καταφαίνεται ἐκ τῶν ἐν χώραις μὴ περιγραφείσαις ὑπὸ τοῦ Pausaniou ἐνεργηθεισῶν ἀνασκαφῶν, αἵτινες ἤγαγον εἰς φῶς ἔργα τέχνης, περὶ ὧν μεγάλη ἀμφισβήτησις καὶ ἀσάφεια ὑπάρχει.

ΠΑΥΣΑΝΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ ΠΕΡΙΗΓΗΣΙΣ

BIBLION A'.

ΑΤΤΙΚΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι

Σούνιον καὶ Λαύρειον. — Ὁ Πειραιεὺς καὶ τὰ ἐν αὐτῷ ἱερὰ καὶ ἀγάλματα. — Περὶ τῆς παρὰ τοῖς Κνιδίοις λατρείας τῆς Ἀφροδίτης. — Ὁ τῆς Μουνιχίας καὶ ὁ Φαληρικὸς λιμὴν. — Βωμοὶ ἀγνώστων θεῶν καὶ ἄλλα ἀγάλματα καὶ ἱερὰ.

1. Τῆς ἡπείρου τῆς Ἑλληνικῆς κατὰ νήσους τὰς Κυκλάδας καὶ πέλαγος τὸ Αἰγαῖον ἄκρα Σούνιον πρόκειται γῆς τῆς Ἀττικῆς καὶ λιμὴν τε παραπλεύσαντι τὴν ἄκραν ἐστί, καὶ ναὸς Ἀθηνᾶς Σουινιάδος ἐπὶ κορυφῇ τῆς ἄκρας. Πλέοντι δὲ ἐξ τοῦ πρόσω Λαύρειόν τε ἐστίν, ἔνθα ποτὲ Ἀθηναίοις ἦν ἀργύρου μέταλλα, καὶ νῆσος ἔρημος οὐ μεγάλη Πατρόκλου καλουμένη· τεῖχος γὰρ ὠκοδομήσατο ἐν αὐτῇ καὶ μάρακα ἐβάλετο Πάτροκλος, ὃς τοιῦρσιν ἐπέπλει ναύαρχος Αἰγυπτίαις, ὡς Πτολεμαῖος ὁ (Πτολεμαῖον) τοῦ Λάγου τιμωρεῖν ἔστειλεν Ἀθηναίους, ὅτε σφίσιν Ἀντίγονος ὁ Δημητρίου στρατιᾷ τε αὐτὸς ἐσβεβληκὼς ἐφθίρει τὴν χώραν καὶ ναυσὶν ἅμα ἐκ θαλάσσης κατεῖργεν.

2. Ὁ δὲ Πειραιεὺς δῆμος μὲν ἦν ἐκ παλαιοῦ, πρότερον δέ, πρὶν ἢ Θεμιστοκλῆς Ἀθηναίοις ἤρξε, ἐπίνειον οὐκ ἦν· Φώληρον δέ, ταύτῃ γὰρ ἐλάχιστον ἀπέχει τῆς πόλεως ἢ θάλασσα, τοῦτό σφισιν ἐπίνειον ἦν· καὶ Μενεσθέα φασὶν αὐτόθεν ταῖς ναυσὶν ἐς Τροίαν ἀναχθῆναι καὶ τούτου πρότερον Θησέα δώσοντα Μίνω δίκας τῆς Ἀνδρόγεω τελευτῆς. Θεμιστοκλῆς δὲ, ὡς ἤρξε, τοῖς τε γὰρ πλέουσιν ἐπιτηδειότερος ὁ Πειραιεὺς ἐφαίνεται· οἱ προκεισθαι καὶ λιμένας τρεῖς ἀνθ' ἑνὸς ἔχειν τοῦ Φαληροῦ, τοῦτό σφισιν ἐπίνειον εἶναι κατεσκευάσατο. Καὶ νεὼς καὶ ἐς

ἔμὲ ἦσαν οἴκοι καὶ πρὸς τῷ μεγίστῳ λιμένι τάφος Θεμιστοκλέους· φασὶ γὰρ μεταμελῆσαι τῶν ἐς Θεμιστοκλέα Ἀθηναίους καὶ ὥς οἱ προσήκοντες τὰ ὁστὰ κομίσαιεν ἐκ Μαγνησίας ἀνελόντες. Φαίνονται δὲ οἱ παῖδες οἱ Θεμιστοκλέους καὶ κατελθόντες καὶ γραφὴν ἐς τὸν Παρθενῶνα ἀναθέντες, ἐν ἣ Θεμιστοκλῆς ἐστὶ γεγραμμένος.

3. Θέας δὲ ἄξιον τῶν ἐν Πειραιεὶ μάλιστα Ἀθηνᾶς ἐστὶ καὶ Διὸς τέμενος χαλκοῦ μὲν ἀμφοτέρω τὰ ἀγάλματα, ἔχει δὲ ὁ μὲν σκῆπτρον καὶ Νίκην, ἡ δὲ Ἀθηνᾶ δόρυ. Ἐνταῦθα Λεωσθένην, ὃς Ἀθηναίοις καὶ τοῖς πᾶσιν Ἑλλήσιν ἡγούμενος Μακεδόνας ἐν τε Βοιωτοῖς ἐκράτησε μάχῃ καὶ αὖθις ἔξω Θερμοπυλῶν καὶ βιασάμενος ἐς Λαμίαν κατέκλεισε τὴν ἀπαντικρὺ τῆς Οἴτης, τοῦτον τὸν Λεωσθένην καὶ τοὺς παῖδας ἔγραψεν Ἀρχεσίλαος. Ἔστι δὲ τῆς στοᾶς τῆς μακρᾶς, ἐνθα καθέστηκεν ἀγορὰ τοῖς ἐπὶ θαλάσσης, καὶ γὰρ τοῖς ἀπωτέρω τοῦ λιμένος ἐστὶν ἑτέρα, τῆς δὲ ἐπὶ θαλάσσης στοᾶς ὀπισθεν ἐστᾶσι Ζεὺς καὶ Δῆμος, Λεωχάρους ἔργον. Πρὸς δὲ τῇ θαλάσῃ Κόνων ὠκοδόμησεν Ἀφροδίτης ἱερόν, τριῆρεις Λακεδαιμονίων κατεργασάμενος περὶ Κνίδον τὴν ἐν τῇ Καρικῇ χερσονήσῳ. Κνίδιοι γὰρ τιμῶσιν Ἀφροδίτην μάλιστα καὶ σφισιν ἔστιν ἱερὰ τῆς θεοῦ· τὸ μὲν γὰρ ἀρχαιότατον Δωρίτιδος, μετὰ δὲ τὸ Ἀκραίας, νεώτατον δὲ ἦν Κνιδίαν οἱ πολλοί, Κνίδιοι δὲ αὐτοὶ καλοῦσιν Εὐπλοίαν.

4. Ἔστι δὲ καὶ ἄλλος Ἀθηναίους ὁ μὲν ἐπὶ Μουνιχίᾳ λιμὴν καὶ Μουνιχίας ναὸς Ἀρτέμιδος, ὁ δὲ ἐπὶ Φαλήρῳ, καθὰ καὶ πρότερον εἴρηται μοι, καὶ πρὸς αὐτῷ Δήμητρος ἱερόν. Ἐνταῦθα καὶ Σκιράδος Ἀθηνᾶς ναὸς ἐστὶ καὶ Διὸς ἀπωτέρω, βῶμοι δὲ θεῶν τε ὀνομαζομένων ἀγνώστων καὶ ἡρώων καὶ παίδων τῶν Θεσέως καὶ Φαλήρου· τοῦτον γὰρ τὸν Φάληρον Ἀθηναῖοι πλεῖσαι μετὰ Ἰάσονός φασιν ἐς Κόλχους. Ἔστι δὲ καὶ Ἀνδρόγεω βῶμος τοῦ Μίνω, καλεῖται δὲ ἥρωος· Ἀνδρόγεω δὲ ὄντα ἴσασιν οἷς ἐστὶν ἐπιμελὲς τὰ ἐγχώρια σαφέστερον ἄλλων ἐπίστασθαι. Ἀπέχει δὲ σταδίους εἴκοσιν ἄκρα Κωλιάς· ἐς ταύτην φθαρέντος τοῦ ναυτικοῦ τοῦ Μήδων κατήνεγκεν ὁ κλύδων τὰ νανάγια. Κωλιάδος δὲ ἐστὶν ἐνταῦθα Ἀφροδίτης ἄγαλμα καὶ Γενετιλλίδες ὀνομαζόμεναι θεαί. Δοκῶ δὲ καὶ Φωκαεῦσι τοῖς ἐν Ἰωνίᾳ θεᾶς ἧς καλοῦσι Γενναΐδας εἶναι ταῖς ἐπὶ Κωλιάδι τὰς αὐτάς. Ἔστι δὲ κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἐς Ἀθήνας ἐκ

Φαλήρου ναός Ἡρας οὔτε θύρας ἔχων οὔτε ὄροφον· Μαρδόνιον φασιν αὐτὸν ἐμπρῆσαι τὸν Γωβρόου. Γὸ δὲ ἄγαλμα τὸ νῦν δῆ, καθὰ λέγουσιν, Ἀλκαμένους ἐστὶν ἔργον. Οὐκ ἂν τοῦτό γε ὁ Μῆδος εἴη λελωβημένος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ II.

Περὶ τῆς Ἀμαζόνος Ἀντιόπης. — Τὰ τεῖχη τῶν Ἀθηνῶν. — Ποιηταὶ οἰκείως παρὰ βασιλεῦσι ζήσαντες. — Ναοί, στοαὶ καὶ ἀγάλματα ἐν Ἀθήναις. — Περὶ τῶν βασιλέων τῆς Ἀττικῆς.

1. Ἐσελθόντων δὲ ἐς τὴν πόλιν ἐστὶν Ἀντιόπης μνῆμα Ἀμαζόνος. Ταύτην τὴν Ἀντιόπην Πίνδαρος μὲν φησιν ὑπὸ Πειρίθου καὶ Θησέως ἀρπασθῆναι, Τροίζηνίῳ δὲ Ἠγία τοιάδε ἐς αὐτὴν πεποίηται· Ἡρακλέα Θεμίσκυραν πολιορκοῦντα τὴν ἐπὶ Θερμώδοντι ἐλεῖν μὴ δύνασθαι, Θησέως δὲ ἐρασθεῖσαν Ἀντιόπην, στρατεῦσαι γὰρ ἅμα Ἡρακλεῖ καὶ Θησέα, παραδοῦναι τὸ χωρίον. Τάδε μὲν Ἠγίας πεποίηκεν· Ἀθηναῖοι δὲ φασιν, ἐπεὶ τε ἦλθον Ἀμαζόνες, Ἀντιόπην μὲν ὑπὸ Μολπαδίας τοξευθῆναι, Μολπαδίαν δὲ ἀποθανεῖν ὑπὸ Θησέως. Καὶ μνῆμά ἐστι καὶ Μολπαδίας Ἀθηναίοις.

2. Ἀνιόντων δὲ ἐκ Πειραιῶς ἐρείπια τῶν τευχῶν ἐστίν, ἃ Κόνων ὕστερον τῆς πρὸς Κνίδω ναυμαχίας ἀνέστησε· τὰ γὰρ Θεμιστοκλέους μετὰ τὴν ἀναχώρησιν οἰκοδομηθέντα τὴν Μήδων ἐπὶ τῆς ἀρχῆς καθηρέθη τῶν τριάκοντα ὀνομαζομένων. Εἰσὶ δὲ τάφοι κατὰ τὴν ὁδὸν γνωριμώτατοι Μενάνδρου τοῦ Διοπείθους καὶ μνῆμα Εὐριπίδου κενόν. Τέθαιπται δὲ Εὐριπίδης ἐν Μακεδονίᾳ παρὰ τὸν βασιλέα ἐλθὼν Ἀρχέλαον· ὁ δὲ οἱ τοῦ θανάτου τρόπος, πολλοῖς γὰρ ἐστὶν εἰρημένος, ἐχέτω καθὰ λέγουσι.

3. Συνῆσαν δὲ ἄρα καὶ τότε τοῖς βασιλεῦσι ποιηταὶ καὶ πρότερον ἔτι καὶ Πολυκράτει Σάμου τυραννοῦντι Ἀνακρέων παρῆν καὶ ἐς Συρακούσας πρὸς Ἰέρωνα Λισχύλος καὶ Σιμωνίδης ἐστάλησαν· Διονυσίῳ δέ, ὃς ὕστερον ἐτυράννησεν ἐν Σικελίᾳ, Φιλόξενος παρῆν καὶ Ἀντιγόνῳ Μακεδόνων ἄρχοντι Ἀνταγόρας Ῥόδιος καὶ Σολεὺς Ἀρατος. Ἡσίοδος δὲ καὶ Ὅμηρος ἢ συγγενέσθαι βασιλεῦσιν ἠτύχησαν ἢ καὶ ἐκόντες ὀλιγόωρησαν, ὁ μὲν ἀγροικία καὶ ὄκνη πλάνης, Ὅμηρος δὲ ἀποδημίας ἐπὶ μακρό-

τατον καὶ τὴν ὠφέλειαν τὴν ἐς χρήματα παρὰ τῶν δυνατῶν ὑστέραν θέμενος τῆς παρὰ τοῖς πολλοῖς δόξης, ἐπεὶ καὶ Ὀμήρῳ πεποιημένα ἐστὶν Ἀλκίῳ παρεῖναι Δημόδοκον καὶ ὥς Ἀγαμέμνων καταλίποι τινὰ παρὰ τῇ γυναικὶ ποιητήν. Ἔστι δὲ τάφος οὐ πόρρω τῶν πυλῶν ἐπίθημα ἔχων στρατιώτην ἵπῳ παρρησθηκότα, ὄντινα μὲν οὐκ οἶδα, Πραξιτέλης δὲ καὶ τὸν ἵππον καὶ τὸν στρατιώτην ἐποίησεν.

4. Ἐσελθόντων δὲ ἐς τὴν πόλιν οἰκοδόμημα ἐς παρασκευὴν ἐστὶ τῶν πομπῶν, ἃς πέμπουσι τὰς μὲν ἀνὰ πᾶν ἔτος, τὰς δὲ καὶ χρόνον διαλείποντες. Καὶ πλησίον ναὸς ἐστὶ Δήμητρος, ἀγάλματα δὲ αὐτῇ τε καὶ ἡ παῖς καὶ δᾶδα ἔχων Ἰακχος· γέγραπται δὲ ἐπὶ τῷ τοίχῳ γραμμασὶν Ἀττικοῖς ἔργα εἶναι Πραξιτέλους. Τοῦ ναοῦ δὲ οὐ πόρρω Ποσειδῶν ἐστὶν ἐφ' ἵππου δόρυ ἀφιεῖς ἐπὶ γίγαντα Πολυβῶτην, ἐς ὃν Κρόις ὁ μῦθος περὶ τῆς ἄκρας ἔχει τῆς Χελώνης· τὸ δὲ ἐπίγραμμα τὸ ἐφ' ἡμῶν τὴν εἰκόνα ἄλλῳ δίδωσι καὶ οὐ Ποσειδῶνι. Στοιαι δὲ εἰσιν ἀπὸ τῶν πυλῶν ἐς τὸν Κεραμικὸν καὶ εἰκόνες πρὸ αὐτῶν χαλκαῖ καὶ γυναικῶν καὶ ἀνδρῶν, ὅσοις τι ὑπῆρχεν [ὧν τις λόγος] ἐς δόξαν. Ἡ δὲ ἑτέρα τῶν στοῶν ἔχει μὲν ἱερὰ θεῶν, ἔχει δὲ γυμνάσιον Ἐρμοῦ καλούμενον· ἐστὶ δὲ ἐν αὐτῇ Πουλυτίωνος οἰκία, καθ' ἣν παρὰ τὴν Ἐλευσὶνι δοῦναι τελετὴν Ἀθηναίων φασὶν οὐ τοὺς ἀφανισταίτους· ἐπ' ἐμοῦ δὲ ἀνῆτο Διονύσῳ. Διόνυσον δὲ τοῦτον καλοῦσι Μελπόμενον ἐπὶ λόγῳ τοιῷδε, ἐφ' ὁποῖον περ Ἀπόλλωνα Μουσηγέτην. Ἐνταῦθα ἐστὶν Ἀθηνᾶς ἀγαλμα Παιωνίας καὶ Διὸς καὶ Μνημοσύνης καὶ Μουσῶν Ἀπόλλων τε ἀνάθημα καὶ ἔργον Εὐβουλίδου καὶ δαίμων τῶν ἀμφὶ Διόνυσον Ἀκράτος· πρόσωπόν ἐστιν οἱ μόνον ἐνφοκοδομημένον τοίχῳ. Μετὰ δὲ τὸ τοῦ Διονύσου τέμενός ἐστιν οἶκημα ἀγάλματα ἔχον ἐκ πηλοῦ, βασιλεὺς Ἀθηναίων Ἀμφικτύων ἄλλους τε θεοὺς ἐστιῶν καὶ Διόνυσον. Ἐνταῦθα καὶ Πύγασός ἐστιν Ἐλευθερεὺς, ὃς Ἀθηναίοις τὸν θεὸν ἐσήγαγε· συνεπελάβετο δὲ οἱ τὸ ἐν Δελφοῖς μαντεῖον ἀναμνήσαν τὴν ἐπὶ Ἰκαρίου ποτὲ ἐπιδημίαν τοῦ θεοῦ.

5. Τὴν δὲ βασιλείαν Ἀμφικτύων ἔσχεν οὕτως. Ἀχταῖον λέγουσιν ἐν τῇ νῦν Ἀττικῇ βασιλεῦσαι πρῶτον· ἀποθανόντος δὲ Ἀχταίου Κέκροψ ἐκδέχεται τὴν ἀρχὴν θυγατρὶ συνοικῶν Ἀχταίου καὶ οἱ γίνονται θυγατέρες μὲν Ἔρση καὶ Ἀγλαυρος καὶ Πάνδροσος, υἱὸς δὲ Ἐρυσίχθων. Οὗτος οὐκ ἐβασίλευσεν.

Ἀθηναίων, ἀλλὰ οἱ τοῦ πατρὸς ζῶντος τελευτῆσαι συνέβη καὶ τὴν ἀρχὴν τὴν Κέκροπος Κραναὸς ἐξεδέξατο Ἀθηναίαν δυνάμει προύχων. Κραναῷ δὲ θυγατέρας καὶ ἄλλας καὶ Ἀτθίδα γενέσθαι λέγουσιν ἀπὸ ταύτης ὀνομαζούσιν Ἀττικὴν τὴν χώραν πρότερον καλουμένην Ἀκταίαν. Κραναῷ δὲ Ἀμφικτύων ἐπαναστάς, θυγατέρα ὅπως ἔχων αὐτοῦ, παύει τῆς ἀρχῆς καὶ αὐτὸς ὕστερον ὑπὸ Ἑριχθονίου καὶ τῶν συνεπαναστάντων ἐκπίπτει. Πατέρα δὲ Ἑριχθονίῳ λέγουσιν ἀνθρώπων μὲν οὐδένα εἶναι, γυνέας δὲ Ἥφαιστον καὶ Γῆν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΙΙ

Ὁ Κεραμεικὸς καὶ αἱ ἐν αὐτῷ στοαί, ἀνδριάντες, γραφαὶ καὶ ναοί.

1. Τὸ δὲ χωρίον ὃ Κεραμεικὸς τὸ μὲν ὄνομα ἔχει ἀπὸ ἥρωος Κεράμου Διονύσου τε εἶναι καὶ Ἀριάδνης καὶ τούτου λεγομένου· πρώτη δέ ἐστιν ἐν δεξιᾷ καλουμένη στοὰ βασιλείος, ἐνθα καθίζει βασιλεὺς ἐνιαυσίαν ἄρχων ἀρχὴν καλουμένην βασιλείαν. Ταύτης ἔπλεσι τῷ κεράμῳ τῆς στοᾶς ἀγάλματα ὀπτῆς γῆς, ἀφιεῖς Θησεὺς ἐς θάλασσαν Σκίρωνα καὶ φέρουσα Ἥμερα Κέφαλον, ὃν κάλλιστον γενόμενόν φασιν ὑπὸ Ἥμερας ἐρασθείσης ἄρπασθῆναι καὶ οἱ παῖδα γενέσθαι Φαέθοντα***καὶ φύλακα ἐποίησε τοῦ ναοῦ· ταῦτα ἄλλοι τε καὶ Ἡσίοδος εἶρηκεν ἐν ἔλεσι τοῖς ἐς τὰς γυναῖδας. Πλησίον δὲ τῆς στοᾶς Κόνων ἔστηκε καὶ Τιμόθεος υἱὸς Κόνωνος καὶ βασιλεὺς Κυπρίων Εὐαγόρας, ὃς καὶ τὰς τριήρεις τὰς Φοινίσσας ἔπραξε παρὰ βασιλέως Ἀρταξέρξου δοθῆναι Κόνωνι· ἔπραξε δὲ ὡς Ἀθηναῖος καὶ τὸ ἀνέκαθεν ἐκ Σαλαμῖνος, ἐπεὶ καὶ γενεαλογῶν ἐς προγόνους ἀνέβαινε Τεῦκρον καὶ Κινύρου θυγατέρα. Ἐνταῦθα ἔστηκε Ζεὺς ὀνομαζόμενος Ἐλευθέριος καὶ βασιλεὺς Ἀδριανὸς ἐς ἄλλους τε, ὧν ἦρχεν, εὐεργεσίας καὶ ἐς τὴν πόλιν μάλιστα ἀποδειξάμενος τὴν Ἀθηναίων.

2. Στοὰ δὲ ὀπισθεν ᾠκοδόμηται γραφὰς ἔχουσα θεοὺς τοὺς δώδεκα καλουμένους. Ἐπὶ δὲ τῷ τοίχῳ τῷ πέραν Θησεὺς ἐστι γεγραμμένος καὶ Δημοκρατία τε καὶ Ἄημος· δηλοῖ δὲ ἡ γραφὴ Θησέα εἶναι τὸν καταστήσαντα Ἀθηναίους ἐξ ἴσου πολιτεῖσθαι. Κεχώρηκε δὲ φήμη καὶ ἄλλως ἐς τοὺς πολλοὺς ὡς Θησεὺς παραδοίη τὰ πράγματα τῷ δήμῳ καὶ ὡς ἐξ ἐκείνου δημοκρατούμενοι διαμενῶσιν, πρὶν ἢ Πεισίστρατος ἐτυράνησεν ἐπαναστάς. Λέ-

γεται μὲν δὴ καὶ ἄλλα οὐκ ἄληθῆ παρὰ τοῖς πολλοῖς, οἷα ἱστορίας ἀνηκόοις οὖσι καὶ ὁπόσα ἤκουον εὐθύς ἐκ παίδων ἔν τε χοροῖς καὶ τραγῳδίαις πιστὰ ἡγουμένοις, λέγεται δὲ καὶ ἐς τὸν Θησέα ὡς αὐτός τε ἐβαίβλενσε καὶ ὕστερον Μενεσθέως τελευτήσαντος καὶ ἐς τετάρτην οἱ Θησεῖδαι γενεὰν διέμειναν ἄρχοντες. Εἰ δέ μοι γενεαλογεῖν ἤρесе, καὶ τοὺς ἀπὸ Μελάνθου βασιλεύσαντας ἐς Κλείδικον τὸν Αἰσιμίδου καὶ τούτους ἂν ἀπηριθμησάμην.

3. Ἐνταῦθά ἐστι γεγραμμένον καὶ τὸ περὶ Μαντίνειαν Ἀθηναίων ἔργον, οἱ βοηθήσαντες Λακεδαιμονίοις ἐπέμφθησαν. Συνέγραψαν δὲ ἄλλοι τε καὶ Ξενοφῶν τὸν πάντα πόλεμον, κατὰ ληψίν τε τῆς Καδμείας καὶ τὸ πταῖσμα Λακεδαιμονίων τὸ ἐν Λεύκτροις καὶ ὡς ἐς Πελοπόννησον ἐσέβαλλον Βοιωτοὶ καὶ τὴν συμμαχίαν Λακεδαιμονίοις τὴν παρ' Ἀθηναίων ἐλθοῦσαν. Ἐν δὲ τῇ γραφῇ τῶν ἱππέων ἐστὶ μάχη, ἐν ἣ γνωριμώτατοι Γρύλος τε ὁ Ξενοφώντος ἐν τοῖς Ἀθηναίοις καὶ κατὰ τὴν ἵππον τὴν Βοιωτίαν Ἐπαμεινώνδας ὁ Θηβαῖος. Ταύτας τὰς γραφὰς Εὐφροάνωρ ἔγραψεν Ἀθηναίοις καὶ πλησίον ἐποίησεν ἐν τῷ ναῷ τὸν Ἀπόλλωνα Πατρῶν ἐπὶ κλησιν. Πρὸ δὲ τοῦ νεῷ τὸν μὲν Λεωχάρης, ὃν δὲ καλοῦσιν Ἀλεξίκακον, Κάλαμις ἐποίησε. Τὸ δὲ ὄνομα τῷ θεῷ γενέσθαι λέγουσιν, ὅτι τὴν λοιμώδη σφίσι νόσον ὁμοῦ τῷ Πελοποννησίῳ πολέμῳ πιέζουσιν κατὰ μάντευμα ἔπαυσεν ἐκ Δελφῶν.

4. Ὀχοδόμηται δὲ καὶ Μητρὸς θεῶν ἱερόν, ἣν Φειδίας εἰργάσατο, καὶ πλησίον τῶν πεντακοσίων καλουμένων βουλευτήριον, οἱ βουλευόμενοι ἐνιαυτὸν Ἀθηναίοις. Βουλαίου δὲ ἐν αὐτῷ κεῖται ξόανον Διὸς καὶ Ἀπόλλων τέχνη Πεισίου καὶ Δῆμος ἔργον Λύσωνος. Τοὺς δὲ θεσμοθέτας ἔγραψε Πρωτογένης Καύνιος, Ὀλβιάδης δὲ Κάλλιππον, ὃς Ἀθηναίους ἐς Θεομοπύλας ἤγαγε φυλάζοντας τὴν ἐς τὴν Ἑλλάδα Γαλατῶν ἐσβολήν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙV

Περὶ τῶν Γαλατῶν, τῆς κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐκστρατείας καὶ τῆς εἰς Ἀσίαν διαβάσεως αὐτῶν.—Περὶ Περγαμηνῶν.

1. Οἱ δὲ Γαλάται οὗτοι νέμονται τῆς Εὐρώπης τὰ ἔσχατα ἐπὶ θαλάσῃ πολλῇ καὶ ἐς τὰ πέρατα οὐ πλωτῶν· παρέχεται δὲ ἄμπωτιν καὶ ῥαχίαν καὶ θηρία οὐδὲν ἑοικότα τοῖς ἐν θαλάσῃ

τῇ λοιπῇ· καὶ σφισι διὰ τῆς χώρας ῥεῖ ποταμὸς Ἡριδανός, ἐφ' ᾧ τὰς θυγατέρας τὰς Ἑλίου ὁδύρεσθαι νομίζουσι τὸ περὶ τὸν Φαέθοντα τὸν ἀδελφὸν πάθος. Ὅψέ δέ ποτε αὐτοὺς καλεῖσθαι Γαλάτας ἐξενίκησε· Κελτοὶ γὰρ κατὰ τε σφᾶς τὸ ἀρχαῖον καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις ὠνομάζοντο. Συλλεγεῖσα δέ σφισι στρατιὰ τρέπεται τὴν ἐπὶ Ἰονίου καὶ τότε Ἰλλυριῶν ἔθνος καὶ πᾶν ὅσον ἄχρι Μακεδόνων ᾤκει καὶ Μακεδόνας αὐτοὺς ἀναστάτους ἐποίησε Θεσσαλίαν τε ἐπέδραμε. Καὶ ὥς ἐγγὺς Θερμοπυλῶν ἐγίνοντο, ἐνταῦθα οἱ πολλοὶ τῶν Ἑλλήνων ἐς τὴν ἔφοδον ἡσύχαζον τῶν βαρβάρων, ἅτε ὑπὸ Ἀλεξάνδρου μεγάλως καὶ Φιλίππου κακωθέντες πρότερον· καθεῖλε δὲ καὶ Ἀντίπατρος καὶ Κάσσανδρος ὕστερον τὸ Ἑλληνικόν, ὥστε ἕκαστοι δι' ἀσθένειαν οὐδὲν αἰσχρὸν ἐνόμιζον ἀπεῖναι τὸ κατὰ σφᾶς τῆς βοηθείας.

2. Ἀθηναῖοι δὲ μάλιστα μὲν τῶν Ἑλλήνων ἀπειρήκεσαν μήκει τοῦ Μακεδονικοῦ πολέμου καὶ προσπταίνοντες τὰ πολλὰ ἐν ταῖς μάχαις, ἐξιέναι δὲ ὅμως ὥρμητο ἐς τὰς Θερμοπύλας σὺν τοῖς ἐθέλουσι τῶν Ἑλλήνων ἐλόμενοι σφίσι τὸν Κἄλλιππον τοῦτον ἡγεῖσθαι. Καταλαβόντες δὲ ἡ στενώτατον ἦν τῆς ἐσόδου τῆς ἐς τὴν Ἑλλάδα εἴσργον τοὺς βαρβάρους· Ἀνευρόντες δὲ οἱ Κελτοὶ τὴν ἀτραπὸν, ἣν καὶ Μήδοις ποτὲ Ἐφιάλτης ἡγήσατο ὁ Τραχίνιος, καὶ βιασάμενοι Φωκέων τοὺς τεταγμένους ἐπ' αὐτῇ λανθάνουσι τοὺς Ἕλληνας ὑπερβαλόντες τὴν Οἶτην.

3. Ἐνθα δὴ πλείστου παρέσχοντο αὐτοὺς Ἀθηναῖοι τοῖς Ἑλλησιν ἀξίους ἀμφοτέρωθεν, ὥς ἐκνκλώθησαν, ἀμυνόμενοι τοὺς βαρβάρους. Οἱ δὲ σφισιν ἐπὶ τῶν νεῶν μάλιστα ἑτάλα ἰπώρουσιν, ἅτε τοῦ κόλπου τοῦ Λαμιακοῦ τέλματος πρὸς ταῖς Θερμοπύλαις ὄντος· αἴτιον δὲ ἔμοι δοκεῖ τὸ ὕδωρ ταύτῃ τὸ θερμὸν ἐκρεόν ἐς τὴν θάλασσαν. Μείζονα οὖν εἶχον οὗτοι πόνον· ἀναλαβόντες γὰρ ἐπὶ τὰ καταστρώματα τοὺς Ἕλληνας ναυσὶν ὑπὸ τε ὀπλων βαρεῖαις καὶ ἀνδρῶν ἐβιάζοντο κατὰ τοῦ πηλοῦ πλεῖν.

4. Οὗτοι μὲν δὴ τοὺς Ἕλληνας τρόπον τὸν εἰρημένον ἔσφον· οἱ δὲ Γαλάται Πυλῶν τε ἐντὸς ἦσαν καὶ τὰ πολίσματα ἐλεῖν ἐν οὐδενὶ τὰ λοιπὰ ποιησάμενοι Δελφούς καὶ τὰ χρήματα τοῦ θεοῦ διαρπάσαι μάλιστα εἶχον σπουδὴν. Καὶ σφισιν αὐτοῖ τε Δελφοὶ καὶ Φωκέων ἀντετάχθησον οἱ τὰς πόλεις περὶ τὸν Παρνασσὸν οἰκοῦντες. Ἀφίκετο δὲ καὶ δύναμις Αἰτωλῶν· τὸ γὰρ Αἰτωλικὸν προεῖχεν ἀκμῇ νεότητος τὸν χρόνον τοῦτον. Ὡς δὲ ἐς

χειρας συνήεσαν, ἐνταῦθα κεραυνοὶ τε ἐφέροντο ἐς τοὺς Γαλάτας καὶ ἀπορραγεῖσαι πέτραι τοῦ Παρνασοῦ δείματά τε ἄνδρες ἐφίσταντο ὀπλίται τοῖς βαρβάροις. Τούτων τοὺς μὲν ἐξ Ὑπερβορέων λέγουσιν ἔλθειν, Ὑπέροχον καὶ Ἀμάδοκον, τὸν δὲ τρίτον Πύρρον εἶναι τὸν Ἀχιλλέως ἐναγίζουσι δὲ ἀπὸ ταύτης Δελφοὶ τῆς συμμαχίας Πύρρῳ πρότερον ἔχοντες ἅτε ἀνδρὸς πολεμίου καὶ τὸ μνῆμα ἐν ἀτιμίᾳ.

5. Γαλατῶν δὲ οἱ πολλοὶ ναυσὶν ἐς τὴν Ἀσίαν διαβάντες τὰ παραθαλάσσια αὐτῆς ἐλεηλάτουν. Χρόνῳ δὲ ὕστερον οἱ Πέργαμον ἔχοντες, πάλαι δὲ Τευθρανίαν καλουμένην, ἐς ταύτην Γαλάτας ἐλαύνουσιν ἀπὸ θαλάσσης. Οὗτοι μὲν δὴ τὴν ἐκτὸς Σαγγαρίου χώραν ἔσχον Ἀγκυραν πόλιν ἐλόντες Φρυγῶν, ἣν Μίδας ὁ Γορδίου πρότερον ᾤκισεν. Ἀγκυρα δέ, ἣν ὁ Μίδας ἀνεῦρεν, ἣν ἔτι καὶ ἐς ἡμὲν ἐν ἱερῷ Διὸς καὶ κρήνῃ Μίδου καλουμένην ταύτην οἶνω κερᾶσαι Μίδαν φασὶν ἐπὶ τὴν θήραν τοῦ Σιληνοῦ. Ταύτην τε δὴ τὴν Ἀγκυραν εἶλον καὶ Περσινούντα ὑπὸ τὸ ὄρος * * * τὴν Ἀγδιστιν, ἐνθα καὶ τὸν Ἀττην τεθάφθαι λέγουσι.

6. Περγαμηνοῖς δὲ ἔστι μὲν σκῦλα ἀπὸ Γαλατῶν, ἔστι δὲ γραφὴ τὸ ἔργον τὸ πρὸς Γαλάτας ἔχουσα. Ἦν δὲ νέμονται οἱ Περγαμηνοὶ Καβείρων ἱεράν φασιν εἶναι τὸ ἀρχαῖον· αὐτοὶ δὲ Ἀρχάδες ἐθέλουσιν εἶναι τῶν ὁμοῦ Τηλέφῳ διαβάντων ἐς τὴν Ἀσίαν. Πολέμων δὲ τῶν μὲν ἄλλων, εἰ δὴ τινες ἐπολέμησαν, οὐκ ἐς ἅπαντας κεχώρηκεν ἡ φήμη· τρία δὲ γνωριμώτατα ἐξείργασταί σφισι, τῆς τε Ἀσίας ἀρχὴ τῆς κάτω καὶ ἡ Γαλατῶν ἀπ' αὐτῆς ἀναχώρησις καὶ τὸ ἐς τοὺς σὺν Ἀγαμέμνονι Τηλέφου τόλμημα, ὅτε Ἕλληνες ἀμαρτόντες Ἰλίου τὸ πεδίον ἐλεηλάτουν τὸ Μύσιον ὥς γῆν [τὴν] Τοφάδα. Ἐπάνειμι δὲ ἐς τὴν ἀρχὴν ὅθεν ἐξέβην τοῦ λόγου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ V.

Περὶ τῆς ἐν Ἀθήναις Θόλου. — Περὶ τῶν ἐπωνύμων ἡρώων τῶν αἰτικῶν φυλῶν. — Περὶ τῶν δωρεῶν τοῦ Ἀδριανοῦ.

1. Τοῦ βουλευτηρίου τῶν πεντακοσίων πλησίον Θόλος ἔστι καλουμένη καὶ θύουσί τε ἐνταῦθα οἱ πρυτάνεις καὶ τινὰ καὶ ἄργυρου πεποιημένα ἐστὶν ἀγάλματα οὐ μεγάλα. Ἀνωτέρω δὲ

ἀνδριάντες ἐστήκασιν ἡρώων, ἀφ' ὧν Ἀθηναίοις ὕστερον τὰ ὀνόματα ἔσχον αἱ φυλαί. Ὅστις δὲ κατεστήσατο δέκα ἀντὶ τεσσάρων φυλάς· εἶναι καὶ μετέθετό σφισι τὰ ὀνόματα ἀντὶ τῶν ἀρχαίων Ἡροδότῳ καὶ ταῦτά ἐστιν εἰρημένα.

2. Τῶν δὲ ἐπωνύμων, καλοῦσι γὰρ οὕτω σφᾶς, ἔστι μὲν Ἴπποθῶν Ποσειδῶνος καὶ Ἀλόπης θυγατρὸς Κερκύονος, ἔστι δὲ Ἀντίοχος τῶν παίδων τῶν Ἡρακλέους γενόμενος ἐκ Μήδας Ἡρακλεῖ τῆς Φύλαντος, καὶ τρίτος Αἴας ὁ Τελαμῶνος, ἐκ δὲ Ἀθηναίων Λεώς· δοῦναι δὲ ἐπὶ σωτηρίᾳ λέγεται κοινῇ τὰς θυγατέρας τοῦ θεοῦ χρήσαντος. Ἐρεχθεὺς τέ ἐστιν ἐν τοῖς ἐπωνύμοις, ὃς ἐνίκησεν Ἐλευσινίους μάχῃ καὶ τὸν ἡγούμενον ἀπέκτεινεν Ἱμμάραδον τὸν Εὐμόλπου. Αἰγεὺς τέ ἐστι καὶ Οἰνεὺς Πανδίωνος υἱὸς νόθος, καὶ τῶν Θησέως παίδων Ἀκάμας.

3. Κέκροπα δὲ καὶ Πανδίονα, εἶδον γὰρ καὶ τούτων ἐν τοῖς ἐπωνύμοις εἰκόνας, οὐκ οἶδα οὐδ' ἄγουσιν ἐν τιμῇ· πρότερός τε γὰρ ἦρξε Κέκροψ, ὃς τὴν Ἀκταίου θυγατέρα ἔσχεκεν ὕστερον καὶ δὴ γε μετόκησεν ἐς Εὐβοίαν, Ἐρεχθέως υἱὸς τοῦ Πανδίωνος τοῦ Ἐριχθονίου. Καὶ δὴ καὶ Πανδίων ἐβασίλευσεν ὁ τοῦ Ἐριχθονίου καὶ ὁ Κέκροπος τοῦ δευτέρου. Τοῦτον Μητιονίδαι τῆς ἀρχῆς ἐξελαύνουσι καὶ οἱ φυγόντι ἐς Μέγαρα, θυγατέρα γὰρ εἶχε Πύλα τοῦ βασιλεύσαντος ἐν Μεγάροις, συνεκπίπτουσιν οἱ παῖδες. Καὶ Πανδίονα μὲν αὐτοῦ λέγεται νοσήσαντα ἀποθανεῖν, καὶ οἱ πρὸς θαλάσῃ μνήμά ἐστιν ἐν τῇ Μεγαρίδι ἐν Ἀθηνᾶς Αἰθυῖας καλουμένῃ σκοπέλῳ.

4. Οἱ δὲ παῖδες κατὰσὶ τε ἐκ τῶν Μεγάρων ἐκβαλόντες Μητιονίδας καὶ τὴν ἀρχὴν τῶν Ἀθηναίων Αἰγεὺς πρεσβύτατος ὧν ἔσχεν. Θυγατέρας δὲ οὐδ' ἅγαθ' δαίμονι ἔθρεψεν ὁ Πανδίων οὐδὲ οἱ τιμωροὶ παῖδες ἀπ' αὐτῶν ἐλείφθησαν· καίτοι δυνάμεώς γε ἔνεκα πρὸς τὸν Θρᾷκα τὸ κῆδος ἐποίησατο. Ἄλλ' οὐδέ τις πόρος ἐστὶν ἀνθρώπῳ παραβῆναι τὸ καθῆκον ἐκ τοῦ θεοῦ. Λέγουσιν ὡς Τηρεὺς συνοικῶν Πρόκνη Φιλομήλαν ἥσχυεν, ὃν κατὰ νόμον δράσας τὸν Ἑλλήνων, καὶ τὸ σῶμα ἔτι λωβησάμενος τῇ παιδί ἤγαγεν ἐς ἀνάγκην δίκης τὰς γυναῖκας. Πανδίονι δὲ καὶ ἄλλος ἀνδριὰς ἐστὶν ἐν ἀκροπόλει θεὸς ἅγιος.

5. Οἶδε μὲν εἰσιν Ἀθηναίοις ἐπώνυμοι τῶν ἀρχαίων· ὕστερον δὲ καὶ ἀπὸ τῶνδε φυλάς ἔχουσιν, Ἀττάλου τοῦ Μυσοῦ καὶ Πτολεμαίου τοῦ Αἰγυπτίου καὶ κατ' ἐμὲ ἤδη βασιλέως Ἀδρια-

νοῦ τῆς τε ἐς τὸ θεῖον τιμῆς ἐπὶ πλείστον ἐλθόντος καὶ τῶν ἀρχομένων ἐς εὐδαιμονίαν τὰ μέγιστα ἐκάστοις παρασχομένου. Καὶ ἐς μὲν πόλεμον οὐδένα ἐκούσιος κατέστη, Ἑβραίους δὲ τοὺς ὑπὲρ Σύρων ἐχειρώσατο ἀποστάντας· ὁπόσα δὲ θεῶν ἱερὰ τὰ μὲν ᾠκοδόμησεν ἐξ ἀρχῆς, τὰ δὲ καὶ ἐπεκόσμησεν ἀναθήμασι καὶ κατασκευαῖς ἢ δωρεὰς πόλεσιν ἔδωκεν Ἑλληνίσι, τὰς δὲ καὶ τῶν βαρβάρων τοῖς δεηθεῖσιν, ἔστιν οἱ πάντα γεγραμμένα Ἀθήνησιν ἐν τῷ κοινῷ τῶν θεῶν ἱερῷ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ VI.

Πτολεμαῖος ὁ Δάγου καὶ τὰ κατ' αὐτόν.

1. Τὰ δὲ ἐς Ἀττάλον καὶ Πτολεμαῖον ἡλικία τε ἦν ἀρχαιότερα, ὥς μὴ μένειν ἔτι τὴν φήμην αὐτῶν, καὶ οἱ συγγενόμενοι τοῖς βασιλεῦσιν ἐπὶ συγγραφῇ τῶν ἔργων καὶ πρότερον ἔτι ἡμελήθησαν. Τούτων ἕνεκά μοι καὶ τὰ τῶνδε ἐπῆλθε δηλῶσαι ἔργα τε ὁποῖα ἔπραξαν καὶ ὥς ἐς τοὺς πατέρας αὐτῶν περιεχώρησεν Αἰγύπτου καὶ ἡ Μυσῶν καὶ τῶν προσοίκων ἀρχή.

2. Πτολεμαῖον Μακεδόνες Φιλίππου παῖδα εἶναι τοῦ Ἀμύντου, λόγῳ δὲ Δάγου νομίζουσι· τὴν γὰρ οἱ μητέρα ἔχουσιν ἐν γαστρὶ δοθῆναι γυναῖκα ὑπὸ Φιλίππου Δάγῳ. Πτολεμαῖον δὲ λέγουσιν ἄλλα τε ἐν τῇ Ἀσίᾳ λαμπρὰ ἀποδείξασθαι καὶ Ἀλεξάνδρῳ κινδύνου συμβάντος ἐν Ὀξυδράκαις μάλιστα οἱ τῶν ἐταίρων ἀμῦναι. Τελευτήσαντος δὲ Ἀλεξάνδρου τοῖς ἐς Ἀριδαῖον τὸν Φιλίππου τὴν πᾶσαν ἄγουσιν ἀρχὴν ἀντιστὰς αὐτὸς μάλιστα ἐγένετο ἐς τὰς βασιλείας αἵτιος τὰ ἔθνη νεμεθῆναι.

3. Αὐτὸς δὲ ἐς Αἴγυπτον διαβάς Κλεομένην τε ἀπέκτεινεν, ὃν σατραπεύειν Αἰγύπτου κατέστησεν Ἀλέξανδρος, Περδίκκα νομίζων εὖνουν καὶ δι' αὐτὸ οὐ πιστὸν αὐτῷ καὶ Μακεδόνων τοὺς ταχθέντας τὸν Ἀλεξάνδρου νεκρὸν ἐς Αἰγὰς κομίζειν ἀνέπεισεν αὐτῷ παραδοῦναι. Καὶ τὸν μὲν νόμῳ τῷ Μακεδόνων ἔθαπτεν ἐν Μέμφει, οἷα δὲ ἐπιστάμενος πολεμήσοντα Περδίκκαν Αἴγυπτον εἶχεν ἐν φυλακῇ. Περδίκκας δὲ ἐς μὲν τὸ εὐπρεπὲς τῆς στρατείας ἐπῆγετο Ἀριδαῖον τὸν Φιλίππου καὶ παῖδα Ἀλέξανδρον ἐκ Ῥωξάνης τῆς Ὀξυάρτου γεγονότα καὶ

Ἀλεξάνδρου, τῷ δὲ ἔργῳ Πτολεμαῖον ἐπεβούλευεν ἀφελῆσθαι τὴν ἐν Αἰγύπτῳ βασιλείαν. Ἐξωσθεῖς δὲ Αἰγύπτου καὶ τὰ ἐς πόλεμον ἔτι οὐχ ὁμοίως θαυμαζόμενος, διαβεβλημένος δὲ καὶ ἄλλως ἐς τοὺς Μακεδónας, ἀπέθανεν ὑπὸ τῶν σωματοφυλάκων.

4. Πτολεμαῖον δὲ αὐτίκα ἐς τὰ πράγματα ὁ Περδίκκου θάνατος ἐπέστησε· καὶ ταῦτο μὲν Σύρους καὶ Φοινίκην εἴλε, τοῦτο δὲ ἐκλεσόντα ὑπὸ Ἀντιγόνου καὶ φεύγοντα ὑπεδέξατο Σέλευκον τὸν Ἀντιόχου καὶ αὐτὸς παρεσκευάζετο ὥς ἀμυνόμενος Ἀντίγονον. Καὶ Κάσσανδρον τὸν Ἀντιπάτρου καὶ Λυσίμαχον βασιλεύοντα ἐν Θράκῃ μετασχεῖν ἐπεισε τοῦ πολέμου, φυγὴν λέγων τὴν Σελεύκου καὶ τὸν Ἀντίγονον φοβερόν σφισιν εἶναι πᾶσιν αὐξηθέντα.

5. Ἀντίγονος δὲ τέως μὲν ἦν ἐν παρασκευῇ πολέμου καὶ τὸν κίνδυνον οὐ παντάπασιν ἐθάσσει. Ἐπεὶ δὲ ἐς Λιβύην ἐπύθετο στρατεύειν Πτολεμαῖον ἀφεστηκότων Κυρηναίων, αὐτίκα Σύρους καὶ Φοινίκας εἴλεν· ἔξ ἐπιδρομῆς, παραδοὺς δὲ Δημητρίῳ τῷ παιδί, ἡλικίαν μὲν νέῳ, φρονεῖν δὲ ἤδη δοκοῦντι, καταβαίνει ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον. Πρὶν δὲ ἢ καταβῆναι πάλιν ἦγεν ὀπίσω τὴν στρατιάν, Δημήτριον ἀκούων ὑπὸ Πτολεμαίου μάχῃ κεκρατῆσθαι. Δημήτριος δὲ οὔτε παντάπασιν ἐξειστῆκε Πτολεμαίῳ τῆς χώρας, καὶ τινες τῶν Αἰγυπτίων λοχίστας διέφθειρεν οὐ πολλοὺς. Τότε δὲ ἦκοντα Ἀντίγονον οὐχ ὑπομείνας Πτολεμαῖος ἀνεχώρησεν ἐς Αἴγυπτον.

6. Δελθόντος δὲ τοῦ χειμῶνος Δημήτριος πλεύσας ἐς Κύπρον Μενέλαον σατράπην Πτολεμαίου ναυμαχίᾳ καὶ αὖθις αὖτὸν Πτολεμαῖον ἐπιδιαβάντα ἐνίκησε. Φυγόντα δὲ αὐτὸν ἐς Αἴγυπτον Ἀντίγονός τε κατὰ γῆν καὶ ναυσὶν ἅμα ἐπολιόρκει καὶ Δημήτριος. Πτολεμαῖος δὲ ἐς πᾶν ἀφικόμενος κινδύνου διέσωσεν, ὅμως τὴν ἀρχὴν στρατιᾶς τε ἀντικαθήμενος ἐπὶ Πηλουσίῳ καὶ τριήρεσιν ἀμυνόμενος ἅμα ἐκ τοῦ ποταμοῦ. Ἀντίγονος δὲ Αἴγυπτον μὲν αἰρήσειν ἐκ τῶν παρόντων οὐδεμίαν ἔτι εἶχεν ἐλπίδα, Δημήτριον δὲ ἐπὶ Ῥοδίους στρατιᾶ πολλῇ καὶ ναυσὶν ἔστειλεν ὥς, εἰ οἱ προσγένοιτο ἡ νῆσος, ὁρμητηρίῳ χρῆσεσθαι πρὸς τοὺς Αἰγυπτίους ἐλπίζων. Ἀλλὰ αὐτοὶ τε οἱ Ῥόδιοι τολμήματα καὶ ἐπιτεχνήσεις παρέσχοντο ἐς τοὺς πολιορκοῦντας καὶ Πτολεμαῖός· σφισιν, ἐς ὅσον δυνάμεως ἦκε, συνήρατο ἐς τὸν πόλεμον.

7. Ἀντίγονος δὲ Ρόδου τε ἁμαρτῶν καὶ Αἰγύπτου πρότερον, οὐ πολλῶ τούτων ὕστερον ἀντιτάξασθαι Λυσιμάχῳ τολμήσας καὶ Κασσάνδρῳ τε καὶ τῇ Σ-λεύκου στρατιᾷ, τῆς δυνάμεως ἀπώλεσε τὸ πολὺ καὶ αὐτὸς ἀπέθανε ταλαιπωρήσας μάλιστα τῷ μηκει τοῦ πρὸς Εὐμένη πολέμου. Τῶν δὲ βασιλέων τῶν καθελόντων Ἀντίγονον ἀνοσιώτατον κρίνω γενέσθαι Κάσσανδρον. ὃς δι' Ἀντιγόνου τὴν Μακεδόνων ἀρχὴν ἀνασωσάμενος πολεμίων ἦλθεν ἐπ' ἄνδρα εὐεργέτην.

8. Ἀποθανόντος δὲ Ἀντιγόνου Πτολεμαῖος Σύρου τε αἰθις καὶ Κύπρον εἴλε, κατήγαγε δὲ καὶ Πύρρον ἐς τὴν Θεσπρωτίδα ἡπειρον. Κυρήνης δὲ ἀποστάσης Μάγας Βερνίκης υἱὸς Πτολεμαῖῳ τότε συνοικούσης ἔτει πέμπτῳ μετὰ τὴν ἀπόστασιν εἴλε Κυρήνην. Εἰ δὲ ὁ Πτολεμαῖος οὗτος ἀληθεῖ λόγῳ Φιλίππου τοῦ Ἀμύντου παῖς ἦν, ἴστω τὸ ἐπιμανὲς ἐς τὰς γυναῖκας κατὰ τὸν πατέρα κεκτημένος, ὃς Εὐρυδίκη τῇ Ἀντιπάτρου συνοικῶν ὄντων οἱ παίδων Βερνίκης ἐς ἔρωτα ἦλθεν, ἣν Ἀντίπατρος Εὐρυδίκη συνέπεμψεν ἐς Αἴγυπτον. Ταύτης τῆς γυναῖκος ἐρασθεὶς παῖδας ἔξ αὐτῆς ἐποιήσατο καί, ὥς ἦν οἱ πλησιον ἢ τελευτή, Πτολεμαῖον ἀπέλιπεν Αἰγύπτου βασιλεύειν, ἀφ' οὗ καὶ Ἀθηναίοις ἐστὶν ἡ φυλὴ, γεγονότα ἐκ Βερνίκης, ἀλλ' οὐκ ἐκ τῆς Ἀντιπάτρου θυγατρὸς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ VII.

Πτολεμαῖος ὁ Φιλάδελφος καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Μάγας.

1. Οὗτος ὁ Πτολεμαῖος Ἀρσινόης ἀδελφῆς ἀμφοτέρωθεν ἐρασθεὶς ἔγημεν αὐτὴν Μακεδόσιν οὐδαμῶς ποιῶν νομιζόμενα, Αἰγυπτίοις μέντοι, ὧν ἦρχε. Δεύτερα δὲ ἀδελφὸν ἀπέκτεινεν Ἀργαῖον ἐπιβουλεύοντα, ὧς λέγεται. Καὶ τὸν Ἀλεξάνδρου νεκρὸν οὗτος ὁ καταγαγὼν ἦν ἐκ Μέμφιδος. Ἀπέκτεινε δὲ καὶ ἄλλον ἀδελφὸν γεγονότα ἔξ Εὐρυδίκης Κυπρίου ἀφιστάντα αἰσθόμενος. Μάγας δὲ ἀδελφὸς ὁμομήτριος Πτολεμαίου παρὰ Βερνίκης τῆς μητρὸς ἀξιωθεὶς ἐπιτροπεύειν Κυρήνην, ἐγεγόνει δὲ ἐκ Φιλίππου τῇ Βερνίκῃ Μακεδόνης μὲν, ἄλλως δὲ ἀγνώστου καὶ ἐνὸς τοῦ δήμου, τότε δὴ οὗτος ὁ Μάγας ἀποστήσας Πτολεμαίου Κυρηναίους ἤλαυνεν ἐπ' Αἴγυπτον.

2. Καὶ Πτολεμαῖος μὲν τὴν ἐσβολὴν φραζάμενος ἐπέμενεν ἐπιόντας Κυρηναίους, Μάγας δὲ ἀπαγγέλλεται καθ' ὁδὸν ἀφε-

στηκέναι Μαρμαρίδας· εἰσὶ δὲ Λιβύων οἱ Μαρμαρίδαι τῶν νομάδων. Καὶ τότε μὲν ἔς Κυρήνην ἀπηλλάσσετο· Πτολεμαῖον δὲ ὠρημμένον διώκειν αἰτία τοιάδε ἐπέσχεν. Ἦνικά παρεσκευάζετο ἐπιόντα ἀμύνεσθαι Μάγαν, ξένους ἐπηγάγετο καὶ ἄλλους καὶ Γαλάτας ἔς τετρακισχλίους· τούτους λαβὼν ἐπιβουλεύοντας κατασχεῖν Αἴγυπτον ἀνήγαγε σφᾶς ἔς νῆσον ἔρημον διὰ τοῦ ποταμοῦ. Καὶ οἱ μὲν ἐνταῦθα ἀπώλοντο ὑπὸ τε ἀλλήλων καὶ τοῦ λιμοῦ.

3. Μάγας δὲ ἤδη γυναῖκα ἔχων Ἀπάμην Ἀντιόχου τοῦ Σελεύκου θυγατέρα ἔπεισεν Ἀντιόχον παραβάντα ὡς ὁ πατὴρ οἱ Σέλευκος ἐποιήσατο συνθήκας πρὸς Πτολεμαῖον ἐλαύνειν ἐπ' Αἴγυπτον. Ὁρημμένου δὲ Ἀντιόχου στρατεύειν Πτολεμαῖος διέπεμψεν ἔς ἅπαντας, ὧν ἦρχεν Ἀντίοχος, τοῖς μὲν ἀσθενέστεροις ληστὰς κατατρέχειν τὴν γῆν, οἱ δὲ ἦσαν δυνατότεροι στρατιᾷ κατεῖργεν, ὥστε Ἀντιόχῳ μήποτε ἐγγενέσθαι στρατεύειν ἐπ' Αἴγυπτον. Οὗτος ὁ Πτολεμαῖος καὶ πρότερον εἰρηταί μοι ὥς ναυτικὸν ἔστειλεν ἔς τὴν Ἀθηναίων συμμαχίαν ἐπ' Ἀντιγόνον καὶ Μακεδόνας· ἀλλὰ γὰρ ἀπ' αὐτοῦ οὐδὲν μέγα ἐγένετο ἔς σωτηρίαν Ἀθηναίοις. Οἱ δὲ οἱ παῖδες ἐγένοντο ἔξ Ἀρσινόης, οὐ τῆς ἀδελφῆς, Λυσιμάχου δὲ θυγατρὸς· τὴν δὲ οἱ συνοικήσασαν ἀδελφὴν κατέλαβεν ἔτι πρότερον ἀποθανεῖν ἄπαιδα καὶ νομός ἐστιν ἀπ' αὐτῆς Ἀρσινόϊτης Αἰγυπτίως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ VIII.

Ἀτταλος ὁ Ἀττάλου.—Ἀγάλματα Ἀμφιαράου, Εἰρήνης, Λυκούργου, Καλλίου καὶ Δημοσθένους.—Περὶ τοῦ θανάτου τοῦ Δημοσθένους.—Ναοί, ἀγάλματα καὶ ἀνδριάντες.—Τὸ καλούμενον Ὠδεῖον.

1. Ἀπαιτεῖ δὲ ὁ λόγος δηλῶσαι καὶ τὰ ἔς Ἀτταλον ἔχοντα, ὅτι καὶ οὗτος τῶν ἐπωνύμων ἐστὶν Ἀθηναίσις. Ἀνὴρ Μακεδόν, Δόκιμος ὄνομα, στρατηγὸς Ἀντιγόνου, Λυσιμάχῳ παραδούς ὅστερον αὐτὸν καὶ τὰ χορήματα Φιλέταιρον Παφλαγόνα εἶχεν εὐνοῦχον. Ὅσα μὲν δὴ Φιλεταίρῳ πεπραγμένα ἔς τὴν ἀποστασίαν ἐστὶ τὴν ἀπὸ Λυσιμάχου καὶ ὡς Σέλευκον ἐπηγάγετο ἔσται μοι τῶν ἔς Λυσίμαχον παρενθήκη.

2. ὁ δὲ Ἀτταλὸς Ἀττάλου μὲν παῖς ὢν, ἀδελφιδοῦς δὲ Φιλεταίρου, τὴν ἀρχὴν Εὐμένους παραδόντος ἔσχεν ἀνεψιοῦ. Μέ

γιστον δὲ ἐστὶν οἱ τῶν ἔργων· Γαλάτας γὰρ ἐς τὴν γῆν, ἣν ἔτι καὶ νῦν ἔχουσιν, ἀναφυγεῖν ἠνάγκασεν ἀπὸ θαλάσσης.

3. Μετὰ δὲ τὰς εἰκόνας τῶν ἐπωνύμων ἐστὶν ἀγάλματα θεῶν, Ἀμφιάραος καὶ Εἰρήνην φέρουσα Πλούτων παῖδα. Ἐνταῦθα Λυκοῦργός τε κεῖται χαλκοῦς ὁ Λυκόφρωνος καὶ Καλλίας, ὃς πρὸς Ἀρταξέρξην τὸν Ξέρξου τοῖς Ἑλλήσιν, ὥς Ἀθηναίων οἱ πολλοὶ λέγουσιν, ἔπραξε τὴν εἰρήνην.

4. Ἔστι δὲ καὶ Δημοσθένης, ὃν ἐς Καλαυρίαν Ἀθηναῖοι τὴν πρὸ Τροίξηνος νῆσον ἠνάγκασαν ἀποχωρῆσαι, δεξάμενοι δὲ ὕστερον διώκουσιν αὐτὴς μετὰ τὴν ἐν Λαμῖα πληγὴν. Δημοσθένος δὲ ὥς τὸ δεύτερον ἔφυγε, περαιοῦται καὶ τότε ἐς τὴν Καλαυρίαν, ἔνθα δὴ πῶν φάρμακον ἐτελεύτησε· φυγάδα τε Ἑλληνα μόνον τοῦτον Ἀντιπάτρῳ καὶ Μακεδόσιν οὐκ ἀνήγαγεν Ἀρχίας. Ὁ δὲ Ἀρχίας οὗτος Θούριος ὢν ἔργον ἤρατο ἀνόσιον· ὅσοι Μακεδόσιν ἔπραξαν ἐναντία, πρὶν ἢ τοῖς Ἑλλήσι τὸ πταῖσμα ἐν Θεσσαλίᾳ γενέσθαι, τούτους ἤγεν Ἀρχίας Ἀντιπάτρῳ δώσοντας δίκην. Δημοσθένει μὲν ἢ πρὸς Ἀθηναίους ἄγαν εὖνοια ἐς τοῦτο ἐχώρησεν· εὖ δέ μοι λελέχθαι δοκεῖ ἄνδρα ἀφειδῶς ἐκπεσόντα ἐς πολιτείαν καὶ πιστὰ ἡγησάμενον τὰ τοῦ δήμου μήποτε καλῶς τελευτῆσαι.

5. Τῆς δὲ τοῦ Δημοσθένους εἰκόνης πλησίον Ἀρεῶς ἐστὶν ἱερὸν, ἔνθα ἀγάλματα δύο μὲν Ἀφροδίτης κεῖται, τὸ δὲ τοῦ Ἀρεῶς ἐποίησεν Ἀλκαμένης, τὴν δὲ Ἀθηναῖν ἀνὴρ Πάριος, ὄνομα δὲ αὐτῷ Λόκρος. Ἐνταῦθα καὶ Ἐννοῦς ἀγαλμὰ ἐστὶν, ἐποίησαν δὲ οἱ παῖδες οἱ Πραξιτέλους. Περὶ δὲ τὸν ναὸν ἐστᾶσιν Ἡρακλῆς καὶ Θησεὺς καὶ Ἀπόλλων ἀναδούμενος ταινίᾳ τὴν κόμην· ἀνδριάντες δὲ Καλάδης Ἀθηναίους, ὥς λέγεται, νόμους γράψας καὶ Πίνδαρος ἄλλα τε εὐρόμενος παρὰ Ἀθηναίων καὶ τὴν εἰκόνα, ὅτι σφᾶς ἐπήνεσεν ἄσμα ποιήσας. Οὐ πόρρω δὲ ἐστᾶσιν Ἀρμόδιος καὶ Ἀριστογείτων οἱ κτείναντες Ἰππαρχον· αἰτία δὲ ἥτις ἐγένετο καὶ τὸ ἔργον ὅτινα τρόπον ἔπραξαν ἐτέροισι ἐστὶν εἰρημένα. Τῶν δὲ ἀνδριάντων οἱ μὲν εἰσι Κριτίου τέχνη, τοὺς δὲ ἀρχαίους ἐποίησεν Ἀντήνωρ. Ξέρξου δέ, ὥς εἶλεν Ἀθήνας ἐκλιπόντων τὸ ἄστυ Ἀθηναίων, ἀπαγαγομένου καὶ τούτους ἅτε λάφυρα κατέλεμψεν ὕστερον Ἀθηναίους Ἀντίοχος.

6. Τοῦ θεάτρου δέ, ὃ καλοῦσιν Ὀιδεῖον, ἀνδριάντες πρὸ τῆς ἐσόδου βασιλέων εἰσὶν Αἰγυπτίων. Ὀνόματα μὲν δὴ κατὰ τὰ

αὐτὰ Πτολεμαῖοι σφισιν, ἄλλη δὲ ἐπὶ κλησὶς ἄλλω· καὶ γὰρ Φιλομήτορα καλοῦσι καὶ Φιλάδελφον ἕτερον, τὸν δὲ τοῦ Λάγου Σωτῆρα, παραδόντων Ῥοδίων τὸ ὄνομα. Τῶν δὲ ἄλλων ὁ μὲν Φιλάδελφός ἐστιν οὐ καὶ πρότερον μνήμην ἐν τοῖς ἐπωνύμοις ἐποιησάμην· πλησίον δέ οἱ καὶ Ἀρσινόης τῆς ἀδελφῆς ἐστὶν εἰκόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΧ.

Πτολεμαῖος ὁ Φιλομήτωρ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ Κλεοπάτρα.

— Περὶ Θρακῶν καὶ Λυσιμάχου τοῦ βασιλέως αὐτῶν. —

Ἰερώνυμος ὁ Καρδιανός.

1. Ὁ δὲ Φιλομήτωρ καλούμενος ὕγδοος μὲν ἐστὶν ἀπόγονος Πτολεμαίου τοῦ Λάγου, τὴν δὲ ἐπὶ κλησὶν ἔσχεν ἐπὶ χλευασμῶ· οὐ γάρ τινα τῶν βασιλέων μισηθέντα ἴσμεν ἐς τοσόνδε ὑπὸ μητροῦς· ὃν πρεσβύτατον ὄντα τῶν παίδων ἡ μήτηρ οὐκ εἶα καλεῖν ἐπὶ τὴν ἀρχήν, πρότερον δὲ ἐς Κύπρον ὑπὸ τοῦ πατρὸς πεμφθῆναι πράξασα. Τῆς δὲ ἐς τὸν παῖδα τῇ Κλεοπάτρᾳ δυσνοίας λέγουσιν ἄλλας τε αἰτίας καὶ ὅτι Ἀλέξανδρον τὸν νεώτερον τῶν παίδων κατήκοον ἔσεσθαι μᾶλλον ἤλιπε.

2. Καὶ διὰ τοῦτο ἐλέσθαι βασιλέα Ἀλέξανδρον ἔπειθεν Αἰγυπτίους, ἐναντιουμένους δὲ οἱ τοῦ πλήθους, δευτέρα ἐς τὴν Κύπρον ἔστειλεν Ἀλέξανδρον, στρατηγὸν μὲν τῷ λόγῳ, τῷ δὲ ἔργῳ δι' αὐτοῦ Πτολεμαίῳ θέλουσα εἶναι φοβερωτέρα. Τέλος δὲ καταστρώσασα οὓς μάλιστα τῶν εὐνοίχων ἐνόμιζεν εὖνους ἐπιγετο σφᾶς ἐς τὸ πλῆθος ὡς αὐτὴ τε ἐπιβουλευθεῖσα ὑπὸ Πτολεμαίου καὶ τοὺς εὐνοίχους τοιαῦτα ὑπ' ἐκείνου παθόντας. Οἱ δὲ Ἀλεξανδρεῖς ὥρμησαν μὲν ὡς ἀποκτενοῦντες τὸν Πτολεμαῖον, ὡς δὲ σφᾶς ἔφθασεν ἐπιβὺς νεώς, Ἀλέξανδρον ἦκοντα ἐκ Κύπρου ποιοῦνται βασιλέα.

3. Κλεοπάτραν δὲ περιῆλθεν ἡ δίκη τῆς Πτολεμαίου φυγῆς ἀποθανοῦσαν ὑπὸ Ἀλεξάνδρου, ὃν αὐτὴ βασιλεύειν ἔπραξεν Αἰγυπτίων. Τοῦ δὲ ἔργου φωραθέντος καὶ Ἀλεξάνδρου φόβῳ τῶν πολιτῶν φεύγοντος, οὕτω Πτολεμαῖος κατήλθε καὶ τὸ δεύτερον ἔσχεν Αἴγυπτον, καὶ Θηβαίοις ἐπολέμησεν ἀποστᾶσι, παραστησάμενος δὲ ἔτει τρίτῳ μετὰ τὴν ἀπόστασιν ἐκάκωσεν, ὡς μηδὲ ὑπόμνημα λειφθῆναι Θηβαίοις τῆς ποτὲ εὐδαιμονίας προελθούσης ἐς τοσοῦτον, ὥς ὑπερβαλέσθαι πλούτῳ τοὺς Ἑλλήνων πολυ-

χορημάτους, τό τε ἱερὸν τὸ ἐν Δελφοῖς καὶ Ὀρχομενίους. Πτολεμαῖον μὲν οὖν ὀλίγω τούτων ὕστερον ἐπέλαβε μοῖρα ἢ καθήκουσα· Ἀθηναῖοι δὲ ὑπ' αὐτοῦ παθόντες εὖ πολλά τε καὶ οὐκ ἄξια ἐξηγήσεως χαλκοῦν καὶ αὐτὸν καὶ Βερενίκην ἔθηκαν, ἡ μὲν γνησία οἱ τῶν παίδων ἦν.

4. Μετὰ δὲ τοὺς Αἰγυπτίους Φίλιππος τε καὶ Ἀλέξανδρος ὁ Φιλίππου κεῖνται· τούτοις μέζονα ὑπῆρχε πως ἢ ἄλλου πάρεργα εἶναι λόγου. Τοῖς μὲν οὖν ἀπ' Αἰγύπτου τιμῇ τε ἀληθεῖ καὶ εὐεργέταις οὔσι γεγόνασιν αἱ δωρεαί, Φιλίππῳ δὲ καὶ Ἀλεξάνδρῳ κολακεία μᾶλλον ἐς αὐτοὺς τοῦ πλήθους, ἐπεὶ καὶ Λυσίμαχον οὐκ εὐνοία τοσοῦτον ὥς ἐς τὰ παρόντα χορήσιμον νομίζοντες ἀνέθηκαν.

5. Ὁ δὲ Λυσίμαχος οὗτος γένος τε ἦν Μακεδὼν καὶ Ἀλεξάνδρου δευτερότοκος, ὃν Ἀλέξανδρός ποτε ὑπ' ὀργῆς λένοντι ὁμοῦ καθείρξας ἐς οἴκημα κεκρατηκότα εὔρε τοῦ θηρίου. Τά τε οὖν ἄλλα ἤδη διετελεί θανμάζων καὶ Μακεδόνων ὁμοίως τοῖς ἀρίστοις ἦγεν ἐν τιμῇ. Τελευτήσαντος δὲ Ἀλεξάνδρου Θρακῶν ἐβασίλευεν ὁ Λυσίμαχος τῶν προσοίκων Μακεδόσιν, ὅσων ἦρχεν Ἀλέξανδρος καὶ ἔτι πρότερον Φίλιππος· εἶεν δ' ἂν οὗτοι τοῦ Θρακίου μοῖρα οὐ μεγάλη.

6. Θρακῶν δὲ τῶν πάντων οὐδένες πλείους εἰσὶ τῶν ἀνθρώπων, ὅτι μὴ Κελτοί, πρὸς ἄλλο ἔθνος ἐν ἀντεξετάζοντι· καὶ διὰ τοῦτο οὐδεὶς πῶ πρότερος Θρακίας Ῥωμαίων κατεστρέφατο ἀθρόους. Ῥωμαίοις δὲ Θράκη τε πᾶσά ἐστιν ὑποχείριος καὶ Κελτῶν ὅσον μὲν ἀρχεῖον νομίζουσι διὰ τε ὑπερβάλλον ψυχὸς καὶ γῆς φανυλότητα ἐκουσίως παρῶπταί σφισι, τὰ δὲ ἀξιόκητα ἔχουσι καὶ τούτων.

7. Τότε δὲ ὁ Λυσίμαχος πρώτοις τῶν περιοίκων ἐπολέμησεν Ὀδρύσαις, δεύτερα δὲ ἐπὶ Δρομιχαίτην καὶ Γέτας ἐστράτευσεν. Οἷα δὲ ἀνδράσι συμβαλὼν οὐκ ἀπείροις πολέμων, ἀριθμῷ δὲ καὶ πολὺ ὑπερβεβληκόσιν, αὐτὸς μὲν ἐς τὸ ἔσχατον ἐλθὼν κινδύνου διέφυγεν, ὁ δὲ οἱ παῖς Ἀγαθοκλῆς συστρατευόμενος τότε πρῶτον ὑπὸ τῶν Γετῶν ἐάλω. Λυσίμαχος δὲ καὶ ὕστερον προσπταίσας μάχαις καὶ τὴν ἄλωσιν τοῦ παιδὸς οὐκ ἐν παρόργῳ ποιούμενος συνέθετο πρὸς Δρομιχαίτην εἰρήνην τῆς τε ἀρχῆς τῆς αὐτοῦ τὰ πέραν Ἰστρου παρεῖς τῷ Γέτῃ καὶ θυγατέρα συνοικίσας ἀνάγκη τὸ πλεόν. Οἱ δὲ οὐκ Ἀγαθοκλέα, Λυσίμαχον

δὲ αὐτὸν ἀλῶναι λέγουσιν, ἀνασωθῆναι δὲ Ἀγαθοκλέους τὰ πρὸς τὸν Γέτην ὑπὲρ αὐτοῦ πράξαντος. Ὡς δὲ ἐπανῆλθεν, Ἀγαθοκλεῖ Λυσάνδραν γυναῖκα ἡγάγετο Πτολεμαίου τε τοῦ Λάγου καὶ Εὐρυδίκης οὖσαν.

8. Διέβη δὲ καὶ ναυσὶν ἐπὶ τὴν Ἀσίαν καὶ τὴν ἀρχὴν τὴν Ἀντιγόνου συγκαθεῖλε. Συνόρισσε δὲ καὶ Ἐφεσίων ἄχρι θαλάσσης τὴν νῦν πόλιν ἐπαγαγόμενος εἰς αὐτὴν Λεβεδίους τε οἰκήτορας καὶ Κολοφωνίους, τὰς δὲ ἐκείνων ἀνελὼν πόλεις, ὥς Φοῖνικα ἰάμβων ποιητὴν Κολοφωνίων θορηνῆσαι τὴν ἄλωσιν. Ἐρμησιάναξ δὲ ὁ τὰ ἐλεγεία γράψας οὐκέτι, ἔμοι δοκεῖν, περὶ τὴν πάντως γὰρ πού καὶ αὐτὸς ἂν ἐπὶ ἀλούσῃ Κολοφῶνι ὁδύροτο.

9. Λυσίμαχος δὲ καὶ ἐς πόλεμον πρὸς Πύρρον κατέστη τὸν Αἰακίδου. Φυλάξας δὲ ἕξ Ἡπείρου ἀπρόντα, οἷα δὴ τὰ πολλὰ ἐκεῖνος ἐπλανᾶτο, τὴν τε ἄλλην ἐλεηλάτησεν Ἡπειρον καὶ ἐπὶ τὰς θήκας ἦλθε τῶν βασιλέων.

10. Τὰ δὲ ἐντεῦθεν ἔμοι ἐστὶν οὐ πιστά, Ἱερώνυμος δὲ ἔγραψε Καρδιανὸς Λυσίμαχον τὰς θήκας τῶν νεκρῶν ἀνελόντα τὰ ὅσα ἐκοῦσαι. Ὁ δὲ Ἱερώνυμος οὗτος ἔχει μὲν καὶ ἄλλως δόξαν πρὸς ἀπέχθειαν γράψαι τῶν βασιλέων πλὴν Ἀντιγόνου, τούτῳ δὲ οὐ δικαίως χαρίζεσθαι τὰ δὲ ἐπὶ τοῖς τάφοις τῶν Ἡπειρωτῶν παντάπασιν ἐστὶ φανερὸς ἐπηρεῖα συνθείς, ἄνδρα Μακεδόνα θήκας νεκρῶν ἀνελεῖν. Χωρὶς δὲ ἠπίστατο δὴ πού καὶ Λυσίμαχος οὐ Πύρρου σφῆς προγόνους μόνον ἀλλὰ καὶ Ἀλέξανδρον τοὺς αὐτοὺς τούτους ὄντας καὶ γὰρ Ἀλέξανδρος Ἡπειρώτης τε ἦν καὶ τῶν Αἰακιδῶν τὰ πρὸς μητρός. Ἡ τε ὕστερον Πύρρου πρὸς Λυσίμαχον συμμαχία δηλοῖ καὶ πολεμήσασιν ἀδιάλλακτον γε οὐδὲν πρὸς ἀλλήλους γενέσθαι σφίσι. Τῷ δὲ Ἱερωνύμῳ τάχα μὲν πού καὶ ἄλλα ἦν ἐς Λυσίμαχον ἐγκλήματα, μέγιστον δὲ ὅτι τὴν Καρδιανῶν πόλιν ἀνελὼν Λυσίμαχίαν ἀντ' αὐτῆς ὥκισεν ἐπὶ τῷ ἱσθμῷ τῆς Θωρακίας χειρρονήσου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Χ.

Περὶ τῶν κατὰ Δημητρίου καὶ Πύρρου πολέμων τοῦ Λυσιμάχου, τοῦ ἀτυχοῦς γάμου καὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ.

1. Λυσιμάχῳ δὲ ἐπὶ μὲν Ἀριδαίου βασιλεύοντος καὶ ὕστερον Κασσάνδρου καὶ τῶν παίδων φιλία διέμεινε πρὸς Μακε-

δόνας· περιελθούσης δὲ ἐς Δημητρίον τὸν Ἀντιγόνου τῆς ἀρχῆς, ἐνταῦθα ἤδη Λυσίμαχος πολεμήσεσθαι ἠλπίζεν ὑπὸ Δημητρίου καὶ αὐτὸς ἄρχειν ἡξίου πολέμου, πατρῶον ἐπιστάμενος ὃν Δημητρίῳ προσπεριβάλλεσθαι τι ἐθέλειν, καὶ ἅμα ὁρῶν αὐτὸν παρελθόντα ἐς Μακεδονίαν μετάπεμπτον ὑπὸ Ἀλεξάνδρου τοῦ Κασσάνδρου, ὥς δὲ ἀφίκετο, αὐτὸν τε Ἀλέξανδρον φονεύσαντα καὶ ἔχοντα ἀντ' ἐκείνου τὴν Μακεδόνων ἀρχήν.

2. Τούτων ἔνεκα Δημητρίῳ συμβαλὼν πρὸς Ἀμφιπόλει παρ' ὀλίγον μὲν ἦλθεν ἐκπεσεῖν Θράκης, ἀμύναντος δὲ οἱ Πύρρου τὴν τε Θράκην κατέσχε καὶ ὕστερον ἐπῆρξε Νεστίων [καὶ] Μακεδόνων. Τὸ δὲ πολὺ Μακεδονίας αὐτὸς Πύρρος κατεῖχε, δυνάμει τε ἥκων ἐξ Ἡλείου καὶ πρὸς Λυσίμαχον ἐν τῷ παρόντι ἔχων ἐπιτηδείως. Δημητρίου δὲ διαβάντος ἐς τὴν Ἀσίαν καὶ Σελεύκῳ πολεμοῦντος, ὅσον μὲν χρόνον ἀντεῖχε τὰ Δημητρίου διέμεινεν ἡ Πύρρου καὶ Λυσιμάχου συμμαχία, γενομένου δὲ ἐπὶ Σελεύκῳ Δημητρίου Λυσιμάχῳ καὶ Πύρρῳ διελύθη ἡ φιλία, καὶ καταστάντων ἐς πόλεμον Λυσίμαχος Ἀντιγόνῳ τε τῷ Δημητρίου καὶ αὐτῷ Πύρρῳ πολεμήσας ἐκράτησε παρὰ πολὺ, καὶ Μακεδονίαν ἔσχεν ἀναχωρῆσαι Πύρρον βιασάμενος εἰς τὴν Ἡπειρόν.

3. Εἰώθασι δὲ ἀνθρώποις φύεσθαι δι' ἔρωτα πολλὰ συμφοραί. Λυσίμαχος γὰρ ἡλικία τε ἤδη προήκων, καὶ ἐς τοὺς παῖδας αὐτὸς τε νομιζόμενος εὐδαίμων καὶ Ἀγαθοκλεῖ παίδων ὄντων ἐκ Λυσάνδρου, Ἀρσινόην ἔγημεν ἀδελφὴν Λυσάνδρου. Ταύτην τὴν Ἀρσινόην φοβουμένην ἐπὶ τοῖς παισὶ, μὴ Λυσιμάχου τελευτήσαντος ἐπ' Ἀγαθοκλεῖ γένωνται, τούτων ἔνεκα Ἀγαθοκλεῖ ἐπιβουλεῦσαι λέγεται. Ἦδη δὲ ἔγραψαν καὶ ὥς Ἀγαθοκλέους ἀφίκοιτο ἐς ἔρωτα ἡ Ἀρσινόη, ἀποτυγχάνουσα δὲ ἐπὶ τῷ*** βουλευσάι λέγουσιν Ἀγαθοκλεῖ θάνατον. Λέγουσι δὲ καὶ ὥς Λυσίμαχος αἰσθοῖτο ὕστερον τὰ τολμηθέντα ὑπὸ τῆς γυναικός, εἶναι δὲ οὐδὲν ἔτι οἱ πλέον ἡρημωμένῳ φίλῳ ἐς τὸ ἔσχατον.

4. Ὡς γὰρ δὴ τότε ὁ Λυσίμαχος ἀνελεῖν τὸν Ἀγαθοκλέα Ἀρσινόην παρῆκε, Λυσάνδρῳ παρὰ Σέλευκον ἐκδιδράσκει, τοὺς τε παῖδας ἅμα ἀγομένη καὶ τοὺς ἀδελφούς τοὺς αὐτῆς,*** οἱ περιελθὼν τοῦτο ἐς Πτολεμαῖον καταφεύγουσι. Τούτοις ἐκδιδράσκουσι παρὰ Σέλευκον καὶ Ἀλέξανδρος ἠκολούθησεν, υἱὸς μὲν Λυσιμάχου, γεγονώς δὲ ἐξ Ὀδρουσιάδος γυναικός. Οὕτοί τε οὖν

ἐξ Βαβυλῶνα ἀναβηρκοῦτες ἰκέτεον Σέλευκον ἐς πόλεμον πρὸς Λυσιμάχον καταστῆναι· καὶ Φιλέταιρος ἅμα, ὃ τὰ χοήματα ἐπετέτραπτο Λυσιμάχου, τῇ τε Ἀγαθοκλέους τελευταίῃ χαλεπῶς φέρον καὶ τὰ παρὰ τῆς Ἀρσινόης ὑποπτα ἡγούμενος καταλαμβάνει Πέργαμον τὴν ὑπὲρ Καΐκου, πέμψας δὲ κήρυκα τὰ τε χοήματα καὶ αὐτὸν ἐδίδου Σελεύκῳ.

ὁ Λυσιμάχος δὲ ταῦτα πάντα πενθανόμενος ἔφθη διαβὰς ἐς τὴν Ἀσίαν, καὶ ἄρξας αὐτὸς πολέμου συμβαλὼν τε Σελεύκῳ παρὰ πολὺ τε ἐκρατήθη καὶ αὐτὸς ἀπέθανεν. Ἀλέξανδρος δέ, ὧς ἐκ τῆς [γυναικὸς] Ὀδρυσίδος ἐγγόνει οἱ, πολλὰ Λυσάνδρῳ παραιτησάμενος ἀναιρεῖται τε, καὶ ὕστερον τούτων ἐς Χερρόνησον κομίσας ἔθαψεν, ἐνθα ἔτι καὶ νῦν ἐστὶν οἱ φανερός ὁ τάφος. Καρδίας τε μεταξὺ κόμης καὶ Πακτύης. Τὰ μὲν οὖν Λυσιμάχου τοιαῦτα ἐγένετο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΧΙ.

Περὶ τοῦ βασιλείου τῆς Ἡπείρου, τῆς γενεαλογίας, καὶ τῶν ἐκστρατειῶν τοῦ Πύρρου.

1. Ἀθηναίοις δὲ εἰκὼν ἐστὶ καὶ Πύρρου. Οὗτος ὁ Πύρρος Ἀλεξάνδρῳ προσῆκεν οὐδέν, εἰ μὴ ὅσα κατὰ γένος. Αἰακίδου γάρ τοῦ Ἀρύββου Πύρρος ἦν, Ὀλυμπιάδος δὲ Ἀλεξάνδρος τῆς Νεοπτολέμου· Νεοπτολέμῳ δὲ καὶ Ἀρύββῳ πατὴρ ἦν Ἀλέκτας ὁ Θαρύπου. Ἀπὸ δὲ Θαρύπου ἐς Πύρρον τὸν Ἀχιλλέως πέντε ἀνδρῶν καὶ δέκα εἰσὶ γενεαί· πρῶτος γὰρ δὴ οὗτος αἰούσης Ἰλίου τὴν μὲν ἐς Θεσσαλίαν ὑπερεῖδεν ἀναχώρησιν, ἐς δὲ τὴν Ἡπείρον κατάρας ἐνταῦθα ἐκ τῶν Ἑλένου χρησμῶν ᾤκησε. Καὶ οἱ παῖς ἐκ μὲν Ἑρμιόνης ἐγένετο οὐδέεις, ἐξ Ἀνδρομάχης δὲ Μολοσσὸς καὶ Πίελος καὶ νεώτατος ὁ Πέργαμος. Ἐγένετο δὲ καὶ Ἑλένῳ Κεστρίνος· τούτῳ γὰρ Ἀνδρομάχῃ συνήκησεν ἀποθανόντος ἐν Δελφοῖς Πύρρου.

2. Ἑλένου δέ, ὡς ἐτελεύτα, Μολοσσῶ τῷ Πύρρου παραδόντος τὴν ἀρχὴν Κεστρίνος μὲν σὺν τοῖς ἐθέλουσιν Ἡπειρωτῶν τὴν ὑπὲρ Θύαμιν ποταμὸν χώραν ἔσχε, Πέργαμος δὲ διαβὰς ἐς τὴν Ἀσίαν Ἀρρειὸν δυναστεύοντα ἐν τῇ Τευθρανίᾳ κτείνει μονομαχήσαντά οἱ περὶ τῆς ἀρχῆς, καὶ τῇ πόλει τὸ ὄνομα ἔδωκε τὸ νῦν ἀπ' αὐτοῦ· καὶ Ἀνδρομάχης, ἡκολούθει γάρ οἱ, καὶ νῦν ἐστὶν ἡρῶον ἐν τῇ πόλει. Πίελος δὲ αὐτοῦ κατέμεινεν ἐν Ἡπείρῳ,

καὶ ἐξ πρόγονον τοῦτον ἀνέβαινε Πύρρος τε ὁ Αἰακίδου καὶ οἱ πατέρες, ἀλλ' οὐκ ἐξ Μολοσσόν.

3. Ἦν δὲ ἄχρι μὲν Ἀλκέτου τοῦ Θαυρύπου ἐφ' ἐνὶ βασιλεῖ καὶ τὰ Ἑπειρωτῶν· οἱ δὲ Ἀλκέτου παῖδες, ὥς σφισι στασιάζασι μετέδοξεν ἐπ' ἴσης ἄρχειν, αὐτοὶ τε πιστῶς ἔχοντες διέμειναν ἐς ἀλλήλους καὶ ὕστρον Ἀλεξάνδρου τοῦ Νεοπτολέμου τελευταῖον σαντος ἐν Λευκανοῖς, Ὀλυμπιάδος δὲ διὰ τὸν Ἀντιπάδου φόβον ἐπανελθούσης ἐς Ἑπειρον, Αἰακίδης ὁ Ἀρύββου τά τε ἄλλα διτελεῖ κατήκουσ ὦν Ὀλυμπιάδι καὶ συνεστράτευσε πολεμῶσιν Ἀριδαίῳ καὶ Μακεδόσιν, οὐκ ἐθελόντων ἔπεσθαι τῶν Ἑπειρωτῶν.

4. Ὀλυμπιάδος, δέ, ὥς ἐπεκράτησεν, ἀνόσια μὲν ἐργασαμένης, καὶ ἐξ τὸν Ἀριδαίου θάνατον, πολλῶ δὲ ἔτι ἀνοσιώτερος ἐς ἀνδρας Μακεδόνας, καὶ διὰ ταῦτα οὐκ ἀνάξια ὕστερον ὑπὸ Κασσάνδρου παθεῖν νομισθείσης, Αἰακίδην κατ' ἀρχὰς μὲν οὐδ' αὐτοὶ διὰ τὸ Ὀλυμπιάδος ἔχθος ἐδέχοντο Ἑπειρωταί, εὐρομένου δὲ ἀνὰ χρόνον παρὰ τούτων συγγνώμην δεύτερα ἠναντιοῦτο Κασσανδρος μὴ κατελθεῖν ἐς Ἑπειρον. Γενομένης δὲ Φιλίππου τε ἀδελφοῦ Κασσάνδρου καὶ Αἰακίδου μάχης πρὸς Οἰνιάδαις, Αἰακίδην μὲν τρωθέντα κατέλαβε μετ' οὐ πολὺν τὸ χρόνον.

5. Ἑπειρωταὶ δὲ Ἀλκέταν ἐπὶ βασιλείᾳ κατεδέξαντο, Ἀρύββου μὲν παῖδα καὶ ἀδελφὸν Αἰακίδου πρεσβύτερον, ἀκρατῇ δὲ ἄλλως θυμοῦ καὶ δι' αὐτὸ ἐξελασθέντα ὑπὸ τοῦ πατρὸς. Καὶ τότε ἦκον ἐξεμαίνετο εὐθὺς ἐς τοὺς Ἑπειρώτας, ἐς ὃ νύκτωρ αὐτόν τε καὶ τοὺς παῖδας ἐπαναστάντες ἔκτειναν. Ἀποκτείναντες δὲ τοῦτον Πύρρον τὸν Αἰακίδου κατάγουσιν. Ἦκοντι δὲ εὐθὺς ἐπεστράτευσεν Κασσανδρος, νέφ τε ἡλικίᾳ ὄντι καὶ τὴν ἀρχὴν οὐ κατεσκευασμένῳ βεβαίως. Πύρρος δὲ ἐπιότιον Μακεδόνων ἐς Αἴγυπτον παρὰ Πτολεμαῖον ἀναβαίνει τὸν Λάγον· καὶ οἱ Πτολεμαῖος γυναῖκά τ' ἔδωκεν ἀδελφὴν ὁμομητρίαν τῶν αὐτοῦ παίδων καὶ στόλῳ κατήγαγεν Αἴγυπτίῳ.

6. Πύρρος δὲ βασιλεύσας πρώτοις ἐπέθετο Ἑλλήνων Κορυθαίοις, κειμένην τε ὁρῶν τὴν νῆσον πρὸ τῆς αὐτοῦ χώρας, καὶ ἄλλοις ὁμητήριον ἐφ' αὐτὸν οὐκ ἐθέλων εἶναι. Μετὰ δὲ ἀλούσαν Κορυθραν ὅσα μὲν Λυσιμάχῳ πολεμήσας ἔπαθε καὶ ὥς Δημήτριον ἐκβαλὼν Μακεδονίας ἤρξεν ἐς ὃ αὐθις ἐξέπεσεν ὑπὸ Λυσι-

μάχου, τάδε μὲν τοῦ Πύρρου μέγιστα ἐς ἐκείνον τὸν καιρὸν δεδήλωκεν ἤδη μοι τὰ ἐς Λυσίμαχον ἔχοντα.

7. Ῥωμαίοις δὲ οὐδένα Πύρρου πρότερον πολεμήσαντα ἴσμεν Ἕλληνα. Διομήδει μὲν γὰρ καὶ Ἀργείων τοῖς σὺν αὐτῷ οὐδεμίαν ἔτι γενέσθαι πρὸς Αἰνείαν λέγεται μάχην· Ἀθηναίοις δὲ ἄλλα τε πολλὰ ἐλπίσασι καὶ Ἰταλίαν πᾶσαν καταστρέφασθαι τὸ ἐν Συρακούσαις πταῖσμα ἐμποδὼν ἐνένετο μὴ καὶ Ῥωμαίων λαβεῖν πείραν· Ἀλέξανδρος δὲ ὁ Νεοπτολέμου, γένους τε ὢν Πύρρου τοῦ αὐτοῦ καὶ ἡλικία πρεσβύτερος, ἀποθανὼν ἐν Λευκανοῖς ἔφθη πρὶν ἐς χεῖρας ἐλθεῖν Ῥωμαίοις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ XII.

Περὶ τῶν πολέμων τοῦ Πύρρου κατὰ τῶν Ῥωμαίων καὶ κατὰ τῶν Καρχηδονίων καὶ περὶ πολεμικῶν ἐλεφάντων καὶ ἐλεφαντοστοῦ.

1. Οὗτω Πύρρος ἐστὶν ὁ πρῶτος ἐκ τῆς Ἑλλάδος τῆς πέραν Ἰονίου διαβάς ἐπὶ Ῥωμαίους. Διέβη δὲ καὶ οὗτος ἐπαγαγομένων Ταραντίνων.

2. Τούτοις γὰρ πρότερον ἔτι πρὸς Ῥωμαίους συνειστίχει πόλεμος· ἀδύνατοι δὲ κατὰ σφᾶς ὄντες ἀντισχεῖν, προὔπαρχονσης μὲν ἐς αὐτὸν εὐεργεσίας, ὅτι οἱ πολεμοῦντι τὸν πρὸς Κόρκυραν πόλεμον ναυσὶ συνήραντο, μάλιστα δὲ οἱ πρέσβεις τῶν Ταραντίνων ἀνέλπεισαν τὸν Πύρρον τήν τε Ἰταλίαν διδάσκοντες, ὥς εὐδαιμονίας ἕνεκα ἀντὶ πάσης εἴη τῆς Ἑλλάδος, καὶ ὥς οὐχ ὅσιον αὐτῷ παραπέμψαι σφᾶς φίλους τε καὶ ἱκέτας ἐν τῷ παρόντι ἥκοντας. Ταῦτα λεγόντων τῶν πρέσβεων μνήμη τὸν Πύρρον τῆς ἀλώσεως ἐσηλθε τῆς Ἰλίου, καὶ οἱ κατὰ ταῦτα ἠλπίζε χωρήσειν πολεμοῦντι· στρατεύειν γὰρ ἐπὶ Τρώων ἀποίκους Ἀχιλλέως ὢν ἀπόγονος. Ὡς δὲ οἱ ταῦτα ἤρεσκε, διέμελλε γὰρ ἐπ' οὐδενὶ ὢν ἔλοιτο, αὐτίκα ναῦς τε ἐπλήρου μακρὰς καὶ πλοῖα στοργγύλα εὐτρέπιζεν ἵππους καὶ ἄνδρας ὀπλίτας ἄγειν.

3. Ἔστι δὲ ἀνδράσι βιβλία οὐκ ἐπιφανέσιν ἐς συγγραφὴν ἔχοντα ἐπίγραμμα ἔργων ὑπομνήματα εἶναι. Ταῦτα ἐπιλεγομένῳ μοι μάλιστα ἐπῆλθε θαυμάσαι Πύρρου τόλμαν τε, ἣν μαχόμενος αὐτός [τε] παρείχετο, καὶ τὴν ἐπὶ τοῖς ἀεὶ μέλλουσιν ἀγῶσι πρόνοιαν· ὃς καὶ τότε περαιούμενος ναυσὶν ἐς Ἰταλίαν Ῥω-

μαίους ἐλέληθει καὶ ἦκον οὐκ εὐθὺς ἦν σφίσι φανερός· γινομένης δὲ Ῥωμαίων πρὸς Ταραντίνους συμβολῆς, τότε δὴ πρῶτον ἐπιφαίνεται σὺν τῷ στρατῷ, καὶ παρ' ἐλπίδα σφίσι προσπεσών, ὥς τὸ εἶκος, ἐτάραξεν. Ἄτε δὲ ἄριστα ἐπιστάμενος ὥς οὐκ ἀξιόμαχος εἴη πρὸς Ῥωμαίους, παρεσκευάζετο ὥς τοὺς ἐλέφαντας ἐπαφήσων σφίσιν.

4. Ἐλέφαντας δὲ πρῶτος μὲν τῶν ἐκ τῆς Εὐρώπης Ἀλέξανδρος ἐκτήσατο. Πῶρον καὶ τὴν δύναμιν καθελὼν τὴν Ἰνδῶν ἀποθανόντος δὲ Ἀλεξάνδρου καὶ ἄλλοι τῶν βασιλέων καὶ πλείστους ἔσχεν Ἀντίγονος· Πύρρῳ δὲ ἐκ τῆς μάχης ἐγεγόνει τῆς πρὸς Δημήτριον τὰ θηρία αἰχμάλωτα. Τότε δὲ ἐπιφανέντων αὐτῶν δεῖμα ἔλαβε Ῥωμαίους, ἄλλο τι καὶ οὐ ζῶα εἶναι νομίσαντας. Ἐλέφαντα γάρ, ὅσα μὲν ἐς ἔργα καὶ ἀνδρῶν χρείας, εἰσὶν ἐκ παλαιῶν δῆλοι πάντες εἰδότες· αὐτὰ δὲ τὰ θηρία, πρὶν ἢ διαβῆναι Μακεδόνας ἐπὶ τὴν Ἀσίαν, οὐδὲ ἐωράκεσαν ἀρχὴν πλὴν Ἰνδῶν τε αὐτῶν καὶ Λιβύων καὶ ὅσοι πλησιόχωροι τούτοις. Δηλοῖ δὲ καὶ Ὅμηρος, ὃς βασιλεῦσι κλίνας μὲν καὶ οἰκίας τοῖς εὐδαιμονεστέροις αὐτῶν ἐλέφαντι ἐποίησε κεκοσμημένας, θηρίου δὲ ἐλέφαντος μνήμην οὐδεμίαν ἐποίησατο· θεασάμενος δὲ καὶ πεπυσμένος ἐμνημόνευσεν ἂν πολὺ γε πρότερον, ἐμοὶ δοκεῖν, ἢ Πυγμαίων τε ἀνδρῶν καὶ γεράνων μάχης.

5. Πύρρον δὲ ἐς Σικελίαν ἀπήγαγε πρεσβεία Συρακουσίων· Καρχηδόνιοι γὰρ διαβάντες τὰς Ἑλληνίδας τῶν πόλεων ἐποιοῦν ἀναστάτους, ἢ δὲ ἦν λοιπή, Συρακούσαις πολιορκοῦντες προσεκάθηντο. Ἄ τῶν πρέσβεων Πύρρος ἀκούων Τάραντα μὲν εἶα καὶ τοὺς τὴν ἀκτὴν ἔχοντας Ἰταλιωτῶν, ἐς δὲ τὴν Σικελίαν διαβάς Καρχηδονίους ἠνάγκασεν ἀπαναστῆναι Συρακουσῶν· φρονήσας δὲ ἐφ' αὐτῷ Καρχηδονίων, οἱ θαλάσσης τῶν τότε βαρβάρων μάλιστα εἶχον ἐμπίεως, Τύριοι Φοίνικες τὸ ἀρχαῖον ὄντες, τούτων ἐναντία ἐπύρθη ναυμαχῆσαι τοῖς Ἠπειρώταις χρώμενος, οἱ μὴδὲ ἀλούσης Ἰλίου θάλασσαν οἱ πολλοὶ μὴδὲ ἄλσιν ἠπίσταντό πω χρῆσθαι. Μαρτυρεῖ δέ μοι καὶ Ὅμηρος ἔπος ἐν Ὀδυσσεΐα.

οἱ οὐκ ἴσασι θάλασσαν

ἀνέρες, οὐδὲ θ' ἄλεσσι μεμιγμένον εἶδαρ ἔδουσιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ XIII.

Περὶ τῆς κατ' Ἀντιγόνου ἐκστρατείας τοῦ Πύρρου καὶ τῆς κατ' ὑποκίνησιν τοῦ Κλεωνύμου ἐκστρατείας αὐτοῦ κατὰ τῶν Σπαρτιατῶν.—Θάνατος τοῦ Πύρρου.—Περὶ τοῦ ὁμοιομόρφου τοῦ θανάτου τῶν Αἰακιδῶν.

1. Τότε δὲ ὁ Πύρρος, ὥς ἡττήθη, ταῖς ναυσὶν ἐς Τάραντα ἀνήγετο ταῖς λοιπαῖς. Ἐνταῦθα προσέπαισε μεγάλως καὶ τὴν ἀναχώρησιν, οὐ γὰρ ἀμαχεὶ Ῥωμαίους ἡλίστατο ἀφήσοντας, πορίζεται τρόπον τοῦτον. Ὡς ἐπανήκων ἐκ Σικελίας ἡττήθη, πρῶτον διέπεμψε γράμματα ἐς τε τὴν Ἀσίαν καὶ πρὸς Ἀντίγονον, τοὺς μὲν στρατιάν τῶν βασιλέων, τοὺς δὲ χορήματα. Ἀντίγονον δὲ καὶ ἀμφοτέρω αἰτῶν. Ἀφικομένων δὲ τῶν ἀγγέλων, ὥς οἱ γράμματα ἀπεδόθη, συναγαγὼν τοὺς ἐν τέλει τῶν τε ἐξ Ἡπείρου καὶ τῶν Ταραντίνων, ὧν μὲν εἶχε τὰ βιβλία ἀναγίνωσκεν οὐδὲν, ὁ δὲ ἥξειν συμμαχίαν ἔλεγε. Ταχὺ δὲ καὶ ἐς τοὺς Ῥωμαίους ἦλθε φήμη Μακεδόνας καὶ ἄλλα ἔθνη περαιουῖσθαι τῶν Ἀσιανῶν ἐς τὴν Πύρρου βοήθειαν. Ῥωμαῖοι μὲν δὴ ταῦτα ἀκούοντες ἠσυχάζον, Πύρρος δὲ ὑπὸ τὴν ἐπιούσαν περαιουῖται νύκτα πρὸς τὰ ἄκρα τῶν ὄρων ἃ Κεραῦνία ὀνομάζουσι.

2. Μετὰ δὲ τὴν ἐν Ἰταλίᾳ πληγὴν ἀναπαύσας τὴν δύναμιν προεῖπεν Ἀντιγόνῳ πόλεμον, ἄλλα τε ποιούμενος ἐγκλήματα καὶ μάλιστα τῆς ἐς Ἰταλίαν βοηθείας διαμαρτίαν. Κρατήσας δὲ τὴν τε ἰδίαν παρασκευὴν Ἀντιγόνου καὶ τὸ παρ' αὐτῷ Γαλατῶν ξενικὸν ἐδίωξεν ἐς τὰς ἐπὶ θαλάσῃ πόλεις, αὐτὸς δὲ Μακεδονίας τε τῆς ἄνω καὶ Θεσσαλῶν ἐπεκράτησε. Δηλοὶ δὲ μάλιστα τὸ μέγεθος τῆς μάχης καὶ τὴν Πύρρου νίκην, ὥς παρὰ πολὺ γένοιτο, τὰ ἀνατεθέντα ὅπλα τῶν Κελτικῶν ἐς τε τὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἱερὸν τῆς Ἰωνίας Φερῶν μεταξὺ καὶ Λαρίσης, καὶ τὸ ἐπίγραμμα τὸ ἐπ' αὐτοῖς·

Τοὺς θυρεοὺς ὁ Μολοσσὸς Ἰωνίδι δῶρον Ἀθάνῃ
Πύρρος ἀπὸ θρασέων ἐκρέμασεν Γαλατῶν,
πάντα τὸν Ἀντιγόνου καθελὼν στρατὸν, οὐ μέγα θαῦμα·
αἰχμηταὶ καὶ νῦν καὶ πάρος Αἰακίδαι.

Τούτους μὲν δὴ ἐνταῦθα, τῷ δὲ ἐν Δωδώνῃ Διὶ Μακεδόνων ἀνέθηκεν αὐτῶν τὰς ἀσπίδας. Ἐπιγέγραπται δὲ καὶ ταύταις·

αἶδε ποτ' Ἀσίδα γαῖαν ἐπόρθισαν πολύχρυσον,
αἶδε καὶ Ἑλλασιν δουλοσύναν ἔπορον.
νῦν δὲ Διὸς ναῶ ποτὶ κίονας ὀρφανὰ κείται
τὰς μεγαλαυχίῳ σκῦλα Μακεδονίας.

3. Πύρρῳ δὲ Μακεδόνος ἐς ἅπαν μὴ καταστρέψασθαι παρ' ὀλίγον ὅμως ἦκοντι ἐγένετο Κλεώνυμος αἴτιος, ἐτοιμοτέρῳ καὶ ἄλλως ὄντι ἐλέσθαι τὰ ἐν χειρσί. Κλεώνυμος δὲ οὗτος, ὁ τὸν Πύρρον ἀπολιπόντα τὰ Μακεδόνων πείσας ἐς Πελοπόννησον ἐλθεῖν, Λακεδαιμόνιος ὢν Λακεδαιμονίοις στρατὸν εἰς τὴν χώραν πολέμιον ἐπῆγε, δι' αἰτίαν ἣν ἐγὼ τοῦ γένους ὕστερον τοῦ Κλεωνύμου δηλώσω. Πausανίου τοῦ περὶ Πλάταιαν τοῖς Ἑλλήσιν ἠγησαμένου Πλειστοάναξ υἱὸς ἐγένετο· τοῦ δὲ Πausανίας· τοῦ δὲ Κλεόμβροτος, ὃς ἐναντία Ἑπαμεινώνδα καὶ Θηβαίοις μαχόμενος ἀπέθανεν ἐν Λεύκτροις. Κλεομβρότου δὲ Ἀγρησίπολις ἦν καὶ Κλεομένης· Ἀγρησιπόλιδος δὲ ἄπαιδος τελευτήσαντος Κλεομένης τὴν βασιλείαν ἔσχε. Κλεομένει δὲ παῖδες γίνονται πρεσβύτερος μὲν Ἀκρότατος, νεώτερος δὲ Κλεώνυμος. Ἀκρότατον μὲν οὖν πρότερον κατέλαβεν ἡ τελευτή· Κλεομένους δὲ ἀποθανόντος ὕστερον ἐς ἀμφισβήτησιν κατέστη περὶ τῆς ἀρχῆς Ἀρεὺς ὁ Ἀκροτάτου, καὶ Κλεώνυμος ὅτε δὴ τρόπῳ μετελθὼν ἐπάγει Πύρρον ἐς τὴν χώραν.

4. Λακεδαιμονίοις δὲ πρὸ μὲν τοῦ ἐν Λεύκτροις οὐδὲν ἐγγόνει παῖσμα, ὥστε οὐδὲ συνεχώρουν ἀγωνίῳ πῶ κεκρατῆσθαι πεζῶ· Λεωνίδα μὲν γὰρ νικῶντι οὐκ ἔφασαν τοὺς ἐπομένους ἐς τελέαν ἐξαρκέσαι φθορὰν τῶν Μήδων, τὸ δὲ Ἀθηναίων καὶ Δημοσθένους ἔργον πρὸς τῇ νήσῳ Σφακτηρίᾳ κλοπὴν εἶναι πολέμου καὶ οὐ νίκην. Πρώτης δὲ γενομένης σφίσι συμφορᾶς ἐν Βοιωτοῖς, ὕστερον Ἀντιπάτρῳ καὶ Μακεδόσι μεγάλως προσέπαισαν· τρίτος δὲ ὁ Δημητρίου πόλεμος κακὸν ἀνέλπιστον ἦλθεν ἐς τὴν γῆν.

5. Πύρρου δὲ ἐσβαλόντος τέταρτον δὴ τότε στρατὸν ὁρῶντες πολέμιον αὐτοὶ τε παρετάσσοντο καὶ Ἀργείων ἥκοντες καὶ Μεσσηνίων σύμμαχοι. Πύρρος δὲ ὥς ἐπεκράτησεν, ὀλίγου μὲν ἦλθεν ἐλεῖν αὐτοβοεὶ τὴν πόλιν, δηώσας δὲ τὴν γῆν καὶ λείαν ἐλάσας μικρὸν ἡσύχαζεν. Οἱ δὲ ἐς πολιορκίαν εὐτρεπίζοντο, πρότερον ἔτι τῆς Σπάρτης ἐπὶ τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς Δημήτριον τάφροις τε βαθείαις καὶ σταυροῖς τετειχισμένης ἰσχυροῖς, τὰ δὲ ἐπιμαχώτατα καὶ οἰκοδομήμασιν.

6. Ὑπὸ δὲ τοῦτον τὸν χρόνον καὶ τὴν τοῦ πολέμου τοῦ Λακωνικοῦ τριβὴν Ἀντίγονος τὰς πόλεις τῶν Μακεδόνων ἀνασωσάμενος ἡπείγετο ἐς Πελοπόννησον, οἷα ἐπιστάμενος Πύρρον, ἦν Λακεδαίμονα καταστρέφεται καὶ Πελοποννήσου τὰ πολλά, οὐκ ἐς Ἡπειρον ἀλλ' ἐπὶ τε Μακεδονίαν αὖθις καὶ τὸν ἐκεῖ πόλεμον ἤξοντα. Μέλлонτος δὲ Ἀντιγόνου τὸν στρατὸν ἐξ Ἀργούς ἐς τὴν Λακωνικὴν ἄγειν, αὐτὸς ἐς τὸ Ἀργεῖον ἐληλύθει Πύρρος. Κρατῶν δὲ καὶ τότε συνεσπίπτει τοῖς φεύγουσιν ἐς τὴν πόλιν καὶ οἱ διαλύεται κατὰ τὸ εἶκος ἢ τάξις.

7. Μαχομένων δὲ πρὸς ἱεροῖς ἤδη καὶ οἰκίαις καὶ κατὰ τοὺς στενωποὺς καὶ κατ' ἄλλο ἄλλων τῆς πόλεως, ἐνταῦθα ὁ Πύρρος ἐμονώθη καὶ τιτρώσκειται τὴν κεφαλὴν. Κεράμῳ δὲ βληθέντα ὑπὸ γυναικὸς τεθνάναι φασὶ Πύρρον. Ἀργεῖοι δὲ οὐ γυναῖκα τὴν ἀποκτείνασαν, Δήμητρα δὲ φασιν εἶναι γυναικὶ εἰκασμένην. Ταῦτα ἐς τὴν Πύρρου τελευτὴν αὐτοὶ λέγουσιν Ἀργεῖοι, καὶ ὁ τῶν ἐπιχωρίων ἐξηγητὴς Λυκέας ἐν ἔπεσιν εἶρηκε. Καί σφισιν ἔστι τοῦ θεοῦ χρήσαντος, ἔνθα ὁ Πύρρος ἐτελεύτησεν, ἱερὸν Δήμητρος· ἐν δὲ αὐτῷ καὶ ὁ Πύρρος τέθαιπται.

8. Θαῦμα δὴ ποιοῦμαι τῶν καλουμένων Αἰακιδῶν αὐτοῖς κατὰ τὰ αὐτὰ ἐκ τοῦ θεοῦ συμβῆναι τὴν τελευτὴν, εἴ γε Ἀχιλλέα μὲν Ὅμηρος ὑπὸ Ἀλεξάνδρου φησὶ τοῦ Πριάμου καὶ Ἀπόλλωνος ἀπολέσθαι, Πύρρον δὲ τὸν Ἀχιλλέως ἡ Πυθία προσέταξεν ἀποκτεῖναι Δελφοῖς, τῷ δὲ Αἰακίδου συνέβη τὰ ἐς τὴν τελευτὴν οἷα Ἀργεῖοι τε λέγουσι καὶ Λυκέας ἐποίησε. Διάφορα δὲ ὅμως ἐστὶ καὶ ταῦτα ὧν Ἰερωνύμος ὁ Καρδιανὸς ἔγραψεν· ἀνδρὶ γὰρ βασιλεῖ συνόντα ἀνάγκη πᾶσα ἐς χάριν συγγράφειν. Εἰ δὲ καὶ Φίλιππος αἰτίαν δικαίαν εἵληφεν, ἐπελπίζων τὴν ἐν Συρακούσαις κάθοδον, ἀποκρύψασθαι τῶν Διονυσίου τὰ ἀνοσιώτατα, ἣ που πολλή γε Ἰερωνύμῳ συγγνώμη τὰ ἐς ἡδονὴν Ἀντιγόνου γράφειν. Ἡ μὲν Ἡπειρωτῶν ἀκμὴ κατέστρεφεν ἐς τοῦτο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ XIV.

Ἀξιωμακτόνευτα ἔργα τέχνης ἐν τῷ Ἀθῆνῃσιν Ὁδεῖῳ—
Περὶ Τριπολέμου, Ἐπιμενίδου καὶ Θάλητος.—Ἐπιτάφιον ἐπίγραμμα τοῦ ποιητοῦ Αἰσχύλου.—Περὶ Ἀθηνᾶς.
—Περὶ τῆς λατρείας τῆς Οὐρανίας Ἀφροδίτης.

1. Ἐς δὲ τὸ Ἀθῆνῃσιν ἐσελθοῦσιν Ὁδεῖον ἄλλα τε καὶ Διόνυσος κείται θεὸς ἅγιος. Πλησίον δὲ ἐστὶ κρήνη, καλοῦσι δὲ

αὐτὴν Ἐννεάκρουνον, οὕτω κοσμηθεῖσαν ὑπὸ Πεισιστράτου· φρέατα μὲν γὰρ καὶ διὰ πάσης τῆς πόλεως ἔστι, πηγὴ δὲ αὕτη μόνη. Ναοὶ δὲ ὑπὲρ τὴν κρήνην ὁ μὲν Δήμητρος πεποιήται καὶ Κόρης, ἐν δὲ τῷ Τριπολέμου κείμενόν ἐστιν ἄγαλμα.

2. Τὰ δὲ ἐς αὐτὸν ὅποια λέγεται γράψω, παρεῖς ὅποσον ἐς Ἀθήσπην ἔχει τοῦ λόγου. Ἑλλήνων οἱ μάλιστα ἀμφισβητοῦντες Ἀθηναίοις ἐς ἀρχαιότητα καὶ δῶρα παρὰ θεῶν φασιν ἔχειν, εἰσὶν Ἀργεῖοι, καθάπερ βαρβάρων Φρυγῖν Αἰγύπτιοι. Λέγεται οὖν ὡς Δήμητρα ἐς Ἄργος ἐλθοῦσαν Πελασγὸς δέξαιτο οἶκῳ, καὶ ὡς Χρυσανθὺς τὴν ἀρπαγὴν ἐπισταμένη τῆς Κόρης διηγῆσαιτο· ὕστερον δὲ Τροχίλον ἱεροφάντην φυγόντα ἐξ Ἀργους κατὰ ἔχθος Ἀγήνορος, ἐλθεῖν φασιν ἐς τὴν Ἀττικὴν, καὶ γυναικὰ τε ἐξ Ἐλευσίνος γῆμαι καὶ γενέσθαι οἱ παῖδας Εὐβουλέα καὶ Τριπόλεμον. Ὅδε μὲν Ἀργεῖων ἐστὶ λόγος· Ἀθηναῖοι δὲ καὶ ὅσοι παρὰ τούτοις** ἴσασι Τριπόλεμον τὸν Κελεοῦ πρῶτον σπεῖραι καρπὸν ἡμερον. Ἐπὶ δὲ ᾗδεται Μουσαίου μὲν, εἰ δὴ Μουσαίου καὶ ταῦτα. Τριπόλεμον παῖδα Ὀκεανοῦ καὶ Γῆς εἶναι Ὀρφέως δέ, οὐδὲ ταῦτα Ὀρφέως ἐμοὶ δοκεῖν ὄντα, Εὐβουλεὶ καὶ Τριπολέμῳ Δυσαύλῃν πατέρα εἶναι, μηνύσασι δὲ σφισι περὶ τῆς παιδὸς δοθῆναι παρὰ Δήμητρος σπεῖραι τοὺς καρπούς. Χοιρίλῳ δὲ Ἀθηναίῳ δρᾶμα ποιήσαντι Ἀλόσπην ἔστιν εἰρημένα Κερκυόνα εἶναι καὶ Τριπόλεμον ἀδελφούς, τεκεῖν δὲ σφᾶς θυγατέρα Ἀμφικτυόνος, εἶναι δὲ πατέρα Τριπολέμῳ μὲν Ῥᾶρον, Κερκυόνι δὲ Προσειδῶνα. Πρόσω δὲ ἵναί με ὥρμημένον τοῦδε τοῦ λόγου καὶ ὅποσα ἐξήγησιν ἔχει τὸ Ἀθήνησιν ἱερόν, καλούμενον δὲ Ἐλευσίνιον, ἐπέσχεν ὄψις ὀνείρατος· ἃ δὲ ἐς πάντας ὅσιον γράφειν, ἐς ταῦτα ἀποτρέφομαι.

3. Πρὸ τοῦ ναοῦ τοῦδε, ἐνθα καὶ τοῦ Τριπολέμου τὸ ἄγαλμα, ἔστι βοῦς χαλκοῦς οἷα ἐς θυσίαν ἀγόμενος, πεποιήται δὲ καὶ καθήμενος Ἐπιμενίδης Κνώσιος, ὃν ἐλθόντα ἐς ἀγρὸν κοιμᾶσθαι λέγουσιν ἐσελθόντα ἐς σπήλαιον· ὁ δὲ ὕπνος οὐ πρότερον ἀνῆκεν αὐτὸν πρὶν ἢ οἱ τεσσαρακοστὸν ἔτος γενέσθαι καθεύδοντι, καὶ ὕστερον ἔπη τε ἐποίει καὶ πόλεις ἐκάθηρεν ἄλλας τε καὶ τὴν Ἀθηναίων. Θάλης δὲ ὁ Λακεδαιμονίοις τὴν νόσον παύσας οὔτε ἄλλως προσήκων οὔτε πόλεως ἦν Ἐπιμενίδῃ τῆς αὐτῆς· ἀλλ' ὁ μὲν Κνώσιος, Θάλητα δὲ εἶναί φησι Γορτύνιον Πολύμναστος Κολοφώνιος ἔπη Λακεδαιμονίοις ἐς αὐτὸν ποιήσας.

4. Ἐτι δὲ ἀπωτέρω ναὺς Εὐκλείας, ἀνάθημα καὶ τοῦτο ἀπὸ Μήδων, οἱ τῆς χώρας Μαραθῶνι ἔσχον. Φρονῆσαι δὲ Ἀθηναίους ἐπὶ τῇ νίκῃ ταύτῃ μάλιστα εἰκάζω· καὶ δὴ καὶ Αἰσχύλος, ὥς οἱ τοῦ βίου προσεδοκάτο ἡ τελευταία, τῶν μὲν ἄλλων ἐμνημόνευσεν οὐδενός, δόξης ἔς τοσοῦτον ἦκων ἐπὶ ποιήσει καὶ πρὸ Ἀρτεμισίου καὶ ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας· ὁ δὲ τό τε ὄνομα πατρώθεν καὶ τὴν πόλιν ἔγραψε καὶ ὥς τῆς ἀνδρείας μάρτυρας ἔχοι τὸ Μαραθῶνι ἄλσος καὶ Μήδων τοὺς ἐς αὐτὸ ἀποβάντας.

5. Ὑπὲρ δὲ τὸν Κεραμεικὸν καὶ στοᾶν τὴν καλουμένην βασιλείον ναὸς ἔστιν Ἡφαίστου. Καὶ ὅτι μὲν ἄγαλμά οἱ παρέστηκεν Ἀθηνᾶς, οὐδὲν θαῦμα ἐποιούμην τὸν ἐπὶ Ἐριχθονίῳ ἐπιστάμενος λόγον· τὸ δὲ ἄγαλμα ὁρῶν τῆς Ἀθηνᾶς γλαυκοὺς ἔχον τοὺς ὀφθαλμοὺς Αἰβύων τὸν μῦθον ὄντα εὗρισκον. Τούτοις γάρ ἐστιν εἰρημένον Ποσειδῶνος καὶ λίμνης Τριτωνίδος θυγατέρα εἶναι καὶ διὰ τοῦτο γλαυκοὺς εἶναι, ὥσπερ καὶ τῷ Ποσειδῶνι, τοὺς ὀφθαλμοὺς.

6. Πλησίον δὲ ἱερὸν ἔστιν Ἀφροδίτης Οὐρανίας. Πρώτοις δὲ ἀνθρώπων Ἀσσυρίοις κατέστη σέβεσθαι τὴν Οὐρανίαν, μετὰ δὲ Ἀσσυρίους Κυπρίων Παφίοις καὶ Φοινίκων τοῖς Ἀσκάλωνα ἔχουσιν ἐν τῇ Παλαιστίνῃ. Παρὰ δὲ Φοινίκων Κυθήριοι μαθόντες σέβουσιν. Ἀθηναίοις δὲ κατεστήσατο Αἰγέυς, αὐτῷ τε οὐκ εἶναι παῖδας νομίζων, οὐ γάρ πω τότε ἦσαν, καὶ ταῖς ἀδελφαῖς γενέσθαι τὴν συμφορὰν ἐκ μηνίματος τῆς Οὐρανίας. Τὸ δὲ ἔφ' ἡμῶν ἔτι ἄγαλμα λίθου Παρίου καὶ ἔργον Φειδίου. Δῆμος δὲ ἔστιν Ἀθηναίοις Ἀθμονέων, οἱ Πορφυρίωνα ἔτι πρότερον Ἀκταίου βασιλεύσαντα τῆς Οὐρανίας φασὶ τὸ παρὰ σφίσιν ἱερὸν ἰδρύσασθαι. Λέγουσι δὲ ἀνὰ τοὺς δήμους καὶ ἄλλα οὐδὲν ὁμοίως καὶ οἱ τὴν πόλιν ἔχοντες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ XV.

Περὶ τῆς καλουμένης Ποικίλης στοᾶς καὶ τῶν ἐν αὐτῇ γραφῶν.

1. Ἰοῦσι δὲ πρὸς τὴν στοᾶν, ἣν Ποικίλην ὀνομάζουσιν ἀπὸ τῶν γραφῶν, ἔστιν Ἑρμῆς χαλκοῦς καλούμενος Ἀγοραῖος καὶ πύλη πλησίον· ἔπεστι δὲ οἱ τρόπαιον Ἀθηναίων ἵππομαχία κρατησάντων Πλείσταρχον, ὃς τῆς ἵππου Κασσάνδρου καὶ τοῦ

Ξενικοῦ τὴν ἀρχὴν ἀδελφὸς ὢν ἐπετέτραπτο.

2. Αὕτη δὲ ἡ στοὰ πρῶτα μὲν Ἀθηναίους ἔχει τεταγμένους ἐν Οἰνότης Ἀργείας ἐναντία Λακεδαιμονίων· γέγραπται δὲ οὐκ ἐς ἀκμὴν ἀγῶνος οὐδὲ τολμημάτων ἐς ἐπίδειξιν τὸ ἔργον ἤδη προῆκον, ἀλλὰ ἀρχομένη τε ἡ μάχη καὶ ἐς χεῖρας ἔτι συνιόντες. Ἐν δὲ τῷ μέσῳ τῶν τοίχων Ἀθηναῖοι καὶ Θησεὺς Ἀμαζόσι μάχονται. Μόλαις δὲ ἄρα ταῖς γυναιξίν οὐκ ἀφήρει τὰ παίσματα τὸ ἐς τοὺς κινδύνους ἀφιείδες, εἴ γε Θεμισκύρας τε αἰλούσης ὑπὸ Ἡρακλέους καὶ ὕστερον φθαρείσης σφίσι τῆς στρατιᾶς, ἦν ἐπ' Ἀθήνας ἔστειλαν, ὅμως ἐς Τροίαν ἦλθον Ἀθηναίοις τε αὐτοῖς μαχομένοι καὶ τοῖς πᾶσιν Ἑλλήσιν.

3. Ἐπὶ δὲ ταῖς Ἀμαζόσιν Ἑλληνὲς εἰσιν ἠρηκότες Ἴλιον καὶ οἱ βασιλεῖς ἠθροισμένοι διὰ τὸ Αἴαντος ἐς Κασσάνδραν τόλμημα· καὶ αὐτὸν ἡ γραφὴ τὸν Αἴαντα ἔχει καὶ γυναικας τῶν αἰχμαλώτων ἄλλας τε καὶ Κασσάνδραν.

4. Τελευταῖον δὲ τῆς γραφῆς εἰσιν οἱ μαχεσάμενοι Μαραθῶν· Βοιωτῶν [δὲ] οἱ Πλάταιαν ἔχοντες καὶ ὅσον ἦν Ἀττικὸν ἴασις ἐς χεῖρας τοῖς βαρβάροις. Καὶ ταύτη μὲν ἐστὶν ἴσα παρ' ἀμφοτέρων ἐς τὸ ἔργον· τὸ δὲ ἔσω τῆς μάχης φεύγοντές εἰσιν οἱ βάρβαροι καὶ ἐς τὸ ἔλος ὠθοῦντες ἀλλήλους. Ἐσχαται δὲ τῆς γραφῆς νῆες τε αἱ Φαίνισσαι καὶ τῶν βαρβάρων τοὺς ἐσπίπτοντας ἐς ταύτας φονεύοντες οἱ Ἑλληνες. Ἐνταῦθα καὶ Μαραθῶν γεγραμμένος ἐστὶν ἥρως, ἀφ' οὗ τὸ πεδίον ὠνόμασται, καὶ Θησεὺς ἀνιόντι ἐκ γῆς εἰκασμένος Ἀθηναῖα τε καὶ Ἡρακλῆς· Μαραθῶνιός γάρ, ὥς αὐτοὶ λέγουσιν, Ἡρακλῆς ἐνομίσθη θεὸς πρό-τοις. Τῶν μαχομένων δὲ δῆλοι μάλιστα εἰσιν ἐν τῇ γραφῇ Καλλιμάχος τε, ὃς Ἀθηναίοις πολεμαρχεῖν ἤρητο, καὶ Μιλτιάδης τῶν στρατηγούντων ἥρως τε Ἐχετλος καλούμενος, οὗ καὶ ὕστερον ποιήσομαι μνήμην.

5. Ἐνταῦθα ἀσπίδες κεῖνται χαλκαῖ καὶ ταῖς μὲν ἐστὶν ἐπίγραμμα ἀπὸ Σκιωναίων καὶ τῶν ἐπικούρων εἶναι, τὰς δὲ ἐπαηλιμμένας πίσση, μὴ σφᾶς ὅ τε χρόνος λυμνῆται καὶ ὁ ἰός, Λακεδαιμονίων εἶναι λέγεται τῶν ἀλόντων ἐν τῇ Σφακτηρίᾳ νήσῳ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ XVI

Ἀνδριάντες Σόλωνος καὶ Σελεύκου κείμενοι πρὸ τῆς καλουμένης Ποικίλης στοᾶς.—Περὶ Σελεύκου, τῶν πράξεων καὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ.

1. Ἀνδριάντες δὲ χαλκοὶ κεῖνται πρὸ μὲν τῆς στοᾶς Σόλων ὁ τοὺς νόμους Ἀθηναίοις γράψας, ὀλίγον δὲ ἀπωτέρω Σέλευκος, ὃ καὶ πρότερον ἐγένετο ἐς τὴν εὐδαιμονίαν τὴν μέλλουσαν σημεῖα οὐκ ἄφανῃ. Σελεύκῳ γάρ, ὡς ὥρματο ἐκ Μακεδονίας σὺν Ἀλεξάνδρῳ, θύοντι ἐν Πέλλῃ τῷ Διὶ τὰ ξύλα ἐπὶ τοῦ βωμοῦ κείμενα προύβη τε αὐτόματα πρὸς τὸ ἄγαλμα καὶ ἄνευ πυρὸς ἦφθη. Τελευτήσαντος δὲ Ἀλεξάνδρου Σέλευκος Ἀντίγονον ἐς Βαβυλῶνα ἀφικόμενον δείσας καὶ παρὰ Πτολεμαῖον φυγὼν τὸν Λάγου κατήλθεν αἰθὶς ἐς Βαβυλῶνα, κατελθὼν δὲ ἐκράτησε μὲν τῆς Ἀντιγόνου στρατιᾶς καὶ αὐτὸν ἀπέκτεινεν Ἀντίγονον, εἶλε δὲ ἐπιστραπεύσαντα ὕστερον Δημήτριον τὸν Ἀντιγόνου. Ὡς δὲ οἱ ταῦτα προκεχωρήκει καὶ μετ' ὀλίγον τὰ Λυσιμάχου κατείργαστο, τὴν μὲν ἐν τῇ Ἀσίᾳ πᾶσαν ἀρχὴν παρέδωκεν Ἀντιόχῳ τῷ παιδί, αὐτὸς δὲ ἐς Μακεδονίαν ἠπείγετο.

2. Στρατιὰ μὲν καὶ Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων ἦν παρὰ Σελεύκῳ· Πτολεμαῖος δὲ ἀδελφὸς μὲν Λυσάνδρου καὶ παρὰ Λυσιμάχου παρ' αὐτὸν πεφευγώς, ἄλλως δὲ τολμήσαι πρόχειρος καὶ δι' αὐτὸ Κεραινὸς καλούμενος, οὗτος ὁ Πτολεμαῖος, ὡς προσίῳν ὁ Σελεύκου στρατὸς ἐγένετο κατὰ Λυσιμαχίαν, λαθὼν Σέλευκον κτείνει, διαρπάσαι δὲ ἐπιτρέψας τὰ χρήματα τοῖς βασιλεῦσιν ἐβασίλευσε Μακεδονίας, ἐς ὃ Γαλάταις πρῶτος ὢν ἴσμεν βασιλέων ἀντιτάξασθαι τολμήσας ἀναιρεῖται ὑπὸ τῶν βαρβάρων· τὴν δὲ ἀρχὴν Ἀντιγόνος ἀνεσώσατο ὁ Δημητρίου.

3. Σέλευκον δὲ βασιλέων ἐν τοῖς μάλιστα πείθομαι καὶ ἄλλως γενέσθαι δίκαιον καὶ πρὸς τὸ θεῖον εὐσεβῇ. Τοῦτο μὲν γὰρ Σέλευκός ἐστιν ὁ Μιλησίοις τὸν χαλκοῦν καταπέμψας Ἀπόλλωνα ἐς Βραγχίδας ἀνακομισθέντα ἐς Ἐκβάτανα τὰ Μηδικὰ ὑπὸ Ξέρξου, τοῦτο δὲ Σελεύκειαν οἰκίσας ἐπὶ Τίγρητι ποταμῷ καὶ Βαβυλωνίους οὗτος ἐπαγόμενος ἐς αὐτὴν συνδίκους ὑπελίπετο μὲν τὸ τεῖχος Βαβυλῶνος, ὑπελίπετο δὲ τοῦ Βήλ τὸ ἱερόν καὶ περὶ αὐτὸ τοὺς Χαλδαίους οἰκεῖν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ XVII.

Περὶ τοῦ ἐν τῇ ἀγορᾷ βωμοῦ τοῦ Ἑλέου καὶ τῶν βωμῶν ἄλλων ἀρετῶν προσωποποιηθεῖσων (τῆς Αἰδοῦς, τῆς Φήμης καὶ τῆς Ὀρμῆς).—Τὸ γυμνάσιον τοῦ Πτολεμαίου καὶ τὰ ἐν αὐτῷ ἔργα τέχνης.—Ὁ ναὸς τοῦ Θησεῶς καὶ αἱ ἐν αὐτῷ γραφαί.—Μίνως καὶ Θησεύς.—Ποικίλαι περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ παραδόσεις.

1. Ἀθηναίοις δὲ ἐν τῇ ἀγορᾷ καὶ ἄλλα ἔστιν οὐκ ἐς ἅπαντας ἐπίσημα καὶ Ἑλέου βωμός, ᾧ, μάλιστα θεῶν ἐς ἀνθρώπινον βίον καὶ μεταβολὰς πραγμάτων ὅτι ὠφέλιμος, μόνοι τιμὰς Ἑλληνῶν νέουσιν Ἀθηναῖοι. Τούτοις δὲ οὐ τὰ ἐς φιλανθρωπίαν μόνον καθέστηκεν, ἀλλὰ καὶ θεοὺς εὐσεβοῦσιν ἄλλων πλέον· καὶ γὰρ Αἰδοῦς σφισι βωμός ἐστι καὶ Φήμης καὶ Ὀρμῆς. Δηλὰ τε ἐναργῶς ὅσοις πλέον τι ἐτέρων εὐσεβείας μέτεστιν ἴσον σφίσι παρὸν τύχης χρηστῆς.

2. Ἐν δὲ τῷ γυμνασίῳ τῆς ἀγορᾶς ἀπέχοντι οὐ πολὺ, Πτολεμαίου δὲ ἀπὸ τοῦ κατασκευασαμένου καλουμένῳ, λίθου τέ εἰσιν Ἑρμαῖ θεᾶς ἄξιοι καὶ εἰκὼν Πτολεμαίου χαλκῇ· καὶ ὁ τε Λίβυς Ἰόβας ἐνταῦθα κεῖται καὶ Χρῦσιππος ὁ Σολεύς. Πρὸς δὲ τῷ γυμνασίῳ Θησεῶς ἔστιν ἱερόν· γραφαὶ δὲ εἰσι πρὸς Ἀμαζόνας Ἀθηναῖοι μαχόμενοι. Πεπερίηται δὲ σφισιν ὁ πόλεμος οὗτος καὶ τῇ Ἀθηνᾷ ἐπὶ τῇ ἀσπίδι καὶ τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς ἐπὶ τῷ βάθρῳ. Γέγραπται δὲ ἐν τῷ τοῦ Θησεῶς ἱερῷ καὶ ἡ Κενταύρων καὶ [ἡ] Λαπιθῶν μάχη· Θησεὺς μὲν οὖν ἀπεκτονῶς ἔστιν ἥδη Κένταυρον, τοῖς δὲ ἄλλοις ἐξ ἴσου καθέστηκεν ἔτι ἡ μάχη. Τοῦ δὲ τρίτου τῶν τοίχων ἡ γραφὴ μὴ πυθομένοις ἂ λέγουσιν οὐ σαφὴς ἐστι, τὰ μὲν που διὰ τὸν χρόνον, τὰ δὲ Μίκων οὐ τὸν πάντα ἔγραψε λόγον.

3. Μίνως ἠνίκα Θησεά καὶ τὸν ἄλλον στόλον τῶν παίδων ἤγεν ἐς Κρήτην, ἐρασθεὶς Περιβοίας, ὥς οἱ Θησεὺς μάλιστα ἠναντιοῦτο, καὶ ἄλλα ὑπὸ ὀργῆς ἐπέρριψεν ἐς αὐτὸν καὶ παῖδα οὐκ ἔφη Ποσειδῶνος εἶναι, ἐπεὶ οὐ δύνασθαι τὴν σφραγίδα, ἣν αὐτὸς φέρων ἔτυχεν, ἀφέντι ἐς θάλασσαν ἀνασῶσαι οἱ. Μίνως μὲν λέγεται ταῦτα εἰπὼν ἀφεῖναι τὴν σφραγίδα· Θησεά δὲ σφραγιδά τε ἐκείνην ἔχοντα καὶ στέφανον χρυσοῦν, Ἀμφιτρίτης δῶρον, ἀνελθεῖν λέγουσιν ἐκ τῆς θαλάσσης.

4. Ἐς δὲ τὴν τελευταίαν τὴν Θησέως πολλὰ ἤδη καὶ οὐκ ὁμολογοῦντα εἴρηται· δεδέσθαι τε γὰρ αὐτὸν λέγουσιν ἔς τόδε, ἕως ὅφ' Ἡρακλέους ἀναχθείη. Πιθανώτατα δὲ ὧν ἤκουσα· Θησεὺς ἔς Θεσπρωτοὺς ἐμβαλὼν τοῦ βασιλέως τῶν Θεσπρωτῶν γυναῖκα ἀρπάζων τὸ πολὺ τῆς στρατιᾶς οὕτως ἀπόλλυσι καὶ αὐτὸς τε καὶ Πειρίδους, Πειρίθους γὰρ καὶ τὸν γάμον σπεύδων ἐστράτευεν, ἥλωσαν καὶ σφᾶς ὁ Θεσπρωτὸς δῆσας εἶχεν ἐν Κιχύρῳ.

5. Γῆς δὲ τῆς Θεσπρωτίδος ἔστι μὲν πον καὶ ἄλλα θεάς ἄξια, ἱερὸν τε Διὸς ἐν Δωδώνῃ καὶ ἱερὰ τοῦ θεοῦ φηγός· πρὸς δὲ τῇ Κιχύρῳ λίμνῃ τέ ἐστιν Ἀχερουσία καλουμένη καὶ ποταμὸς Ἀχέρων, ὅει δὲ καὶ Κωκυτὸς ὕδωρ ἀτερπέστατον. Ὅμηρός τε μοι δοκεῖ ταῦτα ἑορακῶς ἔς τε τὴν ἄλλην ποίησιν ἀποτολμῆσαι τῶν ἐν Ἀΐδου, καὶ δὴ καὶ τὰ ὀνόματα τοῖς ποταμοῖς ἀπὸ τῶν ἐν Θεσπρωτίδι θέσθαι.

6. Τότε δὲ ἐχομένου Θησέως στρατεύουσιν ἔς Ἀφιδναν οἱ Τυνδάρεω παῖδες καὶ τὴν τέ Ἀφιδναν αἰροῦσι καὶ Μενεσθέα ἐπὶ βασιλείᾳ κατήγαγον. Μενεσθεὺς δὲ τῶν μὲν παίδων τῶν Θησέως παρ' Ἐλεφήνορα ὑπεξεληθόντων ἔς Εὐβοίαν εἶχεν οὐδένα λόγον· Θησέα δέ, εἴ ποτε παρὰ Θεσπρωτῶν ἀνακομισθήσεται, δυσανταγώνιστον ἡγούμενος διὰ θεραπείας τὰς τοῦ δήμου καθίστατο, ὥς Θησέα ἀνασωθέντα ὕστερον ἀπωσθῆναι. Στέλλεται δὴ Θησεὺς παρὰ Δευκαλίωνα ἔς Κρήτην, ἐξενεχθέντα δὲ αὐτὸν ὑπὸ πνευμάτων ἔς Σκύρον τὴν νῆσον λαμπρῶς περιεῖπον οἱ Σκύριοι κατὰ γένους δόξαν καὶ ἀξίωμα ὧν ἦν αὐτὸς εἰργασμένος· καὶ οἱ θάνατον Λυκομήδης διὰ ταῦτα ἐβούλευσεν. Ὁ μὲν δὴ Θησέως σηκὸς Ἀθηναίοις ἐγένετο ὕστερον ἢ Μῆδοι Μαραθῶνι ἔσχον, Κίμωνος τοῦ Μιλτιάδου Σκυρίου ποιήσαντος ἀναστάτους, δίκην δὴ τοῦ Θησέως θανάτου, καὶ τὰ ὅσα κομίσαντος ἔς Ἀθήνας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ XVIII.

Τὸ ἱερὸν τῶν Διοσκούρων.—Ἡ Ἀγλαυρὸς καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτῆς.—Τὸ Πρυτανεῖον.—Σαράπιδος καὶ Εἰλειθυίας ἱερὰ.—Ὁ ναὸς τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς καὶ ἀνδριᾶς τοῦ αὐτοκράτορος Ἀδριανοῦ καὶ ἄλλα ἀγάλματα κείμενα πρὸ τοῦ ναοῦ.—Περὶ Ἰσοκράτους.—Ἔργα γενόμενα ὑπὸ τοῦ Ἀδριανοῦ ἐν Ἀθήναις.

1. Τὸ δὲ ἱερὸν τῶν Διοσκούρων ἐστὶν ἀρχαῖον· αὐτοὶ τε

ἑστῶτες καὶ οἱ παῖδες καθήμενοί σφισιν ἔφ' ἵππων. Ἐνταῦθα Πολύγνωτος μὲν ἔχοντα ἐς αὐτοὺς ἔγραψε γάμον τῶν θυγατέρων τῶν Λευκίππου, Μίκων δὲ τοὺς μετὰ Ἰάσονος ἐς Κόλχους πλύσαντας· καὶ οἱ τῆς γραφῆς ἡ σπουδὴ μάλιστα ἐς Ἀκαστον καὶ τοὺς ἵππους ἔχει τοὺς Ἀκάστου.

2. Ὑπὲρ δὲ τῶν Διοσκούρων τὸ ἱερὸν Ἀγλαύρου τέμενός ἐστιν. Ἀγλαῦρος δὲ καὶ ταῖς ἀδελφαῖς Ἐρση καὶ Πανδρόσῳ δοῦναί φασιν Ἀθηναῖν Ἐριχθόνιον καταθεῖσαν ἐς κιβωτὸν ἀπειποῦσαν ἐς τὴν παρακαταθήκην μὴ πολυπραγμονεῖν. Πάνδροσον μὲν δὴ λέγουσιν πείθεσθαι, τὰς δὲ δύο, ἀνοῖξαι γὰρ σφᾶς τὴν κιβωτόν, μαίνεσθαι τε, ὥς εἶδον τὸν Ἐριχθόνιον, καὶ κατὰ τῆς ἀκροπόλεως, ἔνθα ἦν μάλιστα ἀπότομον, αὐτὰς ῥῖπαι. Κατὰ τοῦτο ἐπαναβάντες Μῆδοι κατεφόνευσαν Ἀθηναίων τοὺς πλέον τι ἐς τὸν χρησμὸν ἢ Θεμιστοκλῆς εἰδέναι νομίζοντας καὶ τὴν ἀκρόπολιν ξύλοις καὶ σταυροῖς ἀποτειχίσαντας.

3. Πλησίον δὲ Πρυτανεῖόν ἐστιν, ἐν ᾧ νόμοι τε οἱ Σόλωνός εἰσι γεγραμμένοι καὶ θεῶν Εἰρήνης ἀγάλματα κεῖται καὶ Ἑστίας, ἀνδριάντες δὲ ἄλλοι τε καὶ Αὐτόλυκος ὁ παγκρατιαστής· τὰς γὰρ Μιλητιάδου καὶ Θεμιστοκλέους εἰκόνας ἐς Ῥωμαῖόν τε ἄνδρα καὶ Θράκα μετέγραψαν.

4. Ἐντεῦθεν ἰοῦσιν ἐς τὰ κάτω τῆς πόλεως Σαράπιδός ἐστιν ἱερὸν, ὃν Ἀθηναῖοι παρὰ Πτολεμαίου θεὸν ἐσηγάγοντο. Αἰγυπτίοις δὲ ἱερὰ Σαράπιδος ἐπιφανέστατον μὲν ἐστιν Ἀλεξανδρεῦσιν, ἀρχαιότατον δὲ ἐν Μέμφει· ἐς τοῦτο ἐσελθεῖν οὔτε ξένοις ἐστιν οὔτε τοῖς ἱερεῦσι, πρὶν ἂν τὸν Ἄλιν θάπτωσι.

5. Τοῦ δὲ ἱεροῦ τοῦ Σαράπιδος οὐ πόρρω χωρίον ἐστὶν ἔνθα Πειρίθουν καὶ Θηρέα συνθεμένους ἐς Λακεδαίμονα καὶ ὕστερον ἐς Θεσπρωτοὺς σταλῆνα λέγουσι. Πλησίον δὲ ᾠκοδόμητο ναὸς Εὐλειθυίας, ἣν ἐλθοῦσαν ἔξ Ὑπερβορέων ἐς Δῆλον γενέσθαι βοηθὸν ταῖς Λητοῦς ᾠδίσι, τοὺς δὲ ἄλλους παρ' αὐτῶν φασὶ τῆς Εὐλειθυίας μαθεῖν τὸ ὄνομα· καὶ θύουσί τε Εὐλειθυία Δῆλιοι καὶ ὕμνον ᾄδουσιν Ὡλήνος. Κρηῖτες δὲ χώρας τῆς Κνωσίας ἐν Ἀμνισῷ γενέσθαι νομίζουσιν Εὐλείθυιαν καὶ παῖδα Ἥρας εἶναι. Μόνοις δὲ Ἀθηναίοις τῆς Εὐλειθυίας κεκάλυπται τὰ ξόανα ἐς ἄκρους τοὺς πόδας. Τὰ μὲν δὴ δύο εἶναι Κρητικὰ καὶ Φαίδρας ἀναθήματα ἔλεγον αἱ γυναῖκες, τὸ δὲ ἀρχαιότατον Ἐρυσίχθονα ἐκ Δήλου κομίσαι.

6. Πρὶν δὲ ἔς τὸ ἱερὸν ἵεναι τοῦ Διὸς τοῦ Ὀλυμπίου— Ἀδριανὸς ὁ Ῥωμαίων βασιλεὺς τὸν τε ναὸν ἀνέθηκε καὶ τὸ ἄγαλμα θέας ἄξιον, οὗ μεγέθει μὲν, ὅτι μὴ Ῥοδίοις καὶ Ῥωμαίοις εἰσὶν οἱ κολοσσοί, τὰ λοιπὰ ἀγάλματα ὁμοίως ἀπολείπεται, πεποίηται δὲ ἔκ τε ἐλέφαντος καὶ χουσοῦ καὶ ἔχει τέχνης εὖ πρὸς τὸ μέγεθος ὁρῶσιν—ἐνταῦθα εἰκόνες Ἀδριανοῦ δύο μὲν εἰσι Θεασίου λίθου, δύο δὲ Αἰγυπτίου· χαλκαὶ δὲ ἐστᾶσι πρὸ τῶν κίωνων, ὥς Ἀθηναῖοι καλοῦσιν ἀποίκους πόλεις. Ὁ μὲν δὴ πᾶς περίβολος σταδίων μάλιστα τεσσάρων ἐστίν, ἀνδριάντων δὲ πλήρης· ἀπὸ γὰρ πόλεως ἐκάστης εἰκὼν Ἀδριανοῦ βασιλέως ἀνάκειται καὶ σφᾶς ὑπερεβάλλοντο Ἀθηναῖοι τὸν κολοσσὸν ἀναθέντες ὀπισθε τοῦ ναοῦ θέας ἄξιον.

7. Ἔστι δὲ ἀρχαῖα ἐν τῷ περιβόλῳ Ζεὺς χαλκοῦς καὶ ναὸς Κρόνου καὶ Ῥέας καὶ τέμενος Γῆς ἐπὶ κλησιν Ὀλυμπίας. Ἐνταῦθα ὅσον ἔς πῆχυν τὸ ἔδαφος διέστηκε καὶ λέγουσι μετὰ τὴν ἐπομβροίαν τὴν ἐπὶ Δευκαλίωνος συμβᾶσαν ὑπορρυῆναι ταύτη τὸ ὕδωρ ἐσβάλλουσιν τε ἐς αὐτὸ ἀνὰ πᾶν ἔτος ἄλφριτα πυρῶν μέλιτι μάξαντες.

8. Κεῖται δὲ ἐπὶ κίονος Ἰσχυράτους ἀνδριᾶς, ὃς ἐς μνήμην τρία ὑπελίπετο, ἐπιπονώτατον μὲν ὅτι οἱ βιώσαντι ἔτη δυοῖν δέοντα ἑκατὸν οὐποτε κατελύθη μαθητὰς ἔχειν, σωφρονέστατον δὲ ὅτι πολιτείας ἀπεχόμενος διέμεινε καὶ τὰ κοινὰ οὐ πολυπραγμονῶν, ἐλευθερώτατον δὲ ὅτι πρὸς τὴν ἀγγελίαν τῆς ἐν Χαιρωνείᾳ μάχης ἀλγῆσας ἐτελεύτησεν ἐθελοντῆς. Κεῖνται δὲ καὶ λίθου Φρυγίου Πέρσαι χαλκοῦν τρίποδα ἀνέχοντες θέας ἄξιοι καὶ αὐτοὶ καὶ ὁ τρίπους. Τοῦ δὲ Ὀλυμπίου Διὸς Δευκαλίωνα οἰκοδομῆσαι λέγουσι τὸ ἀρχαῖον ἱερὸν σημεῖον ἀποφαίνοντες ὥς Δευκαλίων Ἀθήνησιν ὤκησε τάφον τοῦ ναοῦ τοῦ νῦν οὐ πολὺ ἀφεστηκότα.

9. Ἀδριανὸς δὲ κατεσκευάσατο μὲν καὶ ἄλλα Ἀθηναίοις, ναὸν Ἥρας καὶ Διὸς Πανελληνίου καὶ θεοῖς τοῖς πᾶσιν ἱερὸν κοινόν· τὰ δὲ ἐπιφανέστατα ἑκατὸν εἰσι κίονες· Φρυγίου λίθου πεποίηνται καὶ ταῖς στοαῖς κατὰ τὰ αὐτὰ οἱ τοῖχοι. Καὶ οἶκημα ἐνταῦθ' ἐστὶν ὁρόφῳ τε ἐπιχρῶσθαι καὶ ἀλαβάστρῳ λίθῳ, πρὸς δὲ ἀγάλμασι κεκοσμημένον καὶ γραφαῖς· κατάκειται δὲ ἐς αὐτὸ βιβλία. Καὶ γυμνάσιόν ἐστιν ἐπ' ὠνυμον Ἀδριανοῦ· κίονες δὲ καὶ ἐνταῦθα ἑκατὸν λιθοτομίας τῆς Λιβύων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ XIX.

Ἰερὰ Ἀπόλλωνος τοῦ Δελφινίου καὶ Ἀφροδίτης τῆς ἐν τοῖς Κήποις.—Τὸ Κυνόσαργες καὶ τὸ Λύκειον.—Νῆσος ὁ βασιλεύς.—Οἱ ποταμοὶ Ἰλισσὸς καὶ Ἥριδανός.—Περὶ τῆς Ἀγροτέρας Ἀρτέμιδος.—Τὸ στάδιον Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ.

1. Μετὰ δὲ τὸν ναὸν τοῦ Διὸς τοῦ Ὀλυμπίου πλησίον ἄγαλμά ἐστιν Ἀπόλλωνος Πυθίου. Ἔστι δὲ καὶ ἄλλο ἱερὸν Ἀπόλλωνος ἐπὶ κλησὶν Δελφινίου. Λέγουσι δὲ ὡς ἐξειργασμένου τοῦ ναοῦ πλὴν τῆς ὀροφῆς ἀγνώως ἔτι τοῖς πᾶσιν ἀφίκοιτο Θησεὺς ἐς τὴν πόλιν. Οἷα δὲ χιτῶνα ἔχοντος αὐτοῦ ποδήρη καὶ πεπλεγμένης ἐς εὐπροπές οἱ τῆς κόμης, ὡς ἐγένετο κατὰ τὸν τοῦ Δελφινίου ναόν, οἱ τὴν στέγην οἰκοδομοῦντες ἤρουντο σὺν χλευασίᾳ ὅτι δὴ παρθένος ἐν ὥρᾳ γάμου πλανᾶται μόνη. Θησεὺς δὲ ἄλλο μὲν αὐτοῖς ἐδήλωσεν οὐδέν, ἀπολύσας δέ, ὡς λέγεται, τῆς ἀμάξης τοὺς βοῦς, ἣ σφισι παρῆν, ἐς τὸν ὄροφον ἀνέρριψεν ὑψηλότερον ἢ τῷ ναῷ τὴν στέγην ἐποιοῦντο.

2. Ἐς δὲ τὸ χωρίον ὃ Κήπους ὀνομάζουσι καὶ τῆς Ἀφροδίτης τὸν ναὸν οὐδεὶς λεγόμενός σφισὶν ἔστι λόγος· οὐ μὴν οὐδὲ ἐς τὴν Ἀφροδίτην, ἣ τοῦ ναοῦ πλησίον ἔστηκε. Ταύτης γὰρ σχῆμα μὲν τετράγωνον κατὰ ταῦτά καὶ τοῖς Ἑρμαῖς, τὸ δὲ ἐπιγράμμα σημαίνει τὴν Οὐρανίαν Ἀφροδίτην τῶν καλουμένων Μοιρῶν εἶναι πρεσβυτάτην. Τὸ δὲ ἄγαλμα Ἀφροδίτης τῆς ἐν Κήποις ἔργον ἐστὶν Ἀλκαμένους καὶ τῶν Ἀθήνησιν ἐν ὀλίγοις θέας ἄξιον.

3. Ἔστι δὲ Ἡρακλέους ἱερὸν καλούμενον Κυνόσαργες· καὶ τὰ μὲν ἐς τὴν κύνα εἰδέναι τὴν λευκὴν ἐπιλεξαμένοις ἔστι τὸν χρησμόν· βωμοὶ δὲ εἰσιν Ἡρακλέους τε καὶ Ἥβης, ἣν Διὸς παῖδα οὔσαν συνοικεῖν Ἡρακλεῖ νομίζουσιν. Ἀλκμήνης τε βωμὸς καὶ Ἰολάου πεποίηται, ὃς τὰ πολλὰ Ἡρακλεῖ συνεπόνησε τῶν ἔργων.

4. Λύκειον δὲ ἀπὸ μὲν Λύκου τοῦ Πανδίωνος ἔχει τὸ ὄνομα, Ἀπόλλωνος δὲ ἱερὸν ἐξ ἀρχῆς τε εὐθύς καὶ καθ' ἡμᾶς ἐνομιζέτο, Λύκειός τε ὁ θεὸς ἐνταῦθα ὠνομάσθη πρῶτον. Λέγεται δὲ ὅτι καὶ Τερμίλαις, ἐς οὓς ἦλθεν ὁ Λύκος φεύγων Αἰγέα, καὶ τοῦτοισι αἰτίος ἐστὶ Λυκίους ἀπ' αὐτοῦ καλεῖσθαι.

5. Ἔστι δὲ ὀπισθεν τοῦ Λυκείου Νίσου μνῆμα, ὃν ἀποθανόντα ὑπὸ Μίνω βασιλεύοντα Μεγάρων κομίσαντες Ἀθηναῖοι ταύτῃ θάπτουσιν. Ἐς τοῦτον τὸν Νῖσον ἔχει λόγος τρίχας ἐν τῇ κεφαλῇ οἱ πορφυρεῖς εἶναι, χρῆναι δὲ αὐτὸν τελευτᾶν ἐπὶ ταῖς ἀποκαρείσαις. Ὡς δὲ οἱ Κοῤῥητες ἦλθον ἐς τὴν γῆν, τὰς μὲν ἄλλας ἐξ ἐπιδρομῆς ἤρουν τὰς ἐν τῇ Μεγαρίδι πόλεις, ἐς δὲ τὴν Νίσαιαν καταφεύγοντα τὸν Νῖσον ἐπολιόρχουν. Ἐνταῦθα τοῦ Νίσου λέγεται θυγατέρα ἐρασθῆναι Μίνω, καὶ ὥς ἀπέκειρε τὰς τρίχας τοῦ πατρός. Ταῦτα μὲν οὕτω γενέσθαι λέγουσι.

6. Ποταμοὶ δὲ Ἀθηναίοις ῥέουσιν Ἰλισσός τε καὶ Ἡριδανῶ τῷ Κελτικῷ κατὰ τὰ αὐτὰ ὄνομα ἔχων ἐκδιδοὺς ἐς τὸν Ἰλισσόν. Ὁ δὲ Ἰλισσός ἐστιν οὗτος, ἔνθα παίζουσιν Ὠρεΐθυιαν ὑπὸ ἀνέμου Βορέου φασὶν ἀρπασθῆναι, καὶ συνοικεῖν Ὠρεΐθυϊα Βορέαν καὶ σφισι διὰ τὸ κῆδος ἀμύναντα τῶν τριήρων τῶν βαρβαρικῶν ἀπολέσαι τὰς πολλὰς. Ἐθέλουσι δὲ Ἀθηναῖοι καὶ ἄλλων θεῶν ἱερὸν εἶναι τὸν Ἰλισσὸν καὶ Μουσῶν βωμὸς ἐπ' αὐτῷ ἐστιν Ἰλισσιάδων. Δείκνυται δὲ καὶ ἔνθα Πελοποννήσιοι Κόδρον τὸν Μελάνθου βασιλεύοντα Ἀθηναίων κτείνουσι.

7. Διαβᾶσι δὲ τὸν Ἰλισσὸν χωρίον Ἀγραι καλούμενον καὶ ναὸς Ἀγροτέρας ἐστὶν Ἀρτέμιδος. Ἐνταῦθα Ἀρτεμιν πρῶτον θηρεῦσαι λέγουσιν ἔλθοῦσαν ἐκ Δήλου· καὶ τὸ ἄγαλμα διὰ τοῦτο ἔχει τόξον. Τὸ δὲ ἀκούσασι μὲν οὐχ ὁμοίως ἐπαγωγόν, θαῦμα δ' ἰδοῦσι, στάδιόν ἐστι λευκοῦ λίθου. Μέγεθος δὲ αὐτοῦ τῆδε ἂν τις μάλιστα τεκμαίροιτο· ἄνωθεν ὄρος ὑπὲρ τὸν Ἰλισσὸν ἀρχόμενον ἐκ μηνοειδοῦς καθήκει τοῦ ποταμοῦ πρὸς τὴν ὄχθην εὐθύ τε καὶ διπλοῦν. Τοῦτο ἀνὴρ Ἀθηναῖος Ἡρώδης ᾠκοδόμησε καὶ οἱ τὸ πολὺ τῆς λιθοτομίας τῆς Πεντέλῃσιν ἐς τὴν οἰκοδομὴν ἀνηλώθη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ XX.

Περὶ τῆς καλουμένης ὁδοῦ Τριπόδων. — Πραξιτέλης καὶ Φρύνη. — Περὶ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Διονύσου καὶ τῶν ἐν αὐτῷ γραφῶν. — Περὶ Σύλλα καὶ τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἀλώσεως τῶν Ἀθηναίων.

1. Ἔστι δὲ ὁδὸς ἀπὸ τοῦ Πρυτανείου καλουμένη Τρίποδες· ἀφ' οὗ καλοῦσι τὸ χωρίον, ναοὶ θεῶν ἐς τοῦτο μεγάλοι καὶ

σφισιν ἐφεστήκασι τρίποδες, χαλκοὶ μὲν, μνήμης δὲ ἄξια μάλιστα περιέχοντες εἰργασμένα. Σάτυρος γάρ ἐστιν, ἐφ' ᾧ Πραξιτέλῃν λέγεται φρονῆσαι μέγα· καί ποτε Φρύνης αἰτούσης ὃ τί οἱ κάλλιστον εἴη τῶν ἔργων, ὁμολογεῖν μὲν φασιν οἷα ἔραστὴν διδόναι, κατειπεῖν δ' οὐκ ἐθέλειν ὃ τι κάλλιστον αὐτῷ οἱ φαίνοιτο. Ἐσδραμῶν οὖν οἰκέτης Φρύνης ἔφασκεν εἴχεσθαι Πραξιτέλει τὸ πολὺ τῶν ἔργων πυρὸς ἐσπεσόντος ἐς τὸ οἶκημα, οὐ μὲν οὖν πάντα γε ἀφανισθῆναι. Πραξιτέλης δὲ αὐτίκα ἔθει διὰ θυρῶν ἕξω, καὶ οἱ καμόντι οὐδὲν ἔφασκεν εἶναι πλέον, εἰ δὴ καὶ τὸν Σάτυρον ἢ φλόξ καὶ τὸν Ἑρωτα ἐπέλαβε. Φρύνη δὲ μένειν θαρροῦντα ἐκέλευε· παθεῖν γὰρ ἀνιαρὸν οὐδέν, τέχνη δὲ ἄλόντα ὁμολογεῖν τὰ κάλλιστα ὧν ἐποίησε. Φρύνη μὲν οὕτω τὸν Ἑρωτα αἰρεῖται· Διονύσῳ δὲ ἐν τῷ ναῷ τῷ πλησίον Σάτυρός ἐστι παῖς καὶ δίδωσιν ἔκπωμα· Ἑρωτα δ' ἐστηκότα ὁμοῦ καὶ Διόνυσον Θυμῖλος ἐποίησεν.

2. Τοῦ Διονύσου δὲ ἐστὶ πρὸς τῷ θεάτρῳ τὸ ἀρχαιότατον ἱερὸν. Δύο δὲ εἰσιν ἐντὸς τοῦ περιβόλου ναοὶ καὶ Διόνυσοι, ὃ τε Ἑλευθερεὺς καὶ ὃν Ἀλκαμένης ἐποίησεν ἐλέφαντος καὶ χρυσοῦ. Γραφαὶ δὲ αὐτόθι Διόνυσός ἐστιν ἀνάγων Ἥφαιστον ἐς οὐρανόν. Λέγεται δὲ καὶ τάδε ὑπὸ Ἑλλήνων, ὥς Ἥρα ῥῖψαι γενόμενον Ἥφαιστον, ὃ δὲ οἱ μνησικακῶν πέμπει δῶρον χρυσοῦν θρόνον ἀφανεῖς δεσμοὺς ἔχοντα· καὶ τὴν μὲν ἐπεὶ τε ἐκαθέζετο δεδέσθαι, θεῶν δὲ τῶν μὲν ἄλλων οὐδενὶ τὸν Ἥφαιστον ἐθέλειν πεῖθεσθαι, Διόνυσος δέ, μάλιστα γὰρ ἐς τοῦτον πιστὰ ἦν Ἥφαιστῳ, μεθύσας αὐτὸν ἐς οὐρανὸν ἤγαγε. Ταῦτά τε δὴ γεγραμμένα εἰσὶ καὶ Πενδεὺς καὶ Λυκοῦργος ὧν ἐς Διόνυσον ὕβρισαν διδόντες δίκας, Ἀριάδνη δὲ καθεύδουσα καὶ Θησεὺς ἀναγόμενος καὶ Διόνυσος ἦκων ἐς τῆς Ἀριάδνης τὴν ἀρπαγὴν.

3. Ἔστι δὲ πλησίον τοῦ τε ἱεροῦ τοῦ Διονύσου καὶ τοῦ θεάτρου κατασκευάσμα, ποιηθῆναι δὲ τῆς σκηνῆς αὐτὸ ἐς μίμησιν τῆς Ξέρξου λέγεται. Ἐποιήθη δὲ καὶ δευτέρον· τὸ γὰρ ἀρχαῖον στρατηγὸς Ῥωμαίων ἐνέπηρσε Σύλλας Ἀθήνας ἐλών. Αἰτία δὲ ἦδε τοῦ πολέμου. Μιθραδάτης ἐβασίλευσε βαρβάρων τῶν περὶ τὸν Πόντον τὸν Εὐξείνιον. Πρόφασις μὲν δὴ δι' ἣντινα Ῥωμαίοις ἐπολέμησε καὶ ὃν τρόπον ἐς τὴν Ἀσίαν διέβη καὶ ὅσας ἢ πολέμῳ βιασάμενος πόλεις ἔσχεν ἢ φίλας ἐποίησατο, τάδε μὲν τοῖς ἐπίστασθαι τὰ Μιθραδάτου θέλουσι μελέτω· ἐγὼ δὲ ὅσον ἐς τὴν

ἄλωσιν τὴν Ἀθηναίων ἔχει δηλώσω. Ἦν Ἀριστίων Ἀθηναῖος, ὃς Μιθραδάτης προεβύειν ἐς τὰς πόλεις τὰς Ἑλληνίδας ἐχοῖτο· οὗτος ἀνέπεισεν Ἀθηναίους Μιθραδάτην θέσθαι Ῥωμαίων ἐπίπροσθεν. Ἀνέπεισε δὲ οὐ πάντας, ἀλλ' ὅσον δῆμος ἦν καὶ δήμου τὸ ταραχῶδες· Ἀθηναῖοι δὲ ὧν τις λόγος παρὰ τοὺς Ῥωμαίους ἐκπίπτουσιν ἐβελονταί. Γενομένης δὲ μάχης πολλῶ περιῆσαν οἱ Ῥωμαῖοι καὶ φεύγοντας Ἀριστίωνα μὲν καὶ Ἀθηναίους ἐς τὸ ἄστυ καταδιώκουσιν, Ἀρχέλαον δὲ καὶ τοὺς βαρβάρους ἐς τὸν Πειραιᾶ· Μιθραδάτου δὲ στρατηγὸς καὶ οὗτος ἦν, ὃν πρότερον τούτων Μάγνητες οἱ τὸν Σίτυλον οἰκοῦντες σφᾶς ἐπεκδραμόντα αὐτόν τε τιτρώσκουσι καὶ τῶν βαρβάρων φονεύουσι τοὺς πολλούς.

4. Ἀθηναίοις μὲν δὴ πολιορκία καθειστήκει, Ταξίλος δὲ Μιθραδάτου στρατηγὸς ἐτύγχανε μὲν περικαθήμενος Ἐλάτειαν τὴν ἐν τῇ Φωκίδι, ἀφικομένων δὲ ἀγγέλων ἀναστήσας τὸν στρατὸν ἐς τὴν Ἀττικὴν ἦγεν. Ἄ πυνθανόμενος ὁ στρατηγὸς τῶν Ῥωμαίων Ἀθήνας μὲν τοῦ στρατοῦ μέρει πολιορκεῖν ἀφῆκεν, αὐτὸς δὲ Ταξίλῳ τὸ πολὺ τῆς δυνάμεως ἔχων ἐς Βοιωτοὺς ἀπαντᾷ. Τρίτῃ δὲ ὕστερον ἡμέρᾳ τοῖς Ῥωμαίοις ἦλθον ἐπ' ἀμφοτέρω τὰ στρατόπεδα ἄγγελοι, Σύλλᾳ μὲν ὥς Ἀθηναίοις εἴη τὸ τεῖχος ἐαλωκός, τοῖς δὲ Ἀθήνας πολιορκήσασι Ταξίλον κεκρατῆσθαι μάχῃ περὶ Χαιρώνειαν. Σύλλας δὲ ὥς ἐς τὴν Ἀττικὴν ἐπανῆλθε, τοὺς ἐναντιωθέντας Ἀθηναίων καθείρξας ἐς τὸν Κεραμεικὸν τὸν λαχόντα σφῶν ἐκ δεκάδος ἐκάστης ἐκέλευσεν ἄγεσθαι τὴν ἐπὶ θανάτῳ. Σύλλου δὲ οὐκ ἀνιέντος ἐς Ἀθηναίους τοῦ θυμοῦ λαθόντες ἐκδιδράσκουσιν ἄνδρες ἐς Δελφοὺς· ἐρομένοις δὲ σφισιν εἰ καταλαμβάνοι τὸ χρεὼν ἤδη καὶ τὰς Ἀθήνας ἐρημωθῆναι, τούτοις ἔχρησεν ἡ Πυθία τὰ ἐς τὸν ἄσκον ἔχοντα. Σύλλᾳ δὲ ὕστερον τούτων ἐνέπεσεν ἡ νόσος, ἣ καὶ τὸν Σύριον Φερεκίδην ἄλῶναι πυνθάνομαι. Σύλλᾳ δὲ ἔστι μὲν καὶ τὰ ἐς τοὺς πολλοὺς Ἀθηναίων ἀγριώτερα ἢ ὥς ἄνδρα εἰκὸς ἦν ἐργάσασθαι Ῥωμαίων· ἀλλὰ γὰρ οὐ ταῦτα δὴ αἰτίαν γενέσθαι οἱ δοκῶ τῆς συμφορᾶς, Ἰκεσίου δὲ μῆνιμα, ὅτι καταφυγόντα ἐς τὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἱερὸν ἀπέκτεινεν ἀποσπᾶσας Ἀριστίωνα. Ἀθῆναι μὲν οὕτως ὑπὸ τοῦ πολέμου κακωθεῖσαι τοῦ Ῥωμαίων αὐθις Ἀδριανοῦ βασιλεύοντος ἠνθησαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ XXI.

Εἰκόνες κωμικῶν καὶ τραγικῶν ποιητῶν ἐν τῷ θεάτρῳ.—
Ἡ ἀπολιθωθεῖσα Νιόβη.—Κάλως καὶ Δαίδαλος.—Τὸ
ἱερὸν τοῦ Ἀσκληπιοῦ.—Σαυροματῶν ὄπλα.—Ἄλσος
Ἀπόλλωνος ἐν Γρυναίῳ.

1. Εἰσὶ δὲ Ἀθηναίοις εἰκόνες ἐν τῷ θεάτρῳ καὶ τραγωδίας καὶ κωμωδίας ποιητῶν, αἱ πολλαὶ τῶν ἀφανεστέρων· ὅτι μὴ γὰρ Μένανδρος, οὐδείς ἦν ποιητὴς κωμωδίας τῶν ἐς δόξαν ἡκόντων. Τραγωδίας δὲ κεῖνται τῶν φανερῶν Εὐριπίδης καὶ Σοφοκλῆς.

2. Λέγεται δὲ Σοφοκλέους τελευτήσαντος ἐσβαλεῖν ἐς τὴν Ἀττικὴν Λακεδαιμονίους καὶ σφῶν τὸν ἡγούμενον ἰδεῖν ἐπιστάντα οἱ Διόνυσον κελεύειν τιμαῖς, ὅσαι καθεστήκασιν ἐπὶ τοῖς τεθνεῶσι, τὴν Σειοῖαν τὴν νέαν τιμᾶν· καὶ οἱ τὸ ὄναρ ἐς Σοφοκλέα καὶ τὴν Σοφοκλέους ποίησιν ἐφαίνετο ἔχειν. Εἰώθασι δὲ καὶ νῦν ἔτι ποιημάτων καὶ λόγων τὸ ἐπαγωγὸν Σειοῖνι εἰκάζειν.

3. Τὴν δὲ εἰκόνα τὴν Αἰσχύλου πολλῶ τι ὕστερον τῆς τελευτῆς δοκῶ ποιηθῆναι [καὶ] τῆς γραφῆς, ἣ τὸ ἔργον ἔχει τὸ Μαραθῶνι. Ἐφη δὲ Αἰσχύλος μειράκιον ὦν καθεύδειν ἐν ἀγρῷ φυλάσσων σταφυλὰς καὶ οἱ Διόνυσον ἐπιστάντα κελεῦσαι τραγωδίαν ποιεῖν· ὥς δὲ ἦν ἡμέρα, πείθεσθαι γὰρ ἐθέλειν, ὃῃστα ἤδη πειρώμενος ποιεῖν. Οὗτος μὲν ταῦτα ἔλεγεν.

3. Ἐπὶ δὲ τοῦ νοτίου καλουμένου τείχους, ὃ τῆς ἀκροπόλεως ἐς τὸ θεάτρον ἐστὶ τετραμμένον, ἐπὶ τούτου Μεδούσης τῆς Γοργόνης ἐπίχρυσος ἀνάκειται κεφαλὴ καὶ περὶ αὐτὴν αἰγὶς πεποῖηται.

5. Ἐν δὲ τῇ κορυφῇ τοῦ θεάτρου σπήλαιόν ἐστιν ἐν ταῖς πέτραις ὑπὸ τὴν ἀκρόπολιν· τρίπους δὲ ἔπλεστι καὶ τούτῳ. Ἀπόλλων δὲ ἐν αὐτῷ καὶ Ἀρτεμις τοὺς παῖδας εἰσὶν ἀναιροῦντες τοὺς Νιόβης. Ταύτην τὴν Νιόβην καὶ αὐτὸς εἶδον ἀνελθὼν ἐς τὸ Σίπυλον τὸ ὄρος· ἣ δὲ πλησίον μὲν πέτρα καὶ κρημνός ἐστιν οὐδὲν παρόντι σχῆμα παρεχόμενος γυναικὸς οὔτε ἄλλως οὔτε πενθούσης· εἰ δέ γε πορρωτέρω γένοιτο, δεδακρυμένην δόξεις ὁρᾶν καὶ κατηφῇ γυναικᾷ.

6. Ἰόντων δὲ Ἀθήνησιν ἐς τὴν ἀκρόπολιν ἀπὸ τοῦ θεάτρου τέθλπται Κάλως. Τοῦτον τὸν Κάλων ἀδελφῆς παῖδα ὄντα καὶ τῆς

τέχνης μαθητὴν φονεύσας Δαίδαλος ἐς Κρήτην ἔφυγε· χρόνῳ δὲ ὕστερον ἐς Σικελίαν ἐκδιδράσκει παρὰ Κόκαλον.

7. Τοῦ δὲ Ἀσκληπιοῦ τὸ ἱερὸν ἔς τε τὰ ἀγάλματά ἐστιν, ὅποσα τοῦ θεοῦ πεποιήται καὶ τῶν παίδων, καὶ ἐς τὰς γραφὰς θεάς ἄξιον. Ἔστι δὲ ἐν αὐτῷ κρήνη, παρ' ἣ λέγουσι Ποσειδῶνος παῖδα Ἀλιγρόθιον θυγατέρα Ἀρεως Ἀλκίππην αἰσχύναντα ἀποθανεῖν ὑπὸ Ἀρεως καὶ δίκην ἐπὶ τούτῳ τῷ φόνῳ γενέσθαι πρῶτον. Ἐνταῦθα ἄλλα τε καὶ Σαυροματικὸς ἀνάκειται θώραξ· ἐς τοῦτόν τις ἰδὼν οὐδὲν ἦσσαν Ἑλλήνων τοὺς βαρβάρους φήσει σοφοὺς ἐς τὰς τέχνας εἶναι.

8. Σαυρομάταις γὰρ οὔτε αὐτοῖς σίδηρός ἐστιν ὀρυσσόμενος οὔτε σφίσις ἐσάγουσιν· ἄμεικτοι γὰρ μάλιστα τῶν ταύτῃ βαρβάρων εἰσὶ. Πρὸς οὖν τὴν ἀπορίαν ταύτην ἐξεύρηται σφίσις· ἐπὶ μὲν τοῖς δόρασιν αἰχμὰς ὀστεῖνας ἀντὶ σιδήρου φοροῦσι τόξα τε κράνινα καὶ διστοὺς καὶ ὀστεῖνας ἀκίδας ἐπὶ τοῖς διστοῖς· καὶ σειρὰς περιβαλόντες τῶν πολεμίων ὁπόσοις καὶ τύχοιεν τοὺς ἵπλους ἀποστρέψαντες ἀνατρέπουσι τοὺς ἐνσχηθέντας ταῖς σειραῖς. Τοὺς δὲ θώρακας ποιοῦνται τὸν τρόπον τοῦτον. Ἴπλους πολλὰς ἕκαστος τρέφει, ὥς ἂν οὔτε ἐς ἰδιωτῶν κλήρους τῆς γῆς μεμερισμένης οὔτε τι φερούσης πλὴν ὕλης ἀγρίας, ἅτε ὄντων νομάδων. Ταύταις οὐκ ἐς πόλεμον χρῶνται μόνον, ἀλλὰ καὶ θεοῖς θύουσιν ἐπιχωρίοις καὶ ἄλλως σιτοῦνται. Συλλεξάμενοι δὲ τὰς ὀπλὰς ἐκκαθήραντές τε καὶ διελόντες ποιοῦσιν ἀπ' αὐτῶν ἐμπερῇ δρακόντων φολίσιν. Ὅστις δὲ οὐκ εἶδε πῶ δρακοντα πίτυός γε εἶδε καρπὸν χλωρὸν ἔτι· ταῖς οὖν ἐπὶ τῷ καρπῷ τῆς πίτυος φαινομέναις ἐντομαῖς εἰκάζων τὸ ἔργον τὸ ἐκ τῆς ὀπλῆς οὐκ ἂν ἀμαρτάνοι. Ταῦτα διατρέσαντες καὶ νεύροις ἵππων καὶ βοῶν συρράψαντες χρῶνται θώραξιν οὔτε εὐπρεπεία τῶν Ἑλληνικῶν ἀποδέουσιν οὔτε ἀσθενεστέροις· καὶ γὰρ συστάδην τυπτόμενοι καὶ βληθέντες ἀνέχονται. Οἱ δὲ θώρακες οἱ λινοὶ μαχομένοις μὲν οὐχ ὁμοίως εἰσὶ χρήσιμοι, διὰσι γὰρ καὶ βιαζόμενοι τὸν σίδηρον, θηρεύοντας δὲ ὠφελοῦσιν· ἐναποκλῶνται γὰρ σφίσι καὶ λεόντων ὀδόντες καὶ παρδάλεων.

9. Θώρακας δὲ λινοὺς ἰδεῖν ἐν τε ἄλλοις ἱεροῖς ἐστιν ἀνακειμένους· καὶ ἐν Γρυνεῖω, ἔνθα Ἀπόλλωνος κάλλιστον ἄλσος δένδρων καὶ ἡμέρων καὶ ὅσα τῶν ἀκάρπων ὁσμῆς παρέχεται τινα ἢ θεάς ἡδονήν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ XXII.

Ἴππόλυτος καὶ Φαίδρα. — Ἱερὰ Γῆς Κουροτρόφου καὶ Δήμητρος Χλόης. — Τὰ Προπύλαια τῆς Ἀκροπόλεως καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς ἄξια μνείας. — Ὁ θάνατος τοῦ Αἰγέως. — Οἴκημα ἔχον γρατὰς (Πινακοθήκη). — Μουσαῖος ὁ ποιητής. — Ἐρμῆς Προπύλαιος καὶ Χάριτες ἔργον τοῦ Σωκράτους.

1. Μετὰ δὲ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀσκληπιοῦ ταῦτη πρὸς τὴν ἀκρόπολιν ἰοῦσι Θέμιδος ναὸς ἔστι. Κέχωσται δὲ πρὸ αὐτοῦ μνημα Ἴππολύτῳ. Τοῦ δὲ οἱ βίου τὴν τελευτὴν συμβῆναι λέγουσιν ἐκ καταρῶν. Δῆλα δέ, καὶ ὅστις βαρβάρων γλῶσσαν ἔμαθεν Ἑλλήνων, ὃ τε ἔρως τῆς Φαίδρας καὶ τῆς τροφῆς τὸ ἐς τὴν διακορίαν τόλμημα.

2. Ἔστι δὲ καὶ Τροϊζηνίοις Ἴππολύτου τάφος· ἔχει δὲ σφισιν ὦδε ὁ λόγος. Θησεὺς ὥς ἔμελλεν ἄξεσθαι Φαίδραν, οὐκ ἐθέλων, εἴ οἱ γένοιτο παῖδες. οὔτε ἄρχεσθαι τὸν Ἴππόλυτον οὔτε βασιλεύειν ἀντ' αὐτῶν, πέμπει παρὰ Πιτθέα τροφισόμενον αὐτὸν καὶ βασιλεύσοντα Τροϊζῆνος. Χρόνῳ δὲ ὕστερον Πάλλας καὶ οἱ παῖδες ἐπανεστήσαν Θησεῖ· τούτους κτείνας ἐς Τροϊζῆνα ἔρχεται καθαρσίων ἕνεκα καὶ Φαίδρα πρώτη ἐνταῦθα εἶδεν Ἴππόλυτον καὶ τὰ ἐς τὸν θάνατον ἐρασθεῖσα ἐβούλευσε. Μυρσίνη δὲ ἔστι Τροϊζηνίοις τὰ φύλλα διὰ πάσης ἔχουσα τετραπλημένα· φῦναι δὲ οὐκ ἐξ ἀρχῆς αὐτὴν λέγουσιν, ἀλλὰ τὸ ἔργον γεγενῆσθαι τῆς ἐς τὸν ἔρωτα ἄσσης καὶ τῆς περόνης, ἣν ἐπὶ ταῖς θροῖξιν εἶχεν ἡ Φαίδρα.

3. Ἀφροδίτην δὲ τὴν Πάνδημον, ἐπεὶ τε Ἀθηναίους Θησεὺς ἐς μίαν ἡγάγεν ἀπὸ τῶν δήμων πόλιν, αὐτὴν τε σέβεσθαι καὶ Πειθῶ κατέστησε. Τὰ μὲν δὴ παλαιὰ ἀγάλματα οὐκ ἦν ἐπ' ἐμοῦ· τὰ δὲ ἐπ' ἐμοῦ τεχνιτῶν ἦν οὐ τῶν ἀφανεστάτων. Ἔστι δὲ καὶ Γῆς Κουροτρόφου καὶ Δήμητρος ἱερὸν Χλόης· τὰ δὲ ἐς τὰς ἐπωνυμίας ἔστιν αὐτῶν διδαχθῆναι τοῖς ἱερεῦσιν ἐλθόντα ἐς λόγους.

4. Ἐς δὲ τὴν ἀκρόπολιν ἔστιν ἔσοδος μία· ἐτέραν δὲ οὐ παρέχεται, πᾶσα ἀπότομος οὔσα καὶ τεῖχος ἔχουσα ἐχυρόν. Τὰ δὲ προπύλαια λίθου λευκοῦ τὴν ὀροφὴν ἔχει, καὶ κόσμῳ καὶ μεγέθει τῶν λίθων μέχρι γε καὶ ἐμοῦ προεῖχε. Τὰς μὲν οὖν εἰκόνας τῶν ἱππέων οὐκ ἔχω σαφῶς εἰπεῖν εἴτε οἱ παῖδές εἰσιν οἱ Ξενο-

φῶντος εἴτε ἄλλως ἔς εὐπρόπειαν πεποιημένα· τῶν δὲ προπυλαίων ἐν δεξιᾷ Νίκης ἐστὶν Ἀπτέρου ναός.

5. Ἐντεῦθεν ἡ θάλασσά ἐστι σύνοπτος καὶ ταύτῃ ῥίψας Αἰγεὺς ἑαυτόν, ὥς λέγουσιν, ἐτελεύτησεν. Ἀνήγεται μὲν γὰρ ἡ ναὺς μέλασιν ἰστίοις ἢ τοὺς παῖδας φέρουσα ἔς Κρήτην· Θησεὺς δέ, ἔπλει γὰρ τόλμης τι ἔχων ἔς τὸν Μίνω καλούμενον ταῦρον, πρὸς τὸν πατέρα προεῖπε χρήσεσθαι τοῖς ἰστίοις λευκοῖς, ἣν ὀπίσω πλὴν τοῦ ταύρου κρατήσας. Τούτων λήθην ἔσχεν Ἀριάδην ἀφηρημένος. Ἐνταῦθα Αἰγεὺς ὥς εἶδεν ἰστίοις μέλασι τὴν ναῦν κομιζομένην, οἷα τὸν παῖδα τεθνάναι δοκῶν, ἀφείς αὐτὸν διαφθείρεται· καὶ οἱ παρὰ Ἀθηναίοις ἐστὶ καλούμενον ἡρῶν Αἰγέως.

6. Ἔστι δὲ ἐν ἀριστερᾷ τῶν προπυλαίων οἶκημα ἔχον γραφάς· ὁπόσαις δὲ μὴ καθέστηκεν ὁ χρόνος αἴτιος ἀφανέσιν εἶναι, Διομήδης ἦν καὶ Ὀδυσσεύς, ὁ μὲν ἐν Λήμνῳ τὸ Φιλοκτῆτου τόξον, ὁ δὲ τὴν Ἀθηνᾶν ἀφαιρούμενος ἐξ Ἰλίου. Ἐνταῦθα ἐν ταῖς γραφαῖς Ὀρέστης ἐστὶν Αἰγισθὸν φονεύων καὶ Πυλάδης τοὺς παῖδας τοὺς Ναυπλίου βοηθοὺς ἐλθόντας Αἰγίσθῳ. Τοῦ δὲ Ἀχιλλέως τάφου πλησίον μέλλουσα ἐστὶ σφάζεσθαι Πολυξένη. Ὁμήρῳ δὲ εὖ μὲν παρείθη τόδε ὁμὸν οὕτως ἔργον· εὖ δέ μοι φαίνεται ποιήσας Σκύρον ὑπὸ Ἀχιλλέως ἀλοῦσαν οὐδὲν ὁμοίως καὶ ὅσοι λέγουσιν ὁμοῦ ταῖς παρθένοις Ἀχιλλέα ἔχειν ἐν Σκύρῳ δίαίταν, ἃ δὴ καὶ Πολύγνωτος ἔγραψεν. Ἐγραψε δὲ καὶ πρὸς τῷ ποταμῷ ταῖς ὁμοῦ Ναυσικᾶ πλυνούσαις ἐφιστάμενον Ὀδυσσεά κατὰ τὰ αὐτὰ καθὰ δὴ καὶ Ὅμηρος ἐποίησε. Γραφαὶ δὲ εἰσι καὶ ἄλλαι καὶ Ἀλκιβιάδης· ἔππων δὲ οἱ νίκης τῆς ἐν Νεμέᾳ ἐστὶ σημεῖα ἐν τῇ γραφῇ. Καὶ Περσεὺς ἐστὶν ἔς Σέριφον κομιζόμενος Πολυδέκτη φέρων [τὴν κεφαλὴν τῆς Μεδούσης. Καὶ τὰ μὲν ἔς Μένουσαν οὐκ εἰμι πρόθυμος ἐν τοῖς Ἀττικοῖς σημῆναι.

7. Τῶν δὲ γραφῶν παρέντι τὸν παῖδα τὸν τὰς ὑδρίας φέροντα καὶ τὸν παλαιστήν, ὃν Τιμαίνετος ἔγραψεν, ἐστὶ Μουσαῖος. Ἐγὼ δὲ ἔπη μὲν ἐπέλεξάμην, ἐν οἷς ἐστὶ πέτεσθαι Μουσαῖον ὑπὸ Βορέου δῶρον, δοκεῖν δέ μοι, πεποίηκεν αὐτὰ Ὀνομάκριτος, καὶ ἐστὶν οὐδὲν Μουσαίου βεβαίως ὅτι μὴ μόνον ἔς Λήμνην ὕμνος Λυκομίδαις.

8. Κατὰ δὲ τὴν ἔσοδον αὐτὴν ἤδη τὴν ἐς ἀκρόπολιν Ἑρμῇ, ὃν Προπύλαιον ὀνομάζουσι, καὶ Χάριτας Σωκράτην ποιῆσαι τὸν

Σωφρονίσκου λέγουσιν, ὃ σοφῷ γενέσθαι μάλιστα ἀνθρώπων ἐστὶν ἢ Πυθία μάρτυς, ὃ μηδὲ Ἀνάχαρσιν, ἐθέλοντα ὅμως καὶ δι' αὐτὸ ἐς Δελφοὺς ἀφικόμενον, προσεῖπεν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ XXIII.

Περὶ τῶν ἐπὶ σοφῶν τῆς Ἑλλάδος.—Ἰππίας καὶ Λέαινα—Διτρέφης.—Περὶ Σειληνῶν καὶ Σατύρων καὶ τῶν Σατυρίδων νήσων.—Περὶ τῶν ἐν τῇ ἀκροπόλει τῶν Ἀθηνῶν ἀξιομνημονεύτων, καὶ δὴ περὶ τοῦ δουρείου ἵππου.—Θουκυδίδης.—Φορμίων.

1. Ἕλληνες δὲ ἄλλα τε λέγουσι καὶ ἄνδρας ἐπὶ γενέσθαι σοφούς. Τούτων καὶ τὸν Λέσβιον τύραννον καὶ Περίανδρον εἶναί φασι τὸν Κυψέλου· καίτοι Περιάνδρου Πεισίστρατος καὶ ὁ παῖς Ἰππίας φιλάνθρωποι μᾶλλον καὶ σοφώτεροι τὰ τε πολεμικὰ ἦσαν καὶ ὅσα ἤκεν ἐς κόσμον τῶν πολιτῶν, ἐς ὃ διὰ τὸν Ἰππάρχου θάνατον Ἰππίας ἄλλα τε ἐχρήσατο θυμῷ καὶ ἐς γυναῖκα ὄνομα Λέαιναν.

2. Ταύτην γάρ, ἐπεὶ τε ἀπέθανεν Ἰππάρχος, λέγω δὲ οὐκ ἐς συγγραφὴν πρότερον ἵκοντα, πιστὰ δὲ ἄλλως Ἀθηναίων τοῖς πολλοῖς, Ἰππίας εἶχεν ἐν αἰκίᾳ ἐς ὃ διέφθειρεν, οἷα ἐταίραν Ἀριστογείτονος ἐπιστάμενος οὖσαν καὶ τὸ βούλευμα οὐδαμῶς ἀγνοῆσαι δοξάζων. Ἀντὶ δὲ τούτων, ἐπεὶ τυραννίδος ἐπαύθησαν οἱ Πεισιστρατίδαι, χαλκῇ λέαινα Ἀθηναίοις ἐστὶν ἐς μνήμην τῆς γυναικός, παρὰ δὲ αὐτὴν ἄγαλμα Ἀφροδίτης, ὃ Καλλίου τέ φασιν ἀνάθημα εἶναι καὶ ἔργον Καλάμιδος.

3. Πλησίον δὲ ἐστὶ Διτρέφους χαλκοῦς ἀνδριᾶς διστοῖς βεβλημένος. Οὗτος ὁ Διτρέφης ἄλλα τε ἐπραξεν ὅποσα λέγουσιν Ἀθηναῖοι, καὶ Θοῤᾰκας μισθωτοὺς ἀφικομένους ὕστερον ἢ Δημοσθένης ἐς Συρακούσας ἐξέπλευσε, τούτους, ὡς ὑπέστησαν, ὁ Διτρέφης ἀπῆγεν ὀπίσω. Καὶ δὴ κατὰ τὸν Χαλκιδικὸν ἔσχεν Εὐρύπον, ἔνθα Βοιωτῶν ἐν μεσογαίᾳ πόλις Μυκαλησὸς ἦν ταύτην ἐσαναβὰς ἐκ θαλάσσης ὁ Διτρέφης εἶλε. Μυκαλησίων δὲ οὐ μόνον τὸ μάχιμον οἱ Θοῤᾰκες, ἀλλὰ καὶ γυναῖκας ἐφόνευσαν καὶ παῖδας. Μαρτυρεῖ δέ μοι Βοιωτῶν γὰρ ὅσους ἀνέστησαν Θηβαῖοι, ὥκοῦντο αἱ πόλεις ἐπ' ἐμοῦ, διαφυγόντων ὑπὸ τὴν ἄλωσιν τῶν ἀνθρώπων. Εἰ δὲ καὶ Μυκαλησίοις οἱ βάρβαροι μὴ πᾶσιν ἀποκτείνοντες ἐπεξῆλθον, ὕστερον ἂν τὴν πόλιν ἀπέλαβον οἱ λειφθέντες.

4. Τοσοῦτον μὲν παρέστη μοι θαῦμα ἐς τὴν εἰκόνα τοῦ Διτρέφους, ὅτι διστοῖς ἐβέβλητο, Ἑλλήσιν ὅτι μὴ Κρησὶν οὐκ ἐπιχώριον ὄν τοξεύειν. Λοκροὺς γὰρ τοὺς Ὀπουντίους ὀπλιτεύοντας ἤδη κατὰ τὰ Μηδικὰ ἴσμεν, οὓς Ὀμηρος ἐποίησεν ὡς φερόμενοι τόξα καὶ σφενδόνας ἐς Ἴλιον ἔλθοιεν. Οὐ μὴν οὐδὲ Μαλιεῦσι παρέμεινε μελέτη τῶν τόξων· δοκῶ δὲ οὔτε πρότερον ἐπίστασθαι σφᾶς πρὶν ἢ Φιλοκτῆτην παύσασθαι τε οὐ διὰ μακροῦ.

5. Τοῦ δὲ Διτρέφους πλησίον, τὰς γὰρ εἰκόνας τὰς ἀφανεστέρας γράφειν οὐκ ἐθέλω, θεῶν ἀγάλματά ἐστιν, Ὑγιείας τε, ἦν Ἀσκληπιοῦ παῖδα εἶναι λέγουσι, καὶ Ἀθηνᾶς ἐπὶ πλησιν καὶ ταύτης Ὑγιείας.

6. Ἔστι δὲ λίθος οὐ μέγας, ἀλλ' ὅσον καθίζεσθαι μικρὸν ἄνδρα· ἐπὶ τούτῳ λέγουσιν, ἡνίκα Διόνυσος ἦλθεν ἐς τὴν γῆν, ἀναπαύσασθαι τὸν Σειληνόν. Τοὺς γὰρ ἡλικία τῶν Σατύρων προήκοντας ὀνομάζουσι Σειληνοὺς. Περὶ δὲ Σατύρων, οἵτινές εἰσιν, ἑτέρου πλέον ἐθέλων ἐπίστασθαι πολλοῖς αὐτῶν τούτων ἕνεκα ἐς λόγους ἦλθον.

7. Ἐφη δὲ Εὐφημος Κὰρ ἀνὴρ πλέων ἐς Ἰταλίαν ἀμαρτεῖν ὑπὸ ἀνέμων τοῦ πλεῦ καὶ ἐς τὴν ἔξω θάλασσαν, ἐς ἣν οὐκέτι πλέουσιν, ἐξενεχθῆναι. Νήσους δὲ εἶναι μὲν ἔλεγεν ἐρήμους πολλὰς, ἐν δὲ ἄλλαις οἰκεῖν ἄνδρας ἀγρίους· ταύταις δὲ οὐκ ἐθέλειν [ταῖς] νήσοις προσίσχειν τοὺς ναύτας, οἷα πρότερόν τε προσσχόντας καὶ τῶν ἐνοικούντων οὐκ ἀπείρως ἔχοντας· βιασθῆναι δ' οὖν καὶ τότε. Ταύτας καλεῖσθαι μὲν ὑπὸ τῶν ναυτῶν Σατυρίδας, εἶναι δὲ τοὺς ἐνοικοῦντας καὶ πυρροὺς καὶ ἵππων οὐ πολὺ μείους ἔχειν ἐπὶ τοῖς ἰσχύοις οὐράς. Τούτους, ὡς ἥσθηοντο, καταδραμόντας ἐπὶ τὴν ναῦν φωνὴν μὲν οὐδεμίαν ἰέναι, ταῖς δὲ γυναιξὶν ἐπιχειρεῖν ταῖς ἐν τῇ νηί. Τέλος δὲ δεῖσαντας τοὺς ναύτας βάρβαρον γυναικῶν ἐκβαλεῖν ἐς τὴν νήσον· ἐς ταύτην οὖν ὑβρίζειν τοὺς Σατύρους, οὐ μόνον ἢ καθέστηκεν, ἀλλὰ καὶ τὸ πᾶν ὁμοίως σῶμα.

8. Καὶ ἄλλα ἐν τῇ Ἀθηναίων ἀκροπόλει θεασάμενος οἶδα, Λυκίου τοῦ Μύρωνος χαλκοῦν παῖδα, ὃς τὸ περιρραντήριον ἔχει, καὶ Μύρωνος Περσέα τὸ ἐς Μέδουσαν ἔργον εἰργασμένον.

9. Καὶ Ἀρτέμιδος ἱερὸν ἐστι Βραυρωνίας, Πραξιτέλους μὲν τέχνη τὸ ἀγαλμα, τῇ θεῷ δὲ ἐστὶν ἀπὸ Βραυρωνῶνος δήμου τὸ

ὄνομα. Καὶ τὸ ἀρχαῖον ξοάνόν ἐστιν ἐν Βραυρωνί, Ἄρτεμις, ὡς λέγουσιν, ἡ Ταυρικὴ.

10. Ἴππος δὲ ὁ καλούμενος δούριος ἀνάκειται χαλκοῦς. Καὶ ὅτι μὲν τὸ ποίημα τὸ Ἐπειοῦ μηχανήμα ἦν ἐξ διάλυσιν τοῦ τείχους οἶδεν ὅστις μὴ πᾶσαν ἐπιφέρει τοῖς Φρυξὶν εὐήθειαν· λέγεται δὲ ἐξ τε ἐκεῖνον τὸν ἵππον ὡς τῶν Ἑλλήνων ἔνδον ἔχοι τοὺς ἀρίστους, καὶ δὴ καὶ τοῦ χαλκοῦ τὸ σχῆμά ἐστι κατὰ ταῦτα, καὶ Μενεσθεὺς καὶ Τεῦκρος ὑπερκύπτουσιν ἐξ αὐτοῦ, προσέτι δὲ καὶ οἱ παῖδες οἱ Θησέως.

11. Ἀνδριάντων δὲ ὅσοι μετὰ τὸν ἵππον ἐστήκασιν, Ἐπιχαρίνου μὲν ὀπλιτοδρομεῖν ἀσκήσαντος τὴν εἰκόνα ἐποίησε Κριτίας, Οἰνοβίῳ δὲ ἔργον ἐστὶν ἐξ Θουκυδίδην τὸν Ὀλόρου χρηστόν· ψήφισμα γὰρ ἐνίκησεν Οἰνόβιος κατελθεῖν ἐς Ἀθήνας Θουκυδίδην καὶ οἱ δολοφονηθέντι, ὡς κατήει, μνῆμά ἐστιν οὐ πόρρω πυλῶν Μελιτιδίων.

12. Τὰ δὲ ἐς Ἐρμούλκον τὸν παγκρατιαστήν καὶ Φορμίωνα τὸν Ἀσωπίου γραψάντων ἑτέρων παρήμι· ἐς δὲ Φορμίωνα τοσόνδε ἔχω πλέον γράψαι. Φορμίωνι γὰρ τοῖς ἐπιεικέσιν Ἀθηναίων ὄντι ὁμοίῳ καὶ ἐς προγόνων δόξαν οὐκ ἀφανεῖ συνέβαιεν ὀφείλειν χρεά. Ἀναχωρήσας οὖν ἐς τὸν Παιανιέα δῆμον ἐνταῦθα εἶχε δίαίταν, ἐς ὃ ναύαρχον αὐτὸν Ἀθηναίων αἰρουμένων ἐκπλεῦσαι οὐκ ἔφασκεν· ὀφείλειν τε γὰρ καὶ οἱ, πρὶν ἂν ἐκτείσῃ, πρὸς τοὺς στρατιώτας οὐκ εἶναι παρέχεσθαι φρόνημα. Οὕτως Ἀθηναῖοι, πάντως γὰρ ἐβούλοντο ἄρχειν Φορμίωνα, τὰ χρεά ὁλόσοις ὥφειλε διαλύουσιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ XXIV

Ἀθηνᾶ τὸν Σειληγὸν Μαρσύαν παίουσα καὶ ἄλλα ἐν τῇ Ἀκροπόλει ἀγάλματα καὶ ἀνδριάντες.—Περὶ τῆς λατρείας τοῦ Λιδὸς Πολιέως.—Ὁ Παρθενῶν.—Γρῦπες καὶ Ἀριμασποί.—Τὸ ἐν τῷ Παρθενῶνι ἄγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς.—Ἀπόλλων ὁ Παρνόπιος.

1. Ἐνταῦθα Ἀθηνᾶ πεποίηται τὸν Σειληγὸν Μαρσύαν παίουσα, ὅτι δὴ τοὺς αὐλοὺς ἀνέλοιτο, ἐρριφθαι σφᾶς τῆς θεοῦ βουλομένης.

2. Τούτων πέρα ὧν εἶρηκα, ἐστὶν ἡ λεγομένη Θησέως μάχη

πρὸς τὸν ταῦρον τὸν Μίνω καλούμενον, εἴτε ἀνὴρ εἴτε θηρίον ἦν ὁποῖον κεκράτηκεν ὁ λόγος· τέρατα γὰρ πολλῶ καὶ τοῦδε θαυμασιώτερα καὶ καθ' ἡμᾶς ἔτικτον γυναῖκες. Κεῖται δὲ καὶ Φοῖξος ὁ Ἀθάμαντος ἐξηνηνεγμένος ἐς Κόλχους ὑπὸ τοῦ κριοῦ. Θύσας δὲ αὐτὸν ὅτῳ δὴ θεῷ, ὥς δὲ εἰκάσαι τῷ Λαφυστίῳ καλουμένῳ παρὰ Ὀρχομενίοις, τοὺς μηροὺς κατὰ νόμον ἐκτεμὼν τὸν Ἑλλήνων ἐς αὐτοὺς καιομένους ὁρᾷ. Κεῖνται δὲ ἐξῆς ἄλλαι τε εἰκόνες καὶ Ἡρακλέους· ἄγχει δέ, ὥς λόγος ἔχει, τοὺς δρᾶζοντας Ἀθηνᾶ τέ ἐστιν ἀνιοῦσα ἐκ τῆς κεφαλῆς τοῦ Διός. Ἔστι δὲ καὶ ταῦρος ἀνάθημα τῆς βουλῆς τῆς ἐν Ἀρεΐῳ πάγῳ, ἐφ' ὅτῳ δὴ ἀνέθηκεν ἡ βουλή· πολλὰ δ' ἂν τις ἐθέλων εἰκάζοι.

3. Λέλεκται δέ μοι καὶ πρότερον ὥς Ἀθηναίοις περισσότερόν τι ἢ τοῖς ἄλλοις ἐς τὰ θεῖα ἐστι σπουδῆς. Πρῶτοι μὲν γὰρ Ἀθηναῖν ἐπωνόμασαν Ἐργάνην, πρῶτοι δ' ἀκόλους Ἐρμᾶς** ὁμοῦ δὲ σφισιν ἐν τῷ ναῷ Σπουδαίων δαίμων ἐστίν. Ὅστις δὲ τὰ σὺν τέχνῃ πεποιημένα ἐπίπροσθε τίθεται τῶς ἐς ἀρχαιότητα ἠκόντων, καὶ τάδε ἐστὶν οἱ θεάσασθαι. Κράνος ἐστὶν ἐπικείμενος ἀνὴρ, Κλεοῖτου, καὶ οἱ τοὺς ὄνυχας ἀργυροῦς ἐνεποίησεν ὁ Κλεοίτας. Ἔστι δὲ καὶ Γῆς ἄγαλμα ἱκετευσούσης ὕσαι οἱ τὸν Δία, εἴτε αὐτοῖς ὄμβρου δεῖσαν Ἀθηναίοις, εἴτε καὶ τῆς πᾶσιν Ἑλλήσι συμβᾶς αὐχμός. Ἐνταῦθα καὶ Τιμόθεος ὁ Κόνωνος καὶ αὐτὸς κεῖται Κόνων. Πρόκνην δὲ τὰ ἐς τὸν παῖδα βεβουλευμένην αὐτήν τε καὶ τὸν Ἴπυν ἀνέθηκεν Ἀλκαμένης. Πεποιήται δὲ καὶ τὸ φυτὸν τῆς ἐλαίας Ἀθηνᾶ καὶ κῆμα ἀναφαίνων Ποσειδῶν.

4. Καὶ Διὸς ἐστὶν ἄγαλμα τό τε Λεωχάρους καὶ ὁ ὀνομαζόμενος Πολιεὺς, ᾧ τὰ καθεστηκότα ἐς τὴν θυσίαν γράφων τὴν ἐπ' αὐτοῖς λεγομένην αἰτίαν οὗ γράφω. Τοῦ Διὸς τοῦ Πολιέως κριοῦς καταθέντες ἐπὶ τὸν βωμὸν μεμειγμένας πυροῖς οὐδεμίαν ἔχουσι φυλακὴν· ὁ βοῦς δὲ ὃν ἐς τὴν θυσίαν ἐτοιμάσαντες φυλάσσουσιν, ἅπτεται τῶν σπερμάτων φοιτῶν ἐπὶ τὸν βωμόν. Καλοῦσι δὲ τίνα τῶν ἱερέων βουφόνον, καὶ ταύτῃ τὸν πέλεκυν ῥίψας, οὕτω γάρ ἐστὶν οἱ νόμος, οἴχεται φεύγων· οἱ δὲ ἅτε τὸν ἄνδρα, ὃς ἔδρασε τὸ ἔργον, οὐκ εἰδότες ἐς δίκην ὑπάγουσι τὸν πέλεκυν. Ταῦτα μὲν τρόπον τὸν εἰρημένον δρωσιν.

5. Ἐς δὲ τὸν ναὸν ὃν Παρθενῶνα ὀνομάζουσιν, ἐς τοῦτον ἐσιοῦσιν ὅποσα ἐν τοῖς καλουμένοις ἀετοῖς κεῖται, πάντα ἐς τὴν

Ἄθηνᾶς ἔχει γένεσιν, τὰ δὲ ὀπισθεν ἡ Ποσειδῶνος πρὸς Ἀθηνᾶν ἔσιν ἔρις ὑπὲρ τῆς γῆς. Αὐτὸ δὲ ἔκ τε ἑλέφαντος ἰὸ ἄγαλμα καὶ χουσοῦ πεποίηται. Μέσῳ μὲν οὖν ἐπίκειται οἱ τῷ κράνει Σφιγγὸς εἰκὼν—ἃ δὲ ἐς τὴν Σφίγγα λέγεται, γράψω προσελθόντος ἐς τὰ Βοιωτιά μοι τοῦ λόγου—καθ' ἑκάτερον δὲ τοῦ κράνου γρυῖπες εἰσιν ἐπειρασμένοι.

6. Τούτους τοὺς γρυῖπας ἐν τοῖς ἔπεσιν Ἀριστέας ὁ Προκοννήσιος μάχεσθαι περὶ τοῦ χουσοῦ φησιν Ἀριμασποῖς τοῖς ὑπὲρ Ἰσσηδόνων· τὸν δὲ χουσόν, ὃν φυλάσσουσιν οἱ γρυῖπες, ἀνιέναι τὴν γῆν· εἶναι δὲ Ἀριμασποὺς μὲν ἄνδρας μονοφθάλμους πάντας ἐκ γενετῆς, γρυῖπας δὲ θηρία λέουσιν εἰκασμένα, περὰ δὲ ἔχειν καὶ στόμα ἀετοῦ. Καὶ γρυπῶν μὲν περὶ τοσαῦτα εἰρήσθω.

7. Τὸ δὲ ἄγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς ὀρθὸν ἔστιν ἐν χιτῶνι ποδήρει καὶ οἱ κατὰ τὸ στέρνον ἡ κεφαλὴ Μεδούσης ἑλέφαντός ἐστιν ἐμπεποιημένη καὶ Νίχην [ἔχει ἐν δεξιᾷ] ὅσον τε τεσσάρων πηχῶν, ἐν δὲ τῇ [ἐτέρᾳ] χειρὶ δόρυ ἔχει καὶ οἱ πρὸς τοῖς ποσὶν ἀσπίς τε κεῖται καὶ πλησίον τοῦ δόρατος δράκων ἐστίν· εἴη δ' ἂν Ἐριχθόνιος οὗτος ὁ δράκων. Ἔστι δὲ τῷ βάθρῳ τοῦ ἀγάλματος ἐπειρασμένη Πανδώρας γένεσις. Πεποίηται δὲ Ἡσιόδῳ τε καὶ ἄλλοις ὡς ἡ Πανδώρα γένοιτο αὕτη γυνὴ πρώτη· πρὶν δὲ ἡ γενέσθαι Πανδώραν, οὐκ ἦν πῶ γυναικῶν γένος. Ἐνταῦθα εἰκόνα ἰδὼν οἶδα Ἀδριανοῦ βασιλέως μόνου καὶ κατὰ τὴν ἔσσοδον Ἰφικράτους ἀποδειξαμένου πολλὰ τε καὶ θαυμαστὰ ἔργα.

8. Τοῦ ναοῦ δέ ἐστι πέρα Ἀπόλλων χαλκοῦς καὶ τὸ ἄγαλμα λέγουσι Φειδίαν ποιῆσαι. Παρνόπιον δὲ καλοῦσιν, ὅτι σφίσι παρνόπων βλαπτόντων τὴν γῆν ἀποτρέφειν ὁ θεὸς εἶπεν ἐκ τῆς χώρας. Καὶ ὅτι μὲν ἀπέτρεφεν ἴσασι, τρόπῳ δὲ οὐ λέγουσι ποίω. Τρὶς δὲ αὐτὸς ἤδη πάρονος ἐκ Σιπύλου τοῦ ὄρους οὐ κατὰ ταῦτα οἶδα φθαρέντας, ἀλλὰ τοὺς μὲν ἐξέωσε βίαιος ἐμπεσὼν ἄνεμος, τοὺς δὲ ὕσαντος τοῦ θεοῦ καῦμα ἰσχυρὸν καθεῖλεν ἐπιλαβόν, οἱ δὲ αἰφνιδίῳ ῥίγει καταληφθέντες ἀπώλοντο. Τοιαῦτα μὲν αὐτοῖς συμβαίνοντα εἶδον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ XXV.

Ἄλλοι ἀνδριάντες ἐν τῇ Ἀκροπόλει, ἐν οἷς ὁ τοῦ Ἀνακρέοντος καὶ ὁ τοῦ Ὀλυμπιοδώρου. — Περὶ τῆς ἐν Χαιρωνείᾳ μάχης καὶ τοῦ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀλεξάνδρου πολέμου κατὰ τοῦ Ἀντιπάτρου, τοῦ Κασσάνδρου καὶ τοῦ Δημητρίου καὶ τῆς ἀλώσεως τῶν Ἀθηνῶν.

1. Ἔστι δὲ ἐν τῇ Ἀθηναίων ἀκροπόλει καὶ Περικλῆς ὁ Ξανθίππου καὶ αὐτὸς Ξάνθιππος, ὃς ἐναυμάχησεν ἐπὶ Μυκάλῃ Μήδοις. Ἄλλ' ὁ μὲν Περικλέους ἀνδριὰς ἐτέρωθι ἀνάκειται, τοῦ δὲ τοῦ Ξανθίππου πλησίον ἔστηκεν Ἀνακρέων ὁ Τήσιος, πρῶτος μετὰ Σαπφῶ τὴν Λεσβίαν τὰ πολλὰ ὧν ἔγραψεν ἐρωτικὰ ποιήσας· καὶ οἱ τὸ σχῆμά ἐστιν οἷον ἄδοντος ἂν ἐν μέθῃ γένοιτο ἀνθρώπου. Γυναῖκας δὲ πλησίον Δεινομένης Ἰὼ Ἰνάχου καὶ Καλλιστῶ τὴν Λυκιάνονος πεποίηκεν, αἷς ἀμφοτέραις ἐστὶν ἐς ἅπαν ὅμοια διηγήματα, ἔρως Λιδὸς καὶ Ἥρας δογῇ καὶ ἀλλαγῇ, τῇ μὲν ἐς βοῦν, Καλλιστοῖ δὲ ἐς ἄρκτον.

2. Πρὸς δὲ τῷ τείχει τῷ νοτίῳ Γιγάντων, οἱ περὶ Θοράκην ποτὲ καὶ τὸν ἰσθμὸν τῆς Παλλήνης ὥκησαν, τούτων τὸν λεγόμενον πόλεμον καὶ μάχην πρὸς Ἀμαζόνas Ἀθηναίων καὶ τὸ Μαραθῶνι πρὸς Μήδους ἔργον καὶ Γαλατῶν τὴν ἐν Μυσίᾳ φθορὰν ἀνέθηκεν Ἀτταλος, ὅσον τε δύο πηγῶν ἕκαστον. Ἔστηκε δὲ καὶ Ὀλυμπιόδωρος μεγέθει τε ὧν ἔπραξε λαβὼν δόξαν καὶ οὐχ ἥκιστα τῷ καιρῷ, φρόνημα ἐν ἀνθρώποις παρασχόμενος συνεχῶς ἐπιτακίσει καὶ δι' αὐτὸ οὐδὲ ἐν χρηστὸν οὐδὲ ἐς τὰ μέλλοντα ἐλπίζουσιν.

3. Τὸ γὰρ αὐτύχημα τὸ ἐν Χαιρωνείᾳ ἅπασι τοῖς Ἑλλήσιν ἤρξε κακοῦ, καὶ οὐχ ἥκιστα δούλους ἐποίησε τοὺς ὑπεριδόντας καὶ ὅσοι μετὰ Μακεδόνων ἐτάχθησαν. Τὰς μὲν δὴ πολλὰς Φίλιππος τῶν πόλεων εἴλεν. Ἀθηναίοις δὲ λόγῳ συνθέμενος ἔργῳ σφῶς μάλιστα ἐκάκωσε, νήσους τε ἀφελόμενος καὶ τῆς ἐς τὰ ναυτικά παύσας ἀρχῆς. Καὶ χρόνον μὲν τινα ἡσύχασαν Ἀθηναῖοι Φιλίππου βασιλεύοντος καὶ ὕστερον Ἀλεξάνδρου· τελευτήσαντος δὲ Ἀλεξάνδρου Μακεδόνες μὲν βασιλεύειν εἶλοντο Ἀριδαῖον, Ἀντιπάτρῳ δὲ ἐπετέτραπτο ἡ πᾶσα ἀρχὴ καὶ Ἀθηναίοις οὐκέτι ἀνεκτὰ ἐφαίνετο εἰ τὸν πάντα χρόνον ἔσται ἐπὶ Μακεδόσι τὸ Ἑλληνικόν, ἀλλ' αὐτοὶ τε πολεμεῖν ὥρμηντο καὶ ἄλλους εἰς τὸ ἔργον ἡγειρον.

4. Ἐγένοντο δὲ αἱ μετασχοῦσαι πόλεις Πελοποννησίων μὲν Ἄργος, Ἐπίδαυρος, Σικυνών, Τροιζήν, Ἡλείοι, Φλιάσιοι, Μεσσήνη, οἱ δὲ ἔξω τοῦ Κορινθίων ἰσθμοῦ Λοκροί, Φωκεῖς, Θεσσαλοί, Κάρυστος, Ἀχαρνᾶνες ἐς τὸ Αἰτωλικὸν συντελοῦντες. Βοιωτοὶ δὲ Θηβαίων ἡρημωμένην τὴν γῆν τὴν Θηβαΐδα νεμόμενοι, δέει μὴ Θήβας αὖθις Ἀθηναῖοι σφισιν ἐποικίζωσιν, οὔτε ἐς τὴν συμμαχίαν ἐτάσσοντο καὶ ἐς ὅσον ἦκον δυνάμειος τὰ Μακεδόνων ἡῦξον. Τοὺς δὲ ἐς τὸ συμμαχικὸν ταχθέντας κατὰ πόλεις τε ἐκάστους ἦγον στρατηγοὶ καὶ τοῦ παντὸς ἄρχειν ἦροτο Ἀθηναῖος Λεωσθένης πόλεώς τε ἀξιώματι καὶ αὐτὸς εἶναι δοκῶν πολέμων ἔμπειρος. Ὑπῆρχε δὲ οἱ καὶ πρὸς πάντας εὐεργεσία τοὺς Ἕλληνας· ὁπόσοι γὰρ μισθοῦ παρὰ Δαρείῳ καὶ σατραπαις ἐστρατεύοντο Ἕλληνες, ἀνοικίσαι σφᾶς ἐς τὴν Περσίδα θελήσαντος Ἀλεξάνδρου, Λεωσθένης ἔφθη κομίσας ναυσὶν ἐς τὴν Εὐρώπην. Καὶ δὴ καὶ τότε ὦν ἐς αὐτὸν ἦλπισαν ἔργα λαμπρότερα ἐπιδειξάμενος παρέσχεν ἀποθανὼν ἀθυμῆσαι πᾶσι καὶ δι' αὐτὸ οὐχ ἥκιστα σφαλῆναι· φρουρά τε Μακεδόνων ἐσηλθεν Ἀθηναίοις, οἱ Μουνιχίαν, ὕστερον δὲ καὶ Πειραιᾶ καὶ τείχη μακρὰ ἔσχον.

5. Ἀντιπάτρου δὲ ἀποθανόντος Ὀλυμπιάς διαβάσα ἔξ Ἡπείρου χρόνον μὲν τινα ἥρξεν ἀποκτείνουσα Ἀριδαῖον, οὐ πολλῶν δὲ ὕστερον ἐκπολιορκηθεῖσα ὑπὸ Κασσάνδρου παρεδόθη τῷ πλήθει· Κασσάνδρος δὲ βασιλεύσας, τὰ δὲ ἐς Ἀθηναίους ἐπέξεισί μοι, μόνον ὁ λόγος, Πάνακτον τείχος ἐν τῇ Ἀττικῇ καὶ Σαλαμῖνα εἰλε τύραννόν τε Ἀθηναίοις ἔπραξε γενέσθαι Δημήτριον τὸν Φανοστράτου τὰ πρὸς πατρὸς δόξαν εἰληφότα ἐπὶ σοφίᾳ. Τοῦτον μὲν δὴ τυραννίδος ἔπαυσε Δημήτριος ὁ Ἀντιγόνου νέος τε ὦν καὶ φιλοτίμως πρὸς τὸ Ἑλληνικὸν διακείμενος· Κασσάνδρος δὲ, δεινὸν γὰρ τι ὑπὴν οἱ μῖσος ἐς τοὺς Ἀθηναίους, ὁ δὲ αὖθις Λαχάρην προεστηκότα ἐς ἐκείνο τοῦ δήμου, τοῦτον τὸν ἄνδρα οἰκειωσάμενος τυραννίδα ἔπεισε βουλεῦσαι, τυράννων ὦν ἴσμεν τά τε ἐς ἀνθρώπους μάλιστα ἀνήμερον καὶ ἐς τὸ θεῖον ἀφειδέστατον. Δημητρίῳ δὲ τῷ Ἀντιγόνου διαφορὰ μὲν ἦν ἐς τὸν δῆμον ἥδη τῶν Ἀθηναίων, καθεῖλε δ' ὅμως καὶ τὴν Λαχάρους τυραννίδα. Ἀλισκομένου δὲ τοῦ τείχους ἐκδιδράσκει Λαχάρης ἐς Βοιωτοὺς. Ἄτε δὲ ἀσπίδας ἔξ ἀκροπόλεως κατελθὼν χρυσᾶς καὶ αὐτὸ τῆς Ἀθηνᾶς τὸ ἄγαλμα τὸν περιαιρετὸν ἀποδύσας κόσμον, ὑπωπτεύετο εὐπορεῖν μεγάλως χρημάτων. Λαχάρην μὲν

οὐν τούτων ἕνεκα κτείνουσιν ἄνδρες Κορωναῖοι· Δημήτριος δὲ ὁ Ἀντιγόνου τυράννων ἐλευθερώσας Ἀθηναίους τό τε παραν-
τίκα μετὰ τὴν Λαχάρους φυγὴν οὐκ ἀπέδωκέ σφισι τὸν Πειραιᾶ
καὶ ὕστερον πολέμῳ κρατήσας ἐσήγαγεν ἐς αὐτὸ φρουρὰν τὸ
ἄστυ, τὸ Μουσεῖον καλούμενον τειχίσας.

6. Ἔστι δὲ ἐντὸς τοῦ περιβόλου τοῦ ἀρχαίου τὸ Μουσεῖον,
ἀπαντικρὺ τῆς ἀκροπόλεως λόφος, ἔνθα Μουσαῖον ᾄδειν καὶ ἀπο-
θανόντα γῆρα ταφῆναι λέγουσιν· ὕστερον δὲ καὶ μνήμα αὐ-
τόθι ἀνδρὶ φκοδομήθη Σύρῳ. Τότε δὲ Δημήτριος τειχίσας εἶχε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ XXVI.

*Περὶ τῆς κατὰ τῶν Μακεδόνων εὐτυχοῦς τοῦ Ὀλυμπιοδώ-
ρου ἐκστρατείας καὶ τῶν ἀπονεμηθεισῶν αὐτῷ τε καὶ τῷ
Λεωκρίτῳ τιμῶν.—Περὶ Ἀρτέμιδος τῆς Λευκοφρυηνῆς
—Τὸ Ἐρέχθειον καὶ τὰ ἀξιομνημόνευτα τῶν ἐν αὐτῷ.—
Τὸ διιπετεὺς ἄγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς. — Καλλίμαχος ὁ κακι-
ζότεχνος.*

1. Χρόνῳ δὲ ὕστερον ἄνδρας ἐσήλθεν οὐ πολλοὺς καὶ μνήμη
τε προγόνων καὶ ἐς οἷαν μεταβολὴν τὸ ἀξίωμα ἦκοι τῶν Ἀθη-
ναίων αὐτίκα τε, ὥς εἶχον αἰροῦνται στρατηγὸν Ὀλυμπιόδωρον.
Ὁ δὲ σφᾶς ἐπὶ τοὺς Μακεδόνας ἤγε καὶ γέροντας καὶ μειράκια
ὁμοίως προθυμίᾳ πλέον ἢ ῥώμῃ κατορθοῦσθαι τὰ ἐς πόλεμον
ἐλπίζων· ἐπεξελθόντας δὲ τοὺς Μακεδόνας μάχῃ τε ἐκράτησε καὶ
φυγόντων ἐς τὸ Μουσεῖον τὸ χωρίον εἶλεν. Ἀθηναίαι μὲν οὕτως
ἀπὸ Μακεδόνων ἠλευθερώθησαν.

2. Ἀθηναίων δὲ πάντων ἀγωνισαμένων ἀξίως λόγου, Λεω-
κριτος μάλιστα ὁ Προτάρχου λέγεται τόλμῃ χρήσασθαι πρὸς τὸ
ἔργον. Πρῶτος μὲν γὰρ ἐπὶ τὸ τεῖχος ἀνέβη, πρῶτος δὲ ἐς τὸ
Μουσεῖον ἐσήλατο· καὶ οἱ πεσόντι ἐν τῇ μάχῃ τιμαὶ παρ' Ἀθη-
ναίων καὶ ἄλλαι γεγόνασι καὶ τὴν ἀσπίδα ἀνέθεσαν τῷ Διὶ τῷ
Ἐλευθερίῳ, τὸ ὄνομα τοῦ Λεωκρίτου καὶ τὸ κατορθώμα ἐπι-
γράψαντες.

3. Ὀλυμπιόδωρ δὲ τότε μὲν ἔστιν ἔργον μέγιστον, χωρὶς
τούτων ὧν ἔπραξε Πειραιᾶ καὶ Μουνιχίαν ἀνασωσάμενος· ποιου-
μένων δὲ Μακεδόνων καταδρομῇ ἐς Ἐλευσίνα Ἐλευσινίους συν-
τάξας ἐνίκα τοὺς Μακεδόνας. Πρότερον δὲ ἔτι τούτων ἐσβαλόντος
ἐς τὴν Ἀττικὴν Κασσάνδρου πλεύσας Ὀλυμπιόδωρος ἐς Αἰτωλίαν
βοηθεῖν Αἰτωλοὺς ἔπεισε καὶ τὸ συμμαχικὸν τοῦτο ἐγένετο Ἀθη-

ναίοις αἴτιον μάλιστα διαφυγεῖν τὸν Κασσάνδρου πόλεμον. Ὀλυμπιόδωρ δὲ τοῦτο μὲν ἐν Ἀθήναις εἰσὶν ἐν τε ἀκροπόλει καὶ ἐν πρυτανείῳ τιμαί, τοῦτο δὲ ἐν Ἐλευσίνι γραφή. Καὶ Φωκέων οἱ Ἐλάτειαν ἔχοντες χαλκοῦν Ὀλυμπιόδωρον ἐν Δελφοῖς ἀνέθεσαν, ὅτι καὶ τούτοις ἤμυνεν ἀποστᾶσι Κασσάνδρου.

4. Τῆς δὲ εἰκόνος πλησίον τῆς Ὀλυμπιόδωρου χαλκοῦν Ἀρτέμιδος ἄγαλμα ἔστηκεν ἐπὶ κλησὶν Λευκοφρυγνῆς, ἀνέθεσαν δὲ οἱ παῖδες οἱ Θεμιστοκλέους· Μάγνητες γάρ, ὧν ἦρχε Θεμιστοκλῆς λαβὼν παρὰ βασιλέως, Λευκοφρυγνὴν Ἀρτεμιν ἄγουσιν ἐν τιμῇ.

5. Δεῖ δέ με ἀφικέσθαι τοῦ λόγου πρόσω πάντα ὁμοίως ἐπεξιόντα τὰ Ἑλληνικά. Ἐνδοῖος ἦν γένος μὲν Ἀθηναῖος, Δαιδάλου δὲ μαθητής, ὃς καὶ φεύγοντι Δαιδάλῳ διὰ τὸν Κάλῳ θάνατον ἐπηκολούθησεν ἐς Κρήτην. Τούτου καθήμενόν ἐστιν Ἀθηναῖς ἄγαλμα ἐπίγραμμα ἔχον ὥς Καλλίας μὲν ἀναθεῖη, ποιήσσει δὲ Ἐνδοῖος.

6. Ἔστι δὲ καὶ οἶκημα Ἐρέχθειον καλούμενον· πρὸ δὲ τῆς ἐσόδου Διὸς ἐστὶ βωμὸς Ὑπάτω, ἐνθα ἔμψυχον θύουσιν οὐδέν, πέμματα δὲ θέντες οὐδὲν ἔτι οἶνῳ χρήσασθαι νομίζουσιν. Ἐσελθοῦσι δὲ εἰσὶ βωμοί, Ποσειδῶνος, ἐφ' οὗ καὶ Ἐρεχθεῖ θύουσιν ἐκ τοῦ μαντεύματος, καὶ ἥρωος Βούτου, τρίτος δὲ Ἡφαίστου. Γραφαὶ δὲ ἐπὶ τῶν τοίχων τοῦ γένους εἰσὶ τοῦ Βουταδῶν. Καί, διπλοῦν γάρ ἐστι τὸ οἶκημα, [καί] ὕδωρ ἐστὶν ἔνδον θαλάσσιον ἐν φρέατι. Τοῦτο μὲν θαῦμα οὐ μέγα· καὶ γὰρ ὅσοι μεσόγαϊαν οἰκοῦσιν, ἄλλοις τέ ἐστὶ καὶ Καρσὶν Ἀφροδισιεῦσιν· ἀλλὰ τόδε φρέαρ ἐς συγγραφὴν παρέχεται κυμάτων ἦχον ἐπὶ νότῳ πνεύσαντι. Καὶ τριαίνης ἐστὶν ἐν τῇ πέτρᾳ σκῆμα. Ταῦτα δὲ λέγεται Ποσειδῶνι μαρτύρια ἐς τὴν ἀμφισβήτησιν τῆς χώρας φανῆναι.

7. Ἱερὰ μὲν τῆς Ἀθηναῖς ἐστὶν ἢ τε ἄλλη πόλις καὶ ἡ πᾶσα ὁμοίως γῇ· καὶ γὰρ ὅσοις θεοὺς καθέστηκεν ἄλλους ἐν τοῖς δήμοις σέβειν, οὐδέν τι ἥσπον τὴν Ἀθηναῖαν ἄγουσιν ἐν τιμῇ. Τὸ δὲ ἁγιώτατον ἐν κοινῷ πολλοῖς πρότερον νομισθὲν ἔτεσιν ἢ συνῆλθον ἀπὸ τῶν δήμων ἐστὶν Ἀθηναῖς ἄγαλμα ἐν τῇ νῦν ἀκροπόλει, τότε δὲ ὀνομαζομένη πόλει· φήμη δὲ ἐς αὐτὸ ἔχει πσεῖν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. Καὶ τοῦτο μὲν οὐκ ἐπέξειμι, εἴτε οὕτως εἴτε ἄλλως ἔχει· λύχνον δὲ τῇ θεῷ χουσοῦν Καλλίμαχος ἐποίησεν. Ἐμπλήσαντες δὲ ἐλαίου τὸν λύχνον τὴν αὐτὴν τοῦ μέλλοντος

ἔτους ἀναμένουσιν ἡμέραν· ἔλαιον δὲ ἐκείνο τὸν μεταξὺ ἐπαρκεῖ χρόνον τῷ λύχνῳ κατὰ τὰ αὐτὰ ἐν ἡμέρᾳ καὶ νυκτὶ φαίνοντι. Καὶ οἱ λίνου Καρπασίου θρυαλλὶς ἔνεστιν, ὃ δὲ πυρὶ λίνων μόνον οὐκ ἔστιν ἀλώσιμον. Φοῖνιξ δὲ ὑπὲρ τοῦ λύχνου χαλκοῦς ἀνήκων ἐς τὸν ὄροφον ἀνασπᾷ τὴν ἀτμίδα. Ὁ δὲ Καλλίμαχος ὁ τὸν λύχνον ποιήσας, ἀποδέων τῶν πρώτων ἐς αὐτὴν τὴν τέχνην, οὕτω σοφία πάντων ἐστὶν ἄριστος, ὥστε καὶ λίθους πρώτους ἐτρούπησε καὶ ὄνομα ἔθετο κακιζότεχνον ἢ θεμένων ἄλλων κατέστησεν ἐφ' αὐτῷ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ XXVII.

Τὰ ἐν τῷ ναῷ τῆς Πολιάδος Ἀθηνᾶς ἀναθήματα καὶ ἡ ἐν αὐτῷ ἐλαία.—Αἱ κληρονομαὶ παρθένου.—Ἀνδριάς τοῦ Τολμίδου καὶ τὰ κατ' αὐτόν.—Ἄλλοι ἀνδριάντες.—Τινὰ περὶ Ἡρακλέους, Θεσέως, Μίνως καὶ Μινωταύρου.

1. Κεῖται δὲ ἐν τῷ ναῷ τῆς Πολιάδος Ἑρμῆς ξύλου Κέκροπος εἶναι λεγόμενον ἀνάθημα ὑπὸ κλάδων μυρσίνης οὗ σύνοπτον. Ἀναθήματα δὲ ὅποσα ἄξια λόγου, τῶν μὲν ἀρχαίων δίφρος ὀκλαδίας ἐστὶ Δαιδάλου ποίημα, λάφυρα δὲ ἀπὸ Μήδων, Μασιστίου θώραξ, ὃς εἶχεν ἐν Πλαταιαῖς τὴν ἡγεμονίαν τῆς ἵππου, καὶ ἀκινάκης Μαρδονίου λεγόμενος εἶναι. Μασίστιον μὲν δὴ τελευτήσαντα ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων οἶδα ἱππέων Μαρδονίου δὲ μαχεσαμένου Λακεδαιμονίοις ἐναντία καὶ ὑπὸ ἀνδρὸς Σπαρτιάτου πεσόντος οὐδ' ἂν ὑπεδέξαντο ἀρχὴν οὐδὲ ἴσω· Ἀθηναίους παρῆκαν φέρεσθαι. Λακεδαιμόνιοι τὸν ἀκινάκην.

2. Περὶ δὲ τῆς ἐλαίας οὐδὲν ἔχουσιν ἄλλο εἰπεῖν ἢ τῇ θεῷ μαρτύριον γενέσθαι τοῦτο ἐς τὸν ἀγῶνα τὸν ἐπὶ τῇ χώρᾳ. Λέγουσι δὲ καὶ τάδε, κατακαυθῆναι μὲν τὴν ἐλαίαν, ἥνικα ὁ Μηδὸς τὴν πόλιν ἐνέπρησεν Ἀθηναίους, κατακαυθεῖσαν δὲ αὐθιμερὸν ὅσον τε ἐπὶ δύο βλαστῆσαι πῆχεις.

3. Τῷ ναῷ δὲ τῆς Ἀθηνᾶς Πανδρόσου ναὸς συνεχῆς ἐστὶ καὶ ἔστι Πάνδροσος ἐς τὴν παρακαταθήκην ἀνάτιος τῶν ἀδελφῶν μόνη.

4. Ἄ δέ μοι θαυμάσαι μάλιστα παρέσχεν, ἔστι μὲν οὐκ ἐς ἅπαντας γνώριμα, γράψω δὲ οἷα συμβαίνει. Παρθένου δύο τοῦ ναοῦ τῆς Πολιάδος οἰκοῦσιν οὐ πόρρω, καλοῦσι δὲ Ἀθηναῖοι σφᾶς ἀρρηφόρους· αἰτὰι χρόνον μὲν τινα δίαιταν ἔχουσι παρὰ τῇ θεῷ, παραγενομένης δὲ τῆς ἐορτῆς δρῶσιν ἐν νυκτὶ τοιάδε.

Ἀναθεῖσαι σφισιν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς ἢ ἡ τῆς Ἀθηνᾶς ἱερεῖα δίδωσι φέρειν, — οὔτε ἡ διδοῦσα ὁποῖόν τι δίδωσιν εἰδυῖα, οὔτε ταῖς φερούσαις ἐπισταμέναις, — ἔστι δὲ περίβολος ἐν τῇ πόλει τῆς καλουμένης ἐν Κήποις Ἀφροδίτης οὐ πόρρω, καὶ δι' αὐτοῦ καίθοδος ὑπόγαιος αὐτομάτῃ ταύτῃ κατίαςιν αἱ παρθένοι. Κάτω μὲν δὴ τὰ φερόμενα λείπουσι, λαβοῦσαι δὲ ἄλλο τι κομίζουσιν ἐγκεκαλυμμένον. Καὶ τὰς μὲν ἀφιασιν ἤδη τὸ ἐντεῦθεν, ἑτέρας δὲ ἐς τὴν ἀκρόπολιν παρθένους ἄγουσιν ἀντ' αὐτῶν.

5. Πρὸς δὲ τῷ ναῷ τῆς Ἀθηνᾶς ἔστι μὲν εὐήρις προεσβῦτις, ὅσον τε πῆχους μάλιστα, φαμένη διάκονος εἶναι Λυσιμάχῃ, ἔστι δὲ ἀγάλματα μεγάλα χαλκοῦ, διεστῶτες ἄνδρες ἐς μάχην· καὶ τὸν μὲν Ἐρεχθεά καλοῦσι, τὸν δὲ Εὐμόλπον. Καίτοι λέληθέ γε οὐδὲ Ἀθηναίων ὅσοι τὰ ἀρχαῖα ἴσασιν, Ἰμμάραδον εἶναι παῖδα Εὐμόλπου [τοῦτον] τὸν ἀποθανόντα ὑπὸ Ἐρεχθέως.

6. Ἐπὶ δὲ τοῦ βάθρου καὶ ἀνδριάντες εἰσὶν***εντος, ὃς ἔμαντεύετο Τολμίδῃ, καὶ αὐτὸς Τολμίδης, ὃς Ἀθηναίων ναυσὶν ἡγούμενος ἄλλους τε ἐκάκωσε καὶ Πελοποννησίων τὴν χώραν, ὅσοι νέμονται τὴν παραλίαν, καὶ Λακεδαιμονίων ἐπὶ Γυθείῃ τὰ νεώρια ἐνέπηρε, καὶ τῶν περιόικων Βοιᾶς εἴλε καὶ τὴν Κυθηρίων νῆσον, ἐς δὲ τὴν Σικυωνίαν ποιησάμενος ἀπόβασιν, ὥς οἱ δρῶντι τὴν γῆν ἐς μάχην κατέστησαν, τρεψάμενος σφαῶς κατεδίωξε πρὸς τὴν πόλιν. Ὑστερον δὲ ὡς ἐπανῆλθεν ἐς Ἀθήνας, ἐσήγαγε μὲν ἐς Εὐβοίαν καὶ Νάξον Ἀθηναίων κληρούχους, ἐσέβαλε δὲ ἐς Βοιωτοὺς στρατῷ πορθήσας δὲ τῆς γῆς τὴν πολλὴν καὶ παραστησάμενος πολιορκίᾳ Χαιρώνειαν, ὥς ἐς τὴν Ἀλιαρτίαν προῆλθεν, αὐτὸς τε μαχόμενος ἀπέθανε καὶ τὸ πᾶν ἤδη στρατεύμα ἡττάτο. Τὰ μὲν ἐς Τολμίδην τοιαῦτα ἐπυνθανόμην ὄντα.

7. Ἔστι δὲ Ἀθηνᾶς ἀγάλματα ἀρχαῖα· καὶ σφισιν ἀπετάκη μὲν οὐδέν, μελάντερα δὲ καὶ πληγὴν ἐνεγκεῖν ἔστιν ἀσθενέστερα· ἐπέλαβε γὰρ καὶ ταῦτα ἡ φλόξ, ὅτε ἐσβεβηκότων ἐς τὰς ναῦς Ἀθηναίων βασιλεὺς εἴλεν ἔρημον τῶν ἐν ἡλικίᾳ τὴν πόλιν. Ἔστι δὲ συὸς τε θήρα, περὶ οὗ σαφές οὐδὲν οἶδα εἰ τοῦ Καλυδωνίου καὶ Κύκνος Ἡρακλεῖ μαχόμενος. Τοῦτον τὸν Κύκνον φασὶν ἄλλους τε φονεῦσαι καὶ Λύκον Θοῤῃκα, προτεθέντων σφίσι μονομαχίας ἄθλων· περὶ δὲ τὸν πεταμὸν τὸν Πηνειὸν ἀπέθανεν ὑφ' Ἡρακλέους.

8. Τῶν δὲ ἐν Τροιζίνι λόγων, οὓς ἔθνη λέγουσιν, ἔστιν·

ὥς Ἡρακλῆς ἐς Τροιζῆνα ἔλθων παρὰ Πιτθέα κατάθοιτο ἐπὶ τῷ δειπνῷ τοῦ λέοντος τὸ δέρμα, ἐσέλθοιεν δὲ παρ' αὐτὸν ἄλλοι τε Τροιζηνίων παῖδες καὶ Θησεὺς ἑβδομον μάλιστα γεγωνῶς ἔτος. Τοὺς μὲν δὴ λοιποὺς παῖδας, ὥς τὸ δέρμα εἶδον, φεύγοντάς φασιν οἴχεσθαι, Θησέα δὲ ὑπεξελθόντα οὐκ ἄγαν σὺν φόβῳ παρὰ τῶν διακόνων ἀρπάσαι πέλεκυν, καὶ αὐτίκα ἐπιέναι σπουδῇ, λέοντα εἶναι τὸ δέρμα ἡγούμενον. Ὅδε μὲν τῶν λόγων πρῶτος ἐς αὐτὸν ἔστι Τροιζηνίους· ὁ δὲ ἐπὶ τούτῳ, κρηπίδας Αἰγέα ὑπὸ πέτρα καὶ ἕϊφος θεῖναι γνωρίσματα εἶναι τῷ παιδί· καὶ τὸν μὲν ἐς Ἀθήνας ἀποπλεῖν, Θησέα δέ, ὥς ἕκτον καὶ δέκατον ἔτος ἔγεγονει, τὴν πέτραν ἀνώσαντα οἴχεσθαι τὴν παρακαταθήκην τὴν Αἰγέως φέροντα. Τούτου δὲ εἰκὼν ἐν ἀκροπόλει πεποιήται τοῦ λόγου, χαλκοῦ πάντα ὁμοίως πλὴν τῆς πέτρας.

9. Ἀνέθεσαν δὲ καὶ ἄλλο Θησέως ἔργον καὶ ὁ λόγος οὕτως ἐς αὐτὸ ἔχει. Κρησὶ τὴν τε ἄλλην γῆν καὶ τὴν ἐπὶ ποταμῷ Τεθρίνι ταῦρος ἐλυμαίνεται. Πάλαι δὲ ἄρα τὰ θηρία φοβερώτερα ἦν τοῖς ἀνθρώποις, ὥς ὅτ' ἐν Νεμέᾳ λέων καὶ ὁ Παρνασσίος, καὶ δράκοντες τῆς Ἑλλάδος πολλαχοῦ, καὶ ὅς περὶ τε Καλυδῶνα καὶ Ἐρύμανθον καὶ τῆς Κορινθίας ἐν Κρομμυῶνι, ὥστε καὶ ἔλεγετο τὰ μὲν ἀνιέναι τὴν γῆν, τὰ δὲ ὥς ἱερά εἶη θεῶν, τὰ δὲ καὶ ἐς τιμωρίαν ἀνθρώπων ἀφεῖσθαι. Καὶ τοῦτον οἱ Κρηῖτες τὸν ταῦρον ἐς τὴν γῆν πέμψαι σφίσι Ποσειδῶνά φασιν, ὅτι θαλάσσης ἄσχων Μίνως τῆς Ἑλληνικῆς οὐδενὸς Ποσειδῶνα ἤγε ἄλλου θεοῦ μᾶλλον ἐν τιμῇ. Κομισθῆναι μὲν δὴ τὸν ταῦρον τοῦτόν φασιν ἐς Πελοπόννησον ἐκ Κρήτης καὶ Ἡρακλεῖ τῶν δώδεκα καλουμένων ἓνα καὶ τοῦτον γενέσθαι τὸν ἄθλον· ὥς δὲ ἐς τὸ πεδίον ἀφείθη τὸ ἄργεῖον, φεύγει διὰ τοῦ Κορινθίου ἰσθμοῦ, φεύγει δὲ ἐς γῆν τὴν Ἀττικὴν καὶ τῆς Ἀττικῆς ἐς δῆμον τὸν Μαραθωνίων καὶ ἄλλους τε, ὅπόσοις ἐπέτυχε, καὶ Μίνω παῖδα Ἀνδρόγεον ἀπέκτεινε. Μίνως δὲ ναυσὶν ἐπ' Ἀθήνας πλεύσας, οὐ γὰρ ἐπείθετο ἀναιτίους εἶναι σφᾶς τῆς Ἀνδρόγεω τελευτῆς, ἐς τοσοῦτον ἐκάκωσεν, ἐς ὃ συνεχωρήθη οἱ παρθένους ἐς Κρήτην ἐπτά καὶ παῖδας ἵσους ἄγειν τῷ λεγομένῳ Μινωταύρῳ τὸν ἐν Κνωσῷ Λαβύρινθον οἰκῆσαι. Τὸν δὲ ἐν τῷ Μαραθῶνι ταῦρον ὕστερον Θησεὺς ἐς τὴν ἀκρόπολιν ἐλάσαι καὶ θῦσαι λέγεται τῇ θεῇ· καὶ τὸ ἀνάθημά ἐστι τοῦ δήμου τοῦ Μαραθωνίων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ XXVIII.

Περὶ Κύλωνος.—*Ἄγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς ἐκ πολεμικῶν λαφύρων.*—*Τὰ τεῖχη τῆς Ἀκροπόλεως.*—*Ἡ λατρεία τοῦ Πανός.*—*Ὁ Ἄρειος πάγος καὶ τὰ παρ' αὐτὸν ἀξιωμακόμενα.*—*Περὶ τῶν ἄλλων ἐν Ἀθῆναις δικαστηρίων καὶ τῶν ἀρχῶν αὐτῶν.*

1. Κύλωνα δὲ οὐδὲν ἔχω σαφὲς εἰπεῖν ἐφ' ὅτῳ χυλοῦν ἀνέθεσαν, τυραννίδα ὅμως βουλευσάντα. Τεκμαίρομαι δὲ τῶνδε ἔνεκα, ὅτι εἶδος κάλλιστος καὶ τὰ ἐξ δόξαν ἐγένετο οὐκ ἀφανής, ἀνελόμενος διαύλου νίκην Ὀλυμπικήν· καὶ οἱ θυγατέρα ὑπῆρξε γῆμαι Θεαγένους, ὃς Μεγάρων ἐτυράννησε.

2. Χωρὶς δὲ ἡ ὅσα κατέλεξα, δύο μὲν Ἀθηναίοις εἰσὶ δεκάται πολεμήσασιν, ἄγαλμα Ἀθηνᾶς χαλκοῦ ἀπὸ Μήδων τῶν ἐς Μαραθῶνα ἀναβάντων, τέχνη Φειδίου· καὶ οἱ τὴν ἐπὶ τῆς ἀσπίδος Λαπιθῶν πρὸς Κενταύρους (μάχην) καὶ ὅσα ἄλλα ἐστὶν ἐπειρασμένα λέγουσι τορεῦσαι Μῦν, τῷ δὲ Μυῖ ταῦτά τε καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἔργων Παρράσιον καταγράψαι τὸν Εὐήνορος. Ταύτης τῆς Ἀθηνᾶς ἡ τοῦ δόρατος αἰχμὴ καὶ ὁ λόφος τοῦ κράνους ἀπὸ Σουνίου προσπλέουσιν ἐστὶν ἤδη σύναπτα. Καὶ ἄρμα κεῖται χαλκοῦν ἀπὸ Βοιωτῶν δεκάτη καὶ Χαλκιδέων τῶν Εὐβοίᾳ. Δύο δὲ ἄλλα ἐστὶν ἀναθήματα, Περικλῆς ὁ Ξανθίπλου, καὶ τῶν ἔργων τῶν Φειδίου θῆας μάλιστα ἄξιον, Ἀθηνᾶς ἄγαλμα ἀπὸ τῶν ἀναθέντων καλουμένης Λημνίας.

3. Τῇ δὲ ἀκροπόλει, πλὴν ὅσον Κίμων ὀικοδόμησεν αὐτῆς ὁ Μιλτιάδου, περιβαλεῖν τὸ λοιπὸν λέγεται τοῦ τεύχους Πελασγούς οἰκῆσαντάς ποτε ὑπὸ τὴν ἀκρόπολιν· φασὶ γὰρ Ἀγρόλαν καὶ Ὑπέρβιον*** πυνθανόμενος δὲ οἵτινες ἦσαν, οὐδὲν ἄλλο ἐδυνάμην μαθεῖν ἢ Σικελούς τὸ ἐξ ἀρχῆς ὄντας ἐς Ἀκαρνανίαν μετοικῆσαι.

4. Καταβᾶσι δὲ οὐκ ἐς τὴν κάτω πόλιν, ἀλλ' ὅσον ὑπὸ τὰ προπύλαια, πηγὴ τε ὕδατός ἐστι καὶ πλησίον Ἀπόλλωνος ἱερὸν ἐν Σπηλαίῳ. Κρεοῦση δὲ θυγατρὶ Ἐρεχθέως Ἀπόλλωνα ἐνταῦθα συγγενέσθαι νομίζουσι. *** ὥς πεμφθεὶς Φιλίππιδης ἐς Λακεδαιμόνα ἄγγελος ἀποβεβηκότων Μήδων ἐς τὴν γῆν, ἐπανήκων δὲ Λακεδαιμονίους ὑπερβαλέσθαι φαίη τὴν ἔξοδον· εἶναι γὰρ δὴ νόμον αὐτοῖς μὴ πρότερον μαχουμένους ἐξιέναι πρὶν ἢ πλήρη

τὸν κύκλον τῆς σελήνης γενέσθαι. Τὸν δὲ Πᾶνα ὁ Φιλιππίδης ἔλεγε περὶ τὸ ὄρος ἐντυχόντα οἱ τὸ Παρθένιον φάναι τε ὡς εὔνους Ἀθηναίοις εἶη καὶ ὅτι ἐς Μαραθῶνα ἤξει συμμαχήσων. Οὗτος μὲν οὖν ὁ Θεὸς ἐπὶ ταύτῃ τῇ ἀγγελίᾳ τετίμηται.

5. Καθὼ καὶ ὁ Ἄρειος πάγος. Ἔστι δὲ Ἄρειος πάγος καλούμενος, ὅτι πρῶτος Ἄρης ἐνταῦθα ἐκρίθη· καὶ μοι ταῦτα δεδήλωκεν ὁ λόγος, ὡς Ἀλιφρόθιον ἀνέλοι καὶ ἐφ' ὅτῳ κτείνειε. Κριθῆναι δὲ καὶ ὕστερον Ὀρέστην λέγουσιν ἐπὶ τῷ φόνῳ τῆς μητρός· καὶ βωμός ἐστιν Ἀθηνᾶς Ἀρείας ὃν ἀνέθηκεν ἀποφυγὼν τὴν δίκην. Τοὺς δὲ ἀργοὺς λίθους, ἐφ' ὧν ἐστᾶσιν ὅσοι δίκας ὑπέχουσι καὶ οἱ διώκοντες τὸν μὲν Ὑβρεως τὸν δὲ Ἀναιδείας αὐτῶν ὀνομάζουσι.

6. Πλησίον δὲ ἱερὸν θεῶν ἐστὶν ἃς καλοῦσιν Ἀθηναῖοι Σεμνάς, Ἡσίοδος δὲ Ἐρινῦς ἐν Θεογονίᾳ. Πρῶτος δὲ σφισιν Αἰσχύλος δράκοντας ἐποίησεν ὁμοῦ ταῖς ἐν τῇ κεφαλῇ θριξὶν εἶναι· τοῖς δὲ ἀγάλμασιν οὔτε τούτοις ἔπεστιν οὐδὲν φοβερόν, οὔτε ὅσα ἄλλα κεῖται θεῶν τῶν ὑπογαίων. Κεῖται δὲ καὶ Πλούτων καὶ Ἐριμῆς καὶ Γῆς ἄγαλμα. Ἐνταῦθα θύουσι μὲν ὅσοις ἐν Ἀρείῳ πάγῳ τὴν αἰτίαν ἐξεγένετο ἀπολύσασθαι, θύουσι δὲ καὶ ἄλλως ξένοι τε ὁμοίως καὶ ἄστοι.

7. Ἔστι δὲ καὶ ἐντὸς τοῦ περιβόλου μνῆμα Οἰδίποδος. Πολυπραγμονῶν δὲ εὗρισκον τὰ ὅσα ἐκ Θηβῶν κομισθέντα· τὰ γὰρ ἐς τὸν θάνατον Σοφοκλεῖ πεποιημένα τὸν Οἰδίποδος Ὅμηρος οὐκ εἶα μοι δόξαι πιστά, ὃς ἔφη Μηκιστέα τελευτήσαντος Οἰδίποδος ἐπιτάφιον ἐλθόντα ἐς Θήβας ἀγωνίσασθαι.

8. Ἔστι δὲ Ἀθηναίοις καὶ ἄλλα δικαστήρια οὐκ ἐς τοσούτον δόξης ἦκοντα. Τὸ μὲν οὖν καλούμενον Παράβυστον καὶ Τρίγωνον, τὸ μὲν ἐν ἀφανεῖ τῆς πόλεως ὃν καὶ ἐπ' ἐλαχίστοις συνιόντων ἐς αὐτό, τὸ δὲ ἀπὸ τοῦ σχήματος ἔχει τὰ ὀνόματα· Βατραχιοῦν δὲ καὶ Φοινικιοῦν ἀπὸ χρωμάτων καὶ ἐς τόδε διαμεμένηκεν ὀνομάζεσθαι. Τὸ δὲ μέγιστον καὶ ἐς ὁ πλείστοι συνίασιν, Ἡλιαίαν καλοῦσιν.

9. Ὅποσα δὲ ἐπὶ τοῖς φονεῦσιν ἐστίν, ἄλλα καὶ ἐπὶ Παλλὰδίῳ καλοῦσι, καὶ τοῖς ἀποκτενασιν ἀκουσίως κρίσις καθέστηκε. Καὶ ὅτι μὲν Δημοφῶν πρῶτος ἐνταῦθα ὑπέσχεε δίκας, ἀμφισβητοῦσιν οὐδένες· ἐφ' ὅτῳ δέ, διάφορα ἐς τοῦτο εἴρηται. Διομήδην φασὶν ἀλούσης Ἰλίου ταῖς ναυσὶν ὀπίσω κομίζεσθαι καὶ

ἤδη τε νύκτα ἐπέχειν, ὥς κατὰ Φάληρον πλέοντες γίνονται, καὶ τοὺς Ἀργεῖους ὥς ἐς πολεμίαν ἀποβῆναι τὴν γῆν, ἄλλην που δόξαντας ἐν τῇ νυκτὶ καὶ οὐ τὴν Ἀττικὴν εἶναι. Ἐνταῦθα Δημοφῶντα λέγουσιν ἐκβοηθήσαντα, οὐκ ἐπιστάμενον οὐδὲ τοῦτον τοὺς ἀπὸ τῶν νεῶν ὥς εἰσιν Ἀργεῖοι, καὶ ἄνδρας αὐτῶν ἀποκτείνειν καὶ τὸ Παλλάδιον ἀρπάσαντα οἴχεσθαι, Ἀθηναῖον τε ἄνδρα οὐ προῖδόμενον ὑπὸ τοῦ ἵππου τοῦ Δημοφῶντος ἀνατραπῆναι καὶ συμπατηθέντα ἀποθανεῖν. Ἐπὶ τούτῳ Δημοφῶντα ὑπσχέειν δίκας, οἱ μὲν τοῦ συμπατηθέντος τοῖς προσήκουσιν, οἱ δὲ Ἀργείων φασὶ τῷ κοινῷ.

10. Ἐπὶ Δελφινίῳ δὲ κρίσις καθέστηκεν ἐργάσασθαι φόνον σὺν τῷ δικαίῳ φαιμένοις, ὁποῖόν τι καὶ Θησεὺς παρεχόμενος ἀπέφυγεν, ὅτε Πάλλαντα ἐπαναστάντα καὶ τοὺς παῖδας ἐκτείνει. Πρῶτερον δὲ πρὶν ἢ Θησεὺς ἀφείδῃ, καθισεισὶναι πᾶσι φεύγειν κτείναντα ἢ κατὰ ταῦτά θνήσκειν μένοντα.

11. Τὸ δὲ ἐν Πρυτανείῳ καλούμενον, ἔνθα τῷ σιδήρῳ καὶ πᾶσιν ὁμοίως τοῖς ἀψύχοις δικάζουσιν, ἐπὶ τῷδε ἄρξασθαι νομίζω. Ἀθηναίων βασιλεύοντος Ἐρεχθέως, τότε πρῶτον βοῦν ἐκτείνειν ὁ βουφόνος ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοῦ Πολιέως Διός· καὶ ὁ μὲν ἀπολιπὼν ταύτη τὸν πέλεκυν ἀπῆλθεν ἐκ τῆς χώρας φεύγων, ὁ δὲ πέλεκυς παραντίκα ἀφείδῃ κριθεὶς καὶ ἐς τόδε ἀνὰ πᾶν ἔτος κρίνεται. Λέγεται μὲν δὴ καὶ ἄλλα τῶν ἀψύχων αὐτόματα ἐπιθεῖναι σὺν τῷ δικαίῳ τιμωρίαν ἀνθρώποις· ἔργον δὲ κάλλιστον καὶ δόξῃ φανερώτατον ὁ Καμβύσου παρέσχετο ἀκιννάκης.

12. Ἔστι δὲ τοῦ Πειραιῶς πρὸς θαλάσση Φρεατὺς· ἐνταῦθα οἱ πεφευγότες, ἣν ἀπελθόντας ἕτερον ἐπιλάβῃ σφᾶς ἐγκλημα, πρὸς ἀκροαμένους ἐκ τῆς γῆς ἀπὸ νεῶς ἀπολογοῦνται. Τεῦκρον πρῶτον λόγος ἔχει Τελαμῶνι οὕτως ἀπολογήσασθαι μηδὲν ἐς τὸν Αἴαντος θάνατον εἰργάσθαι. Τάδε μὲν οὖν εἰρήσθω μοι τῶνδε ἔνεκα, γινῶναι ὁπόσοις μέτεστι σπουδῆς τὰ ἐς τὰ δικαστήρια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ XXIX.

Ναῦς ποιηθεῖσα εἰς τὴν τῶν Παναθηναίων πομπήν.—Τὸ μέγεθος τοῦ ἐν Δήλῳ πλοίου.—Ναοὶ καὶ τάφοι ἐν τοῖς δήμοις τῆς Ἀττικῆς καὶ κατὰ τὰς ἐκτὸς τοῦ ἄστεως ὁδοὺς.—Ἡ Ἀκαδήμεια καὶ τὸ παρ' αὐτὴν ἱερὸν τῆς Ἀρτέμιδος.—Τάφοι ἰσχυρῶν καὶ ἐπιφανῶν ἀνδρῶν παρὰ τὴν πρὸς τὴν Ἀκαδήμειαν ἄγουσαν.

1. Τοῦ δὲ Ἀρείου πάγου πλησίον δέκνυνται ναῦς ποιηθεῖσα ἔς τὴν τῶν Παναθηναίων πομπήν. Καὶ ταύτην μὲν ἤδη πού τις ὑπερεβάλετο· τὸ δὲ ἐν Δήλῳ πλοῖον οὐδένα πω νικήσαντα, οἶδα, καθῆκον ἔς ἑννέα ἑρέτας ἀπὸ τῶν καταστρωμάτων.

2. Ἀθηναίοις δὲ καὶ ἔξω πόλεως ἐν τοῖς δήμοις καὶ κατὰ τὰς ὁδοὺς θεῶν ἔστιν ἱερὰ καὶ ἡρώων καὶ ἀνδρῶν τάφοι. Ἐγυυτάτω δὲ Ἀκαδήμεια, χωρίον ποτὲ ἀνδρὸς ἰδιώτου, γυμνάσιον δὲ ἐπ' ἐμοῦ. Κατιοῦσι δ' ἔς αὐτὴν περιβολός ἐστιν Ἀρτέμιδος καὶ ἑόανα Ἀρίστης καὶ Καλλίστης· ὧς μὲν ἐγὼ δοκῶ καὶ ὁμολογεῖ τὰ ἔπη τὰ Σαπφούς, τῆς Ἀρτέμιδός εἰσιν ἐπικλήσεις αὐται, λεγόμενον δὲ καὶ ἄλλον ἔς αὐτάς λόγον εἰδὼς ὑπερβήσομαι. Καὶ ναὸς οὐ μέγας ἔστιν, ἔς ὃν τοῦ Διονύσου τοῦ Ἐλευθερέως τὸ ἄγαλμα ἀνὰ πᾶν ἔτος κομίζουσιν ἐν τεταγμέναις ἡμέραις.

3. Ἱερὰ μὲν σφισι ταύτῃ τόσαυτά ἐστι, τάφοι δὲ Θρασυβούλου μὲν πρῶτον τοῦ Λύκου, ἀνδρὸς τῶν τε ὕστερον καὶ ὅσοι πρὸ αὐτοῦ γεγόνασιν Ἀθηναίοις λόγιμοι τὰ πάντα ἀρίστου. Παρέντι δέ μοι τὰ πλείω τοςάδε ἔς πίστιν ἀρκέσει τοῦ λόγου· τυραννίδα γὰρ ἔπαυσε τῶν τριάκοντα καλουμένων σὺν ἀνδράσιν ἑξήκοντα τὸ κατ' ἀρχῆς ὀρμηθεὶς ἐκ Θηβῶν, καὶ Ἀθηναίους στασιάζοντας διαλλαγῆναι καὶ συνθεμένους ἔπεισε μείναι. Πρῶτος μὲν ἔστιν οὗτος τάφος, ἐπὶ δὲ αὐτῷ Περικλέους τε καὶ Χαρβίου καὶ Φορμίωνος.

4. Ἔστι δὲ καὶ πᾶσι μνήματα Ἀθηναίοις ὁπόσοις ἀποθανεῖν συνέπεσεν ἐν τε ναυμαχίαις καὶ ἐν μάχαις πεζαῖς, πλὴν ὅσοι Μαρτιῶνοι αὐτῶν ἡγωνίσαντο· τούτοις γὰρ κατὰ χώραν εἰσὶν οἱ τάφοι δι' ἀνδραγαθίαν· οἱ δὲ ἄλλοι κατὰ τὴν ὁδὸν κεῖνται τὴν ἔς Ἀκαδήμειαν, καὶ σφῶν ἐστῶσιν ἐπὶ τοῖς τάφοις στήλαι τὰ ὀνόματα καὶ τὸν δῆμον ἐκάστου λέγουσαι. Πρῶτοι δὲ ἐτάφησαν οὗς ἐν Θράκῃ ποτὲ ἐπικρατοῦντας μέχρι Δραβήσκου τῆς

χώρας Ἡδωνοὶ φρονέουσιν ἀνέλπιστοι ἐπιθέμενοι· λέγεται δὲ καὶ ὥς κεραυνοὶ πέσσειν ἐπ' αὐτούς. Στρατηγοὶ δὲ ἄλλοι τε ἦσαν καὶ Λεάγρος, ᾧ μάλιστα ἐπετρέτετο ἡ δύναμις, καὶ Δεκελεὺς Σωφάνης, ὃς τὸν Ἀργεῖόν ποτε πένταθλον Νεμεῖων ἀνηρρημένον νίκην ἀπέκτεινεν Εὐριβάτην, βοηθοῦντα Αἰγινήταις. Στρατὸν δὲ ἔξω τῆς Ἑλλάδος Ἀθηναῖοι τρίτον τοῦτον ἔστειλαν. Πριάμῳ μὲν γὰρ καὶ Τρωσὶ πάντες Ἕλληνες ἀπὸ κοινοῦ λόγου κατέστησαν ἐς πόλεμον· Ἀθηναῖοι δὲ ἰδίᾳ μετ' Ἰολάου τε ἐς Σαρδῶν καὶ δεύτερα ἐς τὴν νῦν Ἰωνίαν ἐστράτευσαν, καὶ τρίτον δὴ τότε ἐς τὴν Θράκην.

5. Ἔστι δὲ ἔμπροσθεν τοῦ μνήματος στήλη μαχομένους ἔχουσα ἱππεῖς· Μελάνωπός σφισὶν ἔστι καὶ Μακάροτατος ὀνόματα, οὓς κατέλαβεν ἀποθανεῖν ἐναντία Λακεδαιμονίων καὶ Βοιωτῶν τεταγμένους, ἔνθα τῆς Ἑλεωνίας εἰσὶ χώρας πρὸς Ταναγραίους ὄροι. Καὶ Θεσσαλῶν τάφος ἔστιν ἱππέων κατὰ παλαιὰν φιλίαν ἐλθόντων, ὅτε σὺν Ἀρχιδάμῳ Πελοποννήσιοι πρῶτον ἐσέβαλον ἐς τὴν Ἀττικὴν στρατιᾷ· καὶ πλησίον τοξόταις Κορησίῃς. Αὐθις δὲ ἔστιν Ἀθηναίων μνήματα, Κλεισθένους, ᾧ τὰ ἐς τὰς φυλάς, αἱ νῦν καθεστᾶσιν, εὐρέθη, καὶ ἱππεῦσιν ἀποθανοῦσιν, ἥνικα συνεπελάβοντο οἱ Θεσσαλοὶ τοῦ κινδύνου. Ἐνταῦθα καὶ Κλεωναῖοι κεῖνται, μετ' Ἀργείων ἐς τὴν Ἀττικὴν ἐλθόντες· ἐφ' οὗτω δέ, γράψω τοῦ λόγου μοι κατελθόντος ἐς τοὺς Ἀργεῖους. Καὶ Ἀθηναίων δ' ἔστι τάφος, οἱ πρὶν ἢ στρατεῦσαι τὸν Μῆδον ἐπολέμησαν πρὸς Αἰγινήτας.

6. Ἦν δὲ ἄρα καὶ δήμου δίκαιον βούλευμα, εἰ δὴ καὶ Ἀθηναῖοι μετέδοσαν δούλοις δημοσίᾳ ταφῇναι καὶ τὰ ὀνόματα ἐγγραφῇναι στήλῃ· δηλοῖ δὲ ἀγαθοὺς σφᾶς ἐν τῷ πολέμῳ γενέσθαι περὶ τοὺς δεσπότας. Ἔστι δὲ καὶ ἀνδρῶν μνήματα ἄλλων, διάφορα δὲ σφισι τὰ χωρία τῶν ἀγώνων·

7. καὶ γὰρ τῶν ἐπ' Ὀλυνθον ἐλθόντων οἱ δοκιμώτατοι, καὶ Μελήσανδρος ἐς τὴν ἄνω Καρίαν ναυσὶν ἀναπλεύσας διὰ τοῦ Μαιάνδρου ἐτάφησαν, καὶ οἱ τελευτήσαντες πολεμοῦντος Κασσάνδρου καὶ οἱ συμμαχήσαντές ποτε Ἀργείων· προαχθῆναι δὲ οὕτω σφίσι τὴν πρὸς Ἀργεῖους λέγουσι συμμαχίαν. Λακεδαιμονίοις τὴν πόλιν τοῦ θεοῦ σείσαντος οἱ Εἰλωτες ἐς Ἰθώμην ἀπέστησαν· ἀφεστηκόων δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι βοηθοὺς καὶ ἄλλους καὶ παρὰ Ἀθηναίων μετεπέμποντο· οἱ δὲ σφισιν ἐπιλέκτους

ἄνδρας ἀποπέμψουσιν καὶ στρατηγὸν Κίμωνα τὸν Μιλτιάδου. Τούτους ἀποπέμπουσιν οἱ Λακεδαιμόνιοι πρὸς ὑποψίαν. Ἀθηναίοις δὲ οὐκ ἀνεκτὰ ἐφαίνετο περιυβρίσθαι, καὶ ὥς ἐκομίζοντο ὀπίσω, συμμαχίαν ἐποιήσαντο Ἀργείοις Λακεδαιμονίων ἐχθροῖς τὸν ἅπαντα οὐσί χρόνον. Ὑστερον δὲ μελλούσης Ἀθηναίων ἐν Τανάγρα γενέσθαι πρὸς Βοιωτοὺς καὶ Λακεδαιμονίους μάχης ἀφίκοντο Ἀθηναίοις Ἀργεῖοι βοηθοῦντες· καὶ παραυτίκα μὲν ἔχοντας πλέον τοὺς Ἀργεῖους νύξ ἐπελθοῦσα ἀφείλετο τὸ σαφές τῆς νίκης, ἔς δὲ τὴν ὕστεραίαν ὑπῆρξε κρατῆσαι Λακεδαιμονίοις, Θεσσαλῶν προδόντων Ἀθηναίους. Καταλέξει δέ μοι καὶ τούσδε ἐπῆλθεν, Ἀπολλόδωρον ξένων ἡγεμόνα, ὃς Ἀθηναῖος μὲν ἦν, ἐκπεμφθεὶς δὲ ὑπὸ Ἀρσίτου σατράπου τῆς ἐφ' Ἑλλησπόντῳ Φρυγίας διεφύλαξε Περινθίοις τὴν πόλιν, ἐσβεβληκός τις ἐς τὴν Περινθίαν Φίλιππον στρατῷ. Οὗτός τε οὖν ἐνταῦθα τέθαιπται καὶ Εὐβουλος ὁ Σπινθάρου καὶ ἄνδρες, οἷς ἀγαθοῖς οὖσιν οὐκ ἐπηρεζομένης τύχῃ χρηστή, τοῖς μὲν ἐπιθεμένοις τυραννοῦντι Λαχάρει, οἱ δὲ τοῦ Πειραιῶς κατάληψιν ἐβούλευσαν Μακεδόνων φρουρούντων, πρὶν δὲ εἰργάσθαι τὸ ἔργον ὑπὸ τῶν συνειδότην μηνυθέντες ἀπώλοντο.

8. Κεῖνται δὲ καὶ οἱ περὶ Κόρινθον πεσόντες· ἐδήλωσε δὲ οὐχ ἥκιστα ὁ θεὸς ἐνταῦθα καὶ αὐτῆς ἐν Λεύκτροις τοὺς ὑπὸ Ἑλλήνων καλουμένους ἀνδρείους τὸ μηδὲν ἄνευ τύχης εἶναι, εἰ δὴ Λακεδαιμόνιοι Κορινθίων τότε καὶ Ἀθηναίων, ἔτι δὲ καὶ Ἀργείων καὶ Βοιωτῶν κρατήσαντες, ὕστερον ὑπὸ Βοιωτῶν μόνων ἐν Λεύκτροις ἐς τοσοῦτον ἐκακώθησαν.

9. Μετὰ δὲ τοὺς ἀποθανόντας ἐν Κορίνθῳ, στήλην ἐπὶ τοῖσδε ἐστάναι τὴν αὐτὴν σημαίνει τὰ ἐλεγεία, τοῖς μὲν ἐν Εὐβοίᾳ καὶ Χίῳ τελευτήσασιν, τοὺς δὲ ἐπὶ τοῖς ἐσχάτοις τῆς Ἀσιανῆς ἡπείρου διαφθαρήναι δηλοῖ, τοὺς δὲ ἐν Σικελίᾳ. Γεγραμμένοι δὲ εἰσιν οἱ τε στρατηγοὶ πλὴν Νικίου καὶ τῶν στρατιωτῶν ὁμοῦ τοῖς ἀστοῖς Πλαταιεῖς. Νικίας δὲ ἐπὶ τῷδε παρείδῃ· γράφω δὲ οὐδὲν διάφορα ἢ Φίλιστος, ὃς ἔφη Δημοσθένην μὲν σπονδὰς ποιήσασθαι τοῖς ἄλλοις πλὴν αὐτοῦ καί, ὥς ἡλίσκετο, αὐτὸν ἐπιχειρεῖν ἀποκτεῖναι, Νικία δὲ τὴν παράδοσιν ἐθελοντῇ γενέσθαι. Τούτων ἕνεκα οὐκ ἐνεγράφη Νικίας τῇ στήλῃ καταγνωσθεὶς αἰχμαλώτος ἐθελοντῆς εἶναι καὶ οὐκ ἀνὴρ πολέμῳ πρόπων.

10. Εἰσὶ δὲ ἐπ' ἄλλῃ στήλῃ καὶ οἱ μοχεσάμενοι περὶ Θορά-

κην, καὶ ἐν Μεγάροις, καὶ ἡνίκα Ἀρχάδας τοὺς ἐν Μαντινείᾳ καὶ Ἡλείους ἔπεισεν Ἀλκιβιάδης Λακεδαιμονίων ἀποστῆναι, καὶ οἱ πρὶν ἐς Σικελίαν ἀφικέσθαι Δημοσθένην Συρακουσίων κρατήσαντες.

11. Ἐτάφησαν δὲ καὶ περὶ τὸν Ἑλλήσποντον ναυμαχήσαντες, καὶ ὅσοι Μακεδόνων ἐναντία ἠγωνίσαντο ἐν Χαιρώνειᾳ, καὶ οἱ μετὰ Κλέωνος ἐς Ἀμφίπολιν στρατεύσαντες, οἱ τε ἐν Δηλίῳ τῷ Ταναγραίων τελευτήσαντες, καὶ ὅσους ἐς Θεσσαλίαν Λεωσθένης ἤγαγε, καὶ οἱ πλεύσαντες ἐς Κύπρον ὁμοῦ Κίμωνι, τῶν τε σὺν Ὀλυμπιοδώρῳ τὴν φρουρὰν ἐκβαλόντων τριῶν καὶ δέκα ἄνδρες σὺ πλείους.

12. Φασὶ δὲ Ἀθηναῖοι καὶ Ῥωμαίοις ὁμορὸν τινα πολέμοις πόλεμον στρατιὰν οὐ πολλὴν πέμψαι καὶ ὕστερον ναυμαχίας Ῥωμαίων πρὸς Καρχηδονίους γινομένης τριήρεις πέντε Ἀττικάι παρεγένοντο· ἔστιν οὖν καὶ τούτοις ἐνταῦθα τοῖς ἀνδράσιν ὁ τάφος.

13. Τολμίδου δὲ καὶ τῶν σὺν αὐτῷ δεδήλωται μὲν ἤδη μοι τὰ ἔργα καὶ ὃν τρόπον ἐτελεύτησαν· ἴστω δὲ ὅτῳ φίλον κειμένους σφᾶς κατὰ τὴν ὁδὸν ταύτην.

14. Κεῖνται δὲ καὶ οἱ σὺν Κίμωνι τὸ μέγα ἔργον περὶ καὶ ναυσὶν αὐθημερὸν κρατήσαντες. Τέθαιπται δὲ καὶ Κόνων καὶ Τιμόθεος, δεύτεροι μετὰ Μιλτιάδην καὶ Κίμωνα οὗτοι πατὴρ καὶ παῖς ἔργα ἀποδειξάμενοι λαμπρά.

15. Κεῖται δὲ καὶ Ζήγων ἐνταῦθα ὁ Μνασέου καὶ Χρυσίππου ὁ Σολεύς, Νικίας τε ὁ Νικομήδους ζῶα ἄριστος γράψαι τῶν ἐφ' ἑαυτοῦ, καὶ Ἀρμόδιος καὶ Ἀριστογείτων οἱ τὸν Πεισιστράτου παῖδα Ἰππαρχον ἀποκτείναντες, ῥήτοράς τε Ἐφιάλτης, ὃς τὰ νόμιμα τὰ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ μάλιστα ἐλυμήνατο, καὶ Λυκούργος ὁ Λυκόφρονος.

16. Λυκούργῳ δὲ ἐπορίσθη μὲν τάλαντα ἐς τὸ δημόσιον πεντακοσίοις πλείονα καὶ ἑξακισχιλίοις ἢ ὅσα Περικλῆς ὁ Ξανθίππου συνήγαγε, κατεσκεύασε δὲ πομπεῖα τῇ θεῷ καὶ Νίκας χρυσᾶς, καὶ παρθένους κόσμον ἑκατόν, ἐς δὲ πόλεμον ὅπλα καὶ βέλη καὶ τετρακοσίας ναυμαχοῦσιν εἶναι τριήρεις· οἰκοδομήματα δὲ ἐπετέλεσε μὲν τὸ θέατρον ἐτέρων ὑπαρχαμένων, τὰ δὲ ἐπὶ τῆς αὐτοῦ πολιτείας, ἃ ᾠκοδόμησεν, ἐν Πειραιεῖ νῶς εἰσιν οἶκοι καὶ τὸ πρὸς τῷ Λυκείῳ καλουμένῳ γυμνάσιον. Ὅσα μὲν οὖν

ἀργύρου πεποιημένα ἦν καὶ χρυσοῦ, Λαχάρης καὶ ταῦτα ἐσύλησε τυραννήσας· τὰ δὲ οἰκοδομήματα καὶ ἐς ἡμᾶς ἔτι ἦν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ XXX.

Περὶ τοῦ ἐν τῇ πόλει βωμοῦ τοῦ δαίμονος Ἀντέρωτος. — Περὶ τῶν ἀπὸ τοῦ βωμοῦ τοῦ Προμηθέως πρὸς τὴν πόλιν λαμπαδηδρομιῶν. — Ἄλλοι ἐν τῇ Ἀκαδημείᾳ βωμοί. — Μνημεῖον τοῦ Πλάτωνος. Περὶ τοῦ Κύννου. Ὁ πύργος τοῦ Κίμωνος. — Ὁ Κολωνὸς καὶ ἄλλα ἀξιοσημείωτα κατὰ τοῦτο τῆς χώρας.

1. Πρὸ δὲ τῆς ἐσόδου τῆς ἐς Ἀκαδήμειάν ἐστι βωμὸς Ἐρωτος ἔχων ἐπίγραμμα ὡς Χάρμος Ἀθηναίων πρῶτος Ἐρωτι ἀναθεῖν. Τὸν δὲ ἐν πόλει βωμὸν καλούμενον Ἀντέρωτος ἀνάθημα εἶναι λέγουσι μετοίκων, ὅτι Μέλης Ἀθηναῖος μέτοικον ἄνδρα Τιμαγόραν ἐρασθέντα ἀτιμάζων ἀφείναι κατὰ τῆς πέτρας αὐτὸν ἐκέλευσεν ἐς τὸ ὑψηλότατον αὐτῆς ἀνελθόντα. Τιμαγόρας δὲ ἄρα καὶ ψυχῆς εἶχεν ἀφειδῶς καὶ πάντα ὁμοίως κελεύοντι ἤθελε χαρίζεσθαι τῷ μειρακίῳ, καὶ δὴ καὶ φέρων ἑαυτὸν ἀφῆκε· Μέλῃτα δέ, ὡς ἀποθανόντα εἶδε Τιμαγόραν, ἐς τοσοῦτον μετανόας ἔλθειν, ὡς πεσεῖν τε ἀπὸ τῆς πέτρας τῆς αὐτῆς καὶ οὕτως ἀφίς αὐτὸν ἐτελεύτησε. Καὶ τὸ ἐντεῦθεν δαίμονα Ἀντέρωτα τὸν ἐλάστωρα τὸν Τιμαγόρου κατέστη τοῖς μετοίκους νομίζειν.

2. Ἐν Ἀκαδημείᾳ δὲ ἐστι Προμηθέως βωμός, καὶ θέουσιν ἀπ' αὐτοῦ πρὸς τὴν πόλιν ἔχοντες καιομένας λαμπάδας. Τὸ δὲ ἀγώνισμα ὁμοῦ τῷ δρόμῳ φυλάξει τὴν δᾶδα ἔτι καιομένην ἐστίν· ἀποσβεσθείσης δὲ οὐδὲν ἔτι τῆς νίκης τῷ πρώτῳ, δευτέρῳ δὲ ἀντ' αὐτοῦ μέτεστιν. Εἰ δὲ μὴδὲ τούτῳ καίαιτο, ὁ τρίτος ἐστίν ὁ κρατῶν. Εἰ δὲ καὶ πᾶσιν ἀποσβεσθείη, οὐδεὶς ἐστιν ὅτῳ καταλείπεται ἡ νίκη. Ἔστι δὲ Μουσῶν τε βωμός, καὶ ἕτερος Ἐρμοῦ, καὶ ἔνδον Ἀθηνᾶς, τὸν δὲ Ἡρακλέους ἐποίησαν. Καὶ φυτόν ἐστιν ἐλαίας δεύτερον τοῦτο λεγόμενον φανῆναι.

3. Ἀκαδημείας δὲ οὐ πόρρω Πλάτωνος μνημῆμά ἐστιν, ᾧ προεσήμεινεν ὁ θεὸς ἀριστον τὰ ἐς φιλοσοφίαν ἔσεσθαι. Προεσήμεινε δὲ οὕτως. Σωκράτης τῇ προτέρᾳ νυκτὶ ἢ Πλάτων ἔμελλεν ἔσεσθαι οἱ μαθητῆς, ἐσπτήναί οἱ κύκνον ἐς τὸν κόλπον εἶδεν ὄνειρον· ἐστὶ δὲ κύκνῳ τῷ ὄρνιθι μουσικῆς δόξα, ὅτι Λιγύων τῶν Ἡριδανοῦ πέραν [ὑπὲρ] γῆς τῆς Κελτικῆς Κύκνον ἄνδρα μουσικὸν γενέσθαι βασιλέα φασί, τελευτήσαντα δὲ Ἀπόλ-

λωνος γνώμη μεταβαλεῖν λέγουσιν αὐτὸν ἐς τὸν ὄρνιθα. Ἐγὼ δὲ βασιλεῦσαι μὲν πείθουαι Λίγυσιν ἄνδρα μουσικόν, γενέσθαι δέ μοι ἄπιστον ὄρνιθα ἀπ' ἀνδρός.

4. Κατὰ τοῦτο τῆς χώρας φαίνεται πύργος Τίμωνος, ὃς μόνος εἶδε μηδὲνα τρόπον εὐδαίμονα εἶναι γενέσθαι πλὴν τοὺς ἄλλους φεύγοντα ἀνθρώπους. Δείκνυται δὲ καὶ χῶρος καλούμενος Κολωνὸς ἵππιος, ἐνθα τῆς Ἀττικῆς πρῶτον ἔλθειν λέγουσιν Οἰδίποδα· διάφορα μὲν καὶ ταῦτα τῇ Ὀμήρου ποιήσει, λέγουσι δ' οὖν. Καὶ βωμὸς Ποσειδῶνος Ἰπλίου καὶ Ἀθηνᾶς Ἰπλίας, ἡρῶν δὲ Πειρίθου καὶ Θησέως Οἰδίποδός τε καὶ Ἀδράστου. Τὸ δὲ ἄλσος τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τὸν ναὸν ἐνέπρησεν Ἀντίγονος ἐσβαλὼν καὶ ἄλλοτε στρατιᾷ κακώσας Ἀθηναίους τὴν γῆν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ XXXI.

Περὶ τῶν ἐν τοῖς μικροῖς δήμοις τῆς Ἀττικῆς ἀξιωμαρχονύτων. Αἱ τῶν Ὑπερβορέων ἀπαρχαί. Πόθεν αἱ προσωνυμίας τῆς Ἀρτέμιδος Κολαινὸς καὶ Ἀμαρυσίας.

1. Δῆμοι δὲ οἱ μικροὶ τῆς Ἀττικῆς, ὥς ἔτυχεν ἕκαστος οἰκισθεὶς, τάδε ἐς μνήμην παρέρχοντο, Ἀλιμουσίοις μὲν Θεσμοφόρου Δήμητρος καὶ Κόρης ἐστὶν ἱερόν, ἐν Ζωστήρι δὲ ἐπὶ θαλάσσης [καὶ] βωμὸς Ἀθηνᾶς καὶ Ἀπόλλωνος καὶ Ἀρτέμιδος καὶ Λητοῦς. Τεκεῖν μὲν οὖν Λητὼ τοὺς παῖδας ἐνταῦθα οὐ φασί, λύσασθαι δὲ τὸν ζωστήρα ὥς τεξομένην καὶ τῷ χωρίῳ διὰ τοῦτο γενέσθαι τὸ ὄνομα. Προσπαλτίοις δὲ ἐστὶ καὶ τούτοις Κόρης καὶ Δήμητρος ἱερόν, Ἀναγυρασίοις δὲ Μητρὸς θεῶν ἱερόν. Κεφαλῆσι δὲ οἱ Διόσκουροι νομίζονται μάλιστα· Μεγάλους γὰρ σφᾶς οἱ ταύτῃ Θεοὺς ὀνομάζουσιν.

2. Ἐν δὲ Πρασιεῦσιν Ἀπόλλωνός ἐστι ναός, ἐνταῦθα τὰς Ὑπερβορέων ἀπαρχὰς ἰέναι λέγεται, παραδιδόναι δὲ αὐτὰς Ὑπερβορέους μὲν Ἀριμασποῖς, Ἀριμασποὺς δ' Ἰσοσδόσι, παρὰ δὲ τούτων Σκύθας ἐς Σινώπην κομίζειν, ἐντεῦθεν δὲ φέρεσθαι διὰ Ἑλλήνων ἐς Πρασιάς, Ἀθηναίους δὲ εἶναι τοὺς ἐς Δῆλον ἄγοντας· τὰς δὲ ἀπαρχὰς κεκρύφθαι μὲν ἐν καλᾷ πυρῶν, γινώσκεισθαι δὲ ὑπ' οὐδένων. Ἔστι δὲ μνημα ἐπὶ Πρασιαῖς Ἐρυσίχθονος, ὥς ἐκομίζετο ὀπίσω μετὰ τὴν θεωρίαν ἐκ Δήλου, γενομένης οἱ κατὰ τὸν πλοῦν τῆς τελευτῆς. Κραναὸν δὲ τὸν βασιλεύσαντα Ἀθηναίων ὅτι μὲν ἐξέβαλεν Ἀμφικύτων κηδεστήν

ὄντα ἔτι πρότερον εἴρηται μοι· φυγόντα δὲ αὐτὸν σὺν τοῖς στασιώταις ἔς τὸν δῆμον τὸν Λαμπρέα ἀποθανεῖν τε αὐτοῦ καὶ ταφῆναι φασί· καὶ ἔστι καὶ ἔς ἐμὲ [καὶ] ἐν τοῖς Λαμπρεῦσι Κραναιοῦ μνήμα. Ἴωνος δὲ τοῦ Ξούθου, καὶ γὰρ οὗτος ᾤκησε παρὰ Ἀθηναίοις καὶ Ἀθηναίων ἐπὶ τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς Ἐλευσίνους ἐπολεμάσχησε, τάφος ἐν ποταμοῖς ἔστι τῆς χώρας. Ταῦτα μὲν δὴ οὕτω λέγεται, Φλυεῦσι δὲ εἰσι καὶ Μυρρινουσίοις, τοῖς μὲν Ἀπόλλωνος Διονυσοδότου καὶ Ἀρτέμιδος Σελασφόρου βωμοὶ Διονύσου τε Ἀνθίου καὶ Νυμφῶν Ἰσμηνίδων καὶ Γῆς, ἣν Μεγάλην Ἑρὸν ὀνομάζουσι· ναὸς δὲ ἕτερος ἔχει βωμοὺς Δήμητρος Ἀνυσιδώρας καὶ Διὸς Κτησίου καὶ Τιθρωνῆς Ἀθηνᾶς καὶ Κόρης Πρωτογόνης καὶ Σεμνῶν ὀνομαζομένων θεῶν.

3. Τὸ δὲ ἐν Μυρρινουῶντι ξόανόν ἐστι Κολαινίδος. Ἀθμονεῖς δὲ τιμῶσιν Ἀμαρυσίαν Ἀρτεμιν. Πυνθανόμενος δὲ σαφές οὐδὲν ἔς αὐτὰς ἐπισταμένους τοὺς ἐξηγητὰς εὗρον, αὐτοὺς δὲ συμβάλλομαι τῇδε. Ἔστιν Ἀμάρυνθος ἐν Εὐβοίᾳ· καὶ γὰρ οἱ ταύτη τιμῶσιν Ἀμαρυσίαν. Ἑορτὴν δὲ καὶ Ἀθηναῖοι τῆς Ἀμαρυσίας ἄγουσιν οὐδὲν τι Εὐβοέων ἀφανέστερον. Ταύτῃ μὲν γενέσθαι τὸ ὄνομα ἐπὶ τούτῳ παρὰ Ἀθμονεῦσιν ἡγοῦμαι, τὴν δὲ ἐν Μυρρινουῶντι Κολαινίδα ἀπὸ Κολαινοῦ καλεῖσθαι. Γέγραπται δ' ἤδη μοι τῶν ἐν τοῖς δήμοις φάναι πολλοὺς ὥς καὶ πρὸ τῆς ἀρχῆς ἐβασιλεύοντο τῆς Κέκροπος. Ἔστι δὲ ὁ Κολαινὸς ἀνδρὸς ὄνομα πρότερον ἢ Κέκροψ ἐβασίλευσεν, ὥς οἱ Μυρρινουῖοι λέγουσιν, ἄρξαντος. Ἔστι δὲ Ἀχαρναὶ δῆμος· οὗτοι θεῶν Ἀπόλλωνα τιμῶσιν Ἀγνιέα καὶ Ἡρακλέα. Καὶ Ἀθηνᾶς βωμός ἐστιν Ὑγιείας· τὴν δ' Ἰλπίαν Ἀθηνᾶν ὀνομάζουσι καὶ Διόνυσον Μελπόμενον, καὶ Κισσὸν τὸν αὐτὸν θεόν, τὸν κισσὸν τὸ φυτὸν ἐνταῦθα πρῶτον φανῆναι λέγοντες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ XXXII

Περὶ τῶν ὁρέων τῆς Ἀττικῆς καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς ἀγαλμάτων καὶ βωμῶν. — Ὁ δῆμος Μαραθῶν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ ἄξιον μνημόνευτα. — Ἡ ἐν Μαραθῶνι πηγὴ Μακαρία.

1. Ὅρη δὲ Ἀθηναίοις ἐστὶ Πεντελικόν, ἐνθα λιθοτομίαι, καὶ Πάρνης παρεχομένη θήραν σῶν ἀγρίων καὶ ἄρκτων, καὶ

Ῥμητιός, ὃς φύει νομάς μελίσσαις ἐπιτηδειοτάτας πλὴν τῆς Ἀλιζώνων. Ἀλιζῶσι γὰρ συνήθεις ὁμοῦ τοῖς ἄλλοις ἐς νομάς ἰοῦσιν εἶσιν ἄφετοι καὶ μέλισσαι, οὐδὲ σφᾶς ἐς σίμβλους καθείρξαντες ἔχουσιν· αἱ δὲ ἐργάζονται τε ὥς ἔτυχον τῆς χώρας, καὶ συμφυῆς τὸ ἔργον αὐταῖς ἐστιν, ἰδίᾳ δὲ οὔτε κηρὸν οὔτε μέλι ἀπ' αὐτοῦ ποιήσεις. Τοῦτο μὲν τοιοῦτόν ἐστιν.

2. Ἀθηναίοις δὲ τὰ ὄρη καὶ θεῶν ἀγάλματα ἔχει. Πεντέλῃσι μὲν Ἀθηναῖς, ἐν Ῥμητιῷ δὲ ἀγαλμά ἐστιν Ῥμητίου Διός· βωμοὶ δὲ καὶ Ὀμβρίου Διὸς καὶ Ἀπόλλωνός· εἰσι Προοπίου. Καὶ ἐν Πάρνηθι Παρνήθιος Ζεὺς χαλκοῦς ἐστι, καὶ βωμὸς Σημαλέου Διός. Ἔστι δὲ ἐν τῇ Πάρνηθι καὶ ἄλλος βωμός, θύουσι δὲ ἐπ' αὐτοῦ τοτὲ μὲν Ὀμβριον τοτὲ δὲ Ἀπήμιον καλοῦντες Δία. Καὶ Ἀγχεσμός ὄρος ἐστὶν οὐ μέγα καὶ Διὸς ἀγαλμα Ἀγχεσμίου.

3. Πρὶν δὲ ἢ τῶν νήσων ἐς ἀφήγησιν τραπέσθαι, τὰ ἐς τοὺς δήμους ἔχοντα αὐθις ἐπέξειμι. Δημός ἐστι Μαραθῶν, ἴσον τῆς πόλεως τῶν Ἀθηναίων ἀπέχων καὶ Καρύστου τῆς ἐν Εὐβοίᾳ. Ταύτῃ τῆς Ἀττικῆς ἔσχον οἱ βάρβαροι καὶ μάχῃ τε ἐκρατήθησαν καὶ τινας, ὥς ἀνήγοντο, ἀπώλεσαν τῶν νεῶν. Τάφος δὲ ἐν τῷ πεδίῳ Ἀθηναίων ἐστίν, ἐπὶ δὲ αὐτῷ στήλαι τὰ ὀνόματα τῶν ἀποθανόντων κατὰ φυλὰς ἐκάστων ἔχουσai· καὶ ἕτερος Πλαταιεῦσι Βοιωτῶν καὶ [ἕτερος] δούλοις· ἐμαχέσαντο γὰρ καὶ δούλοι τότε πρῶτον. Καὶ ἀνδρός ἐστὶν ἰδίᾳ μνήμα Μιλτιάδου τοῦ Κίμωνος, συμβάσης ὑστερόν οἱ τῆς τελευτῆς Πάρου τε ἁμαρτόντι καὶ δι' αὐτό ἐς κρίσιν Ἀθηναίοις καταστάντι. Ἐνταῦθα ἀνὰ πᾶσαν νύκτα καὶ ἵππων χρεμετιζόντων καὶ ἀνδρῶν μαχομένων ἐστὶν αἰσθῆσθαι· καταστῆνοι δὲ ἐς ἐναργῆ θεῶν ἐπίτηδες μὲν οὐκ ἐστὶν ὅτε συνήνεγκεν, ἀνηκόω δὲ ὄντι καὶ ἄλλως συμβᾶν οὐκ ἐστὶν ἐκ τῶν δαιμόνων ὀργή.

4. Σέβονται δὲ οἱ Μαραθῶνιοι τούτους τε, οἱ παρὰ τὴν μάχην ἀπέθανον, ἥρωας ὀνομάζοντες, καὶ Μαραθῶνα, ἀφ' οὗ τῷ δήμῳ τὸ ὄνομα ἐστὶ, καὶ Ἡρακλέα, φάμενοι πρῶτοις Ἑλλήνων σφίσιν Ἡρακλέα θεὸν νομισθῆναι. Συνέβη δέ, ὥς λέγουσιν, ἄνδρα ἐν τῇ μάχῃ παρεῖναι τὸ εἶδος καὶ τὴν σκευὴν ὄγροικον· οὗτος τῶν βαρβάρων πολλοὺς καταφονεύσας ἀρότρῳ μετὰ τὸ ἔργον ἦν ἀφανής· ἐρομένοις δὲ Ἀθηναίοις ἄλλο μὲν ὁ θεὸς ἐς αὐτὸ ἔχρησεν οὐδέν, τιμᾶν δὲ Ἐχειλαῖον ἐκέλευσεν ἥρωα

Πεποιήται δὲ καὶ τρόπαιον λίθου λευκοῦ. Τοὺς δὲ Μήδους Ἀθηναῖοι μὲν θάψαι λέγουσιν, ὥς πάντως ὅσιον ἀνθρώπου νεκρὸν γῇ κρύψαι, τάφον δὲ οὐδένα εὖ εἶν ἡδυνάμην· οὔτε γὰρ χῶμα οὔτε ἄλλο σημεῖον ἦν ἰδεῖν, ἐς ὄρυγμα δὲ φέροντες σφᾶς ὥς τύχοιεν ἐσέβαλον.

5. Ἔστι δὲ ἐν τῷ Μαραθῶνι πηγὴ καλουμένη Μακαρία, καὶ τοιαύδε ἐς αὐτὴν λέγουσιν. Ἡρακλῆς ὥς ἐκ Τίρουνθος ἔφευγεν Εὐρουσθέα, παρὰ Κήρυκα φίλον ὄντα μετοικίζεται βασιλεύοντα Τραχίνος. Ἐπεὶ δὲ ἀπελθόντος ἐξ ἀνθρώπων Ἡρακλέους ἐξήτει τοὺς παῖδας Εὐρουσθεύς, ἐς Ἀθήνας πέμπει σφᾶς ὁ Τραχίνιος, ἀσθενεῖάν τε λέγων τὴν αὐτοῦ καὶ Θησέα οὐκ ἀδύνατον εἶναι τιμωρεῖν. Ἀφικόμενοι δὲ οἱ παῖδες ἰκέται, πρῶτον τότε Πελοποννησίοις ποιοῦσι πόλεμον πρὸς Ἀθηναίους, Θησεὺς σφᾶς οὐκ ἐκδόντος αἰτοῦντι Εὐρουσθεῖ. Λέγουσι δὲ Ἀθηναῖοις γενέσθαι χρησμὸν τῶν παίδων ἀποθανεῖν χοῖναι τῶν Ἡρακλέους τινὰ ἐθελοντήν, ἐπεὶ ἄλλως γε οὐκ εἶναι νίκην σφίσι. Ἐνταῦθα Μακαρία Δηϊανείρας καὶ Ἡρακλέους θυγάτηρ ἀπροσφάσσα εαυτὴν ἔδωκεν Ἀθηναίοις τε κρατῆσαι τῷ πολέμῳ καὶ τῇ πηγῇ τὸ ὄνομα ἅψ' αὐτῆς.

6. Ἔστι δὲ ἐν τῷ Μαραθῶνι λίμνη τὰ πολλὰ ἐλώδης· ἐς ταύτην ἀπειρία τῶν ὁδῶν φεύγοντες ἐσπίπτουσιν οἱ βάρβαροι καὶ σφισι τὸν φόνον τὸν πολὺν ἐπὶ τούτῳ συμβῆναι λέγουσιν. Ὑπὲρ δὲ τὴν λίμνην φάνηαι εἰσὶ λίθου τῶν ἵππων τῶν Ἀρταφρόνους καὶ σημεῖα ἐν πέτραις σκηνῆς. Πρὶ δὲ καὶ ποταμὸς ἐκ τῆς λίμνης, τὰ μὲν πρὸς αὐτῇ τῇ λίμνῃ βοσκήμασιν ἔδωρ ἐπιτήδειον παρεχόμενος, κατὰ δὲ τὴν ἐκβολὴν τὴν ἐς τὸ πέλαγος ἄλμυρὸς ἤδη γίνεται καὶ ἰχθύων τῶν θαλασσίων πλήρης· ὀλίγον δὲ ἀπωτέρω τοῦ πεδίου Πανὸς ἐστὶν ὄρος καὶ σπήλαιον θεᾶς ἄξιον· ἔσδοδος μὲν ἐς αὐτὸ στενὴ, παρελθοῦσι δὲ εἰσὶν οἴκοι καὶ λουτρὰ καὶ [τὸ] καλούμενον Πανὸς αἰπόλιον, πέτραι τὰ πολλὰ αἰεὶν εἰκασμέναι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ XXXIII.

Ὁ δῆμος Βραυρῶν καὶ τὸ ἄγαλμα τῆς ἐν Ταύροις Ἀρτέμιδος. Ὁ δῆμος Ῥαμνοῦς καὶ ἡ Ῥαμνουσία Νέμσις.— Τὰ αἰθιοπικὰ ἔθνη καὶ τὸ ὄρος Ἄτλας. Τὸ ἄγαλμα τῆς ἀπέρου Νεμέσεως καὶ αἱ ἐπὶ τοῦ βήθρου αὐτοῦ παραστάσεις.

1. Μαραθῶνος δὲ ἀπέχει τῇ μὲν Βραυρῶν, ἔνθα Ἰφιγένειαν τὴν Ἀγαμέμνονος ἐκ Ταύρων φεύγουσαν τὸ ἄγαλμα ἀγομένην τὸ Ἀρτέμιδος ἀποβῆναι λέγουσι, καταλιποῦσαν δὲ τὸ ἄγαλμα ταύτῃ καὶ ἐς Ἀθήνας καὶ ὕστερον ἐς Ἄργος ἀφικέσθαι. Ξόανον μὲν δὴ καὶ αὐτόθι ἐστὶν Ἀρτέμιδος ἀρχαῖον· τὸ δὲ ἐκ τῶν βαρβάρων οἵτινες κατὰ γνώμην ἔχουσι τὴν ἐμὴν ἐν ἑτέρῳ λόγῳ δηλώσω.

2. Μαραθῶνος δὲ σταδίους μάλιστα ἐξήκοντα ἀπέχει Ῥαμνοῦς τὴν παρὰ θάλασσαν ἰοῦσιν ἐς Ὠρωπόν. Καὶ αἱ μὲν οἰκήσεις ἐπὶ θαλάσῃ τοῖς ἀνθρώποις εἰσὶ, μικρὸν δὲ ἀπὸ θαλάσσης ἄνω Νεμέσεως ἐστὶν ἱερόν, ἣ θεῶν μάλιστα ἀνθρώποις ὕβρισταῖς ἐστὶν ἀπαραίτητος. Δοκεῖ δὲ καὶ τοῖς ἀποβᾶσιν ἐς Μαραθῶνα τῶν βαρβάρων ἀπαντῆσαι μήνιμα ἐκ τῆς θεοῦ ταύτης καταφρονήσαντες γὰρ σφισιν ἐμποδὼν εἶναι τὰς Ἀθήνας ἑλεῖν λίθον Πάριον ὡς ἐπ' ἐξευργασμένοις ἦγον ἐς τροπαίου ποίησιν.

3. Τοῦτον Φειδίας τὸν λίθον εἰργάσατο ἄγαλμα μὲν εἶναι Νεμέσεως, τῇ κεφαλῇ δὲ ἔπεσι τῆς θεοῦ στέφανος ἐλάφους ἔχων καὶ Νίκης ἀγάλματα οὐ μεγάλα· ταῖς δὲ χερσὶν ἔχει, τῇ μὲν κλάδον μηλέας, τῇ δεξιᾷ δὲ φιάλην· Αἰθίοπες δὲ ἐπὶ τῇ φιάλῃ πεποίηνται. Συμβαλέσθαι δὲ τὸ ἐπὶ τοὺς Αἰθίοπας οὔτε αὐτὸς εἶχον οὔτε ἀπεδεχόμεν τῶν συνιέναι πειθομένων, οἳ πεποίησθαι σφᾶς ἐπὶ τῇ φιάλῃ φασὶ διὰ ποταμὸν Ὠκεανόν· οἰκεῖν γὰρ Αἰθίοπας ἐπ' αὐτῷ, Νεμέσει δὲ εἶναι πατέρα Ὠκεανόν.

4. Ὠκεανῷ γὰρ οὐ ποταμῷ, θαλάσῃ δὲ ἐσχάτῃ τῆς ὑπὸ ἀνθρώπων πλεομένης, προσοικοῦσιν Ἰβηρες καὶ Κελτοὶ καὶ νῆσον Ὠκεανὸς ἔχει τὴν Βρεττανῶν. Αἰθίοπων δὲ τῶν ὑπὲρ Συήνης ἐπὶ θάλασσαν ἐσχατοὶ τὴν Ἐρυθρὰν κατοικοῦσιν Ἰχθυοφάγοι, καὶ ὁ κόλπος ὃν περιοικοῦσιν Ἰχθυοφάγων ὀνομάζεται.

Οἱ δὲ δικαιοτάτοι Μερόην πόλιν καὶ πεδίον Αἰθιοπικὸν καλοῦ-
μενον οἰκοῦσιν· οὗτοι καὶ τὴν ἡλίου τράπεζάν εἰσιν οἱ δεικνύν-
τες, οὐδὲ σφισιν ἔστιν οὔτε θάλασσα οὔτε ποταμὸς ἄλλος γε ἢ
Νεῖλος. Εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλοι πρόσκοι Μαύροις Αἰθίοπες ἄχρι
Νασαμώνων παρήκοντες. Νασαμώνες γάρ, εὖς Ἄτλαντας Ἡρό-
δοτος, οἱ δὲ μέτρα φάμενοι γῆς εἰδέναι Λιξίτας καλοῦσι, Λιβύων
οἱ ἔσχατοι πρὸς Ἄτλαντι οἰκοῦσι, σπείροντες μὲν οὐδέν, ἀπὸ
δὲ ἀμπέλων ζῶντες ἀγρίων. Ποταμὸς δὲ οὐδὲ τούτοις τοῖς
Αἰθίοψιν οὐδὲ τοῖς Νασαμώνσιν ἔστιν οὐδεὶς· τὸ γὰρ πρὸς τῷ
Ἄτλαντι ὕδωρ, τριοῖ παρεχόμενον ἀρχὰς ῥεύμασιν, οὐδέν τῶν
ῥευμάτων ποιεῖ ποταμόν, ἀλλὰ πᾶν ὁμοίως αὐτίκα ἔχει συλλα-
βοῦσα ἢ ψάμμος. Οὕτως Αἰθίοπες ποταμῷ γε οὐδενὶ προσοι-
κοῦσιν ἢ Ὠκεανῷ. Τὸ δὲ ὕδωρ τὸ ἐκ τοῦ Ἄτλαντος θολερόν
τέ ἐστι καὶ πρὸς τῇ πηγῇ κροκόδειλοι διπλήχεων ἦσαν οὐκ ἐλάσ-
σους, προσιόντων δὲ τῶν ἀνθρώπων κατεδύνοντο ἐς τὴν πηγὴν.
Παρίστατο δὲ οὐκ ὀλίγοις τὸ ὕδωρ τοῦτο ἀναφαινόμενον αὐθις
ἐκ τῆς ψάμμου ποιεῖν τὸν Νεῖλον Αἰγυπτίοις.

5. Ὁ δὲ Ἄτλας ὑψηλὸν μὲν ἔστιν οὕτως, ὥστε καὶ λέγεται
ταῖς κορυφαῖς ψαβεῖν τοῦ οὐρανοῦ, ἄβατον δὲ ὑπὸ ὕδατος καὶ
δένδρων, ἃ διὰ παντὸς πέφυκε. Τὰ μὲν δὴ πρὸς τοὺς Νασα-
μώνας αὐτοῦ γινώσκειται, τὰ δὲ ἐς τὸ πέλαγος οὐδένα πω παρα-
πλεύσαντα ἴσμεν. Τάδε μὲν ἐς τοσοῦτον εἰρήσθω.

6. Πτερὰ δ' ἔχον οὔτε τοῦτο τὸ ἀγάλμα Νεμέσεως οὔτε ἄλλο
πεποιήται τῶν ἀρχαίων, ἐπεὶ μηδὲ Συμωναίοις τὰ ἀγιώτατα
ξόανα ἔχει πτερὰ· οἱ δὲ ὕστερον, ἐπιφαίνεσθαι γὰρ τὴν θεὸν μά-
λιστια ἐπὶ τῷ ἐρᾷ ἐθέλουσιν, ἐπὶ τούτῳ Νεμέσει πτερὰ ὥσπερ
Ἔρωτι ποιοῦσι.

7. Νῦν δὲ ἤδη διείμι ὁπόσα ἐπὶ τῷ βᾶθρῳ τοῦ ἀγάλματος
ἔστιν εἰργασμένα, τοσόνδε ἐς τὸ σαφὲς προδηλώσας. Ἑλένη Νέ-
μεσιν μητέρα εἶναι λέγουσι, Λήδαν δὲ μαστὸν ἐπισχεῖν αὐτῇ
καὶ θρέψαι· πατέρα δὲ καὶ οὗτοι καὶ πάντες κατὰ ταῦτα Ἑλ-
ληνες Δία καὶ οὐ Τυνδάρεων εἶναι νομίζουσι. Ταῦτα ἀκηκοὼς
Φειδίας πεποίηκεν Ἑλένην ὑπὸ Λήδας ἀγομένην παρὰ τὴν Νέ-
μεσιν, πεποίηκε δὲ Τυνδάρεών τε καὶ τοὺς παῖδας καὶ ἄνδρα
σὺν ἵπῳ παρεστηκότα, Ἴππέα ὄνομα· ἔστι δὲ Ἀγαμέμνων καὶ
Μενέλαος καὶ Πύρρος ὁ Ἀχιλλέως, πρῶτος οὗτος Ἑρμιόνην τὴν
Ἑλένης γυναῖκα λαβών. Ὀρέστης δὲ διὰ τὸ ἐς τὴν μητέρα

τόλμημα παρείθη παραμεινάσης τε ἐς ἅπαν Ἑρμιόνης αὐτῷ καὶ τεκούσης παῖδα. Ἐξῆς δὲ ἐπὶ τῷ βάρθρῳ καὶ Ἐποχος καλούμενος καὶ νεανίας ἐστὶν ἕτερος· ἐς τοῦτο ἄλλο μὲν ἤκουσα οὐδέν, ἀδελφοὺς δὲ εἶναι σφᾶς Οἰνόης, ἅφ' ἧς ἐστι τὸ ὄνομα τῷ δήμῳ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ XXXIV

Περὶ τῆς πόλεως Ὠρωποῦ, τοῦ ἱεροῦ καὶ τῆς λατρείας τοῦ Ἀμφιαράου καὶ τῶν κατ' αὐτόν.

1. Τὴν δὲ γῆν Ὠρωπίαν μεταξὺ τῆς Ἀττικῆς καὶ Ταναγρακῆς, Βοιωτίαν τὸ ἐξ ἀρχῆς οὔσαν, ἔχουσιν ἔφ' ἡμῶν Ἀθηναῖοι, πολεμήσαντες μὲν τὸν πάντα ὑπὲρ αὐτῆς χρόνον, κτησάμενοι δὲ οὐ πρότερον βεβαίως πρὶν ἢ Φίλιππος Θήβας ἐλὼν ἔδωκέ σφισιν. Ἡ μὲν οὖν πόλις ἐστὶν ἐπὶ θαλάσσης μέγα οὐδὲν ἐς συγγραφὴν παρεχομένη· ἀπέχει δὲ δώδεκα τῆς πόλεως σταδίους μάλιστα [τὸ] ἱερὸν τοῦ Ἀμφιαράου.

2. Λέγεται δὲ Ἀμφιαράῳ φεύγοντι ἐκ Θηβῶν διασιτῆναι τὴν γῆν καὶ ὡς αὐτὸν ὁμοῦ καὶ τὸ ἄρμα ὑπεδέξατο· πλὴν οὐ ταύτῃ συμβῆναι φασιν, ἀλλὰ ἐστὶν ἐκ Θηβῶν ἰοῦσιν ἐς Χαλκίδα Ἄρμα καλούμενον. Θεὸν δὲ Ἀμφιάραον πρώτοις Ὠρωπίοις κατέστη νομίζειν, ὕστερον δὲ καὶ οἱ πάντες Ἕλληνες ἡγῆνται. Καταλέξει δὲ καὶ ἄλλους ἔχω γενομένους τότε ἀνθρώπους, οἱ θεῶν παρ' Ἕλλησι τιμὰς ἔχουσι, τοῖς δὲ καὶ ἀνάκεινται πόλεις, Ἐλεοῦς ἐν Χερρονήσῳ Πρωτεσιλάῳ, Λεβάρεια Βοιωτῶν Τροφώνιῳ· καὶ Ὠρωπίοις ναὸς τέ ἐστιν Ἀμφιαράου καὶ ἄγαλμα λευκοῦ λίθου. Παρέχεται δὲ ὁ βωμὸς μέρη· τὸ μὲν Ἡρακλέους καὶ Διὸς καὶ Ἀπόλλωνός ἐστι Παιῶνος, τὸ δὲ ἥρωσι καὶ ἡρώων ἀνεῖται γυναιξί. Τρίτον δὲ Ἑστίας καὶ Ἑρμοῦ καὶ Ἀμφιαράου καὶ τῶν παίδων Ἀμφιλόχου· Ἀλκμέων δὲ διὰ τὸ ἐς Ἐριφύλην ἔργον οὔτε ἐν Ἀμφιαράου τινά, οὐ μὴν οὐδὲ παρὰ τῷ Ἀμφιλόχῳ τιμὴν ἔχει. Τετάρτη δὲ ἐστὶ τοῦ βωμοῦ μοῖρα Ἀφροδίτης καὶ Πανακείας, ἔτι δὲ Ἰασοῦς καὶ Ὑγιείας καὶ Ἀθηνᾶς Παιωνίας. Πέμπτη δὲ πεποιήται νύμφαις καὶ Πανὶ καὶ ποταμοῖς Ἀχελῷῳ καὶ Κηφισῷ. Τῷ δὲ Ἀμφιλόχῳ καὶ παρ' Ἀθηναίοις ἐστὶν ἐν τῇ πόλει βωμὸς καὶ Κιλικίας ἐν Μαλλῷ μαντεῖον ἀψευδέστατον τῶν ἐπ' ἔμοῦ.

3. Ἔστι δὲ Ὠρωπίοις πηγὴ πλησίον τοῦ ναοῦ, ἣν Ἀμφια-

οῦον καλοῦσιν, οὔτε θύοντες οὐδὲν ἐς αὐτὴν οὔτ' ἐπὶ καθαροῖσις ἢ χέρονιβι χρῆσθαι νομίζοντες. Νόσου δὲ ἀκεσθ-ίσης ἀνδρὶ μαν-τεύματος γενομένου καθέστηκεν ἄργυρον ἀρεῖναι καὶ χουσὸν ἐπίσημον ἐς τὴν πηγὴν· ταύτῃ γὰρ ἀνελθεῖν τὸν Ἀμφιάραον λέγουσιν ἤδη θεόν. Ἰοφῶν δὲ Κνώσιος τῶν ἐξηγητῶν χρησμοὺς ἐν ἑξαμέτρῳ παρείχετο Ἀμφιάραον χρῆσαι φάμενος τοῖς ἐς Θήβας σταλεῖσιν Ἀργείων. Ταῦτα τὰ ἔπη τὸ ἐς τοὺς πολλοὺς ἐπαγωγὸν ἀκρατῶς εἶχε· χωρὶς δὲ πλὴν ὅσους ἐξ Ἀπόλλωνος μανῆναι λέγουσι τὸ ἀρχαῖον, μάντεών γ' οὐδεὶς χρησμολόγος ἦν, ἀγαθοὶ δὲ ὄνειράτα ἐξηγήσασθαι καὶ διαγνῶναι πτήσεις ὀρνί-θων καὶ σπλάγχχνα ἱερῶν. Δοκῶ δὲ Ἀμφιάραον ὄνειράτων διακρίσει μάλιστα προσκεῖσθαι· δῆλον δέ, ἥνικα ἐνομίσθη θεὸς δι' ὄνειράτων μαντικὴν καταστησάμενος. Καὶ πρῶτον μὲν καθή-ρασθαι νομίζουσιν ὅστις ἦλθεν Ἀμφιαράῳ χρησόμενος· ἔστι δὲ καθάριστον τῷ θεῷ θύειν· θύουσι δὲ καὶ αὐτῷ καὶ πᾶσιν ὅσοις ἔστιν ἐπὶ τὸ ** τὰ ὀνόματα. Προεξιργασμένων δὲ τούτων κριδὼν θύοντες καὶ τὸ δέσμα ὑποστρωσάμενοι καθεύδουσιν ἀναμένον-τες δῆλωσιν ὄνειράτος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ XXXV.

Περὶ τῶν παρὰ τὴν Ἀττικὴν νήσων Πατρόκλου, Ἑλένης καὶ Σαλαμῖνος. Τὰ ἐν Σαλαμῖνι ἀξιομνημόνευτα.—Ὁ Αἶας καὶ τὸ μέγεθος τοῦ σώματός του.—Ὑπερμεγέθη ὅσῳ τοῦ Γηρυόνου καὶ τοῦ Ὑλλου.

1. Νῆσοι δὲ Ἀθηναίοις οὐ πόρρω τῆς χώρας εἰσίν, ἥ μὲν Πατρόκλου καλουμένη, τὰ δὲ ἐς αὐτὴν ἤδη μοι δεδήλωται, ἄλλη δὲ ὑπὲρ Σοινίου τὴν Ἀττικὴν ἐν ἀριστερᾷ πλέουσιν· ἐς ταύτην ἀποβῆναι λέγουσιν Ἑλένην μετὰ τὴν ἄλωσιν τὴν Ἰλίου καὶ διὰ τοῦτο ὀνομά ἐστιν Ἑλένη τῇ νήσῳ.

2. Σαλαμῖς δὲ κατὰ Ἑλευσίνα κειμένη παρῆκει καὶ ἐς τὴν Μεγαρικὴν. Πρῶτον δὲ τῇ νήσῳ** θέσθαι τοῦτο ἀπὸ τῆς μη-τρὸς Σαλαμῖνος τῆς Ἀσωποῦ καὶ ὕστερον Αἰγινήτας τοὺς σὺν Τελαμῶνι ἐποικῆσαι· Φίλαιον δὲ τὸν Εὐρυσάκους τοῦ Αἴαντος παραδοῖναι λέγουσιν Ἀθηναίοις τὴν νήσον γενόμενον ὑπ' αὐ-τῶν Ἀθηναίων. Σαλαμινίους δὲ Ἀθηναῖοι τούτων ὕστερον πολλοῖς ἔτεσιν ἀναστάτους ἐποίησαν καταγνόντες ἐβέλοκακῆσαι

σφαῖς ἐν τῷ πολέμῳ τῷ πρὸς Κάσσανδρον καὶ τὴν πόλιν γνώμη τὸ πλεόν Μακεδόσιν ἐνδοῦναι· καὶ Ἀσκητάδου τε κατέγνωσαν θάνατον, ὃς τότε ἦρθητο ἐς τὴν Σαλαμῖνα στρατηγός, καὶ ἐς τὸν πάντα ἐπώμοσαν χρόνον Σαλαμινίοις ἀπομνημονεύσειν προδοσίαν. Ἔστι δὲ ἀγορᾶς ἔτι ἐρείπια καὶ ναὸς Αἴαντος· ἄγαλμα ἔξ ἐβένου ξύλου. Διαμένουσι δὲ καὶ ἐς τὸδε τῷ Αἴαντι παρὰ Ἀθηναίοις τιμαί, αὐτῷ τε καὶ Εὐρουσάκει· καὶ γὰρ Εὐρουσάκους βωμός ἐστιν ἐν Ἀθήναις. Δείκνυται δὲ λίθος ἐν Σαλαμῖνι οὐ πόρρω τοῦ λιμένος· ἐπὶ τούτῳ καθήμενον Τελαμῶνα ὄρᾶν λέγουσιν ἐς τὴν ναῦν ἀποπλεόντων οἱ τῶν παίδων ἐς Αὐλίδα ἐπὶ τὸν κοινὸν τὸν Ἑλλήνων στόλον.

3. Λέγουσι δὲ οἱ περὶ τὴν Σαλαμῖνα οἰκοῦντες ἀποθανόντος Αἴαντος τὸ ἄνθος σφίσις ἐν τῇ γῇ τότε φανῆναι πρῶτον. λευκὸν ἐστιν, ὑπέρυθρον, κρίνου καὶ αὐτὸ ἔλασσον καὶ τὰ φύλλα· γράμματα δὲ ἔπεστιν οἷα τοῖς ὑακίνθοις καὶ τούτῳ. Λόγον δὲ τῶν μὲν Αἰολέων τῶν ὕστερον οἰκησάντων Ἴλιον ἐς τὴν κρίσιν τὴν ἐπὶ τοῖς ὅπλοις ἤκουσα. οἱ τῆς ναυαγίας Ὀδυσσεὶ συμβάσης ἐξενεχθῆναι κατὰ τὸν τάφον τὸν Αἴαντος τὰ ὅπλα λέγουσι· τὸ δὲ ἐς τὸ μέγεθος αὐτοῦ Μυσὸς ἔλεγεν ἀνὴρ. Τοῦ γὰρ τάφου τὰ πρὸς τὸν αἰγιαλὸν ἔφασκεν ἐπικλύσαι τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ἔσοδον ἐς τὸ μνῆμα οὐ χαλεπὴν ποιῆσαι, καὶ με τοῦ νεκροῦ τὸ μέγεθος τεκμαίρεσθαι τῇδε ἐκέλευε· πεντάθλου γὰς παιδὸς εἶναι οἱ κατὰ δίσκον μάλιστα τὰ ἐπὶ τοῖς γόνασιν ὀστᾶ, καλουμένας δὲ ὑπὸ τῶν ἰατρῶν μύλας. Ἐγὼ δέ, ὅπόσοι μὲν οἰκοῦσιν ἔσχατοι Κέλτων ἔχοντες ὁμορον τῇ διὰ κορυμὸν ἑρήμῳ, οὓς Καβαρεῖς ὀνομάζουσι, τούτων μὲν οὐκ ἐθαύμασα τὸ μῆκος, οἱ νεκρῶν οὐδέν τι διαφόρως ἔχουσιν Αἰγυπτίων.

4. Ὅποσα δὲ ἄξια ἐφαίνετο εἶναι μοι θέας, διηγῆσμαι. Μάγνησι τοῖς ἐπὶ Ληθαίῳ Πρωτοφάνης τῶν ἀστῶν ἀνείλετο ἐν Ὀλυμπίᾳ νίκας ἡμέρα μιᾷ παγκρατίου καὶ πάλης· τούτου λησται κερδανεῖν πού τι δοκοῦντες ἐσῆλθον ἐς τὸν τάφον, ἐπὶ δὲ τοῖς λησταῖς ἐσῆσαν ἤδη θεασόμενοι τὸν νεκρὸν τὰς πλευρὰς οὐκ ἔχοντα διεστώσας, ἀλλὰ οἱ συμφυεῖς ἦν ὅσον ἀπ' ὤμων ἐς τὰς ἐλαχίστας πλευρὰς, καλουμένας δὲ ὑπὸ τῶν ἰατρῶν νόθας.

5. Ἔστι δὲ Μιλησίοις πρὸ τῆς πόλεως Λάδη νῆσος, ἀπερὶ ῥώγασι δὲ ἀπ' αὐτῆς νηϊδες· Ἀστερίου τὴν ἐξέραν ὀνομάζουσι, καὶ τὸν Ἀστέριον ἐν αὐτῇ ταφῆναι λέγουσιν, εἶναι δὲ Ἀστέ-

ριον μὲν Ἄνακτος, Ἄνακτα δὲ Γῆς παῖδα ἔχει δ' οὖν ὁ νεκρὸς οὐδέν τι μείον πηχῶν δέκα.

6. Τὸ δ' ἔμοι θαῦμα παρασχόν, Λυδίας τῆς ἄνω πόλις ἐστὶν οὐ μεγάλη Τημένου θύραι ἐνταῦθα περιρραγέντος λόφου διὰ χειμῶνα ὅσῳ ἐφάνη τὸ σχῆμα παρέχοντα ἐς πίστιν ὥς ἔστιν ἀνθρώπου, ἐπεὶ διὰ μέγεθος οὐκ ἔστιν ὅπως ἂν ἔδοξεν. Αὐτίκα δὲ λόγος ἦλθεν ἐς τοὺς πολλοὺς Γηρουόνου τοῦ Χρυσάορος εἶναι μὲν τὸν νεκρόν, εἶναι δὲ καὶ τὸν θρόνον· καὶ γὰρ θρόνος ἀνδρὸς ἐστὶν ἐνειργασμένος ὄρους λιθώδει προβολῇ. Καὶ χειμαρρόν τε ποταμὸν Ὠκεανὸν ἐκάλουν καὶ βοῶν ἤδη κέρασιν ἔφασάν τινες ἐντυχεῖν ἀροῦντας, διότι ἔχει λόγος βοῦς ἀρίστας θρέψαι τὸν Γηρουόνην. Ἐπεὶ δὲ σφισιν ἐναντιούμενος ἀπέφαινον ἐν Γαδεύροις εἶναι Γηρουόνην, οὗ μνῆμα μὲν οὐδέν, δένδρον δὲ παρεχόμενον διαφόρους μορφάς, ἐνταῦθα σί τῶν Λυδῶν ἐξηγηταὶ τὸν ὄντα ἐδείκνυν λόγον, ὥς εἴη μὲν ὁ νεκρὸς Ὑλλου, παῖς δὲ Ὑλλος εἴη Γῆς, ἀπὸ τούτου δὲ ὁ ποταμὸς ὠνομάσθη. Ἡρακλέα δὲ διὰ τὴν παρ' Ὀμφάλῃ ποτὲ ἔφασαν διαίταν Ὑλλον ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ καλέσαι τὸν παῖδα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ XXXVI.

Ἄλλα τινὰ ἀξιομνημόνευτα ἐν Σαλαμῖνι.—Ἡ νῆσος Ψυττάλεια.—Μνημεῖα παρὰ τὴν ἄγουσαν εἰς Ἐλενσίνα ἱερὰν ὁδόν.—Περὶ Ἀνθεμοκρίτου, τοῦ μάντεως Σκίρου καὶ τοῦ Κηφισοδώρου.—Ὁ κατὰ Φιλίππου τοῦ Δημητρίου πόλεμος τῶν Ἀθηναίων.

1. Ἐν Σαλαμῖνι δέ, ἐπάνειμι γὰρ ἐς τὸν προκείμενον λόγον, τοῦτο μὲν Ἀρτέμιδός ἐστιν ἱερόν· τοῦτο δὲ τρόπαιον ἔστηκεν ἀπὸ τῆς νίκης, ἣν Θεμιστοκλῆς ὁ Νεοκλέους αἴτιος ἐγένετο γενέσθαι τοῖς Ἑλλήσι. Καὶ Κυχρέως ἐστὶν ἱερόν. Ναυμαχούντων δὲ Ἀθηναίων πρὸς Μήδους δράκοντα ἐν ταῖς ναυσὶ λέγεται φανῆναι τοῦτον ὁ θεὸς ἔχρησεν Ἀθηναίοις Κυχρέα εἶναι τὸν ἥρωα.

2. Νῆσος δὲ πρὸ Σαλαμῖνός ἐστι καλουμένη Ψυττάλεια. Ἐς ταύτην τῶν βαρβάρων ὅσον τετρακοσίους ἀποβῆναι λέγουσιν ἥττωμένου δὲ τοῦ Ξέρξου ναυτικοῦ καὶ τούτους ἀπολέσθαι φασὶν ἐπιδιαβάντων ἐς τὴν Ψυττάλειαν τῶν Ἑλλήνων. Ἀγαλμα δὲ

ἐν τῇ νήσῳ σὺν τέχνῃ μὲν ἔστιν οὐδέν, Πανὸς δὲ ὥς ἕκαστον ἔτυχε ξόανα πεποιημένα.

3. Ἰοῦσι δ' ἐπ' Ἐλευσίνα ἐξ Ἀθηνῶν, ἣν Ἀθηναῖοι καλοῦσιν ὁδὸν ἱεράν, Ἀνθεμοκρίτου πεποιήται μνημα. Ἐς τοῦτον Μεγαρεῦσιν ἔστιν ἀνοσιώτατον ἔργον, οἳ κήρυκα ἐλθόντα, ὥς μὴ τοῦ λοιποῦ τὴν χώραν ἐπεργάζοιντο, κτείνουσιν Ἀνθεμόκριτον. Καί σφισι ταῦτα δράσασι παραμένει καὶ ἐς τόδε μήνιμα ἐκ τοῖν θεοῖν, οἷς οὐδὲ Ἀδριανὸς ὁ βασιλεὺς ὥστε καὶ ἐπανξηθῆναι μόνοις ἐπήρκεσεν Ἑλλήνων. Μετὰ δὲ τοῦ Ἀνθεμοκρίτου τὴν στήλην Μολοτιτοῦ τε τάφος ἔστιν ἀζιωθέντος Ἀθηναίων καὶ τούτου στρατηγεῖν, ὅτε Πλουτάρχῳ βοηθοῦντες διέβησαν ἐς Εὐβοίαν, καὶ χωρίον Σκῖρον ἐπὶ τοιῷδε καλούμενον. Ἐλευσινίοις πολεμοῦσι πρὸς Ἐρεχθέα ἀνὴρ μάντις ἦλθεν ἐκ Λωδώνης ὄνομα Σκῖρος, ὃς καὶ τῆς Σκιράδος ἰδρύσατο Ἀθηνᾶς ἐπὶ Φαλήρῳ τὸ ἀρχαῖον ἱερὸν· πεσόντα δὲ αὐτὸν ἐν τῇ μάχῃ θάπτουσιν Ἐλευσινῖοι πλησίον ποταμοῦ χειμάρρου καὶ τῷ τε χωρίῳ τὸ ὄνομα ἀπὸ τοῦ ἥρωός ἐστι καὶ τῷ ποταμῷ.

4. Πλησίον δὲ πεποιήται Κηφισοδώρου μνημα δήμου προστάντος καὶ Φιλίππῳ τῷ Δημητρίου Μακεδόνων βασιλεύοντι ἐς τὰ μάλιστα ἐναντιωθέντος. Συμμάχους δὲ ἐπήγετο Κηφισόδωρος Ἀθηναίοις γενέσθαι βασιλεῖς μὲν Ἀτταλὸν τὸν Μυσὸν καὶ Πτολεμαῖον τὸν Αἰγύπτιον, ἔθνη δὲ αὐτόνομα Αἰτωλοὺς καὶ νησιωτῶν Ῥοδίους καὶ Κρητας. Ὡς δὲ καὶ ἐξ Αἰγύπτου καὶ Μυσίας καὶ παρὰ τῶν Κρητῶν τὰ πολλὰ ὑστέριζον αἱ βοήθειαι, Ῥόδιοι δὲ μόνοις ναυσὶν ἰσχύοντες πρὸς ὀπλίτας τοὺς Μακεδόνας οὐ μέγала ὠφέλουν, ἐνταῦθα Κηφισόδωρος ἐξ Ἰταλίαν σὺν ἄλλοις Ἀθηναίων πλεύσας ἰκέτευεν ἀμῦναι Ῥωμαίους· οἳ δὲ σφισι δύναμιν καὶ στρατηγὸν πέμπουσιν, οἳ τὰ Φιλίππου καὶ Μακεδόνων ἐς τοσοῦτον καθεῖλον, ὥς ὕστερον Περσέα τὸν Φιλίππου τὴν τε ἀρχὴν ἀποβαλεῖν καὶ αὐτὸν αἰχμάλωτον ἐς Ἰταλίαν ἀχθῆναι. Φίλιππος δὲ ἦν οὗτος ὁ Δημητρίου· πρῶτος γὰρ ταύτης τῆς οἰκίας ἔσχε Δημήτριος τὴν Μακεδόνων ἀρχήν, ὁ ἀποκτείνας Ἀλέξανδρον τὸν Κασσάνδρου παῖδα, ὥς τὰ πρότερον ἔχει μοι τοῦ λόγου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ XXXVII.

Περὶ ἄλλων μνημείων ἐνδόξων ἀνδρῶν κειμένων παρὰ τὴν ἱερὰν ὁδόν.— Ἀκασίος καὶ Φύταλος.— Περὶ τῶν ἐκεῖθεν τοῦ Κηφισοῦ ἀξιομνημονεύτων.— Ναὸς Κυναίτου.— Περὶ Ἀρπάλου.— Ἐρὸν Ἀπόλλωνος.— Περὶ Κεφάλου καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ.

1. Μετὰ δὲ τοῦ Κηφισοδώρου τὸ μνῆμα τέθαιπται μὲν Ἡλιόδωρος Ἄλις· τούτου γραφὴν ἰδεῖν ἔστι καὶ ἐν τῷ ναῷ τῷ μεγάλῳ τῆς Ἀθηνᾶς· τέθαιπται δὲ Θεμιστοκλῆς Πολιάρχου, τρίτος ἀπόγονος Θεμιστοκλέους τοῦ Ξέρξη καὶ Μήδοις ἐναντία ναυμαχίσαντος. Τοὺς δὲ κατωτέρω τοῦ γένους πλὴν Ἀκασίου παρήσω τοὺς ἄλλους· Ἀκασίῳ δὲ τῇ Ξενοκλέους τοῦ Σοφοκλέους τοῦ Λέοντος τούτους τε ἔς τὸν τέταρτον πρόγονον Λέοντα δαδούχους πάντας ὑπῆρξε γενέσθαι, καὶ παρὰ τὸν βίον τὸν αὐτῆς πρῶτον μὲν τὸν ἀδελφὸν Σοφοκλέα εἶδε δαδουχοῦντα, ἐπὶ δὲ τούτῳ τὸν ἄνδρα Θεμιστοκλέα, τελευτήσαντος δὲ καὶ τούτου Θεόφραστον τὸν παῖδα. Ταύτῃ μὲν τύχῃν τοιαύτην συμβῆναι λέγουσι.

Προελθούσι δὲ ὀλίγον Λακίου τέμενός ἐστιν ἥρωος καὶ δῆμος, ὃν Λακιάδας ὀνομάζουσιν ἀπὸ τούτου. Καὶ Νικοκλέους Ταραντίνου ἔστι μνῆμα, ὃς ἐπὶ μέγιστον δόξης κιθαροφδῶν ἀπάντων ἦλθεν. Ἔστι δὲ καὶ Ζεφύρου τε βωμός καὶ Δήμητρος ἱερὸν καὶ τῆς παιδός· σὺν δὲ σφισιν Ἀθηνᾶ καὶ Ποσειδῶν ἔχουσι τιμὰς.

2. Ἐν τούτῳ τῷ χωρίῳ Φύταλόν φασι οἶκῳ Δήμητρα δέξασθαι καὶ τὴν θεὸν ἀντὶ τούτων δοῦναί οἱ τὸ φυτὸν τῆς συκῆς. Μαρτυρεῖ δέ μοι τῷ λόγῳ τὸ ἐπίγραμμα τὸ ἐπὶ τῷ Φυτάλου τάφῳ·

*Ἐνθάδ' ἀναξ ἥρωος Φύταλός ποτε δέξατο σεμνὴν
Δήμητραν, ὅτε πρῶτον ὁπώρας καρπὸν ἔφηνεν,
ἦν ἱερὰν συκὴν θνητῶν γένος ἐξονομάζει·
ἐξ οὗ δὴ τιμὰς Φυτάλου γένος ἔσχεν ἀγήρω.*

Πρὶν δὲ ἢ διαβῆναι τὸν Κηφισόν, Θεοδώρου μνῆμά ἐστι τραγωδίαν ὑποκριναμένου τῶν καθ' αὐτὸν ἄριστα. Ἀγάλματα δὲ ἐπὶ τῷ ποταμῷ, Μνησιμάχης, τὸ δὲ ἕτερον ἀνάθημα κειρομένου οἱ τὴν κόμην τοῦ παιδὸς ἐπὶ τῷ Κηφισῷ. Καθεστάναι δὲ ἐκ παλαιοῦ καὶ τοῖς πᾶσι τοῦτο Ἕλλησι τῇ Ὀμήρου τις ἂν τεκμαίροιτο ποιήσει, ὃς τὸν Πηλέα εὖξασθαί φησι τῷ Σπερχειῷ κερεῖν ἀνασθάντος ἐκ Τροίας Ἀχιλλέως τὴν κόμην.

3. Διαβάσι δὲ τὸν Κηφισὸν βομός ἐστιν ἀρχαῖος Μελιχίου Διός· ἐπὶ τούτῳ Θησεὺς ὑπὸ τῶν ἀπογόνων τῶν Φυιάλου καθαρσίῳν ἔτυχε, λησιὰς καὶ ἄλλους ἀποκτείνας καὶ Σίνιν τὰ ποδὺς Πιτθέως συγγενῇ. Τάφος δὲ ἔστι μὲν αὐτόθι Θεοδέκτου τοῦ Φασηλίτου, ἔστι δὲ Μνησιθέου· τοῦτον λέγουσιν ἱατρόν τε ἀγαθὸν γενέσθαι καὶ ἀναθεῖναι ἀγάλματα, ἐν οἷς καὶ ὁ Ἰακχος πεποιήται. Ὀκοδόμηται δὲ κατὰ τὴν ὁδὸν ναὸς οὐ μέγας, καλούμενος Κυαμίτου· σαφὲς δὲ οὐδὲν ἔχω λέγειν, εἴτε πρῶτος κυάμους ἔσπειρεν οὗτος, εἴτε τινὰ ἐπεφήμησαν ἥρωα, ὅτι τῶν κυάμων ἀνενεγκεῖν οὐκ ἔστι σφίσιν ἐς Δήμητρα τὴν εὐρεσιν. Ὅστις δὲ ἤδη τελετὴν Ἐλευσῖνι εἶδεν ἢ τὰ καλούμενα Ὀρφικά ἐπετέξατο, οἶδεν ὃ λέγω.

4. Μνημάτων δὲ ἡ μάλιστα ἐς μέγεθος καὶ κόσμον ἦκει, τὸ μὲν ἀνδρός ἐστι Ῥοδίου μετοικήσαντος ἐς Ἀθήνας, τὸ δὲ Ἀοπαλὸς Μακεδὼν ἐποίησεν, ὃς Ἀλέξανδρον ἀποδράς ἐκ τῆς Ἀσίας διέβη ναυσὶν ἐς τὴν Εὐρώπην, ἀφικόμενος δὲ παρ' Ἀθηναίους ὑπ' αὐτῶν συνελήφθη, διαφθείρας δὲ χρήμασιν ἄλλους τε καὶ τοὺς Ἀλεξάνδρου φίλους ἀπέδρα, πρότερον δὲ ἔτι Πυθιονίχην ἔγχευε, γένος μὲν οὐκ οἶδα ὁπόθεν, ἐταιροῦσαν δὲ ἔν τε Ἀθῆναις καὶ ἐν Κορίνθῳ. Ταύτης ἐς τοσοῦτον ἔρωτος προήλθεν ὥς καὶ μνήμα ἀποθανούσης ποιῆσαι πάντων ὁπόσα Ἑλληνσίᾳ ἐστὶν ἀρχαῖα θεᾶς μάλιστα ἄξιον.

Ἔστι δὲ ἱερὸν ἐν ᾧ κεῖται Δήμητρος καὶ τῆς παιδὸς ἀγάλματα καὶ Ἀθηνᾶς τε καὶ Ἀπόλλωνος· Ἀπόλλωνι δὲ ἐποιήθη μόνῳ τὸ ἐξ ἀρχῆς. Κέφαλον γὰρ τὸν Διῖτος συνεξελθόντα λέγουσιν Ἀμφιτρύωνι ἐπὶ Τηλεβόας τὴν νῆσον οἰκῆσαι πρῶτον, ἢ νῦν ἀπ' ἐκείνου Κεφαλληνία καλεῖται· μετοικεῖν δὲ αὐτὸν τέως ἐν Θήβαις φεύγοντα ἐξ Ἀθηνῶν διὰ τὸν Πρόκριδος τῆς γυναικὸς φόνον. Δεκάτῃ δὲ ὕστερον γενεᾷ Χαλκῖνος καὶ Δαῖτος ἀπόγονοι Κεφάλου πλεύσαντες ἐς Δελφοὺς ἤτουν τὸν θεὸν καθόδον ἐς Ἀθήνας· ὃ δὲ σφισι κελεύει θῦσαι πρῶτον Ἀπόλλωνι ἐνταῦθα τῆς Ἀττικῆς, ἔνθα ἂν ἴδωσιν ἐπὶ τῆς γῆς τριῆρη θέουσαν. Γενομένοις δὲ αὐτοῖς κατὰ τὸ Ποικίλον καλούμενον ὕρος δράκων ἐφάνη σπουδῇ κατὰ τὸν φωλεὸν ἰών· καὶ Ἀπόλλωνί τε θύουσιν ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ καὶ ὕστερον σφᾶς ἐλθόντας ἐς τὴν πόλιν ἀστοὺς ἐποιήσαντο Ἀθηναῖοι.

Μετὰ δὲ τοῦτο Ἀφροδίτης ναὸς ἐστὶ καὶ πρὸ αὐτοῦ τεῖχος ἀργῶν λίθων θεᾶς ἄξιον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ XXXVIII.

Περὶ Ῥειτῶν.—Κρόκων, Εὐμόλπος, Κελεὺς καὶ αἱ τούτου θυγατέρες, Κῆρυξ καὶ Ζάρεξ.—Περὶ τῶν παρὰ τοῖς Ἐλευσινίοις ἀξιωματικῶν.—Τὸ Ῥαρίον πεδίον.—Περὶ τοῦ ἥρωος Ἐλευσίνιος.—Περὶ τῆς Πλαταιίδος γῆς καὶ τῶν Ἐλευθερέων.—Ἀντιόπη καὶ οἱ παῖδες αὐτῆς.

1. Οἱ δὲ Ῥεῖτοί καλούμενοι ἄεθμα μόνον παρέχονται ποταμῶν, ἐπεὶ τό γε ὕδωρ θάλασσά ἐστί σφισι. Πείθοιτο δὲ ἂν τις καὶ ὥς ἀπὸ τοῦ Χαλκιδέων Εὐρίπου ῥέουσιν ὑπὸ τῆς γῆς ἐς θάλασσαν κοιλοτέραν ἐμπίπτοντες. Λέγονται δὲ οἱ Ῥεῖτοί Κόρης ἱεροὶ καὶ Δήμητρος εἶναι καὶ τοὺς ἰχθῦς ἐξ αὐτῶν τοῖς ἱερεῦσιν ἔστιν αἰρεῖν μόνοις. Οὗτοι τὸ ἀρχαῖον, ὥς ἐγὼ πυνθάνομαι, πρὸς Ἀθηναίους τοὺς ἄλλους ὅροι τῆς γῆς Ἐλευσινίοις ἦσαν.

2. Καὶ διαβᾶσι τοὺς Ῥεῖτους πρῶτος ὥκει Κρόκων, ἐνθα καὶ νῦν ἔτι βασιλεία κλεῖται Κρόκωνος. Τοῦτον Ἀθηναῖοι τὸν Κρόκωνα Κελεῦ θυγατρὶ συνοικῆσαι Σαισάρα λέγουσι· λέγουσι δὲ οὐ πάντες, ἀλλ' ὅσοι τοῦ δήμου τοῦ Σκαμβωνιδῶν εἰσιν. Ἐγὼ δὲ Κρόκωνος μὲν ἀνευρεῖν τάφον οὐχ οἶός τ' ἐγενόμην, τὸ δὲ Εὐμόλπου μνῆμα κατὰ ταῦτα Ἐλευσινίοις ἀπέφαινον καὶ Ἀθηναῖοι.

3. Τοῦτον τὸν Εὐμόλπον ἀφικέσθαι λέγουσιν ἐκ Θράκης Ποσειδῶνος παῖδα ὄντα καὶ Χιόνης· τὴν δὲ Χιόνην Βορέου θυγατέρα τοῦ ἀνέμου καὶ Ὀρειθυίας φασὶν εἶναι. Ὀμήρῳ δὲ ἐς μὲν τὸ γένος ἐστὶν οὐδὲν αὐτοῦ πεποιημένον, ἐπονομάζει δὲ ἀγήγορα ἐν τοῖς ἔπεσι τὸν Εὐμόλπον. Γενομένης δὲ Ἐλευσινίοις μάχης πρὸς Ἀθηναίους ἀπέθανε μὲν Ἐρεχθεὺς Ἀθηναίων βασιλεὺς, ἀπέθανε δὲ Ἰμμάραδος Εὐμόλπου· καταλύονται δὲ ἐπὶ τοῖσδε τὸν πόλεμον, ὥς Ἐλευσινίους ἐς τὰ ἄλλα Ἀθηναίων κατηκόους ὄντας ἰδίᾳ τελεῖν τὴν τελετὴν. Τὰ δὲ ἱερὰ τοῖν θεοῖν Εὐμόλπος καὶ αἱ θυγατέρες δρῶσιν αἱ Κελεοῦ· καλοῦσι δὲ σφᾶς Πάμφως τε κατὰ ταῦτα καὶ Ὀμηρος Διογένειαν καὶ Παμμερόπην καὶ τρίτην Σαισάραν. Τελευτήσαντος δὲ Εὐμόλπου Κῆρυξ νεώτερος λείπεται τῶν παίδων, ὃν αὐτοὶ Κήρυκες θυγατρὸς Κέκροπος Ἀγλαύρου καὶ Ἑρμοῦ παῖδα εἶναι λέγουσιν, ἀλλ' οὐκ Εὐμόλπου.

4. Ἔστι δὲ Ἰπποθῶντος ἥρωον, ἀφ' οὗ τὴν φυλὴν ὀνομάζουσι, καὶ πλησίον Ζάρεκος. Τοῦτον μαθεῖν παρὰ Ἀπόλλωνι

μουσικήν φασιν. Ἐγὼ δὲ ξένον μὲν ἀφικόμενον ἐς τὴν γῆν Λακεδαιμόνιον τε εἶναι δοκῶ καὶ Ζάρακα ἐν τῇ Λακωνικῇ πόλιν ἀπὸ τούτου πρὸς θαλάσσην καλεῖσθαι. Εἰ δέ τις Ζάρεξ ἐπιχώριος Ἀθηναίους ἦρως, οὐδὲν ἐς αὐτὸν ἔχω λέγειν.

5. Πρὶ δὲ Κηφισὸς πρὸς Ἐλευσὶνι βιαίότερον παρεχόμενος τοῦ προτέρου ῥεῦμα· καὶ παρ' αὐτῷ καλοῦσιν Ἐρινεὸν λέγοντες τὸν Πλούτωνα, ὅτε ἦρπασε τὴν Κόρην, καταβῆναι ταύτη. Πρὸς τούτῳ τῷ Κηφισῷ ληστήν Πολυτήμονα ὄνομα, Προκρούστην δὲ ἐπὶ κλησιν, Θησεὺς ἀπέκτεινεν.

6. Ἐλευσινίοις δὲ ἔστι μὲν Τριπτολέμου ναός, ἔστι δὲ Προπυλαίας Ἀρτέμιδος καὶ Ποσειδῶνος Πατρός, φρέαρ τε καλούμενον Καλλίχορον, ἔνθα πρῶτον Ἐλευσινίων αἱ γυναῖκες χορὸν ἔστησαν καὶ ἦσαν ἐς τὴν θεόν. Τὸ δὲ πεδίον τὸ Παρίον σπαρῆναι πρῶτον λέγουσι καὶ πρῶτον αὐξῆσαι καρποὺς καὶ διὰ τοῦτο οὐλαῖς ἐξ αὐτοῦ χορῆσθαι σφισι καὶ ποιεῖσθαι πέμματα ἐς τὰς θυσίας καθέστηκεν. Ἐνταῦθα ἄλως καλουμένη Τριπτολέμου καὶ βωμὸς δείκνυται. Τὰ δὲ ἐντὸς τοῦ τείχους τοῦ ἱεροῦ τό τε ὄνειρον ἀπέιπε γράφειν καὶ τοῖς οὐ τελεσθεῖσιν, ὁπόσων θεάς εἵργονται, δῆλα δήπου μηδὲ πυθέσθαι μετεῖναι σφισιν.

7. Ἐλευσῖνα δὲ ἦρως, ἀφ' οὗ τὴν πόλιν ὀνομάζουσιν, οἱ μὲν Ἑρμοῦ παῖδα εἶναι καὶ Δαείρας Ὠκεανοῦ θυγατρὸς λέγουσι, τοῖς δὲ ἔστι πεποιημένα Ὠγυγον εἶναι πατέρα Ἐλευσῖνι. Οἱ γὰρ ἀρχαῖοι τῶν λόγων ἅτε οὐ προσόντων σφίσι γενεῶν, ἀλλὰ τε πλάσασθαι δεδώκασι καὶ μάλιστα ἐς τὰ γένη τῶν ἡρώων.

8. Ἐκ δὲ Ἐλευσίνος τραπομένοις ἐπὶ Βοιωτῶν ἔστιν ὁμορφος Ἀθηναίους ἢ Πλαταῖς. Πρώτερον μὲν γὰρ Ἐλευθερεῦσιν ὄροι πρὸς τὴν Ἀττικὴν ἦσαν· προσχωρησάντων δὲ Ἀθηναίοις τούτων, οὕτως ἤδη Βοιωτίας ὁ Κιθαιρῶν ἔστιν ὄρος. Προσεχώρησαν δὲ Ἐλευθερεῖς οὐ πολέμῳ βιασθέντες, ἀλλὰ πολιτείας τε ἐπιθυμήσαντες παρὰ Ἀθηναίων καὶ κατ' ἔχθος τὸ Θηβαίων. Ἐν τούτῳ τῷ πεδίῳ ναός ἔστι Διονύσου καὶ τὸ ἑόανον ἐντεῦθεν Ἀθηναίοις ἐχομίσθη τὸ ἀρχαῖον· τὸ δὲ ἐν Ἐλευθεραῖς ἐφ' ἡμῶν ἐς μίμησιν ἐκείνου πεποιήται.

9. Ἀπωτέρω δὲ ὀλίγον σπήλαιόν ἔστιν οὐ μέγα, καὶ παρ' αὐτὸ ὕδατος πηγὴ ψυχροῦ. Λέγεται δὲ ἐς μὲν τὸ σπήλαιον ὥς Ἀντιόπη τεκοῦσα κατάθοιτο ἐς αὐτὸ τοὺς παῖδας, περὶ δὲ τῆς

πηγῆς τὸν ποιμένα εὐρόντα τοὺς παῖδας ἐνταῦθα σφᾶς λοῦσαι
 πρῶτον ἀπολύσαντα τῶν σπαργάνων. Ἐλευθερῶν δὲ ἦν μὲν ἔτι
 τοῦ τείχους, ἦν δὲ καὶ οἰκιῶν ἐρείπια· δῆλη δὲ τούτοις ἐστὶ
 πόλις ὀλίγον ὑπὲρ τοῦ πεδίου πρὸς τῷ Κιθαιρῶνι οἰκισθεῖσα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ XXXIX.

*Περὶ τῶν παρὰ τὴν ἐξ Ἐλευσίνος πρὸς τὰ Μέγαρα ἄγου-
 σαν ἀξιομνημονεύτων, τοῦ ἀνθίνου φρέατος, τοῦ ἱεροῦ
 τῆς Μετανείρας, τῶν τάφων τῶν ἐπὶ Θήβας ἐκστρατευ-
 σάντων Ἀργείων, τοῦ μνήματος τῆς Ἀλόπης καὶ τῆς
 παλαίστρας τοῦ Κερκύονος.—Ὁ Θησεὺς εὐρετῆς τῆς
 παλαιστικῆς τέχνης.—Περὶ τῆς Μεγαρίδος γῆς, τῆς ἐμ-
 φανίσεως καὶ τῆς ἱστορίας τῆς πόλεως Μεγάρων.*

1. Ἐτέρα δὲ ὁδὸς ἐξ Ἐλευσίνος πρὸς Μέγαρα ἄγει ταύτην
 ἐρχομένοις τὴν ὁδὸν φρέαρ ἐστὶν Ἀνθινὸν καλούμενον. Ἐ-
 ποίησε δὲ Πάμφως ἐπὶ τούτῳ τῷ φρέατι καθῆσθαι Δήμητρα
 μετὰ τὴν ἀρπαγὴν τῆς παιδός, γραῖ εἰκασμένην· ἐντεῦθεν δὲ
 αὐτὴν αἶτε γυναῖκα γραῖαν ὑπὸ τῶν θυγατέρων τῶν Κελεοῦ
 κοιμισθῆναι παρὰ τὴν μητέρα καὶ οἱ τὴν Μετάνειραν οὕτω πι-
 στεῦσαι τοῦ παιδὸς τὴν ἀνατροφὴν.

2. Ὀλίγω δὲ ἀποτέρῳ τοῦ φρέατος ἱερὸν Μετανείρας ἐστὶ
 καὶ μετ' αὐτὸ τάφοι τῶν ἐς Θήβας. Κρέων γάρ, ὃς ἐδυνάστευε
 τότε ἐν Θήβαις Λαοδάμαντα ἐπιτροπεύων τὸν Ἐτεοκλέους, οὐ
 παρῆκε τοῖς προσήκουσιν ἀνελομένοις θάψαι· ἰκετεύσαντος δὲ
 Ἀδράστου Θησέα καὶ μάχης Ἀθηναίων γενομένης πρὸς
 Βοιωτοὺς Θησεὺς, ὥς ἐκράτησε τῇ μάχῃ, κομίσας ἐς τὴν Ἐλευ-
 σινίαν τοὺς νεκροὺς ἐνταῦθα ἔθαψε. Θηβαῖοι δὲ τὴν ἀναίρεσιν
 τῶν νεκρῶν λέγουσιν ἐβελονταὶ δοῦναι καὶ συνάψαι μάχην
 οὐ φασι.

3. Μετὰ δὲ τῶν Ἀργείων τοὺς τάφους ἐστὶν Ἀλόπης μνή-
 μα, ἣν τεκοῦσαν Ἰπποθόωντα ἐκ Ποσειδῶνος ἀποθανεῖν ἐν-
 ταυθά φασιν ὑπὸ τοῦ πατρὸς Κερκύονος. Εἶναι δὲ ὁ Κερκύων
 λέγεται καὶ τὰ ἄλλα ἄδικος ἐς τοὺς ξένους καὶ παλαίειν οὐ βου-
 λομένοις· καὶ ὁ τόπος οὗτος παλαίστρα καὶ ἐς ἐμὲ ἐκαλεῖτο Κερ-
 κύονος ὀλίγον τοῦ τάφου τῆς Ἀλόπης ἀπέχων. Λέγεται δὲ ὁ
 Κερκύων τοὺς καταστάντας ἐς πάλιν διαφθεῖραι πλὴν Θησεῶς.
 Θησεὺς δὲ κατεπάλαισεν αὐτὸν σοφίᾳ τὸ πλεόν· παλαιστικὴν γάρ
 τέχνην εὗρε Θησεὺς πρῶτος καὶ πάλης κατέστη ὕστερον ἀπ'

ἐκείνου διδασκαλία· πρότερον δὲ ἔχρῳντο μεγέθει μόνον καὶ ὥμῃ πρὸς τὰς πάλας

Τοσαῦτα κατὰ γνώμην τὴν ἑμὴν Ἀθηναίοις γνωριμώτατα ἦν ἔν τε λόγοις καὶ θεωρήμασιν. Ἀπέκρινε δὲ ἀπὸ τῶν πολλῶν ἕξ ἀρχῆς ὁ λόγος μοι τὰς ἑς συγγραφὴν ἀνήκοντα.

4. Ἐλευσίνι δὲ ἤδη πλησιόχωρος καλουμένη Μεγαρίς· τῆς Ἀθηναίων ἦν καὶ αὕτη τὸ ἀρχαῖον Πύλα τοῦ βασιλέως καταλιπόντος Πανδίωνι. Μαρτύρια δέ μοι τάφος τε Πανδίωνος ἐν τῇ γῇ καὶ Νίσος Αἰγεῖ μὲν πρεσβυτάτῳ τοῦ παντὸς γένους παραχωρήσας Ἀθηναίων ἄρχειν, αὐτὸς δὲ Μεγάρων καὶ τῆς ἄχρῃ Κορίνθου βασιλεύειν ἀξιοθείς· Νίσαιά τε ἔτι καὶ νῦν Μεγαρεῦσιν ἐπίνειον ἀπ' αὐτοῦ καλεῖται. Κόδρου δὲ ὕστερον βασιλεύοντος στρατεύουσιν ἐπ' Ἀθήνας Πελοποννήσιοι· καὶ ὥς οὐδὲν ἀποδειξάμενοι λαμπρὸν ἐκράζοντο ὀπίσω, Μέγαρα Ἀθηναίων ἐλόντες Κορινθίων καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων τοῖς ἐθέλουσιν ἔδωκαν οἰκῆσαι. Μεγαρεῖς μὲν οὕτως ἔθῃ καὶ φωνὴν μεταβαλόντες Δωριεῖς γεγόνασι, κληθῆναι δὲ οὕτω τὴν πόλιν φασὶν ἐπὶ Καρὸς τοῦ Φορωνέως ἐν τῇ γῇ ταύτῃ βασιλεύοντος· τότε πρῶτον λέγουσιν ἱερὰ γενέσθαι Δήμητρος αὐτοῖς καὶ τοὺς ἀνθρώπους ὀνομάσαι Μέγαρα. Οὕτω μὲν αὐτοὶ περὶ σφῶν Μεγαρεῖς λέγουσιν.

5. Βοιωτοὶ δὲ ἐν Ὀρχηστῷ Μεγαρέα τὸν Ποσειδῶνος οἰκοῦντα ἀφικέσθαι στρατιᾷ Βοιωτῶν φασὶ Νίσῳ τὸν πρὸς Μίνω πόλεμον συνδιοίσοντα, πεσόντα δὲ αὐτὸν ἐν τῇ μάχῃ ταφῆναι τε αὐτοῦ καὶ τῇ πόλει Μέγαρα ὄνομα ἀπὸ τούτου γενέσθαι, πρότερον Νίσσᾳ καλουμένη. Δωδεκάτῃ δὲ ὕστερον μετὰ Κᾶρα τὸν Φορωνέως γενεᾷ λέγουσιν οἱ Μεγαρεῖς Λέλεγᾳ ἀφικόμενον ἕξ Αἰγύπτου βασιλεῦσαι καὶ τοὺς ἀνθρώπους κληθῆναι Λέλεγας ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ· Κλήσωνος δὲ τοῦ Λέλεγος γενέσθαι Πύλαν, τοῦ Πύλα δὲ Σκίρωνα***συνοικῆσαι Πανδίωνος θυγατρὶ καὶ ὕστερον Νίσῳ τῷ Πανδίωνος ἕς ἀμφισβήτησιν ἐλθεῖν περὶ τῆς ἀρχῆς Σκίρωνα καὶ σφισιν Αἰακῶν δικάσαι, βασιλείαν μὲν διδόντα Νίσῳ καὶ τοῖς ἀπογόνοις, Σκίρωνι δὲ ἡγεμονίαν εἶναι πολέμου. Μεγαρέα δὲ τὸν Ποσειδῶνος θυγατρὶ Νίσου συνοικήσαντα Ἰφινόῃ διαδέξασθαι τὴν τοῦ Νίσου φασὶν ἀρχήν. Τὸν δὲ Κρητικὸν πόλεμον καὶ τὴν ἐπὶ Νίσου βασιλεύοντος ἄλωσιν τῆς πόλεως οὐκ ἐθέλουσιν εἰδέναι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ XL.

Τὰ ἐν Μεγάροις ἀξιομνημόνευτα : ὕδωρ Σιθνίδων νυμφῶν, εἰκόνες βασιλέων Ῥωμαίων, ἄγαλμα Ἀρτέμιδος Σωτείρας, ἀγάλματα τῶν δώδεκα θεῶν, Διὸς τέμενος καλούμενον Ὀλυμπιεῖον.—Ὁ περὶ Σαλαμῖνος πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ἀγὼν τῶν Μεγαρέων.—Περὶ τῶν ἀξιομνημονεύτων παρὰ τὴν πρὸς τὴν ἀκρόπολιν τῶν Μεγάρων Καρίαν ἄγρουν ὁδόν.

1. Ἔστι δὲ ἐν τῇ πόλει κρήνη, καὶ σφισιν ᾠκοδόμησε Θεαγένης, οὗ καὶ πρότερον τούτων ἐπεμνήσθην, θυγατέρα αὐτὸν συνοικίσαι Κύλῳνι Ἀθηναίῳ. Οὗτος ὁ Θεαγένης τυραννήσας ᾠκοδόμησε τὴν κρήνην μεγέθους ἕνεκα καὶ κόσμου καὶ ἐς τὸ πληθος τῶν κιόνων θέας ἄξιαν· καὶ ὕδωρ ἐς αὐτὴν ῥεῖ καλούμενον Σιθνίδων νυμφῶν. Τὰς δὲ Σιθνίδας νύμφας λέγουσι Μεγαρεῖς εἶναι μὲν σφισιν ἐπιχωρίας, μιᾷ δὲ αὐτῶν [θυγατρὶ] συγγενέσθαι Δία, Μέγαρόν τε παῖδα ὄντα Διὸς καὶ ταύτης δὴ τῆς νύμφης ἐκφυγεῖν τὴν ἐπὶ Δευκαλίωνός ποτε ἐπομβρίαν, ἐκφυγεῖν δὲ πρὸς τὰ ἄκρα τῆς Γερανίας, οὐκ ἔχοντός πο τοῦ ὄρους τὸ ὄνομα τοῦτο, ἀλλὰ, νήχεσθαι γὰρ πετομένων γεράνων πρὸς τὴν βοὴν τῶν ὀρνίθων αὐτόν, διὰ τοῦτο Γερανίαν τὸ ὄρος ὀνομασθῆναι.

2. Τῆς δὲ κρήνης οὗ πόρρω ταύτης ἀρχαῖόν ἐστιν ἱερόν, εἰκόνες δὲ ἐφ' ἡμῶν ἐστᾶσιν ἐν αὐτῷ βασιλέων Ῥωμαίων καὶ ἄγαλμ' τε κεῖται χαλκοῦν Ἀρτέμιδος ἐπὶ κλησιν Σωτείρας. Φασὶ δὲ ἄνδρα τοῦ Μαρδονίου στρατοῦ καταδραμόντα τὴν Μεγαρίδα ἀποχωρεῖν ἐς Θήβας ὀπίσω παρὰ Μαρδόνιον ἐθέλειν, γνώμη δὲ Ἀρτέμιδος νύκτα τε ὁδοιποροῦσιν ἐπιγενέσθαι καὶ τῆς ὁδοῦ σφᾶς ἀμαρτόντας ἐς τὴν ὀρεινὴν τραπέσθαι τῆς χώρας· πειρωμένους δὲ εἰ στρατεύμα ἐγγὺς εἶη πολέμιον, ἀφίεναι τῶν βελῶν καὶ τὴν πλησίον πέτραν στένειν βαλλομένην, τοὺς δὲ αὖθις τοξεύειν προθυμῶς πλέονι. Τέλος δὲ αὐτοῖς ἀναλωθῆναι τοὺς ὀιστοὺς ἐς ἄνδρα πολέμιους τοξεύειν νομίζουσιν· ἡμέρα τε ὑπεφαίνετο καὶ οἱ Μεγαρεῖς ἐπῆεσαν, μαχόμενοι δὲ ὀπλῖται πρὸς ἀνόπλους καὶ οὐδὲ βελῶν εὐποροῦντας ἔτι φονεύουσιν αὐτῶν πρὸς πολλούς· καὶ ἐπὶ τῷδε Σωτείρας ἄγαλμα

ἔποιήσαντο Ἀρτέμιδος. Ἐνταῦθα καὶ τῶν δώδεκα ὀνομαζομένων θεῶν ἔστιν ἀγάλματα ἔργα εἶναι λεγόμενα Πραξιτέλους· τὴν δὲ Ἀρτεμιν αὐτὴν Στρογγυλίων ἐποίησε.

3. Μετὰ ταῦτα ἔς τὸ τοῦ Διὸς τέμενος ἐσελθούσι καλούμενον Ὀλυμπιεῖον γὰρ ἔστι θέας ἄξιος· τὸ δὲ ἄγαλμα οὐκ ἐξεργάσθη τοῦ Διὸς ἐπιλαβόντος τοῦ Πελοποννησίων πολέμου πρὸς Ἀθηναίους, ἐν ᾧ καὶ ναυσὶν ἀνὰ πᾶν ἔτος καὶ στρατῷ φθειρόντες Μεγαρεῦσιν Ἀθηναῖοι τὴν χώραν τὰ τε κοινὰ ἐκάκωσαν καὶ ἰδία τοὺς οἴκους ἤγαγον ἔς τὸ ἔσχατον ἀσθενείας. Τῷ δὲ ἀγάλματι τοῦ Διὸς πρόσωπον ἐλέφαντος καὶ χρυσοῦ, τὰ δὲ λοιπὰ πηλοῦ τέ ἐστι καὶ γύψου· ποιῆσαι δὲ αὐτὸ Θεόκοσμον λέγουσιν ἐπιχώριον συνεργάσασθαι δὲ οἱ Φειδίαν. Ὑπὲρ δὲ τῆς κεφαλῆς τοῦ Διὸς εἰσιν Ὠραι καὶ Μοῖραι· δῆλα δὲ πᾶσι τὴν Πεπρωμένην μόνῃ οἱ πείθεσθαι καὶ τὰς ὥρας τὸν θεὸν τοῦτον νέμειν ἔς τὸ δέον. Ὅπισθε δὲ τοῦ ναοῦ κεῖται ξύλα ἡμίεργα· ταῦτα ἔμελλεν ὁ Θεόκοσμος ἐλέφαντι καὶ χρυσῷ κοσμήσας τὸ ἄγαλμα ἐκτελέσειν τοῦ Διὸς.

4. Ἐν δὲ αὐτῷ τῷ ναῷ τριήρους ἀνάκειται χαλκοῦν ἔμβολον· ταύτην τὴν ναῦν λαβεῖν φασὶ περὶ Σαλαμῖνα ναυμαχήσαντες πρὸς Ἀθηναίους. Ὁμολογοῦσι δὲ καὶ Ἀθηναῖοι χρόνον τινὰ Μεγαρεῦσιν ἀποστῆναι τῆς νήσου, Σόλωνα δὲ ὕστερόν φασιν ἐλεγεία ποιήσαντα προτρέψαι σφᾶς, καταστῆναι δὲ ἐπὶ τούτοις ἔς ἀμφισβήτησιν Ἀθηναῖοι, κρατήσαντες δὲ πολέμῳ Σαλαμῖνα αὐθις ἔχειν. Μεγαρεῖς δὲ παρὰ σφῶν λέγουσιν ἄνδρας φυγάδας, οὓς Δορυκλείους ὀνομάζουσιν, ἀφικομένους παρὰ τοὺς ἐν Σαλαμῖνι κληρούχους προδοῦναι Σαλαμῖνα Ἀθηναίοις.

5. Μετὰ δὲ τοῦ Διὸς τὸ τέμενος ἔς τὴν ἀκρόπολιν ἀνελθούσι καλουμένην ἀπὸ Καρὸς τοῦ Φορωνέως καὶ ἔς ἡμᾶς ἐπὶ Καρίαν ἔστι μὲν Διονύσου ναὸς Νυκτελίου, πεποίηται δὲ Ἀφροδίτης Ἐπιστροφίας ἱερὸν καὶ Νυκτὸς καλούμενόν ἐστι μαντεῖον καὶ Διὸς Κονίου ναὸς οὐκ ἔχων ὄροφον. Τοῦ δὲ Ἀσκληπιοῦ τὸ ἄγαλμα Βρύαξις καὶ αὐτὸ καὶ τὴν Ὑγείαν ἐποίησεν. Ἐνταῦθα καὶ τῆς Δήμητρος τὸ καλούμενον Μέγαρον· ποιῆσαι δὲ αὐτὸ βασιλεύοντα Κᾶρα ἔλεγον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΧΛΙ.

Ἀλκμήνης μνήμα. — Χωρίον Ῥοῦς ὀνομαζόμενον. — Μνήμα Ὑλλου, Ἰσιδος ναός, ἱερὸν Ἀπόλλωνος καὶ Ἀρτέμιδος. — Ὁ Ἀλκάθου καὶ ὁ Κιθαιρώνιος λέων. — Ἡρῶν Πανδίονος. — Μνήμα τῆς ἀμαζόνος Ἱππολύτης. — Τὰ κατὰ Τηρέα, Πρόκνην καὶ Φιλομήλαν.

1. Ἐκ δὲ τῆς ἀκροπόλεως κατιοῦσιν, ἥ πρὸς ἄρκτον τέτραπται τὸ χωρίον, μνήμά ἐστιν Ἀλκμήνης πλησίον τοῦ Ὀλυμπίου. Βαδίζουσιν γὰρ ἐς Θήβας ἕξ Ἀργούς τελευτῆσαι καθ' ὁδὸν λέγουσιν αὐτὴν ἐν τοῖς Μεγάροις καὶ τοὺς Ἡρακλείδας ἐς ἀμφισβήτησιν ἐλθεῖν, τοὺς μὲν ἐς Ἀργὸς ἐθέλοντας ὀπίσω κομίσαι τὸν νεκρὸν τῆς Ἀλκμήνης, τοὺς δ' αὐτῶν ἐς Θήβας· καὶ γὰρ τοῖς Ἡρακλέους παισὶ τοῖς ἐκ Μεγάρων τάφον εἶναι καὶ Ἀμφιτρώωνος ἐν Θήβαις. Ὁ δὲ ἐν Δελφοῖς θεὸς ἔχρησε θάψαι Ἀλκμήνην ἐν τοῖς Μεγάροις ἄμεινον εἶναί σφισιν.

2. Ἐντεῦθεν ὁ τῶν ἐπιχωρίων ἡμῖν ἐξηγητὴς ἡγεῖτο ἐς χωρίον Ῥοῦν, ὡς ἔφασκεν, ὀνομαζόμενον· ταύτῃ γὰρ ὕδωρ ποτὲ ἐκ τῶν ὀρῶν τῶν ὑπὲρ τὴν πόλιν ῥυῆναι, Θεαγένους δέ, ὃς τότε ἐτυράννει, τὸ ὕδωρ ἐτέρωσε τρέψας βωμὸν ἐνταῦθα Ἀχελῷῳ ἐποίησε.

3. Καὶ Ὑλλου πλησίον τοῦ Ἡρακλέους μνήμά ἐστιν, ἀνδρὶ Ἀρκάδι Ἐχέμῳ τῷ Ἀερόπου μονομαχήσαντος. Καὶ ὅστις μὲν Ἐχεμος ὢν ἀπέκτεινεν Ὑλλον ἐτέρωθι τοῦ λόγου δηλώσω, τέθαιπται δὲ καὶ Ὑλλος ἐν τοῖς Μεγάροις. Αὕτη καλοῖτο ἂν ὀρθῶς στρατεία τῶν Ἡρακλειδῶν ἐς Πελοπόννησον ἐπὶ Ὀρέστου βασιλεύοντος.

4. Οὐ πόρρω δὲ τοῦ Ὑλλου μνήματος Ἰσιδος ναὸς καὶ παρ' αὐτὸν Ἀπόλλωνός ἐστι καὶ Ἀρτέμιδος. Ἀλκάθου δέ φασιν ποιῆσαι ἀποκτείναντα λέοντα τὸν καλούμενον Κιθαιρώνιον. Ὑπὸ τούτου τοῦ λέοντος διαφθαρεῖν καὶ ἄλλους καὶ Μεγαρέως φασὶ τοῦ σφετέρου βασιλέως παῖδα Εὐίλπον· τὸν δὲ πρεσβύτερον τῶν παίδων αὐτῷ Τίμαλκον ἔτι πρότερον ἀποθανεῖν ὑπὸ Θησέως στρατεύοντα ἐς Ἀφιδναν σὺν τοῖς Διοσκούροις Μεγαρέα δὲ γάμον τε ὑποσχέσθαι θυγατρὸς καὶ ὡς διάδοχον ἔξει τῆς ἀρχῆς ὅστις τὸν Κιθαιρώνιον λέοντα ἀποκτείνει· διὰ ταῦτα Ἀλκάθου τὸν Πέλοπος ἐπιχειρήσαντα τῷ θηρίῳ κρατῆσαι τε καί, ὡς ἐβασίλευσε, τὸ ἱερὸν ποιῆσαι τοῦτο Ἀγροτέραν Ἀρτεμιν καὶ Ἀπόλλωνα Ἀγραῖον ἐπονομάσαντα.

5. Ταῦτα μὲν [οὖν] οὕτω γενέσθαι λέγουσιν. Ἐγὼ δὲ γράφειν μὲν ἐθέλω Μεγαρεῦσιν ὁμολογοῦντα, οὐκ ἔχω δὲ ὅπως εὐρωμαι πάντα σφίσιν, ἀλλὰ ἀποθανεῖν μὲν λέοντα ἐν τῷ Κιθαιρῶνι ὑπὸ Ἀλκάρθου πείθομαι, Μεγαρέως δὲ Τίμαλκον παῖδα τίς μὲν ἐξ Ἀφιδνᾶν ἔλθειν μετὰ τῶν Διοσκούρων ἔγραψε; πῶς δ' ἂν ἀφικόμενος ἀναιρεθῆναι νομίζοιτο ὑπὸ Θησέως, ὅπου καὶ Ἀλκμᾶν ποιήσας ἄσμα ἐς τοὺς Διοσκούρους, ὥς Ἀθήνας ἔλοιεν καὶ τὴν Θησέως ἀγάγοιεν μητέρα αἰχμάλωτον, ὅμως Θησέα φησὶν αὐτὸν ἀπείναι; Πίνδαρος δὲ τούτοις τε κατὰ ταῦτα ἐποίησε, καὶ γαμβρὸν τοῖς Διοσκούροις Θησέα εἶναι βουλόμενον, ἐς ὃ ἀπελθεῖν αὐτὸν Πειρίθῳ τὸν λεγόμενον γάμον συμπράξοντα. Ὅστις δὲ ἐγενεαλόγησε, δῆλον ὥς πολλὴν τοῖς Μεγαρεῦσι σύνοιδεν εὐήθειαν, εἴ γε Θησεὺς ἦν ἀπόγονος Πέλοπος. Ἀλλὰ γὰρ τὸν ὄντα λόγον οἱ Μεγαρεῖς εἰδότες ἐπικρύπτουσιν οὐ βουλόμενοι δοκεῖν ἁλῶναι σφισιν ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῆς Νίσου τὴν πόλιν, διαδέξασθαι δὲ τὴν βασιλείαν γαμβρὸν Νίσου τε Μεγαρέα καὶ αὐτίς Ἀλκάρθου Μεγαρέως. Φαίνεται δὲ τελευτήσαντος Νίσου καὶ τῶν πραγμάτων Μεγαρεῦσιν ἐφθαρμένων ὑπὸ τοῦτον Ἀλκάρθου ἀφικόμενος τὸν καιρὸν ἐξ Ἡλιδος. Μαρτύριον δέ μοι τὸ γὰρ τεῖχος ὤκκοδόμησεν ἐξ ἀρχῆς αἵτε τοῦ περιβόλου τοῦ ἀρχαίου καθαιρεθέντος ὑπὸ τῶν Κρητῶν. Ἀλκάρθου μὲν καὶ τοῦ λέοντος, εἴτε ἐν τῷ Κιθαιρῶνι αὐτὸν εἴτε καὶ ἐτέρωθι ἀποκτείνας, ναὸν Ἀγροτέρας Ἀρτεμίδος καὶ Ἀπόλλωνος ἐποίησεν Ἀγραιῶν, ἐς τὸσόνδε ἔστω μνήμη.

6. Ἐκ τούτου δὲ τοῦ ἱεροῦ κατιοῦσι Πανδίωνός ἐστιν ἡρώων. Καὶ ὅτι μὲν ἐτάφη Πανδίων ἐν Αἰθυίας Ἀθηναῖς καλουμένῳ σκοπέλῳ δεδήλωκεν ὁ λόγος ἤδη μοι· τιμὰς δὲ καὶ ἐν τῇ πόλει παρὰ Μεγαρέων ἔχει.

7. Πλησίον δὲ ἐστὶ τοῦ Πανδίωνος ἡρώου μνήμα Ἴππολύτης. Γράφω δὲ καὶ τὰ ἐς αὐτὴν ὅποια Μεγαρεῖς λέγουσιν· ὅτι Ἀμαζόνες ἐπ' Ἀθηναίους στρατεύσασαι δι' Ἀντιόπην ἐκρατήθησαν ὑπὸ Θησέως, τὰς μὲν πολλὰς συνέβη μαχομένας αὐτῶν ἀποθανεῖν, Ἴππολύτην δὲ ἀδελφὴν οὖσαν Ἀντιόπης καὶ τότε ἡγουμένην τῶν γυναικῶν ἀποφυγεῖν σὺν ὀλίγαις ἐς Μέγαρα αἵτε δὲ κακῶς οὕτω πράξασαν τῷ στρατῷ τοῖς τε παροῦσιν ἀθύμως ἔχουσαν καὶ περὶ τῆς οἴκαδε ἐς τὴν Θεμίσκυραν σωτηρίας μᾶλλον ἔτι ἀποροῦσαν ὑπὸ λύπης τελευτῆσαι καὶ θάψαι αὐτὴν

ἀποθανοῦσαν ἐνταῦθα· καὶ οἱ τοῦ μνήματος σχῆμά ἐστιν Ἀμαζονικῇ ἀσπίδι ἐμφερές.

8. Τούτου δέ ἐστιν οὐ πόρρω τάφος Τηρέως τοῦ Πρόκνην γήμαντος τὴν Πανδίονος. Ἐβασίλευσε δὲ ὁ Τηρεὺς, ὥς μὲν λέγουσιν οἱ Μεγαρεῖς, περὶ τὰς Παγὰς τὰς καλουμένας τῆς Μεγαρίδος, ὥς δὲ ἐγὼ τε δοκῶ καὶ τεκμήρια ἐς τόδε λείπεται, Δαυλίδος ἦρχε τῆς ὑπὲρ Χαιρωνείας· πάλαι γὰρ τῆς νῦν καλουμένης Ἑλλάδος βάρβαροι τὰ πολλὰ ᾤκησαν. Ἐπεὶ δὲ ἦν καὶ Τηρεὺς τὰ ἐς Φιλομήλαν ἐξεργασμένα καὶ τὰ περὶ τὸν Ἴτυν ὑπὸ τῶν γυναικῶν, ἐλεῖν σφᾶς ὁ Τηρεὺς οὐκ ἐδύνατο. Καὶ ὁ μὲν ἐτελεύτησεν ἐν τοῖς Μεγάροις αὐτοχειρία καὶ οἱ τάφον αὐτίκα ἔχωσαν καὶ θύουσιν ἀνὰ πᾶν ἔτος ψηφίσιν ἐν τῇ θυσίᾳ ἀντὶ οὐλῶν χρώμενοι· καὶ τὸν ἔποπα τὸν ὄρνιθα ἐνταῦθα φανῆναι πρῶτον λέγουσιν. Αἱ δὲ γυναῖκες ἐς μὲν Ἀθήνας ἀφίκοντο, θρηνοῦσαι δὲ οἷα ἔπαθον καὶ οἷα ἀντέδρασαν ὑπὸ δακρύων διαφθείρονται· καὶ σφισι τὴν ἐς ἀηδὸνα καὶ χελιδόνα μεταβολὴν ἐπεφήμισαν ὅτι οἶμαι καὶ αὐταὶ αἱ ὄρνιθες ἐλεεινὸν καὶ θρήνη ὅμοιον ᾄδουσιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ XLII.

Ἡ ἄλλη Μεγαρική ἀκρόπολις καὶ τὰ παρ' αὐτὴν ἀξιομνημόνευτα.—Συνεργασία τοῦ Ἀπόλλωνος μετὰ τοῦ Ἀλκάθου εἰς τὴν τειχοδομίαν.—Λίθος ὡς περὶ κιθάρα ἡχῶν.—Περὶ τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ κολοσσοῦ τοῦ Μέμνονος ἡχοῦντος ὡς περὶ κιθάρα ἢ λύρα.—Ναὸς Ἀθηνᾶς ἐπὶ τῇ κορυφῇ τῆς ἀκροπόλεως.—Ἱερὸν Ἀθηνᾶς Νίκης καὶ ἔτερον Ἀθηνᾶς Αἰαντίδος.—Ναὸς Ἀπόλλωνος καὶ ἀγάλματα αὐτοῦ ἐβένινα.—Περὶ τοῦ ξύλου τῆς ἐβένου.—Θάνατος τῶν υἱῶν τοῦ Ἀλκάθου.—Ἡρώων Ἰνοῦς καὶ τὰ περὶ αὐτῆς λεγόμενα ὑπὸ τῶν Μεγαρέων.

1. Ἔστι δὲ καὶ ἄλλη Μεγαρεῦσιν ἀκρόπολις ἀπὸ Ἀλκάθου τὸ ὄνομα ἔχουσα. Ἐς αὐτὴν γὰρ τὴν ἀκρόπολιν ἀνιοῦσιν ἐστιν ἐν δεξιᾷ Μεγαρέως μνημα, ὃς κατὰ τὴν ἐπιστρατείαν τῶν Κρητῶν ξυμμαχός σφισιν ἦλθεν ἐξ Ὀγχηστοῦ. Δείκνυται δὲ καὶ ἐστία θεῶν Προδομέων καλουμένων· θῦσαι δὲ σφισιν Ἀλκάθουν λέγουσι πρῶτον, ὅτε τῆς οἰκοδομίας τοῦ τείχους ἔμελλεν ἄρχεσθαι. Τῆς δὲ ἐστίας ἐγγὺς ταύτης ἐστὶ λίθος, ἐφ' οὗ καταθεῖναι λέγουσιν Ἀπόλλωνα τὴν κιθάραν Ἀλκάθῳ τὸ τεῖχος συνεργαζόμενον. Δηλοὶ τέ μοι καὶ τόδε ὥς συνετέλουν ἐς Ἀθη-

ναίους Μεγαρεῖς φαίνεται γὰρ τὴν θυγατέρα Ἀλκάθους Περιβοίαν ἅμα Θησεὶ πέμψαι κατὰ τὸν δασμὸν ἐς Κρήτην. Τότε δὲ αὐτῷ τειχίζοντι, ὥς φασιν οἱ Μεγαρεῖς, συνεργάζεται τε Ἀπόλλων καὶ τὴν κιθάραν κατέθηκεν ἐπὶ τὸν λίθον· ἦν δὲ τύχη βαλὼν τις ψηφίδι, κατὰ ταῦτα οὕτως τε ἤχησε καὶ κιθάρα κρουσθεῖσα.

2. Ἐμοὶ δὲ παρέσχε μὲν καὶ τοῦτο θαυμάσαι, παρέσχε δὲ πολλῷ μάλιστα Αἰγυπτίων ὁ κολοσσός· ἐν Θήβαις ταῖς Αἰγυπτίαις διαβάσι τὸν Νεῖλον πρὸς τὰς Σύριγγας καλουμένας ἐστὶ καθήμενον ἄγαλμα ἠχοῦν. Μέμνονα ὀνομάζουσιν οἱ πολλοὶ τοῦτον γὰρ φασιν ἐξ Αἰθιοπίας ὁμηθῆναι ἐς Αἴγυπτον καὶ τὴν ἄχρῃ Σούσων. Ἀλλὰ γὰρ οὐ Μέμνονα οἱ Θηβαῖοι λέγουσι, Φαμένωφα δὲ εἶναι τῶν ἐγχωρίων, οὐ τοῦτο τὸ ἄγαλμα ἦν· ἦκουσα δὲ ἥδη καὶ Σέσωστριν φαμένων εἶναι τοῦτο τὸ ἄγαλμα ὁ Καμβύσης διέκοψε· καὶ νῦν ὁπόσον ἐκ κεφαλῆς ἐς μέσον σῶμά ἐστιν ἀπερριμμένον, τὸ δὲ λοιπὸν κάθηται τε καὶ ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν ἀνίσχοντος ἡλίου βοᾷ καὶ τὸν ἦχον μάλιστα ἂν εἰκάσειε τις κιθάρας ἢ λύρας ῥαγείσης χορδῆς.

3. Μεγαρεῦσι δὲ ἐστὶ μὲν βουλευτήριον, Τιμάλκον δὲ ἦν ποτε, ὥς λέγουσι, τάφος, ὃν πρότερον ὀλίγον τούτων οὐκ ἔφην ὑπὸ Θησεῶς ἀποθανεῖν.

4. Ὀκοδόμηται δὲ ἐπὶ τῇ κορυφῇ τῆς ἀκροπόλεως ναὸς Ἀθηνᾶς, ἄγαλμα δὲ ἐστὶν ἐλίχρυσον πλὴν χειρῶν καὶ ἄκρων ποδῶν· ταῦτα δὲ καὶ τὸ πρόσωπόν ἐστιν ἐλέφαντος. Καὶ ἕτερον ἐνταῦθα ἱερὸν Ἀθηνᾶς πεποιήται καλουμένης Νίκης καὶ ἄλλο Αἰαντίδος. Τὰ δὲ ἐς αὐτὸ Μεγαρέων μὲν παρεῖται τοῖς ἐξηγηταῖς, ἐγὼ δὲ ὅποια νομίζω γενέσθαι γράψω. Τελαμὼν ὁ Αἰακοῦ θυγατρὶ Ἀλκάθου Περιβοίᾳ συνώκησεν· Αἴαντα οὖν τὴν ἀρχὴν τὴν Ἀλκάθου διαδεξάμενον ποιῆσαι τὸ ἄγαλμα ἠγοῦμαι τῆς Ἀθηνᾶς.

5. Τοῦ δὲ Ἀπόλλωνος πλίνθου μὲν ἦν ὁ ἀρχαῖος ναός· ὕστερον δὲ βασιλεὺς Ὀκοδόμησεν Ἀδριανὸς λίθου λευκοῦ. Ὁ μὲν δὴ Πύθιος καλούμενος καὶ ὁ Δεκατηφόρος τοῖς Αἰγυπτίοις μάλιστα εἰκόασι ξοάνοις, ὃν δὲ Ἀρχηγέτην ἐπονομάζουσιν, Αἰγυνητικοῖς ἔργοις ἐστὶν ὅμοιος· ἐβένου δὲ πάντα ὁμοίως πεποιήται.

6. Ἦκουσα δὲ ἀνδρὸς Κυπρίου διακρῖναι πόας ἐς ἀνθρώπων ἴασιν εἰδότος, ὃς τὴν ἔβενον φύλλα οὐκ ἔφη φύειν, οὐδὲ εἶναι.

καρπὸν οὐδένα ἀπ' αὐτῆς, οὐδὲ ὀρεῖσθαι τὸ παράπαν αὐτὴν ὑπὸ ἡλίου, ὥϊζας δὲ ὑπογαίους εἶναι, ταύτας δὲ ὀρύσσειν τοὺς Αἰθίο-
πας καὶ ἄνδρας εἶναι σφισιν, οἱ τὴν ἔβρον ἴσασι εὐρίσκειν.

7. Ἔστι δὲ καὶ Δήμητρος ἱερὸν Θεσμοφόρον. Κατιοῦσι δὲ ἐντεῦθεν Καλλιπόλιδος μνημᾶ ἐστὶν Ἀλκάθου παιδός. Ἐγένετο δὲ καὶ ἄλλος Ἀλκάθῳ πρεσβύτερος υἱὸς Ἰσχεπόλις, ὃν ἀπέστει-
λεν ὁ πατὴρ Μελεάγρῳ τὸ ἐν Αἰτωλίᾳ θηρίον συνεξαίρησοντα. Ἀποθανόντος δὲ ἐνταῦθα πρῶτος τεθνεῶτα ἐπύθετο ὁ Καλλί-
πολις ἀναδραμὼν δὲ ἐς τὴν ἀκρόπολιν, τηνικαῦτα δὲ ὁ πατὴρ οἱ τῷ Ἀπόλλωνι ἐνέκαιεν, ἀπορρίπτει τὰ ξύλα ἀπὸ τοῦ βωμοῦ. Ἀλκάθους δὲ ἀνήκοος ὢν ἔτι τῆς Ἰσχεπόλιδος τελευτῆς κατεδί-
καζεν οὐ ποιεῖν ὅσια τὸν Καλλίπολιν καὶ εὐθέως, ὥς εἶχεν ὀρ-
γῆς, ἀπέκτεινε παῖσας ἐς τὴν κεφαλὴν τῶν ἀπορριφθέντων ἀπὸ τοῦ βωμοῦ ξύλῳ

8. Κατὰ δὲ τὴν ἐς τὸ πρυτανεῖον ὁδὸν Ἴνοῦς ἐστὶν ἡρώων, περὶ δὲ αὐτὸ θριγκὸς λίθων· περὶ κασι δὲ ἐπ' αὐτῷ καὶ ἐλαῖαι. Μόνοι δὲ εἰσιν Ἑλλήνων Μεγαρεῖς οἱ λέγοντες τὸν νεκρὸν τῆς Ἴνοῦς ἐς τὰ παραθαλάσσια σφισιν ἐκπεσεῖν τῆς χώρας, Κλησῶ δὲ καὶ Ταυρόπολιν εὐρεῖν τε καὶ θάψαι· θυγατέρας δὲ αὐτὰς εἶναι Κλήσωνος τοῦ Λέλεγος. Καὶ Λευκοθέαν τε ὀνομασθῆναι παρὰ σφίσι πρῶτοις φασὶν αὐτὴν, καὶ θυσίαν [ἄγειν] ἀνὰ πᾶν ἔτος.***

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ XLIII.

Περὶ τῆς Ἰφιγενείας. — Περὶ τοῦ Ἀδράστου. — Τάφοι ἐν τῷ Πρυτανεῖῳ τῶν Μεγαρέων καὶ πέτρα παρ' αὐτὸ Ἀνάκληθρα καλουμένη. — Τάφοι ἐν τῇ πόλει τῶν Μεγαρέων. — Τὸ Αἰσύμνιον μνημα. — Περὶ τῆς λατρείας τῆς Ἰφινότης. — Τὸ Διονύσιον, καὶ οἱ παρ' αὐτὸ τάφοι. — Ἀφροδίτης ναὸς καὶ Τύχης ἱερὸν. — Περὶ Κοροΐβου καὶ τοῦ ἐν τῇ ἀγορᾷ τῶν Μεγαρέων τάφου αὐτοῦ.

1. Λέγουσι δὲ εἶναι καὶ Ἰφιγενείας ἡρώων· ἀποθανεῖν γὰρ καὶ ταύτην ἐν Μεγάροις. Ἐγὼ δὲ ἤκουσα μὲν καὶ ἄλλον ἐς Ἰφιγένειαν λόγον ὑπὸ Ἀρκάδων λεγόμενον, οἶδα δὲ Ἡσίοδον ποιή-
σαντα ἐν καταλόγῳ γυναικῶν Ἰφιγένειαν οὐκ ἀποθανεῖν, γνώμη δὲ Ἀρτέμιδος Ἐκάτην εἶναι. Τούτοις δὲ Ἡρόδοτος ὁμολογοῦντα ἔγραψε, Ταύρους τοὺς πρὸς τῇ Σκυθικῇ θύειν παρθένον τοὺς ναυαγούς, φάναι δὲ αὐτοὺς τὴν παρθένον Ἰφιγένειαν εἶναι τὴν Ἀγαμέμνονος. Ἐχει δὲ παρὰ Μεγαρεῦσι καὶ Ἀδραστος τιμάς·

φασὶ δὲ ἀποθανεῖν παρὰ σφίσι καὶ τοῦτον, ὅτε ἐλὼν Θήβας ἀπῆγεν ὀπίσω τὸν στρατὸν, αἷτια δέ οἱ τοῦ θανάτου γῆρας καὶ τὴν Αἰγιαλέως γενέσθαι τελευτήν. Καὶ Ἀρτέμιδος ἱερὸν ὃ Ἀγαμέμνων ἐποίησεν, ἥνικα ἦλθε Κάλχαντα οἰκοῦντα ἐν Μεγάρῳις ἐς Ἴλιον ἔπεσθαι πείσων.

2. Ἐν δὲ τῷ Πρυτανεῖῳ τεθάρθαι μὲν Εὐῖππον Μεγαρέως παῖδα, τεθάρθαι δὲ τὸν Ἀλκάθου λέγουσιν Ἰσχύπολιν. Ἔστι δὲ τοῦ Πρυτανείου πέτρα πλησίον, Ἀνάκληθρα τὴν πέτραν ὀνομάζουσιν, ὥς Δημήτηρ, εἴ τῳ πιστά, ὅτε τὴν παῖδα ἐπλανᾶτο ζητοῦσα, καὶ ἐνταῦθα ἀνεκάλεσεν αὐτήν. Ἔοικότα δὲ τῷ λόγῳ δρωσιν ἐς ἡμᾶς ἔτι αἱ Μεγαρέων γυναῖκες. Εἰσὶ δὲ τάφοι Μεγαρεῦσιν ἐν τῇ πόλει καὶ τὸν μὲν τοῖς ἀποθανοῦσιν ἐποίησαν κατὰ τὴν ἐπιστρατείαν τοῦ Μήδου, τὸ δὲ Αἰσῦμνιον καλούμενον μνῆμα ἦν καὶ τοῦτο ἡρώων.

3. Ὑπερίωνος δὲ τοῦ Ἀγαμέμνονος, οὗτος γὰρ Μεγαρέων ἐβασίλευσεν ἔσχατος, τούτου τοῦ ἀνδρὸς ἀποθανόντος ὑπὸ Σανδρίωνος διὰ πλεονεξίαν καὶ ὕβριν, βασιλεύεσθαι μὲν οὐκέτι ὑπὸ ἑνὸς ἐδόκει σφίσιν, εἶναι δὲ ἄρχοντας αἰρετοὺς καὶ ἀνὰ μέρος ἀκούειν ἀλλήλων. Ἐνταῦθα Αἴσυμνος οὐδενὸς τὰ ἐς δόξαν Μεγαρέων δεύτερος παρὰ τὸν θεὸν ἦλθεν ἐς Δελφοὺς, ἐλθὼν δὲ ἡρώτα τρόπον ὄντινα εὐδαιμονήσουσι καὶ οἱ καὶ ἄλλα ὃ θεὸς ἔχρησε, καὶ Μεγαρέας εὖ πράξειν ἦν μετὰ τῶν πλειόνων βουλευσονται. Τοῦτο τὸ ἔπος ἐς τοὺς τεθνεῶτας ἔχειν νομίζοντες βουλευτήριον ἐνταῦθα ᾠκοδόμησαν, ἵνα σφίσιν ὁ τάφος τῶν ἡρώων ἐντὸς τοῦ βουλευτηρίου γένηται.

4. Ἐντεῦθεν πρὸς τὸ Ἀλκάθου βαδίζουσιν ἡρώων, ᾧ Μεγαρεῖς ἐς γραμμάτων ἀντακτὴν ἐχρῶντο ἐπ' ἑμοῦ, μνῆμα ἔλεγον τὸ μὲν Πυργοῦς εἶναι γυναικὸς Ἀλκάθου πρὶν ἢ τὴν Μεγαρέως αὐτὸν λαβεῖν Εὐαίχμην, τὸ δὲ Ἰφινόης Ἀλκάθου, θυγατρὸς ἀποθανεῖν δὲ αὐτήν φασιν ἔτι παρθένον. Καθέστηκε δὲ ταῖς κόραις χοὰς πρὸς τὸ τῆς Ἰφινόης μνῆμα προσφέρειν πρὸ γάμου καὶ ἀπάρχεσθαι τῶν τριχῶν, καθὰ καὶ τῇ Ἑκαέργῃ καὶ Ὠπιδίαι θυγατέρεσσι ποτὲ ἀπεκείροντο αἱ Δηλίων.

5. Παρὰ δὲ τὴν ἔσδοον τὴν ἐς τὸ Διονύσιον τάφος ἔστιν Ἀστυκρατείας καὶ Μαντοῦς· θυγατέρες δὲ ἦσαν Πολυείδου τοῦ Κοιράνου τοῦ Ἀβαντος τοῦ Μελάμποδος ἐς Μέγαρα ἐλθόντος Ἀλκάθου ἐπὶ τῷ φόνῳ τῷ Καλλιπόλιδος καθῆραι τοῦ παιδός. Ὤκοδόμησε δὲ καὶ τῷ Διονύσῳ τὸ ἱερὸν Πολυείδος καὶ ξόανον

ἀνέθηκεν ἀποκεκρυμμένον ἐφ' ἡμῶν πλὴν τοῦ προσώπου· τοῦτο δέ ἐστι τὸ φανερόν. Σάτυρος δὲ παρέστηκεν αὐτῷ Πραξιτέλους ἔργον Παρίου λίθου. Τοῦτον μὲν δὴ Πατρῶν καλοῦσιν· ἔτερον δὲ Διόνυσον Δασύλλιον ἐπονομάζοντες. Εὐχήνορα τὸν Κοιράνου τοῦ Πολυείδου τὸ ἄγαλμα ἀναθεῖναι λέγουσι.

6. Μετὰ δὲ τοῦ Διονύσου τὸ ἱερόν ἐστιν Ἀφροδίτης ναός, ἄγαλμα δὲ ἑλέφαντος Ἀφροδίτης πεποιημένον, Πραῖς ἐπὶ κλησιν. Τοῦτό ἐστιν ἀρχαιότατον ἐν τῷ ναῷ. Πειθῶ δὲ καὶ ἑτέρα θεός, ἣν Παρήγορον ὀνομάζουσιν, ἔργα Πραξιτέλους· Σκόπα δὲ Ἔρως καὶ Ἰμερος καὶ Πόθος, εἰ δὴ διάφορά ἐστι κατὰ ταῦτά τοις ὀνόμασι καὶ τὰ ἔργα σφίσι. Πλησίον δὲ τοῦ τῆς Ἀφροδίτης ναοῦ Τύχης ἐστὶν ἱερόν. Πραξιτέλους καὶ αὕτη τέχνη. Καὶ ἐν τῷ ναῷ τῷ πλησίον Μούσας καὶ χαλκοῦν Δία ἐποίησε Λύσιππος.

7. Ἔστι δὲ Μεγαρεῦσι καὶ Κοροΐβου τάφος· τὰ δὲ ἐς αὐτὸν ἔπη κοινὰ ὅμως ὄντα τοῖς Ἀργείοις ἐνταῦθα δηλώσω. Ἐπὶ Κροτώπου λέγουσιν ἐν Ἀργεὶ βασιλεύοντος Ψαμάθην τὴν Κροτώπου τεκεῖν παῖδα ἕξ Ἀπόλλωνος, ἐχομένην δὲ ἰσχυρῶς τοῦ πατρὸς δαίματι τὸν παῖδα ἐκθεῖναι. Καὶ τὸν μὲν διαφθεῖρουνσιν ἐπιτυχόντες ἐκ τῆς ποιμένης κύνες τῆς Κροτώπου, Ἀπόλλων δὲ Ἀργείοις ἐς τὴν πόλιν πέμπει Ποινὴν. Ταύτην τοὺς παῖδας ἀπὸ τῶν μητέρων φασὶν ἀρπάζειν, ἐς ὃ Κόροιβος ἐς χάριν Ἀργείοις φονεύει τὴν Ποινὴν. Φονεύσας δέ, οὐ γὰρ ἀνίει σφᾶς δεύτερον ἐπιπεσοῦσα νόσος λοιμώδης, Κόροιβος ἐκὼν ἦλθεν ἐς Δελφοὺς ὑφ' ἑξῶν δίκας τῷ θεῷ τοῦ φόνου τῆς Ποινῆς. Ἐς μὲν δὴ τὸ Ἄργος ἀναστρέφειν οὐκ εἶα Κόροιβον ἢ Πυθίαν, τρίποδα δὲ ἀράμενον φέρειν ἐκέλευεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, καὶ ἔνθα ἂν ἐκπέσῃ οἱ φέροντι ὃ τρίπους, ἐνταῦθα Ἀπόλλωνος οἰκοδομῆσαι ναὸν καὶ αὐτὸν οἰκῆσαι. Καὶ ὁ τρίπους κατὰ τὸ ὄρος τὴν Γερανίαν ἀπολισθὼν ἔλαθεν αὐτοῦ ἐκπεσόν· καὶ Τριποδίσκους κώμην ἐνταῦθα οἰκίσαι. Κοροΐβω δὲ ἐστὶ τάφος ἐν τῇ Μεγαρέῳ ἀγορᾷ· γέγραπται δὲ ἐλεγεία τὰ ἐς Ψαμάθην καὶ τὰ ἐς αὐτὸν ἔχοντα Κόροιβον, καὶ δὴ καὶ ἐπίθμημά ἐστι τῷ τάφῳ Κόροιβος φονεύων τὴν Ποινὴν. Ταῦτα ἄγάλματα παλαιότατα ὅποσα λίθου πεποιημένα ἐστὶν Ἑλλήσιν ἰδὼν οἶδα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ XLIV

Περὶ Ὀρσίππου. — Ἱερὸν Ἀπόλλωνος Προστατηρίου καὶ ἀγάλματα ἐν αὐτῷ. — Τὰ ἐν τῷ γυμνασίῳ τῶν Μεγαρέων ἀξιομνημόνευτα. — Τὰ ἐν τῷ ἐπινείῳ τῶν Μεγαρέων τῷ καλουμένῳ Νισαίᾳ ἀξιομνημόνευτα. — Ἡ ἀκρόπολις Νίσαιας. — Ἡ πόλις Παγαὶ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ μνεῖας ἄξια. — Ἡρῶν τοῦ Αἰγιαλέως. — Ἡ λατρεία τοῦ Μελάμποδος. — Τάφοι Αὐτονόης καὶ αὐλητοῦ Τηλεφάνους. — Περὶ τοῦ κογχίτου λίθου. — Ἡ Σκιρώνη ὁδὸς καὶ ἡ Μολουρὶς πέτρα. — Περὶ Ἰνοῦς καὶ Μελικέρτου. — Περὶ τοῦ ὑπὸ τοῦ Θησεῶς ῥιφθέντος εἰς τὴν θάλασσαν ληστοῦ Σκίρωνος. — Ναὸς Διὸς Ἀφεισίου, μνῆμα Εὐρυσθέως καὶ ἱερὸν Ἀπόλλωνος Λατῶν.

1. Κοροΐβου δὲ τέθαιπται πλησίον Ὀρσιππος, ὃς περιεζώσμενων ἐν τοῖς ἀγῶσι κατὰ δῆ τι παλαιὸν ἔθος τῶν ἀθλητῶν ἐν Ὀλυμπίᾳ ἐνίκα στάδιον δραμὼν γυμνός. Φασὶ δὲ καὶ στρατηγοῦντα ὕστερον τὸν Ὀρσιππον ἀποτεμεῖσθαι χώραν τῶν προσοίκων. Δοκῶ δέ οἱ καὶ ἐν Ὀλυμπίᾳ τὸ περιζῶμα ἐκόντι περιρρυῆναι γνόντι ὥς ἀνδρὸς περιεζωσμένου δραμεῖν ὅσον ἐστὶν ἀνὴρ γυμνός.

2. Ἐκ δὲ τῆς ἀγορᾶς κατιοῦσι τῆς ὁδοῦ τῆς Εὐθείας καλουμένης Ἀπόλλωνος ἱερὸν ἐστὶν ἐν δεξιᾷ Προστατηρίου· τοῦτο ὀλίγον ἐκτραπέντα ἐστὶν ἐκ τῆς ὁδοῦ ἀνευρεῖν. Ἀπόλλων δὲ ἐν αὐτῷ κεῖται θέας ἄξιος καὶ Ἀρτεμις καὶ Λητώ καὶ ἄλλα ἀγάλματα ἐστὶ, Πραξιτέλους ποιήσαντος, Λητῶ καὶ οἱ παῖδες.

3. Ἔστι δὲ ἐν τῷ γυμνασίῳ τῷ ἀρχαίῳ πλησίον πυλῶν καλουμένων Νυμφάδων λίθος παρεχόμενος πυραμίδος σχῆμα οὐ μεγάλης· τοῦτον Ἀπόλλωνα ὀνομάζουσι Καρινόν, καὶ Εἰλειθυῶν ἐστὶν ἐνταῦθα ἱερὸν. Τοσαῦτά σφισιν ἐξ ἐπίδειξιν παρῆχeto ἡ πόλις.

4. Ἐς δὲ τὸ ἐπίνειον, καλούμενον καὶ ἐς ἡμᾶς ἔτι Νίσαιαν, ἐς τοῦτο κατελθοῦσιν ἱερὸν Δήμητρός ἐστι Μαλοφόρου. Λέγεται δὲ καὶ ἄλλα ἐς τὴν ἐπὶ κλησιν, καὶ τοὺς πρώτους πρόβατα ἐν τῇ γῇ θρέψαντας Δήμητρα ὀνομάσαι Μαλοφόρον, καταρρυῆναι δὲ τῷ ἱερῷ τὸν ὄροφον τεκμαίροιτο ἂν τις ὑπὸ τοῦ χρόνου.

5. Καὶ ἀκρόπολις ἐστὶν ἐνταῦθα ὀνομαζομένη καὶ αὕτη Νίσαια. Καταβᾶσι δὲ ἐκ τῆς ἀκροπόλεως μνῆμά ἐστι πρὸς θαλάσῃ Λέλεγος, ὃν ἀφικόμενον βασιλεῦσαι λέγουσιν ἐξ Αἰγύπτου, παῖδα δὲ εἶναι Ποσειδῶνος καὶ Λιβύης τῆς Ἐπάφου.

Παρήκει δὲ παρὰ τὴν Νίσαιαν νῆσος οὗ μεγάλη Μινώα. Ἐνταῦθα ἐν τῷ πολέμῳ τῷ πρὸς Νῆσον παρώρμηκε τὸ ναυτικὸν τῶν Κρητῶν.

6. Ἡ δὲ ὄρεινὴ τῆς Μεγαρίδος τῆς Βοιωτῶν ἐστὶν ὄμορος, ἐν ἣ Μεγαρεῦσι Παγαὶ πόλις, ἐτέρᾳ δὲ Αἰγόςθενα ὄκισται. Ἰοῦσι δὲ ἐς τὰς Παγὰς ἐκτραπομένοις ὀλίγον τῆς λεωφόρου πέτρα δεικνύται διὰ πάσης ἔχουσα ἐμπεπηγότας οἰστούς, ἐς ἣν οἱ Μῆδοί ποτε ἐτόξευον ἐν τῇ νυκτί.

7. Ἐν δὲ ταῖς Παγαῖς θεὰς ὑπελείπετο ἄξιον Ἀργεμίδος Σωτείρας ἐπὶ κλησὶν χαλκοῦν ἄγαλμα μεγέθει τῷ παρὰ Μεγαρεῦσιν ἴσον καὶ σχῆμα οὐδὲν διαφόρως ἔχον. Καὶ Αἰγιαλέως ἐνταῦθά ἐστὶν ἡρώων τοῦ Ἀδράστου τοῦτον γάρ, ὅτε Ἀργεῖοι τὸ δεύτερον ἐς Θήβας ἐστράτευσαν, ὑπὸ τὴν πρώτην μάχην πρὸς Γλισᾶντι ἀποθανόντα οἱ προσήκοντες ἐς Παγὰς τῆς Μεγαρίδος κομίσαντες θάπτουσι, καὶ Αἰγιάλειον ἔτι καλεῖται τὸ ἡρῶν.

8. Ἐν Αἰγιοσθένεσι δὲ Μελάμποδος τοῦ Ἀμυθιάνος ἐστὶν ἱερὸν καὶ ἀνὴρ οὐ μέγας ἐπειρασμένος ἐν στήλῃ καὶ θύουσι τῷ Μελάμποδι καὶ ἀνὰ πᾶν ἔτος ἑορτὴν ἄγουσι. Μαντεύεσθαι δὲ οὔτε δι' ὄνειράτων αὐτὸν οὔτε ἄλλως λέγουσι. Καὶ τότε δὲ ἄλλο ἦκουσα ἐν Ἐρενείᾳ τῇ Μεγαρέων κόμῃ, Αὐτονόῃ τὴν Κάδμου τῷ τε Ἀκταίῳνος θανάτῳ, συμβάντι ὥς λέγεται, καὶ τῇ πάσῃ τοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς τύχῃ περισσότερον ἀλγοῦσαν ἐνταῦθα ἐκ Θηβῶν μετοικῆσαι καὶ Αὐτονόης μνημᾶ ἐστὶν ἐν τῇ κόμῃ ταύτῃ.

9. Ἰοῦσι δὲ ἐκ Μεγάρων ἐς Κόρινθον ἄλλοι τέ εἰσι τάφοι καὶ αὐλητοῦ Σαμίου Τηλεφάνους ποιῆσαι δὲ τὸν τάφον Κλεοπάτρᾳ τὴν Φιλίππου τοῦ Ἀμύντου λέγουσι. Καὶ Καρὸς τοῦ Φορωνέως μνημᾶ ἐστὶ, τὸ μὲν ἐξ ἀρχῆς χῶμα γῆς, ὕστερον δὲ τοῦ θεοῦ χρήσαντος ἐκοσμήθη λίθῳ κογχίτῃ. Μόνοις δὲ Ἑλλήνων Μεγαρεῦσιν ὁ κογχίτης οὗτός ἐστι καὶ σφισι καὶ ἐν τῇ πόλει πεποιήται πολλὰ ἐξ αὐτοῦ. Ἔστι δὲ ἄγαν λευκὸς καὶ ἄλλου λίθου μαλακώτερος· κόγχαι δὲ αἱ θαλάσσιαι διὰ παντός ἐνεγίαι οἱ. Αὐτὸς μὲν τοιοῦτός ἐστιν ὁ λίθος.

10. Τὴν δὲ ὄνομαζομένην ἀπὸ Σκίρωνος καὶ ἐς τότε Σκίρων, ἥνικα Μεγαρεῦσιν ἐπολεμάσχει, πρῶτος, ὥς λέγουσιν, ἐποίησεν ἀνδράσιν ὀδεύειν εὐζώνους. Ἀδριανὸς δὲ [ὁ] βασιλεὺς καὶ οὕτως, ὥς καὶ ἦν ἄρματα ἐναντία ἐλαύνηται, κατέστησεν εὐρυχωρῇ τε καὶ ἐπιτηδείαν εἶναι.

11. Λόγοι δέ εἰσιν ἐς τὰς πέτρας, αἱ κατὰ τὸ στενὸν τῆς ὁδοῦ μάλιστα ἀνέχουσιν, ἐς μὲν τὴν Μολουρίδα ὡς ἀπὸ ταύτης αὐτὴν ἐς θάλασσαν Ἰνὼ ῥῦμαι, Μελικέρτην ἔχουσα τῶν παίδων τὸν νεώτερον· τὸν γὰρ δὴ πρεσβύτερον αὐτῶν Λέαρχον ἀπέκτεινεν ὁ πατήρ. Λέγεται μὲν δὴ καὶ μανέντα δρᾶσαι ταῦτα Ἀθάμαντα, λέγεται δὲ καὶ ὡς ἐς τὴν Ἰνὼ καὶ τοὺς ἕξ αὐτῆς παῖδας χρῆσαιτο ἀκρατεῖ τῷ θυμῷ, τὸν συμβάντα Ὀρχομενίοις λιμὸν καὶ τὸν δοκοῦντα Φρίξου θάνατον αἰσθόμενος οὗ τὸ θεῖον αἷτιον οὐ γενέσθαι, βουλευσάμενος δὲ ἐπὶ τούτοις πᾶσιν Ἰνὼ μητρικὴν οὖσαν. Τότε δὲ φεύγουσα ἐς θάλασσαν αὐτὴν καὶ τὸν παῖδα ἀπὸ τῆς πέτρας τῆς Μολουρίδος ἀφήσιν. Ἐξενεχθέντος δὲ ἐς τὸν Κορινθίων ἰσθμὸν ὑπὸ δελφίνος, ὡς λέγεται, τοῦ παιδός, τιμαὶ καὶ ἄλλαι τῷ Μελικέρτῃ δέδονται μετονομασθέντι Παλαίμονι, καὶ τῶν Ἰσθμίων ἐπ' αὐτῷ τὸν ἀγῶνα ἄγουσι.

12. Τὴν μὲν δὴ Μολουρίδα πέτραν Λευκοθέας καὶ Παλαίμονος ἱερὰν ἤγουντο· τὰς δὲ μετὰ ταύτην νομίζουσιν ἑναγεῖς, ὅτι παροικῶν σφίσιν ὁ Σκίρων, ὁπόσοις τῶν ξένων ἐπετυγχάνεν, ἠφίει σφᾶς ἐς τὴν θάλασσαν. Χελώνη δὲ ὑπενήχeto ταῖς πέτραις τοὺς ἐσβληθέντας ἀρπάζειν· εἰσὶ δὲ αἱ θαλάσσιαι, πλὴν μεγέθους καὶ ποδῶν, ὅμοιαι ταῖς χερσαίαις, πόδας δὲ ἑοικότας ἔχουσι ταῖς φώκαις. Τούτων περιήλθεν ἡ δίκη Σκίρωνα ἀφελέντα ἐς θάλασσαν τὴν αὐτὴν ὑπὸ Θησέως.

15. Ἐπὶ δὲ τοῦ ὄρους τῇ ἄκρᾳ Διὸς ἐστὶν Ἀφρῆσιον καλούμενον ναός· φασὶ δὲ ἐπὶ τοῦ συμβάντος ποτὲ τοῖς Ἑλλήσιν αὐχμοῦ θύσαντος Αἰακοῦ κατὰ δὴ τι λόγιον τῷ Πανελληνίῳ Διὶ ἐν Αἰγίνῃ***χομίσαντα δὲ ἀφεῖναι καὶ διὰ τοῦτο Ἀφρῆσιον καλεῖσθαι τὸν Δία. Ἐνταῦθα καὶ Ἀφροδίτης ἄγαλμα καὶ Ἀπόλλωνός ἐστι καὶ Πανός.

14. Προελθοῦσι δὲ ἐς τὸ πρόσω μνημᾶ ἐστὶν Εὐρυσθέως· φεύγοντα δὲ ἐκ τῆς Ἀττικῆς μετὰ τὴν πρὸς Ἡρακλείδας μάχην ἐνταῦθα ἀποθανεῖν αὐτὸν ὑπὸ Ἰολάου λέγουσιν. Ἐκ ταύτης τῆς ὁδοῦ καταβάσιν Ἀπόλλωνος ἱερὸν ἐστὶ Λατῶν, καὶ μετ' αὐτὸ Μεγαρεῦσιν ὄροι πρὸς τὴν Κορινθίαν, ἔνθα Ὑλλων τὸν Ἡρακλέους μονομαχήσαι πρὸς τὸν Ἀρκάδα Ἐχεμον λέγουσιν.

Εν Ἀθήναις τῇ 9 Σεπτεμβρίου 1932

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Πρὸς

τὸν κ. **Ἡλίαν Ν. Δικαῖον**, βιβλιοεκδότην

Ἀνακοινοῦμεν ὑμῖν ὅτι διὰ ταῦταρτίμου ὑπουργικῆς ἀποφάσεως, ἐκδοθείσης τὴν 12 Αὐγούστου ἔ. ἔ. καὶ δημοσιευθεῖσας τὴν 29 Αὐγούστου εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 29 φύλλον τῆς Ἐφημερίδας τῆς Κυβερνήσεως, ἐνεκρίθη συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ νόμου 5045 καὶ τὴν ἀπόφασιν τῆς οἰκίας κριτικῆς ἐπιτροπῆς, τὴν περιλαμβανομένην εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 456 πρακτικὸν τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Γνωμοδοτικοῦ Συμβουλίου, τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον «**Παυσανίου Ἀττικὰ**» τοῦ **Ε. Νικολαΐδη** βιβλίον του ὡς διδακτικὸν βιβλίον πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς **ΣΤ' τάξεως τῶν γυμνασίων** διὰ μίαν τριετίαν, ἀρχομένην ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1932—33—1935, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅπως κατὰ τὴν ἐκτύπωσιν τοῦ βιβλίου τούτου συμμορφωθῇτε πρὸς τὰς ὑποδείξεις τῆς κριτικῆς ἐπιτροπῆς.

Ἐντολῇ τοῦ Ὑπουργοῦ

Ὁ Διευθυντὴς

Ε. ΚΑΚΟΥΡΟΣ

*Ἀρθρον 6ον τοῦ ἀπὸ 14 Σεπτεμβρίου Π. Διατάγματος
«Περὶ διατιμῆσεως τῶν ἐγκεκριμένων διδακτικῶν βιβλίων».*

Τὰ διδακτικὰ βιβλία τὰ πωλούμενα μακρὰν τοῦ τόπου τῆς ἐκδόσεως τῶν ἐπιτρέπεται νὰ πωλῶνται ἐπὶ τιμῇ ἀνωτέρα κατὰ 15 % τῆς ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ παρόντος Διατάγματος κανονισθείσης ἅντι βιβλιοσήμου τιμῆς πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς δαπάνης συσκευῆς καὶ τῶν ταχυδρομικῶν τελῶν, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅπως ἐπὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ μέρους τοῦ ἐξαφύλλου ἢ τῆς τελευταίας σελίδος τοῦ βιβλίου ἐκτυπῶνται τὸ παρὸν ἀρθρον.